

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet och till vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet och att lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna, lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, lagen om Transport- och kommunikationsverket, lagen om verkställighet av böter och lagen om rättegång i marknadsdomstolen ändras.

Propositionens huvudsakliga syfte är att verkställa den EU-förordning som gäller en inre marknad för digitala tjänster. Verkställandet av förordningen förutsätter att kompletterande bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av förordningen utfärdas.

Enligt den föreslagna lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet ska Transport- och kommunikationsverket vara den samordnare för digitala tjänster som förutsätts i förordningen. Transport- och kommunikationsverket ska också vara den myndighet som huvudsakligen övervakar att förordningen efterlevs. Andra myndigheter som övervakar efterlevnaden av förordningen är konsumentombudsmannen och dataombudsmannen. I lagen föreslås bestämmelser om bland annat Transport- och kommunikationsverkets, dataombudsmannens och konsumentombudsmannens rätt att få information och utföra inspektioner samt deras rätt att påföra en påföljdsavgift för överträdelser av vissa i lagen specificerade bestämmelser i förordningen och av myndigheternas undersökningsförelägganden. Eftersom förordningen innehåller ny lagstiftning om förmedlingstjänster, är utgångspunkten för myndigheternas tillsynsarbete dock handledning och rådgivning.

Genom ändringen av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation upphävs de gällande bestämmelserna om ansvarsfrihet i fråga om förmedlingstjänster på nätet, eftersom de ersätts av de direkt tillämpliga bestämmelserna om ansvarsfrihet för leverantörer av förmedlingstjänster i förordningen om digitala tjänster.

Genom ändringen av lagen om Transport- och kommunikationsverket inrättas ett påföljdskollegium vid Transport- och kommunikationsverket. Påföljdskollegiet ska i fortsättningen påföra verkets alla påföljdsavgifter som överstiger 100 000 euro.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 17 februari 2024, då den huvudsakliga tillämpningen av förordningen om digitala tjänster börjar.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	6
1 Bakgrund och beredning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Beredning.....	6
1.2.1 Beredningen av EU-förordningen.....	6
1.2.2 Beredningen av propositionen.....	6
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	7
2.1 Förordningens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning	8
2.2 Villkorlig ansvarsfrihet för leverantörer av förmedlingstjänster.....	9
2.3 Myndighetsförelägganden för leverantörer av förmedlingstjänster	10
2.4 Skyldigheter att iakttä tillbörlig aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster..	11
2.4.1 Skyldigheter att iakttä tillbörlig aktsamhet som tillämpas på alla leverantörer av förmedlingstjänster	11
2.4.2 Särskilda skyldigheter för värdtjänstleverantörer, inklusive onlineplattformar	12
2.4.3 Särskilda krav på aktsamhet på onlineplattformar	12
2.4.4 Onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med nä-ringsidkare.....	14
2.4.5 Ytterligare skyldigheter för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer för hantering av systemrisker i deras tjänster	15
2.5 Övervakning och verkställighet av skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster.....	16
2.5.1 Fördelning av medlemsstaternas och kommissionens tillsynsbefogenheter	16
2.5.2 Nationell tillsyn över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster i medlemsstaterna	17
2.5.2.1 Samordnare för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter	17
2.5.2.2 De behöriga myndigheternas undersökningsbefogenheter.....	18
2.5.2.3 De behöriga myndigheternas genomförandebefogenheter.....	18
2.5.2.4 Tjänstemottagarens rätt att lämna in klagomål, det vill säga begäran om åtgärder till samordnaren.....	20
2.5.2.5 Ömsesidigt bistånd och samarbete mellan myndigheter	20
2.5.2.6 Gränsöverskridande samarbete mellan nationella myndigheter.....	20
2.5.2.7 Gemensamma undersökningar	21
2.5.2.8 Den europeiska nämnden för digitala tjänster.....	21
2.5.3 Kommissionens befogenheter att övervaka efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster.....	22
2.5.4 Kommissionens delegerade befogenheter och genomförandebefogenheter	24
2.5.5 Slut- och övergångsbestämmelser.....	24
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	24
3.1 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.....	25
3.1.1 Reglering på grundval av direktivet om elektronisk handel	25
3.1.1.1 Informationssamhällestjänster.....	25
3.1.1.2 Villkorlig ansvarsfrihet för förmedlingstjänster.....	26
3.1.1.3 Nationell lagstiftning.....	26

3.1.2	Nationell lagstiftning på grundval av direktivet om audiovisuella medietjänster	27
3.1.3	Trafik- och kommunikationsverkets befogenheter med stöd av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	27
3.2	Lagen om yttrandefrihet i masskommunikation	28
3.3	Lagen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online	28
3.4	Lagen om åtgärder som hindrar spridning av barnpornografi	28
3.5	Konsumentombudsmannens uppgifter och befogenheter	28
3.6	Dataombudsmannens uppgifter och behörighet	30
3.7	Nationell lagstiftning som krävs för genomförande och tillsyn över över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster	31
3.7.1	Utseende av behöriga myndigheter och deras befogenheter	31
3.7.2	Transport- och kommunikationsverkets beslutanderätt i påföljsärenden	32
4	Förslagen och deras konsekvenser	36
4.1	De viktigaste förslagen	36
4.2	De huvudsakliga konsekvenserna	37
4.2.1	Inledning	37
4.2.2	Konsekvenser för företagen	37
4.2.2.1	Förmedlingstjänster	37
4.2.2.2	Onlineplattformar	38
4.2.2.3	Mindre onlineplattformar och andra värdtjänstleverantörer	39
4.2.2.4	Cachning och enbart vidarebefordran (mere conduit)	40
4.2.2.5	Enbart vidarebefordran (mere conduit)	40
4.2.2.6	Påföljdsavgifter	40
4.2.2.7	Påföljdskollegium som inrättas vid Transport- och kommunikationsverket	41
4.2.3	Konsekvenser för användare av tjänsterna och för konsumenter	41
4.2.4	Konsekvenser för myndigheterna	42
4.2.4.1	Transport- och kommunikationsverket	42
4.2.4.2	Konsumentombudsmannen	47
4.2.4.3	Dataombudsmannen	49
4.2.4.4	Polisen	52
4.2.4.5	Marknadsdomstolen	52
4.2.4.6	Rättsregistercentralen	52
4.2.5	Konsekvenser för statsfinanserna	53
5	Alternativa handlingsvägar	53
5.1	Handlingsalternativen och deras konsekvenser	53
5.1.1	Alternativen för tillsyn över efterlevnad av förordningen	53
5.1.2	Organ för tvistlösning utanför domstol	54
5.1.3	Alternativ för påförande av påföljdsavgifter inom förvaltningsområdet för transport och kommunikation	54
5.2	Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater	56
6	Remissvar	57
6.1	Tillsynsmyndigheterna och deras tillsynsuppgifter	57
6.2	De behöriga myndigheternas undersökningsbefogenheter och tillsynsåtgärder	58
6.3	Påföljder vid överträdelse av förordningen om digitala tjänster	59
6.4	Påföljdskollegium	60

6.5 Övriga ärenden.....	61
7 Specialmotivering.....	61
7.1 Lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet.....	61
7.2 Lagen om ändring av lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.....	90
7.3 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.....	90
7.4 Lagen om Transport- och kommunikationsverket.....	93
7.5 Lagen om rättegång i marknadsdomstolen.....	96
7.6 Lagen om verkställighet av böter.....	97
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag.....	97
9 Ikraftträdande.....	97
10 Verkställighet och uppföljning.....	97
11 Förhållande till andra propositioner.....	98
11.1 Samband med andra propositioner.....	98
11.2 Förhållande till budgetpropositionen.....	98
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	98
12.1 Inledning.....	98
12.2 De behöriga myndigheternas rätt att få information.....	99
12.2.1 Nationellt handlingsutrymme.....	99
12.2.2 Skyddet för privatlivet och personuppgifter.....	100
12.3 De behöriga myndigheternas inspektionsrätt.....	103
12.3.1 Nationellt handlingsutrymme.....	103
12.3.2 Skydd för privatlivet och hemfriden.....	104
12.4 De behöriga myndigheternas undersökningsbefogenheter och advokathemlighet.....	106
12.4.1 Nationellt handlingsutrymme.....	106
12.4.2 Rättssäkerhet.....	107
12.5 Administrativa påföljdsavgifter.....	108
12.5.1 Nationellt handlingsutrymme.....	108
12.5.2 Grundlagsutskottets praxis.....	109
12.5.3 Rättslig bedömning.....	109
12.5.4 Påföljdsavgift för myndigheter.....	112
12.6 Förhindrande av tillgång till en tjänst.....	113
12.7 Påföljdskollegium vid Transport- och kommunikationsverket.....	115
12.7.1 Nationellt handlingsutrymme.....	115
12.7.2 Rättsskydd.....	115
12.7.3 Statsförvaltningen och lagbundenhet inom myndighetsverksamhet.....	118
LAGFÖRSLAG.....	120
1. Lag om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet.....	120
2. Lag om ändring av 15 och 18 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.....	132
3. Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.....	134
4. Lag om ändring av lagen om Transport- och kommunikationsverket.....	136
5. Lag om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen.....	137
6. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter.....	139
BILAGOR.....	140
PARALLELLTEXT.....	140

2. Lag om ändring av 15 och 18 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna	140
3. Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.....	142
4. Lag om ändring av lagen om Transport- och kommunikationsverket	150
5. Lag om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen.....	152
6. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	154

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Europaparlamentet och rådet antog den 27 oktober 2022 [förordning \(EU\) 2022/2065](#) (EU) 2022/2065 om den inre marknaden för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster, nedan *förordningen om digitala tjänster eller förordningen*). Syftet med EU:s förordning om digitala tjänster är att förbättra öppenheten och säkerheten kring internetbaserade förmedlingstjänster för användarna. Den syftar också till att harmonisera lagstiftningen i EU och därigenom främja tillhandahållandet av tjänster över medlemsstaternas gränser inom EU. Författningen trädde i kraft den 16 november 2022 och tillämpningen av den har inletts stegvis. Medlemsstaterna ska utse de nationella myndigheter som ska övervaka förordningen och fastställa deras befogenheter enligt förordningen senast den 17 februari 2024.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-förordningen

Den 15 december 2020 offentliggjorde Europeiska kommissionen (nedan också *kommissionen*) [ett förslag](#) till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster (förordningen om digitala tjänster) och om ändring av direktiv 2000/31/EG (COM (2020) 825 final). Innan förslaget lades fram anordnade kommissionen ett omfattande offentligt samråd om regleringen av digitala tjänster. Den första delen av samrådet handlade om den reglering av den digitala inre marknaden som är nödvändig för att öka ansvaret för Internetplattformar och andra leverantörer av Internetförmedlingstjänster och reglera deras praxis när de utformar innehåll som lagras i deras tjänster. Vid samrådet med kommissionen hösten 2020 baserades EU:s reglering av Internetförmedlingstjänster på ett 20 år gammalt direktiv som utarbetades före utvecklingen av plattformstjänster på nätet (Europaparlamentets och rådets [direktiv 2000/31/EG](#) om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (nedan *direktivet om elektronisk handel*). Behovet av att komplettera den 20 år gamla lagstiftningen sågs allmänt runt om i Europa.

Den andra delen av samrådet handlade om rättvis konkurrens på den digitala marknaden, där kommissionen också lade fram ett lagstiftningsförslag den 15 december 2020, vilket ledde till Europaparlamentets och rådets förordning om den digitala marknaden (EU) 2022/1925.

Statsrådet lämnade den 4 februari 2021 en [U-skrivelse \(U 2/2021 rd\)](#) till riksdagen om kommissionens förslag till förordning om digitala tjänster samt därefter två kompletterande U-skrivelser (UJ 14/2021 och UJ 6/2022). I riksdagen behandlades ärendet av kommunikationsutskottet, lagutskottet, arbetslivs- och jämställdhetsutskottet, grundlagsutskottet samt stora utskottet.

Förslaget till förordning om digitala tjänster diskuterades vid 41 möten i rådets arbetsgrupp för konkurrenskraft och den inre marknaden under perioden 16.12.2020–11.11.2021. Europaparlamentet antog [sitt betänkande](#) (A9-0356/2021) om förslaget till förordning den 20 december 2021.

1.2.2 Beredningen av propositionen

Kommunikationsministeriet inrättade den 6 september 2022 en arbetsgrupp för att bereda det nationella genomförandet av förordningen om digitala tjänster. Arbetsgruppen tillsattes för

mandatperioden 6.9.2022–31.5.2023. Arbetsgruppens mål och uppgift var att bedöma vilken lagstiftning EU:s förordning om digitala tjänster förutsätter i Finland samt att utarbeta nödvändiga lagstiftningsförslag. Arbetsgruppen utarbetade sitt betänkande i form av en regeringsproposition.

Utöver kommunikationsministeriet hade arbetsgruppen företrädare för justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, utrikesministeriet, kommunikationsverket, finansministeriet, Transport- och kommunikationsverket och Konkurrens- och konsumentverket. Dataombudsmannen deltog också i arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppen sammanträdde 8 gånger.

Kommunikationsministeriet anordnade den 20 januari 2023 ett evenemang för intressenter om hur det nationella genomförandet av förordningen om digitala tjänster framskrider.

Transport- och kommunikationsverket har tidigare i samband med ändringen av fordonslagen planerat ett påföljdskollegium med uppgift att bestämma påföljdsavgifter. Bestämmelserna om påföljdskollegiet togs dock inte med i det slutliga förslaget, eftersom det inte var nödvändigt i detta sammanhang och det var lämpligt att närmare klargöra kollegiets konstitutionella specialvillkor (RP 291/2022, s. 42 och 43). Under utarbetandet av denna proposition har man tagit del av en remiss om det tidigare lagförslaget: 44 yttranden kom in, särskilt från transportsektorn, men endast en del av dem som yttrade sig kommenterade det föreslagna påföljdskollegiet (förarbetena till detta förslag finns i den offentliga tjänsten på <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM011:00/2020> med numret LVM011:00/2020). Dessutom har det förts kompletterande diskussioner om kollegiet med justitieministeriet och kommunikationsverket.

Denna regeringsproposition var på remiss den 16 juni–18 augusti 2023 och propositionsutkastet publicerades i tjänsten utlåtande.fi. Det kom in sammanlagt 32 utlåtanden från företrädare för olika intressentgrupper: andra ministerier, ämbetsverk med koppling till tillsynen, branschorganisationer och branschföreningar samt konsumentorganisationer. Remissvaren behandlas nedan i avsnitt 6. Beredningsunderlaget till denna regeringsproposition finns i den offentliga tjänsten på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM031:00/2023>.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Syftet med förordningen är att främja den digitala inre marknadens funktion, särskilt tillhandahållandet av förmedlingstjänster inom EU enligt definitionen i förordningen. Syftet är att fastställa allmänna regler för en säker, förutsägbar och tillförlitlig onlinemiljö där reglering främjar innovation och där grundläggande rättigheter för användare av tjänster i enlighet med EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, till exempel yttrandefrihet och informationsfrihet, skyddas på ett effektivt sätt.

I förordningen fastställs harmoniserade EU-regler för tillhandahållande av förmedlingstjänster på den inre marknaden. Förordningen innehåller tre helheter:

- 1) regler för villkorlig ansvarsfrihet för leverantörer av förmedlingstjänster för olagligt innehåll som lagras i deras tjänster,
- 2) de särskilda kraven på aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster med beaktande av de olika kategorierna av förmedlingstjänster och tjänsteleverantörens storlek, och
- 3) regler för genomförande och övervakning av förordningen, inklusive påföljder för överträdelser av förordningen samt samarbete mellan tillsynsmyndigheterna på EU-nivå.

I enlighet med detta mål fastställs i förordningen krav på aktsamhet som är direkt tillämpliga på leverantörer av förmedlingstjänster för att förbättra transparensen och säkerheten i tjänsterna. Transparensen i tjänsterna ökar bland annat tjänsteleverantörernas skyldigheter i samband med innehållsmoderering och rekommendationer om innehåll som används i tjänsterna. Tjänsternas säkerhet ökar genom enhetliga EU-omfattande förfaranden för hur tjänsteleverantörer hanterar olagligt innehåll i sina tjänster. I förordningen föreskrivs villkorat undantag från ansvar för leverantörer av olika förmedlingstjänster för det olagliga innehåll som lagras i tjänsteleverantörernas tjänster, vilket hittills har föreskrivits i det gällande direktivet om elektronisk handel.

Förordningen innehåller bestämmelser om genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av förordningen på nationell nivå och på EU-nivå. Förordningen förutsätter nationell reglering av kontrollen av efterlevnaden av förordningen i Finland.

2.1 Förordningens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

Förordningen omfattar ett brett spektrum av *onlinebaserade förmedlingstjänster* enligt definitionen i förslaget. Enligt definitionen i artikel 3 i förordningen är alla förmedlingstjänster som avses i förordningen informationssamhällestjänster enligt definitionen i EU-lagstiftningen (direktiv (EU) 2015/1535). Informationssamhällestjänster är tjänster som tillhandahålls på distans i elektronisk form på mottagarens personliga begäran och för vilka det vanligtvis betalas en ersättning.

De olika kategorier av förmedlingstjänster som regleras i förordningen är

- 1) *enbart vidarebefordran* (mere conduit), till exempel tillhandahållande av internetabonnemang till slutanvändare,
- 2) *cachning* (t.ex. distributionsnät för innehåll, content delivery networks) och
- 3) olika *värdtjänster* som omfattar lagring av uppgifter som tillhandahålls av tjänstemottagaren på begäran av denne (t.ex. så kallade molntjänster eller onlineplattformstjänster).

Alla förmedlingstjänster som regleras i förordningen är informationssamhällestjänster, men inte alla informationssamhällestjänster är förmedlingstjänster som regleras i förordningen. Informationssamhällets tjänster som inte omfattas av förordningen är till exempel webbplatser (webbutiker), där näringsidkaren säljer sina produkter till konsumenter eller företag på sin egen webbplats och inte tillåter andra näringsidkare att lagra innehåll på webbplatsen. I princip är de förmedlingstjänster online som tillhandahålls av myndigheter inte undantagna från förordningens tillämpningsområde. De omfattas av förordningens tillämpningsområde när en tjänst som tillhandahålls av en myndighet kan anses vara en tjänst i den mening som avses i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och en tjänst som tillhandahålls av informationssamhället, för vilken i allmänhet betalas en ersättning.

Det huvudsakliga innehållet i förordningen är de många kraven på tillbörlig aktsamhet inom förmedlingstjänster. Vissa av bestämmelserna i förordningen är tillämpliga enbart på överföring av information eller på lagring av cache på nätet (t.ex. teleföretag som tillhandahåller internetanslutningar), men antalet skyldigheter kumuleras i samband med övergången till lagringstjänster och i synnerhet till onlineplattformar. De största och mest omfattande skyldigheterna att uppfylla kraven på tillbörlig aktsamhet i samband med företagets verksamhet gäller *mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer* som når minst 10 procent av EU:s befolkning, det vill säga omkring 45 miljoner användare i EU. [Kommissionen har utsett](#) de

första 17 mycket stora webbplattformarna och två mycket stora sökmotortjänster online som varje månad når minst 45 miljoner aktiva användare i EU.

De särskilda skyldigheterna för onlineplattformar att iaktta tillbörlig aktsamhet tillämpas inte på småföretag och mikroföretag enligt definitionen i Europeiska kommissionens rekommendation (2003/361/EG). Enligt rekommendationen är ett mikroföretag ett företag som har färre än 10 anställda och en årsomsättning eller en balansomslutning som uppgår till högst 2 miljoner euro. Ett småföretag är enligt kommissionens rekommendation ett företag som har färre än 50 anställda och en årsomsättning eller en balansomslutning som uppgår till högst 10 miljoner euro.

Förordningen är tillämplig på förmedlingstjänster som erbjuds till tjänstemottagare som har sitt etableringsställe i eller befinner sig i unionen, oavsett var de leverantörer som tillhandahåller dessa förmedlingstjänster har sitt etableringsställe. Förordningen är därför även tillämplig på tjänsteleverantörer som är etablerade utanför EU om tjänsten tillhandahålls inom EU.

Förordningen om digitala tjänster påverkar inte tillämpningen av andra bestämmelser i unionsrätten i enlighet med principen om *lex generalis – lex specialis*. I enlighet med artikel 2 i förordningen påverkar förordningen inte tillämpningen av de regler som fastställs i andra unionsrättsakter som reglerar andra aspekter av tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden eller som specificerar och kompletterar förordningen. Som exempel på annan unionslagstiftning nämns i artikel 2 i förordningen bland annat unionslagstiftningen om konsumentskydd och produktsäkerhet, inbegripet förordningarna (EU) 2017/2394 och (EU) 2019/1020 och direktiven 2001/95/EG och 2013/11/EU, förordning (EU) 2021/784 om åtgärder för att förhindra spridning av terroristiskt innehåll online, direktiv 2010/13/EU om audiovisuella medietjänster och EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679.

Om en viss verksamhet är föremål för omfattande reglering genom en annan unionsrättsakt vars tillämpning inte påverkas av förordningen om digitala tjänster (exempelförteckning i artikel 2 i DSA-förordningen), går dessa regler före förordningen om digitala tjänster. I andra fall måste man se över vilken reglering som är exaktare och vid en konflikt går den exaktare regleringen före den mer allmänna.

Bestämmelserna i förordningen om digitala tjänster är tillämpliga i situationer där en viss fråga inte har reglerats alls eller inte har reglerats på ett uttömmande sätt, liksom i situationer där dessa andra unionsrättsakter ger medlemsstaterna nationell behörighet att reglera.

I förordningen anges särskilt att förordningen om digitala tjänster inte påverkar tillämpningen av direktiv 2000/31/EG om elektronisk handel. I direktivet i fråga fastställs den så kallade ursprungslandsprincipen för informationssamhällets tjänster.

2.2 Villkorlig ansvarsfrihet för leverantörer av förmedlingstjänster

Från och med den 17 februari 2024 kommer de tills vidare gällande bestämmelserna om ansvarsfrihet för leverantörer av olika förmedlingstjänster i direktivet om elektronisk handel att överföras till förordningen i stort sett oförändrade. Bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet för onlineplattformar som fungerar som marknadsplatser preciseras i förordningen. Även om bestämmelserna om ansvarsfrihet harmoniseras i en förordning som är direkt tillämplig, kommer tjänsteleverantörens eventuella ansvar för enskilt olagligt innehåll eller en enskild åtgärd i sista hand även i fortsättningen att regleras av annan lagstiftning om ansvar.

I artikel 4 i förordningen fastställs villkoren för beviljande av ansvarsfrihet när en tjänst som tillhandahålls av en leverantör av förmedlingstjänster består av överföring av information som

tillhandahålls av en tjänstemottagare i ett kommunikationsnät eller tillhandahållande av en kommunikationsnätsförbindelse (*enbart vidarebefordran*). I artikel 5 i förordningen fastställs villkoren för beviljande av ansvarsfrihet när en tjänst består av överföring av uppgifter som tillhandahålls av en tjänstemottagare i ett kommunikationsnät och tjänsten även omfattar automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av uppgifter som har syftet att effektivisera dataöverföringen eller att ytterligare skydda informationen (*cachning*).

I artikel 6 i förordningen föreskrivs det att den tjänsteleverantör som tillhandahåller lagring av information inte är ansvarig för de uppgifter som lagras på begäran av användaren, under förutsättning att tjänsteleverantören inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olagligt innehåll och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten om fakta eller omständigheter som gjort förekomsten av den olagliga verksamheten eller det olagliga innehållet uppenbar. En ytterligare förutsättning är att tjänsteleverantören så snart den fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna det olagliga innehållet eller göra det oåtkomligt. Denna bestämmelse om ansvarsfrihet skiljer sig från 184 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), genom vilken artikel 14 i direktivet om elektronisk handel har genomförts. Innehållet i den gällande lagstiftningen beskrivs nedan i avsnitt 7.3 i propositionen.

En ny bestämmelse i förordningen är att tjänsteleverantören inte förlorar sin möjlighet att åberopa bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet enbart på grund av att tjänsteleverantören frivilligt och typiskt med hjälp av automatiska metoder försöker hitta och förhindra tillgång till olagligt innehåll i sina tjänster. Syftet med denna bestämmelse är att uppmuntra aktörerna att vidta mer aktiva åtgärder för att bekämpa olagligt innehåll i sin tjänst. En bestämmelse i direktivet om elektronisk handel har också överförs till förordningen, enligt vilken tjänsteleverantören inte får åläggas en allmän skyldighet att kontrollera de uppgifter som den överfört eller lagrat eller att aktivt försöka få fram uppgifter som tyder på olaglig verksamhet.

2.3 Myndighetsförelägganden för leverantörer av förmedlingstjänster

Enligt förordningen är tjänsteleverantören skyldig att reagera på föreläggande från en nationell rättslig eller administrativ myndighet om att vidta åtgärder mot ett visst olagligt innehåll i sin tjänst eller order om att tillhandahålla information, till exempel om mottagarna av tjänsten. Ett sådant föreläggande kan också skickas till en tjänsteleverantör av en myndighet i en annan medlemsstat. I sådana fall ska leverantören av förmedlingstjänster åtminstone utan onödigt dröjsmål informera den myndighet som utfärdade föreläggandet (även en myndighet i en annan medlemsstat) om varje eventuell verkan det givits, med angivande av om och när föreläggandet getts verkan. Ett föreläggande av en nationell rättslig eller administrativ myndighet som avses i artiklarna 9 och 10 i förordningen om digitala tjänster är inte verkställbart enligt lagen om digitala tjänster, är inte bindande för mottagaren och ger inte en nationell myndighet behörighet att meddela förelägganden för en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat. Behörigheten ska grunda sig på EU-rätt eller nationell rätt som har antagits i enlighet med unionsrätten (inklusive EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna). Den finska lagstiftningen har vanligtvis inte gett finländska myndigheter behörighet att meddela beslut eller föreskrifter för en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat eller ett tredjeland. Exempel på behörighet att utfärda sådana förelägganden för en leverantör av förmedlingstjänster som är etablerad i en annan medlemsstat är de befogenheter som föreskrivs i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheten (566/2020), såsom den behöriga myndighetens rätt att få information enligt 6 § och rätten enligt 12 § att ålägga en tjänsteleverantör att avlägsna innehåll. Enligt den lagstiftning som gäller i Finland kan till exempel tingsrätten ålägga en leverantör av inpelningstjänster som är etablerad i Finland att förhindra tillgång till innehållet i tjänsten. I

vissa fall kan denna bestämmelse även riktas mot ett teleföretag som är etablerat i Finland (185 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation).

Medlemsstaterna ska se till att de bestämmelser som avses i artiklarna 9 och 10 till sitt innehåll uppfyller de krav som anges närmare i förordningen, till exempel när det gäller den rättsliga grunden, motiveringen och det territoriella tillämpningsområdet för bestämmelsen. Den myndighet som meddelat föreläggandet ska i enlighet med detta sända föreläggandet och de uppgifter som erhållits från leverantören av förmedlingstjänster om de åtgärder som vidtagits med anledning av föreläggandet till samordnaren av digitala tjänster i den utfärdande myndighetens medlemsstat, det vill säga i Finland i enlighet med denna proposition till Transport- och kommunikationsverket. Denna direkt tillämpliga skyldighet i förordningen för en myndighet gäller också alla finländska myndigheter och domstolar som med stöd av nationell rätt eller EU-rätt har behörighet att meddela förelägganden som avses i artiklarna 9 och 10 i förordningen. Den nationella samordnaren (i Finland Transport- och kommunikationsverket) ska sända det föreläggande som tjänsteleverantören fått och tjänsteleverantörens svar för kännedom till alla nationella samordnare i EU i det elektroniska informationssystem mellan myndigheterna som inrättats för förordningen.

Bestämmelserna i artiklarna 9 och 10 i förordningen grundar sig på principen om den inre marknaden i direktivet om elektronisk handel, det vill säga på ursprungslandsprincipen, som i regel hindrar den stat som är föremål för tjänsterna från att kontrollera eller reglera en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat. Trots principen om den inre marknaden skapar artiklarna 9 och 10 i förordningen ett förfarande för överföring av nationella eller EU-rättsliga förelägganden till en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat och fastställer minimikrav som de nationella föreläggandena ska uppfylla. Artiklarna 9 och 10 i förordningen utgör emellertid inte rättslig grund för utfärdande av sådana förelägganden och ger inte heller direkt nya befogenheter för nationella myndigheter eller domstolar att utfärda sådana förelägganden.

2.4 Skyldigheter att iaktta tillbörlig aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster

2.4.1 Skyldigheter att iaktta tillbörlig aktsamhet som tillämpas på alla leverantörer av förmedlingstjänster

Kapitel III i förordningen innehåller de krav på tillbörlig aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster som har syftet att främja en transparent och säker onlinemiljö. Förutom artiklarna 9 och 10 ovan innehåller artiklarna 11–15 i förordningen krav på aktsamhet för alla och nästan utan undantag för leverantörer av förmedlingstjänster av alla storlekar.

Enligt artikel 11 i förordningen ska leverantörer av förmedlingstjänster utse en enda kontaktpunkt som gör det möjligt för dem att kommunicera direkt med medlemsstaternas myndigheter, kommissionen och europeiska nämnden för digitala tjänster i enlighet med artikel 61 i förordningen. Artikeln innehåller också bestämmelser om bland annat språket för kommunikationen. Enligt artikel 12 i förordningen ska leverantörer av förmedlingstjänster dessutom utse en enda kontaktpunkt som gör det möjligt för tjänstemottagarna att kommunicera med dem.

Artikel 13 innehåller bestämmelser om rättsliga företrädare. Leverantörer av förmedlingstjänster som tillhandahåller tjänster i unionen, men som inte har något säte i unionen, ska utse en juridisk eller fysisk person till rättslig företrädare i en av de medlemsstater där tjänsteleverantören tillhandahåller sina tjänster. Den information om den rättsliga företrädaren som krävs enligt förordningen ska lämnas till samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där den rättsliga företrädaren är bosatt eller etablerad. Uppgifterna ska vara offentligt tillgängliga och

uppdaterade. Utan att det påverkar det ansvar och de rättsliga åtgärder som kan vidtas mot leverantören av förmedlingstjänster ska den rättsliga företrädaren hållas ansvarig för att skyldigheterna enligt förordningen inte fullgörs.

Alla leverantörer av förmedlingstjänster ska ha tillträdesvillkor för tjänsterna, som ska innehålla information om förfaranden och verktyg för att moderera innehållet. Om tjänsten i första hand är riktad till minderåriga eller i första hand används av minderåriga, ska villkoren och begränsningarna för användningen av tjänsten förklaras i användningsvillkoren så att minderåriga kan förstå dem. Tjänsteleverantörerna ska agera omsorgsfullt, objektivt och proportionerligt vid tillämpningen av användningsvillkoren, med beaktande av tjänstemottagarens grundläggande rättigheter såsom yttrandefrihet, mediefrihet och pluralism samt andra rättigheter för användaren enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Dessutom ska leverantörer av förmedlingstjänster (med undantag av småföretag och mikroföretag) minst en gång om året offentliggöra rapporter om sin moderering av innehållet.

De skyldigheter som anges ovan är tillämpliga på tillträde till Internet som teleföretagen tillhandahåller, det vill säga i praktiken på tillhandahållande av anslutningar, och alla de lagringstjänster som definieras i förordningen, till exempel molntjänster, värdtjänster, sökmotorer och webbplattdomäner.

2.4.2 Särskilda skyldigheter för värdtjänstleverantörer, inklusive onlineplattformar

I enlighet med artikel 16 i förordningen ska alla leverantörer av förvaringstjänster (t.ex. värdtjänster, molntjänster och onlineplattformstjänster), oberoende av företagets storlek, i sin tjänst ha ett anmälningsförfarande där varje individ eller enhet kan anmäla olagligt innehåll i förvaringstjänsten. Anmälningsförfarandet ska möjliggöra att anmälningarna om olagligt innehåll är tillräckligt exakta och motiverade. Efter att ha mottagit meddelandet ska tjänsteleverantören fatta sitt beslut med anledning av anmälan på ett snabbt, aktsamt och objektivt sätt. Förordningen innehåller inte någon närmare tidsfrist för behandlingen av anmälan, men hur snabbt det ska ske ska bedömas i enlighet med hur uppenbart och skadligt det olagliga innehållet är. Om en tjänsteleverantör beslutar att hindra tillträde till ett visst innehåll som leverantören bedömer vara olagligt eller på annat sätt moderera innehåll eller hindra användningen av en tjänst för vissa användare, ska värdtjänstleverantören, i enlighet med artikel 17, informera de berörda tjänsteanvändarna om skälen till sitt beslut och lämna information om de förfaranden för att ändra tjänsteleverantörens beslut som finns att tillgå. I artikel 18 i förordningen föreskrivs också en skyldighet för leverantören av förvaringstjänster att informera om brott som har inträffat, inträffar eller sannolikt kommer att inträffa och som utgör ett hot mot människors liv eller säkerhet. Anmälan ska göras till den berörda medlemsstatens brottsbekämpande eller rättsliga myndighet. I Finland ska en anmälan enligt artikel 18 i praktiken göras till polisen.

2.4.3 Särskilda krav på aktsamhet på onlineplattformar

Om en tjänst som tillhandahålls av en leverantör av förvaringstjänster enligt definitionen i förordningen utgör en tjänst på onlineplattform, ska den utöver de skyldigheter som beskrivs i de föregående avsnitten uppfylla förordningens krav på aktsamhet som gäller onlineplattformar (artiklarna 20–28). Skyldigheterna för plattformar gäller dock inte företag som är småföretag eller mikroföretag enligt definitionen i Europeiska kommissionens rekommendation 2003/361/EG. Undantaget tillämpas i 12 månader från det att näringsidkaren i och med företagets tillväxt har förlorat sin ställning som mikroföretag eller småföretag. Bestämmelserna om skyldighet att iaktta tillbörlig aktsamhet tillämpas dock om kommissionen, trots företagets ringa storlek, på grundval av antalet användare har utsett onlineplattformen till en mycket stor onlineplattform. Vid konsekvensbedömningen av förordningen bedömde kommissionen att 10 000

onlineplattformar är etablerade i EU, varav cirka 85 procent är småföretag eller mikroföretag (artikel 19).

Onlineplattformen ska inrätta ett internt system för klagomål på plattformen som gör det möjligt för tjänsteanvändare att överklaga ett beslut genom vilket onlineplattformen har hindrat tillträde till ett visst innehåll eller begränsat synligheten, upphört med eller avbrutit tillhandahållandet av en tjänst till användaren, tillfälligt eller permanent har stängt av användarens konto eller tillfälligt har avbrutit eller upphört med möjligheten att monetarisera den information som lagras av tjänsteanvändaren (artikel 20). Beslut med anledning av klagomål får inte fattas enbart med automatiserade medel. Onlineplattformen ska underrätta den som framfört klagomål om sitt motiverade beslut med anledning av klagomålet och informera om möjligheten att hänskjuta ärendet till ett förfarande för tvistlösning utanför domstol samt om andra möjliga förfaranden som står till buds för att överklaga beslutet. I praktiken bör användaren då åberopa avtalsbrott från onlineplattformens sida. En avtalstvist mellan onlineplattformen och användaren ska i slutändan avgöras av en domstol eller någon annan instans som anges i avtalet.

Den som anför klagomål har rätt att hänskjuta ett beslut som fattats av en onlineplattform till önskat organ för tvistlösning utanför domstol i en medlemsstat (artikel 21). Enligt artikel 53 i förordningen får en användare även föra en tjänsteleverantörs verksamhet som bryter mot bestämmelserna i förordningen till de myndigheter som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av förordningen.

Förordningen ger medlemsstaterna möjlighet att inrätta ett organ för tvistlösning utanför domstol (artikel 21). Den nationella samordnaren ska på begäran certifiera ett organ för tvistlösning utanför domstol som är etablerat i en medlemsstat. Ett certifierat organ för tvistlösning utanför domstol är inte behörigt att bilägga en tvist på ett sätt som är bindande för parterna. Leverantörer av onlineplattformar ska se till att informationen om möjligheten att vända sig till ett organ utanför domstol är lättillgänglig på ett tydligt och användarvänligt sätt på deras onlinegränssnitt. Artikel 21 begränsar inte rätten att överklaga till domstol, tillämpningen av direktiv 2013/11/EU eller funktionen hos alternativa förfaranden för tvistlösning och organ för tvistlösning som inrättats för konsumenter enligt det direktivet. I denna proposition föreslås inte att staten ska inrätta ett sådant organ för tvistlösning utanför domstol som beskrivs ovan i Finland. Frågan behandlas nedan i avsnitt 5.1.2.

I artikel 22 i förordningen föreskrivs om betrodda anmälare vars anmälningar om olagligt innehåll ska behandlas i första hand och utan onödigt dröjsmål. Den nationella samordnaren kan på ansökan bevilja status som betrodd anmälare. Betrodda anmälare ska ha särskild sakkunskap och kompetens när det gäller att upptäcka, identifiera och anmäla olagligt innehåll och ska vara oberoende i förhållande till alla leverantörer av onlineplattformar. Betrodda anmälare ska årligen publicera rapporter om alla anmälningar som de har gjort. Den nationella samordnaren ska underrätta kommissionen och nämnden om betrodda anmälare, och kommissionen ska upprätthålla och offentliggöra en databas över dessa (artikel 22).

Enligt artikel 23 i förordningen ska leverantörer av onlineplattformar avbryta tillhandahållandet av tjänster till tjänstemottagare som upprepade gånger tillhandahåller uppenbart olagligt innehåll. På samma sätt ska behandlingen av anmälningar och klagomål avbrytas om individer eller enheter lämnar in klagomål i enlighet med artikel 16 eller om klagande upprepade gånger lämnar in uppenbart ogrundade anmälningar eller klagomål i enlighet med artikel 20. Ett beslut om avbrytande ska fattas på grundval av en bedömning från fall till fall, med beaktande av alla relevanta fakta och omständigheter som det finns exempel på i punkt 3 i artikeln.

I artikel 24 i förordningen fastställs transparensrapporteringskyldigheter för leverantörer av onlineplattformar. Artikeln innehåller bestämmelser om innehållet i rapporterna och om skyldigheten för onlineplattformar att offentliggöra information om det genomsnittliga antalet aktiva mottagare per månad. Kommissionen eller den nationella samordnaren får också begära de uppgifter och motiveringar som anges ovan för att bedöma om det rör sig om en mycket stor onlineplattform i enlighet med artikel 33.

I artikel 25 i förordningen förbjuds så kallad manipulativ design. Leverantörer av onlineplattformar får inte utforma, organisera eller driva sina onlinegränssnitt på ett sätt som vilseleder eller manipulerar tjänstemottagare eller på ett sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar tjänstemottagarnas förmåga att fatta fria och välgrundade beslut. Förbudet gäller inte praxis som omfattas av direktiv 2005/29/EG eller förordning (EU) 2016/679.

Dessutom åläggs onlineplattformarna skyldigheter när det gäller presentation av annonser och de uppgifter och det sätt på vilket onlineplattformen ska informera tjänstemottagarna om att det är fråga om annonsering, för vems räkning reklamen visas och vilka parametrar som ligger till grund för detta. Annonsering omfattar enligt definitionerna annonsering för både kommersiella och icke-kommersiella syften. Leverantörer av onlineplattformar ska erbjuda tjänstemottagarna en funktion för att dessa ska kunna anmäla om det innehåll de tillhandahåller utgör eller innehåller kommersiella meddelanden. Leverantörer av onlineplattformar får inte för tjänstemottagare presentera annonser som bygger på profilering, enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679, med användning av särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.1 i förordning (EU) 2016/679 (artikel 26).

Leverantörer av onlineplattformar som använder rekommendationssystem ska i sina allmänna villkor, på ett klart och begripligt sätt, ange de huvudparametrar som används i deras rekommendationssystem, liksom alla eventuella möjligheter som tjänstemottagarna har att modifiera eller påverka dessa huvudparametrar (artikel 27).

Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa en hög grad av integritet och säkerhet för minderåriga i sina tjänster. De får inte göra reklam om annonseringen grundar sig på profilering på grundval av personuppgifter enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning och om leverantörerna av onlineplattformen med rimlig säkerhet är medvetna om att tjänstemottagaren är minderårig. Kommissionen får efter samråd med nämnden utfärda riktlinjer (artikel 28).

2.4.4 Onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare

Det finns särskilda bestämmelser om onlineplattformar som gör det möjligt att ingå distansavtal mellan konsumenter och näringsidkare. Dessa ytterligare skyldigheter fastställs i artiklarna 29–32 i förordningen. Dessa ytterligare bestämmelserna tillämpas inte på onlineplattformar som möjliggör distansavtal mellan konsumenter och näringsidkare och som är mikroföretag eller småföretag. Undantaget tillämpas i 12 månader från det att näringsidkaren i och med företagets tillväxt har förlorat sin ställning som mikroföretag eller småföretag. De ytterligare bestämmelserna gäller dock utan undantag för mycket stora onlineplattformar som kommissionen har utsett, förutsatt att dessa gör det möjligt att ingå distansavtal mellan konsumenten och näringsidkaren (artikel 29).

För att de näringsidkare som är verksamma på onlineplattformen ska kunna spåras ska onlineplattformen av näringsidkaren få de uppgifter som hänför sig till identifieringen av denne samt bedöma uppgifternas tillförlitlighet innan näringsidkaren kan använda onlineplattformen för tillhandahållande av tjänster eller produkter eller för kommunikation om dem. De uppgifter som

lämnas ska till vissa delar presenteras för tjänstemottagarna på ett klart och begripligt sätt på det onlinegränssnitt där uppgifterna om varan eller tjänsten presenteras. Näringsidkaren ska på begäran av onlineplattformen utan dröjsmål komplettera eller rätta de uppgifter som lämnats, vid äventyr att onlineplattformen upphör att tillhandahålla tjänsten. En näringsidkare kan överklaga i enlighet med artiklarna 20 och 21 i förordningen om digitala tjänster, om onlineplattformen inte tillåter näringsidkaren att använda tjänsten eller om onlineplattformen avbryter tillhandahållandet av tjänsten. Näringsidkare har 12 månader på sig att informera onlineplattformen om de uppgifter som krävs enligt förordningen om digitala tjänster efter förordningens ikraftträdande den 17 februari 2024 (artikel 30).

Leverantörer av onlineplattformar ska planera och organisera sitt onlinegränssnitt så att näringsidkare kan uppfylla sina skyldigheter enligt unionslagstiftningen när det gäller information, överensstämmelse och produktsäkerhet innan avtal ingås. Onlinegränssnittet ska göra det möjligt att visa vissa uppgifter, såsom näringsidkarens namn- och adressuppgifter, näringsidkarens identifikationsnummer och uppgifter om produktsäkerheten. Onlineplattformen ska göra sitt bästa för att bedöma om kraven på information uppfylls innan tjänsten tillhandahålls näringsidkaren. Efter det att en onlineplattform har tillåtit en näringsidkare att tillhandahålla sina produkter eller tjänster på plattformen ska leverantören av onlineplattformen genom officiella och offentliga datorläsbara onlinedatabaser slumpmässigt kontrollera om de produkter eller tjänster som erbjuds har identifierats som olagliga (artikel 31).

Om leverantören av onlineplattformen får kännedom om att näringsidkaren på plattformen har erbjudit konsumenterna en olaglig produkt eller tjänst, ska leverantören informera de konsumenter som plattformen vet att har köpt den olagliga produkten eller tjänsten och vars kontaktuppgifter leverantören av onlineplattformen har, om den olagliga produkten eller tjänsten, näringsidkarens identitet och rättsmedel. Om leverantören av onlineplattformen inte har kontaktuppgifter till alla berörda konsumenter ska leverantören göra denna information tillgänglig för allmänheten på sitt onlinegränssnitt (artikel 32).

2.4.5 Ytterligare skyldigheter för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer för hantering av systemrisker i deras tjänster

Syftet med förordningen om digitala tjänster är att främja tjänsternas säkerhet och öppenhet, särskilt när det gäller tjänster som tillhandahålls av globala så kallade digitala jättar. För onlineplattformar för minst 45 miljoner EU-användare och leverantörer av onlinesökmotorer fastställer förordningen om digitala tjänster särskilda ytterligare krav på tillbörlig aktsamhet som syftar till att minska de skador och risker som är förknippade med tjänsterna. Förordningen innehåller en förteckning över de så kallade systemriskerna som orsakas av mycket stora tjänster, och som de mycket stora tjänsteleverantörer som kommissionen särskilt har utsett genom beslut är skyldiga att kartlägga och minska. Systemriskerna som orsakas av tjänster är bland annat att olagligt innehåll sprids via tjänsterna samt eventuella negativa konsekvenser för grundläggande fri- och rättigheter, såsom skydd för personuppgifter, yttrandefrihet, icke-diskriminering och barns rättigheter och konsumentskyddet. Dessutom utgör systemriskerna i samband med tjänster som tillhandahålls av mycket stora tjänsteleverantörer potentiella faktiska eller förväntade negativa effekter på medborgardebatten, valförfarandena och den allmänna säkerheten, och även effekter på könsrelaterat våld och skyddet av folkhälsan eller minderåriga. De systemriskerna i samband med tjänster som beskrivs ovan kan orsakas av system för att rekommendera tjänster och av planeringen av andra algoritmiska system i anslutning till tjänster, system för att moderera tjänsternas innehåll, villkoren för användning av tjänsterna och övervakning av detta, system för att rikta reklam och metoder i anslutning till användarinformation. I riskbedömningen av tjänster måste en mycket stor tjänsteleverantör analysera hur avsiktlig manipulation och det

automatiserat utnyttjande av deras tjänster ökar systemriskerna i samband med tjänsterna (artikel 34.1 och 34.2).

En mycket stor tjänsteleverantör ska vidta och införa åtgärder för att minska de systemriskerna som beskrivs ovan. Sådana åtgärder är till exempel utveckling av processer för att moderera innehållet i en tjänst, testning och anpassning av algoritmiska system, anpassning av system för annonsering samt riktade åtgärder för att skydda barnets rättigheter, inbegripet verktyg för att hjälpa minderåriga att anmäla eller få stöd vid övergrepp (artikel 35).

Förordningen innehåller bestämmelser för krissituationer som gör det möjligt för kommissionen att kräva en snabbare analys och bekämpning av systemriskerna för tjänster från mycket stora tjänsteleverantörer. Det anses vara en krissituation om exceptionella omständigheter leder till ett allvarligt hot mot den allmänna säkerheten eller folkhälsan i unionen eller i en betydande del av unionen (artikel 36). De mycket stora tjänsteleverantörerna ska på egen bekostnad varje år vara föremål för en oberoende revision för att bedöma om de följer förordningen om digitala tjänster (artikel 37). De mycket stora tjänsteleverantörerna har en ytterligare skyldighet att erbjuda sina användare minst ett alternativ i vart och ett av rekommendationssystemen, som inte bygger på profilering i enlighet med EU:s dataskyddsförordning. De mycket stora tjänsteleverantörerna omfattas också av kravet på insyn i reklamen online, vilket bland annat omfattar skyldigheten att föra register över annonser som tillhandahålls via onlinegränssnitten (artikel 39).

Enligt artikel 40 i förordningen om digitala tjänster är leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer skyldiga att ge tillgång till sina uppgifter för forskning som främjar upptäckt, identifiering och förståelse av systemriskerna inom unionen. En samordnare för digitala tjänster eller kommissionen, som kan begära tillgång för övervakningsändamål och för att bedöma efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster kan få tillgång till dessa uppgifter. Dessutom får utvalda forskare vars forskning bidrar till att upptäcka, identifiera och förstå systemriskerna som uppstår till följd av utformning eller drift av stora plattformar eller stora sökmotorer och tillhörande system (inklusive algoritmiska system) i unionen få tillgång till denna information. Mycket stora tjänsteleverantörer ska ha en intern oberoende funktion för regelefterlevnad (artikel 41) och mycket stora tjänsteleverantörer är skyldiga att betala en årlig tillsynsavgift i förhållande till omsättningen till kommissionen (artikel 43).

Förordningen innehåller också andra bestämmelser om aktsamhet än de egentliga kraven på tillbörlig aktsamhet, bland annat om en uppförandekod för tjänsteleverantörerna (artiklarna 45–47) och om beredskap inför krissituationer (artikel 48).

2.5 Övervakning och verkställighet av skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster

2.5.1 Fördelning av medlemsstaternas och kommissionens tillsynsbefogenheter

I artikel 56 i förordningen föreskrivs det om befogenhetsfördelningen mellan medlemsstaterna och kommissionen när det gäller att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av skyldigheterna enligt förordningen. Medlemsstaterna har exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade inom deras territorium när de har mindre än 45 miljoner användare inom EU. Kommissionen har exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer med minst 45 miljoner EU-användare när det gäller särskilda ökade skyldigheter (skyldigheter enligt kapitel III avsnitt 5 i förordningen). Kommissionen och medlemsstaterna har båda befogenheter när det gäller att

utöva tillsyn över uppfyllandet av de övriga skyldigheter som åligger dessa mycket stora tjänsteleverantörer (artiklarna 9 – 32 i förordningen), men kommissionen har företrädesrätt.

Om en leverantör av förmedlingstjänster inte har något säte i unionen, ska den medlemsstat där leverantörens rättsliga företrädare är bosatt eller etablerad ha befogenhet att utöva tillsyn över att de skyldigheter som fastställs i förordningen fullgörs. Även i detta fall har kommissionen i första hand befogenhet att utöva tillsyn över att de mycket stora onlineplattformar och onlinesökmotorer som den har utsett uppfyller kraven i förordningen. Om tjänsteleverantören inte utser någon rättslig företrädare inom EU, ska alla medlemsstater, och när det gäller en mycket stor tjänsteleverantör, kommissionen ha tillsynsbefogenheter.

2.5.2 Nationell tillsyn över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster i medlemsstaterna

2.5.2.1 Samordnare för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter

Enligt artikel 49 i förordningen ska medlemsstaterna utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen över leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning (nedan *behöriga myndigheter*). Medlemsstaterna ska utse en av dessa behöriga myndigheter till samordnare för digitala tjänster (nedan även *samordningsmyndighet*).

De nationella samordningsmyndigheterna ska samarbeta med samordnarna i de övriga medlemsstaterna, med andra nationella behöriga myndigheter, med den europeiska nämnden för digitala tjänster som inrättats genom förordningen om digitala tjänster samt med kommissionen. Om en medlemsstat utser en eller flera behöriga myndigheter utöver samordningsmyndigheten för att övervaka förordningen, ska den se till att dessa myndigheters och samordningsmyndighetens uppgifter är klart definierade och att de har ett nära och effektivt samarbete när det gäller tillsynen över efterlevnaden av förordningen. Alla behöriga myndigheter ska agera helt oberoende när de fullgör sina uppgifter eller utövar sina befogenheter enligt förordningen om digitala tjänster (artikel 50).

I artikel 51 och 52 i förordningen finns bestämmelser om undersöknings- och genomförandebefogenheter för de behöriga myndigheterna, som beskrivs mer detaljerat nedan.

Enligt artikel 51 ska de åtgärder som vidtas av myndigheterna på grundval av utövandet av de befogenheter som beskrivs närmare nedan vara effektiva, avskräckande och proportionella, med beaktande av i synnerhet arten, allvaret, frekvensen och varaktigheten av den överträdelse eller den misstänkta överträdelse som åtgärderna avser, liksom den ekonomiska, tekniska och operativa kapaciteten hos den berörda leverantören av förmedlingstjänster, när så är relevant.

Medlemsstaterna ska fastställa särskilda villkor och förfaranden för utövandet av de undersöknings- och genomförandebefogenheter som de behöriga myndigheterna har enligt förordningen. Medlemsstaterna ska se till att utövandet av de befogenheter som föreskrivs i förordningen omfattas av lämpliga skyddsåtgärder i nationell tillämplig lagstiftning i enlighet med EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och de allmänna principerna i unionsrätten. Befogenheterna ska särskilt utövas i enlighet med rätten till respekt för privatlivet och rätten till försvar, inbegripet rätten att bli hörd och tillgång till handlingar, samt rätten till ett effektivt rättsmedel för alla berörda parter.

2.5.2.2 De behöriga myndigheternas undersökningsbefogenheter

De behöriga myndigheterna ska ha följande undersökningsbefogenheter när det gäller leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av en medlemsstats behörighet och vissa andra personer (artikel 51.1) för att övervaka att skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster fullgörs. Myndigheten ska ha befogenhet att kräva att tjänsteleverantörer samt andra personer som handlar i samband med sin närings- eller yrkesverksamhet och som skäligen kan vara medvetna om de uppgifter som hänför sig till den misstänkta överträdelsen av denna förordning utan obefogat dröjsmål lämnar myndigheten sådana uppgifter. Skyldigheten att lämna information är också tillämplig på organisationer och deras anställda som utför oberoende revisioner av mycket stora tjänsteleverantörer. Myndigheterna ska ha befogenhet att utföra eller be den rättsliga myndigheten i sin medlemsstat att utföra inspektioner i lokaler som används av tjänsteleverantörerna eller av andra personer i samband med deras närings- eller yrkesverksamhet, eller att begära att andra myndigheter gör detta för att undersöka, beslagta, inhämta eller ta kopior av uppgifter om misstänkta överträdelser, oavsett lagringsmedium. Vidare ska myndigheten ha befogenhet att begära information från den tjänsteleverantör som är föremål för undersökning eller från någon annan person som avses ovan om den misstänkta överträdelsen och att med deras samtycke registrera svaren med vilka tekniska hjälpmedel som helst.

2.5.2.3 De behöriga myndigheternas genomförandebefogenheter

De behöriga myndigheterna ska ha följande genomförandebefogenheter när det gäller leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av en medlemsstats behörighet (artikel 51.2) för att övervaka att skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster fullgörs. De behöriga myndigheterna ska ha befogenhet att godta de åtaganden som leverantören av förmedlingstjänster föreslår för att följa förordningen om digitala tjänster och att göra dessa åtaganden bindande. Vidare ska myndigheten ha befogenhet att ålägga leverantören av förmedlingstjänster att upphöra med överträdelsen samt vid behov föreskriva korrigerande åtgärder som står i proportion till överträdelsen och som är nödvändiga för att överträdelsen ska kunna upphöra eller begära att rättsliga myndigheter beordrar dem.

Den behöriga myndigheten ska ha befogenhet att ålägga eller be den rättsliga myndigheten att påföra leverantören av förmedlingstjänster en påföljdsavgift för underlåtenhet att iaktta förordningen. Medlemsstaterna ska se till att den högsta påföljdsavgift som kan påföras för underlåtenhet att uppfylla den skyldighet som anges i förordningen om digitala tjänster uppgår till 6 procent av den årliga globala omsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under den föregående räkenskapsperioden.

Den behöriga myndigheten ska vara behörig att påföra eller begära att den rättsliga myndigheten påför påföljdsavgifter för underlåtenhet att följa den behöriga myndighetens undersökningsföreläggande. Påföljdsavgift kan påföras alla de instanser som myndighetens undersökningsförelägganden kan riktas mot. Det högsta bötesbelopp som kan åläggas för tillhandahållande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information och för underlåtenhet att svara eller korrigera oriktig, ofullständig eller vilseledande information eller underlåtenhet att underkasta sig en inspektion är 1 procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster eller personen under det föregående räkenskapsåret (artiklarna 51.2 c och 52).

Den behöriga myndigheten ska ha befogenhet att förelägga eller begära att den rättsliga myndigheten ska förelägga vite för att säkerställa att överträdelsen av förordningen om digitala tjänster upphör i enlighet med myndighetens föreläggande eller för att säkerställa att den behöriga

myndighetens undersökningsföreläggande följs. Vitet får inte överstiga 5 procent av den genomsnittliga dagliga globala omsättningen eller resultatet för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under den föregående räkenskapsperioden för varje dag av dröjsmålet, räknat från den dag som anges i myndighetens beslut (artiklarna 51.2 d och 52). Det maximala vitet fastställs i förordningen endast för leverantören av förmedlingstjänster, men förordningen reglerar inte det maximala vite som kan utdömas för en annan person enligt artikel 51 i syftet att effektivisera den behöriga myndighetens undersökningsföreläggande. I Finland måste detta alltså regleras i viteslagen.

De behöriga myndigheterna ska också ha befogenhet att vidta interimistiska åtgärder eller begära att den nationella behöriga rättsliga myndigheten godkänner interimistiska åtgärder för att undvika risken för allvarlig skada (artikel 51.2 e).

Enligt artikel 51.3 i förordningen ska de behöriga myndigheterna också ha större genomförandebefogenheter, om de befogenheter som beskrivs ovan för att få ett slut på överträdelsen av förordningen har utövats och leverantören av förmedlingstjänster inte har rättat till en överträdelse av förordningen om digitala tjänster och verksamheten medför en allvarlig skada som inte kan undvikas genom användning av andra befogenheter enligt unionslagstiftningen eller nationell lagstiftning. I sådana fall ska den behöriga myndigheten ha befogenhet att ålägga tjänsteleverantörens högsta ledningsorgan att lämna in en åtgärdsplan för att få ett slut på överträdelsen av förordningen om digitala tjänster. Som en sista utväg i extrema situationer, om den behöriga myndigheten anser att en leverantör av förmedlingstjänster fortfarande inte följer förordningen om digitala tjänster och överträdelsen innebär ett brott som utgör ett hot mot människors liv eller säkerhet, kan den behöriga myndigheten begära att den behöriga rättsliga myndigheten i medlemsstaten beslutar om en tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till den tjänst som berörs av överträdelsen. Före begäran till den rättsliga myndigheten ska myndigheten höra tjänsteleverantören. De åtgärder som den rättsliga myndigheten ålägger ska stå i proportion till överträdelsen av förordningen om digitala tjänster och om tillgången till tjänsten hindras får detta inte innebära en orimlig begränsning av tillgången till laglig information för tjänstemottagarna. Den begränsning av tillgången till tjänsteleverantörens tjänster som åläggs av den rättsliga myndigheten gäller i fyra veckor, och tidsfristen kan förlängas.

Enligt artikel 51.5 i förordningen ska de behöriga myndigheterna på ett effektivt, avskräckande och proportionellt sätt utöva sina undersöknings- och genomförandebefogenheter enligt beskrivningen ovan, med beaktande av arten, allvaret, upprepningen och varaktigheten av den överträdelse eller den misstänkta överträdelse som åtgärderna avser, liksom den ekonomiska, tekniska och operativa kapaciteten hos den berörda leverantören av förmedlingstjänster. Enligt artikel 51.6 i förordningen ska medlemsstaterna fastställa särskilda regler och förfaranden för utövandet av de behöriga myndigheternas befogenheter och säkerställa att utövandet av dessa befogenheter är förenat med ändamålsenliga skyddsmekanismer som fastställs i den nationella rätten i överensstämmelse med stadgan om de grundläggande rättigheterna och med unionsrättens allmänna principer. Befogenheterna ska särskilt utövas i enlighet med rätten till respekt för privatlivet och rätten till försvar, inbegripet rätten att bli hörd och rätten till tillgång till handlingar samt rätten till ett effektivt rättsmedel för alla berörda parter.

De undersöknings- och verkställighetsbefogenheter som anges ovan i artikel 51.1–51.3 i förordningen samt bestämmelserna om påföljdsavgifter och vitesbelopp kräver att de fastställs i nationell lagstiftning.

2.5.2.4 Tjänstemottagarens rätt att lämna in klagomål, det vill säga begäran om åtgärder till samordnaren

Mottagaren av förmedlingstjänster och varje organ, organisation eller förening som har bemyndigande att utöva de rättigheter som anges i förordningen om digitala tjänster på tjänstemottagarnas vägnar ska ha rätt att överklaga en påstådd överträdelse av denna förordning mot leverantören av förmedlingstjänster till samordningsmyndigheten i den medlemsstat där den klagande är bosatt eller där den klagande är etablerad. Även om ordet ”klagomål” används i förordningen ger artikeln inte automatiskt upphov till en partsställning (klagomålet riktas allmänt mot ”en påstådd överträdelse av denna förordning”), det vill säga det rör sig huvudsakligen om en anmälan till en myndighet som syftar till att göra en eventuell överträdelse av förordningen känd för myndigheten. Myndigheten kan, enligt sin bedömning, inleda en undersökning av den eventuella överträdelsen av förordningen, vilket i sin tur kan leda till ett överklagbart förvaltningsbeslut.

Efter att ha mottagit klagomålet ska den samordnande myndigheten bedöma klagomålet och vid behov vidarebefordra det till samordnaren för digitala tjänster på etableringsorten tillsammans med ett yttrande, om den sändande samordningsmyndigheten anser det behövt. Till exempel en finländsk tjänstemottagare kan lämna in klagomål till Transport- och kommunikationsverket över sådan påstådd verksamhet i strid med förordningen som bedrivs av en tillhandahållare av förmedlingstjänster som är etablerad i en annan medlemsstat och verket bör vid behov lämna in klagomål till samordningsmyndigheten i den andra medlemsstaten. Systemet ska också fungera i motsatt riktning. Om ett klagomål faller under en annan behörig myndighet i den berörda medlemsstaten, ska den samordningsmyndighet som tar emot klagomålet vidarebefordra det till den behöriga myndigheten (artikel 53).

Tjänstemottagarna enligt artikel 54 i förordningen ska ha rätt att i enlighet med unionslagstiftningen eller nationell lagstiftning begära ersättning från leverantörer av förmedlingstjänster för skador eller förluster till följd av överträdelser av skyldigheterna enligt förordningen för dem som tillhandahåller förmedlingstjänster. Den här bestämmelsen i förordningen förutsätter inte ny lagstiftning i Finland. Förordningen hänvisar till nationell lagstiftningen, vilket innebär att finsk skadeståndsrätt är tillämplig på ett eventuellt skadestånd i Finland, när det är fråga om verksamhet som strider mot förordningen.

2.5.2.5 Ömsesidigt bistånd och samarbete mellan myndigheter

I artikel 57 i förordningen föreskrivs om samarbete och ömsesidigt bistånd mellan de nationella samordnarna och kommissionen. För undersökningen får den samordnande myndigheten på den plats där leverantören av förmedlingstjänster är etablerad begära att den samordnande myndigheten i en annan medlemsstat tillhandahåller viss information som denne förfogar över om en viss leverantör av förmedlingstjänster eller använder undersökningsbefogenheter, till exempel rätt till information eller rätt till insyn för att få information på detta territorium. Den samordnande myndighet som tar emot begäran får vägra bistånd endast om begäran inte är väl underbyggd eller inte står i proportion till omständigheterna, om den samordnande myndigheten inte har de begärda uppgifterna och inte har tillgång till dem eller om begäran inte kan uppfyllas utan att det strider mot unionsrätten eller nationell rätt.

2.5.2.6 Gränsöverskridande samarbete mellan nationella myndigheter

Om en myndighet i en annan medlemsstat än den där leverantören av förmedlingstjänster är etablerad har skäl att misstänka att en leverantör av förmedlingstjänster bryter mot förordningen om digitala tjänster på ett sätt som även inverkar negativt på användarna i en annan medlemsstat,

får den begära att samordningsmyndigheten på etableringsorten undersöker saken och vidtar de åtgärder som krävs för att förordningen om digitala tjänster ska efterlevas. Nämnden för digitala tjänster får också göra en sådan begäran till samordningsmyndigheten i etableringslandet om samordnarna i minst tre medlemsstater tar initiativ till detta. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska därefter rapportera sin bedömning av den misstänkta överträdelsen samt en redogörelse för möjliga undersöknings- och efterlevnadsåtgärder (artikel 58). Det förfarande som beskrivs ovan är tillämpligt på leverantörer av förmedlingstjänster av alla storlekar, men när det gäller en påstådd verksamhet på en mycket stor onlineplattform eller sökmotor har kommissionen i första hand befogenhet att undersöka den påstådda överträdelsen av förordningen om digitala tjänster.

Nämnden för digitala tjänster kan hänskjuta ett misstänkt fall av överträdelse av förordningen om digitala tjänster till kommissionen, om den anser att de undersöknings- och efterlevnadsåtgärder som anmälts av samordnaren i etableringslandet inte är tillräckliga. Om kommissionen också anser att dessa åtgärder är otillräckliga kan den begära att samordnaren i etableringslandet omprövar ärendet. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska vidta nödvändiga undersöknings- eller efterlevnadsåtgärder med största möjliga beaktande av kommissionens synpunkter och begäran om ny granskning. Samordnaren ska informera kommissionen och den samordnare för digitala tjänster som lämnat begäran och nämnden om de åtgärder som vidtagits (artikel 59).

2.5.2.7 Gemensamma undersökningar

Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet kan inleda och leda gemensamma undersökningar om misstänkta överträdelser av förordningen om digitala tjänster. Samordnaren får inleda en gemensam utredning på eget initiativ för att undersöka om leverantören av förmedlingstjänster har brutit mot förordningen i flera medlemsstater eller på rekommendation av nämnden för digitala tjänster efter det att minst tre nationella samordningsmyndigheter har begärt detta. När den samordnande myndigheten i etableringslandet har beslutat att inleda en gemensam undersökning får alla nationella samordningsmyndigheter som har ett berättigat intresse av att delta begära att få delta. Samordnare som deltar i gemensamma undersökningar ska samarbeta i god tro.

Samordningsmyndigheten i etableringslandet ska underrätta alla nationella samordningsmyndigheter, kommissionen och nämnden om sin preliminära ståndpunkt när det gäller påstådda överträdelser av förordningen senast en månad efter det att den gemensamma undersökningen avslutats. Denna preliminära ståndpunkt ska vid behov även innehålla uppgifter om de efterlevnadsåtgärder som ska vidtas, till exempel bindande beslut och eventuella påföljdsavgifter. Nämnden får hänskjuta den misstänkta överträdelsen till kommissionen om den samordnande myndigheten i etableringslandet inte har inlett en gemensam undersökning med anledning av nämndens rekommendation, inte har meddelat sin preliminära ståndpunkt om de nödvändiga efterlevnadsåtgärderna efter den gemensamma undersökningen eller om den i huvudsak inte håller med om den preliminära ståndpunkt som samordnaren i etableringslandet har angett om de nödvändiga efterlevnadsåtgärderna (artikel 60).

2.5.2.8 Den europeiska nämnden för digitala tjänster

Avsnitt tre i förordningen behandlar en separat oberoende och rådgivande nämnd för digitala tjänster i Europa, bestående av samordnare för digitala tjänster i medlemsstaterna. Nämnden ger råd till samordnarna för digitala tjänster och kommissionen i syfte att uppnå förordningens mål i frågor som närmare anges i artikeln, bland annat vid tillämpningen av förordningen och i samarbetet. Artikel 62 gäller nämndens struktur och beslutsfattande, såsom deltagar- och rösträtt,

och fastställer kommissionen till ordförande. Nämnden kan bland annat stödja, lämna yttranden, rekommendationer och råd till behöriga myndigheter och kommissionen (artikel 63).

2.5.3 Kommissionens befogenheter att övervaka efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster

Bestämmelser om tillsyn över mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer finns i artiklarna 64–83 i förordningen. Kommissionens befogenheter när det gäller tillsyn över mycket stora aktörer fastställs i artiklarna 67–76 i förordningen.

Kommissionen får inleda en undersökning om en misstänkt överträdelse av förordningen om digitala tjänster, antingen på eget initiativ eller på begäran av samordnaren för digitala tjänster (artikel 65) och begära individuellt eller gemensamt stöd från de samordnare för digitala tjänster som berörs av den påstådda överträdelsen. Förfarandet för att meddela beslut som gäller bristande efterlevnad av förordningen och för att utdöma böter kan inledas om kommissionen misstänker att tjänsteleverantören har brutit mot en bestämmelse i förordningen. Alla samordningsmyndigheter, nämnden och tjänsteleverantören ska underrättas om att förfarandet har inletts. Kommissionen ska dessutom informera samordnaren av digitala tjänster på tjänsteleverantörens etableringsort och nämnden om utövandet av sina befogenheter (artikel 66).

Kommissionen får genom en begäran eller ett beslut kräva att leverantören av en mycket stor onlineplattform eller onlinesökmotor lämnar information om den misstänkta överträdelsen inom rimlig tid. Begäran om information kan också riktas till andra fysiska eller juridiska personer som handlar i närings- eller yrkesverksamhetssyfte och som skäligen kan vara medvetna om den misstänkta förseelsen. Samordningsmyndigheten och andra behöriga myndigheter ska också på begäran av kommissionen tillhandahålla all information som kommissionen behöver för att kunna utföra sina uppgifter (artikel 67). För att samla in information om den misstänkta överträdelsen kan kommissionen dessutom intervjua alla fysiska eller juridiska personer som samtycker till intervju. Intervjun kan spelas in med lämpliga tekniska medel. Om en intervju äger rum någon annanstans än i kommissionens lokaler ska kommissionen underrätta samordningsmyndigheten i den medlemsstat där intervjun äger rum (artikel 68).

Kommissionen får utföra inspektioner i lokaler som tillhör en mycket stor onlineplattform eller onlinesökmotor samt hos andra fysiska eller juridiska personer som agerar i närings- eller yrkesverksamhetssyfte och som rimligen kan känna till den misstänkta överträdelsen. Tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen att utföra en inspektion ska ha befogenhet att

- gå in i lokaler, på mark och i transportmedel som tillhör den berörda leverantören,
- granska och ta kopior av räkenskaper och andra handlingar som rör tillhandahållandet av den berörda tjänsten, oavsett på vilket medium de lagras,
- kräva att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen ger åtkomst till och förklaringar om sin organisation, arbetsätt, it-system, algoritmer, datahantering och affärsmetoder och spelar in, nedtecknar eller dokumenterar de förklaringar som ges,
- försegla alla lokaler, räkenskaper eller andra handlingar, under den period och i den omfattning som är nödvändig för inspektionen,

- be alla företrädare för eller anställda hos den berörda leverantören eller den andra berörda personen om förklaringar av fakta eller handlingar som rör föremålet för och syftet med inspektionen, och spela in eller nedteckna svaren, samt
- ställa frågor till sådana företrädare eller anställda med koppling till föremålet för och syftet med inspektionen och spela in eller nedteckna deras svar.

Inspektioner får utföras med bistånd av revisorer eller experter som utsetts av kommissionen och av samordnaren för digitala tjänster eller andra behöriga nationella myndigheter i den medlemsstat på vars territorium inspektionen utförs (artikel 69).

Kommissionen får besluta om interimistiska åtgärder mot den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn baserat på ett prima facie-konstaterande av en överträdelse i situationer som är brådskande på grund av risken för allvarlig skada för tjänstemottagarna. Beslutet om en interimistisk åtgärd ska gälla för en angiven tidsperiod och får förlängas i den mån som detta är nödvändigt och lämpligt (artikel 70). Kommissionen kan också ta emot bindande åtaganden från aktörerna för att se till att skyldigheterna i förordningen uppfylls (artikel 71). Kommissionen har befogenhet att övervaka hur stora onlineplattformar och leverantörer av sökmotorer uppfyller kraven i förordningen (artikel 72). I detta sammanhang kan kommissionen ålägga en mycket stor onlineplattform eller onlinesökmotor att ge tillgång till databaser och algoritmer för tjänsten.

Om en mycket stor onlineplattform eller onlinesökmotor inte följer bestämmelserna i förordningen eller de interimistiska åtgärder eller bindande åtaganden som föreskrivs i den, får kommissionen anta ett beslut om att inte följa förordningen, i vilket den fastställer nödvändiga korrigerande åtgärder (artikel 73). I beslutet om bristande efterlevnad får kommissionen ålägga aktören böter som inte får överstiga 6 procent av dess totala årliga globala omsättning under det föregående räkenskapsåret (artikel 74). Kommissionen kan förena sina beslut med vite. Kommissionen har behörighet att genom beslut förelägga vite för mycket stora onlineplattformar, onlinesökmotorer eller, i förekommande fall, andra personer som avses i artikel 67. Vitet kan utgöra högst fem procent av den genomsnittliga dagliga inkomsten för föregående räkenskapsperiod eller av den globala årliga omsättningen för varje förseningsdag räknat från den dag som anges i beslutet (artikel 76).

Kommissionens behörighet att förelägga böter eller vite och verkställigheten av dem ska omfattas av en preskriptionstid på fem år från och med den dag då överträdelsen begicks eller beslutet vann laga kraft (artiklarna 77 och 78). Innan kommissionen fattar beslut om överträdelse, vite eller böter ska den ge den berörda parten tillfälle att yttra sig och lämna synpunkter på kommissionens preliminära slutsatser och eventuella åtgärder (artikel 79). I artikel 81 i förordningen anges att Europeiska unionens domstol i enlighet med artikel 261 i EUF-fördraget har obegränsad behörighet att pröva beslut genom vilka kommissionen har ålagt böter eller vite.

Artikel 82 i förordningen reglerar kommissionens begäran om att begränsa tillgången till en tjänst på en mycket stor onlineplattform eller onlinesökmotor till den nationella samordningsmyndigheten och samarbetet med de nationella domstolarna. Bestämmelserna avser artikel 51.3 i förordningen om begränsning av tillgång till tjänster. Om alla befogenheter enligt artiklarna 64–83 har utövats för att stoppa en överträdelse av förordningen, får kommissionen på vissa villkor begära att samordnaren på den plats där den aktör som bryter mot förordningen är etablerad agerar i enlighet med artikel 51.3. Innan kommissionen begär detta ska den begära att parterna lämnar skriftliga synpunkter. Kommissionen får också på eget initiativ lämna skriftliga synpunkter till den behöriga rättsliga myndighet som avses i artikel 51.3.

I artikel 84 i förordningen föreskrivs tystnadsplikt för kommissionen, de nationella myndigheterna och de som deltar i tillsynen över dem när uppgifterna är av sådant slag att de omfattas av tystnadsplikt.

Kommissionen bör också inrätta och administrera ett tillförlitligt och skyddat system för informationsutbyte för att stödja kommunikationen mellan samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden. Kommissionen ska anta genomförandeakter om praktiska och operativa arrangemang för systemet för informationsutbyte i enlighet med det rådgivande förfarandet i artikel 88. (artikel 85).

I artikel 86 regleras rätten för mottagare av förmedlingstjänster att bemyndiga en organisation eller en förening att utöva de rättigheter som fastställs i förordningen.

2.5.4 Kommissionens delegerade befogenheter och genomförandebefogenheter

I artikel 87 föreskrivs det om utövande av delegering. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 24, 33, 37, 40 och 43 ges till kommissionen för en period på fem år. Europaparlamentet eller rådet får när som helst återkalla sådan delegering av befogenhet. Beslutet att återkalla befogenhet påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning. Artikel 91 innehåller också närmare bestämmelser om förfaranden och verksamhetsprinciper i samband med antagandet av delegerade akter.

Kommissionen biträds av en kommitté för digitala tjänster, som ska vara en kommitté i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011.

2.5.5 Slut- och övergångsbestämmelser

Förordningen om digitala tjänster upphäver bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet för leverantörer av förmedlingstjänster i artiklarna 12–15 i direktivet om elektronisk handel. Förordningen om digitala tjänster ska också läggas till tillämpningsområdet för direktivet om ombudstalan (EU) 2020/1828.

Artikel 91 i förordningen reglerar konsekvensbedömningen av förordningen. Kommissionen ska under de första åren då förordningen tillämpas bedöma de olika konsekvenserna av förordningen om digitala tjänster. Den ska bland annat bedöma hur förordningen om digitala tjänster påverkar utvecklingen och den ekonomiska tillväxten för små och medelstora företag. Förordningen trädde i kraft den 16 november 2022 och börjar i regel tillämpas den 17 februari 2024. Tillämpningen av förordningen på de mycket stora onlineplattformar och onlinesökmotorer som kommissionen utsåg våren 2023 har redan inletts.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

Rättsakten om digitala tjänster, som är en direkt tillämplig förordning, innehåller ny lagstiftning av en ny typ som är bindande för de leverantörer av internetbaserade förmedlingstjänster som beskrivs ovan och som syftar till att öka säkerheten och öppenheten för användarna av förmedlingstjänster av olika slag och olika storlek, skydda användarnas yttrandefrihet och integritet samt garantera konsumentskyddet på onlineplattformar. Bakgrunden till EU-regleringen är bland annat att det inte finns några bestämmelser på EU-nivå om onlineplattformars och andra

lagringstjänsters funktion, till exempel när det gäller moderering av innehåll som lagras i tjänsterna och öppenhet i systemen för rekommendationer om tjänsters innehåll. I detta avseende finns det inte heller någon nationell lagstiftning i Finland.

I viss mån kommer de nya kraven på iakttagande av tillbörlig aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster i kapitel III i förordningen om digitala tjänster att öka eller åsidosätta den befintliga EU-lagstiftningen om konsumentskydd och dataskydd, särskilt när det gäller online-plattformar. Eftersom regleringen i förordningen i huvudsak är ny krävs det inga större ändringar av den materiella nationella lagstiftningen. Förordningen medför dock ändringar i kapitel 22 i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, vars bestämmelser i form av lagstiftning som överlappar förordningen ska upphävas. De direkt tillämpliga bestämmelserna om ansvarsfrihet för olika leverantörer av förmedlingstjänster som anges i kapitel II i förordningen om digitala tjänster förutsätter att bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet i 22 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation upphävs.

Bestämmelserna i kapitel IV artiklarna 51 och 52 i förordningen om digitala tjänster om befogenheter för undersökning och efterlevnadskontroll för nationella behöriga myndigheter vid överträdelse kräver ny nationell lagstiftning. Här följer en översikt om konsekvenserna av förordningen om digitala tjänster för den nationella lagstiftningen och om förordningens förhållande till den nationella lagstiftningen.

3.1 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

3.1.1 Reglering på grundval av direktivet om elektronisk handel

3.1.1.1 Informationssamhällestjänster

Genom bestämmelserna i 22 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation har för närvarande direktivet om elektronisk handel genomförts. Ursprungligen genomfördes direktivet om elektronisk handel genom lagen om informationssamhällets tjänster (RP 194/2001), men denna lag införlivades med lagen om elektronisk kommunikation (RP 221/2013). I likhet med direktivet reglerar 22 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation *informationssamhällets tjänster*, som definieras som ett större antal elektroniska tjänster än förmedlingstjänster som regleras genom lagstiftningen om digitala tjänster. Med informationssamhällets tjänster avses elektroniska tjänster som utförs på individuell begäran av en mottagare, på distans och vanligtvis mot ersättning. Inte alla informationssamhällets tjänster är förmedlingstjänster som omfattas av förordningen. Informationssamhällestjänster som inte omfattas av förordningen om digitala tjänster är till exempel en webbutik där en näringsidkare säljer produkter eller tjänster på sin egen webbplats och inte ger andra näringsidkare eller konsumenter möjlighet att sälja sina produkter på sin webbplats. Informationssamhällets tjänster omfattas av skyldigheter enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, bland annat informationsskyldigheter för leverantörer av informationssamhällets tjänster till tjänstemottagare och myndigheter (176–179 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation). Syftet med dessa informationsskyldigheter är att se till att mottagarna av informationssamhällets tjänster och de behöriga myndigheterna på ett enkelt, omedelbart och varaktigt sätt får tillgång till viss information som gör det möjligt att identifiera alla leverantörer av informationssamhällets tjänster. Bestämmelserna i artikel 30 i förordningen om digitala tjänster om näringsidkarens spårbarhet på onlineplattformar kompletterar bestämmelserna i 176–179 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Transport- och kommunikationsverket övervakar efterlevnaden av en del av de skyldigheter som enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation hör till på informationssamhällets tjänster, bland annat de ovannämnda skyldigheterna för leverantörer av informationssamhällets tjänster att informera tjänstemottagare och myndigheter (176–179 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation).

3.1.1.2 Villkorlig ansvarsfrihet för förmedlingstjänster

Artiklarna 4–6 i förordningen om digitala tjänster, som är direkt tillämpliga, ersätter bestämmelserna i direktivet om elektronisk handel rörande villkorlig ansvarsfrihet för leverantörer av förmedlingstjänster. De nya bestämmelserna om ansvarsfrihet i förordningen överensstämmer i sak med de gamla bestämmelserna om ansvarsfrihet i direktivet och är nästan identiska med de gamla bestämmelserna i direktivet, men de nya bestämmelserna om ansvarsfrihet i förordningen är direkt tillämpliga i medlemsstaterna. I övrigt ändrar inte förordningen om digitala tjänster direktivet om elektronisk handel och skyldigheterna för leverantörer av informationssamhällets tjänster enligt direktivet.

Det bör noteras att bestämmelserna om ansvarsfrihet i det gamla direktivet och de motsvarande bestämmelserna i den nya förordningen föreskriver villkorlig ansvarsfrihet för olagligt innehåll som lagras i tjänsteleverantörens tjänst, men det egentliga ansvaret för det olagliga innehållet bestäms av annan ansvarslagstiftning.

3.1.1.3 Nationell lagstiftning

Bestämmelserna i direktivet om elektronisk handel om tjänsteleverantörers ansvarsfrihet har för närvarande genomförts i 182–184 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, vilka enligt förslaget i denna proposition upphävs när tillämpningen av artiklarna 4–6 i förordningen börjar den 17 februari 2024. Närmare uppgifter om innehållet i de gällande 182–184 § behandlas nedan i specialmotiveringen till det tredje lagförslaget i avsnitt 7.3.

Enligt den gällande 188 § är sådana leverantörer av förmedlingstjänster som avses i 182–184 § i lagen, trots bestämmelserna om ansvarsfrihet, skyldiga att enligt någon annan lag (än lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation) vidta nödvändiga åtgärder för att följa domstolens eller någon annan behörig myndighets föreskrifter. Denna bestämmelse ska upphävas på grund av de direkt tillämpliga bestämmelser om ansvarsfrihet i artiklarna 4–6 i förordningen. Enligt dessa artiklar påverkar bestämmelserna om ansvarsfrihet inte rätts- eller förvaltningsmyndighetens möjlighet att, i enlighet med medlemsstatens rätt, kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar lagöverträdelser (artiklarna 4.3, 5.3 och 6.4 i förordningen).

I lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation innehåller 187 och 189–194 § nationell lagstiftning om ett särskilt förfarande för anmälan av olagligt innehåll i syfte att förhindra tillgång till innehåll som kränker upphovsrätten eller närstående rättigheter. Denna reglering grundar sig inte på EU-rätten och bör upphävas eftersom förordningen om digitala tjänster innehåller bestämmelser om förfarandet för anmälan av olagligt innehåll och det inte längre kan finnas någon nationell reglering om detta i Finland.

Trafik- och kommunikationsverket övervakar inte de gällande bestämmelserna om ansvarsfrihet i 182–184 § eller de ovan beskrivna bestämmelserna om särskilt förfarande för hindrande av tillgång till innehåll som kränker upphovsrätt eller närstående rättighet.

Enligt 185 § i den gällande lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan tingsrätten på ansökan av en åklagare, en undersökningsledare eller den vars rätt ärendet gäller förordna att

en sådan leverantör av informationssamhällets tjänster som avses i 184 § i lagen vid vite ska göra den information som denne lagrat oåtkomlig, om informationen uppenbart är sådan att det enligt lag är straffbart eller utgör grund för ersättningsansvar att hålla den tillgänglig för allmänheten eller förmedla den. Närmare bestämmelser om den behöriga tingsrätten finns i 186 §. I propositionen föreslås inte någon saklig ändring av 185 eller 186 §.

3.1.2 Nationell lagstiftning på grundval av direktivet om audiovisuella medietjänster

Bestämmelserna i direktivet om audiovisuella medietjänster (*AVMS-direktivet*) om *videodelningsplattformstjänster* har genomförts i kapitel 26 a i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Med videodelningsplattformstjänst avses en tjänst som har som huvudsakligt syfte att tillhandahålla allmänheten program eller användargenererade videor, för vilka leverantören av videodelningsplattformen saknar redaktionellt ansvar, och där det är leverantören av videodelningsplattformen som bestämmer hur de ska organiseras, inbegripet genom automatiserade metoder eller algoritmer, i synnerhet genom presentation, taggning och sekvensering. Videodelningsplattformstjänster är också onlineplattformar som definieras och regleras i förordningen om digitala tjänster.

De krav på tillbörlig aktsamhet som anges i kapitel III i förordningen om digitala tjänster är mer detaljerade än den gällande nationella regleringen av videodelningsplattformstjänster i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation som grundar sig på AVMS-direktivet. Å andra sidan är inte alla bestämmelser i kapitel III i förordningen om digitala tjänster tillämpliga på videodistributionsföretag om de är småföretag eller mikroföretag. I lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation reglerar 226 c § innehållet i alla användningsvillkor för videodelningsplattformstjänster av alla storlekar och förutsätter bland annat att videodelningsplattformstjänster har system som gör det möjligt för användarna att på plattformen anmäla olagligt innehåll som anges i bestämmelserna. Paragrafen förutsätter dessutom att videodelningsplattformstjänsten tillhandahåller en funktion som gör det möjligt för användarna att anmäla om videoinspelningen innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden. Trafik- och kommunikationsverket övervakar att bestämmelserna i 26 a kap. i lagen iakttas i fråga om videodelningsplattformstjänster som är etablerade i Finland. I Finland har man inte identifierat leverantörer av videodelningsplattformstjänster enligt definitionen eller åtminstone inte betydande leverantörer av videodelningsplattformstjänster. Ett exempel på en videodelningsplattformstjänst som är etablerad utanför Finland är tjänsten YouTube, som också är en onlineplattform som omfattas av förordningen om digitala tjänster.

3.1.3 Trafik- och kommunikationsverkets befogenheter med stöd av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

Trafik- och kommunikationsverket övervakar med stöd av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation iakttagandet av vissa skyldigheter för leverantörer av informationssamhällets tjänster samt videodelningsplattformstjänster. Trafik- och kommunikationsverket har rätt att begära utredningar och därefter vid behov ge den ovan nämnda leverantören av informationssamhällestjänster eller leverantören av videodelningsplattformstjänster en anmärkning, om leverantören bryter mot bestämmelserna, och kan genom sitt beslut förplikta leverantören att rätta till felet eller försummelsen. Verket kan också förena åläggandet med vite. Verket har ingen behörighet att ålägga leverantörer av informationssamhällestjänster påföljdsavgifter eller föreslå att sådana åläggs på grund av åsidosättande av dessa skyldigheter. När det gäller vissa skyldigheter för teleföretag eller utövare av televisions- eller radioverksamhet som anges i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (bland annat reglering av teleföretagens betydande marknadsinflytande) har Trafik- och kommunikationsverket för närvarande befogenhet att föreslå att

marknadsdomstolen i vissa fall påför påföljdsavgifter (333–335 a § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation).

3.2 Lagen om yttrandefrihet i masskommunikation

I 18 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) ingår en bestämmelse av samma slag som 185 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Lagens 18 § gäller ett domstolsföreläggande att avbryta distributionen av ett nätmeddelande. Lagens tillämpningsområde är större än för 185 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, eftersom med nätmeddelande avses information, åsikter eller andra meddelanden som gjorts tillgängliga för allmänheten genom radiovågor, elektroniska kommunikationsnät eller andra motsvarande tekniska arrangemang.

3.3 Lagen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online

I lagen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (99/2023) föreskrivs om genomförandet av en EU-förordning (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online). Förordningens tillämpningsområde omfattar de värdtjänstleverantörer som definieras i förordningen, till exempel onlineplattformar, och förordningen utgör specialreglering i förhållande till förordningen om digitala tjänster. I enlighet med förordningen får medlemsstaternas behöriga myndigheter utfärda bestämmelser om att värdtjänstleverantörer ska avlägsna terrorisminnehåll eller göra det oåtkomligt i alla medlemsstater. I Finland är polisen behörig myndighet. Transport- och kommunikationsverket är den behöriga myndigheten att fatta beslut om specifika åtgärder enligt förordningen. På de villkor som fastställs i förordningen får de myndigheter som utövar tillsyn påföra påföljdsavgifter till följd av överträdelser av de skyldigheter som föreskrivs i förordningen.

3.4 Lagen om åtgärder som hindrar spridning av barnpornografi

Syftet med den nationella lagen om åtgärder som hindrar spridning av barnpornografi (1068/2006) är att skydda barn och trygga deras grundläggande rättigheter genom att främja åtgärder som kan användas till att blockera åtkomsten till webbplatser med barnpornografi vilka upprätthålls utomlands. Enligt lagen har teleföretagen rätt att erbjuda sina tjänster så att de inte kan användas till att få åtkomst till sådana webbplatser med barnpornografi som avses ovan. Dessutom kan polisen för teleföretagens bruk enligt lagen utarbeta, föra och uppdatera en förteckning över webbplatser med barnpornografi.

Förordningen om digitala tjänster kräver inga ändringar i den ovannämnda lagen. EU utarbetar för närvarande lagstiftning som syftar till att skapa en tydlig och bindande rättslig ram för att bekämpa och förebygga sexuellt våld mot barn.

3.5 Konsumentombudsmannens uppgifter och befogenheter

Förordningen om digitala tjänster innehåller bestämmelser som också syftar till att skydda konsumenterna som mottagare av förmedlingstjänster. I Finland har konsumentombudsmannen omfattande allmän behörighet i fråga om konsumentskydd. Dessutom finns i speciallagstiftningen bestämmelser om den tillsyn som utövas av konsumentombudsmannen. Leverantörer av förmedlingstjänster omfattas av förordningen om digitala tjänster och deras tjänster omfattas av konsumentombudsmannens behörighet i den mån det kan anses att de omfattas av den behörighet som avgränsas i definitionerna av konsument, näringsidkare och konsumtionsnyttighet. I vissa fall kan både de allmänna bestämmelserna i konsumentskyddslagen och bestämmelserna

i förordningen om digitala tjänster tillämpas. I kapitel 2 i konsumentskyddslagen om marknadsföring och förfaranden i kundrelationer ingår bland annat en bestämmelse om hurdant förfarande som anses otillbörligt. I artikel 25 i förordningen om digitala tjänster har det beaktats att manipulativ design i den mening som avses i artikel 25 i förordningen (dark patterns) också kan bli föremål för bedömning i enlighet med bestämmelserna i direktiv 2005/29/EG eller i EU:s dataskyddsförordning (EU) 2016/697, som ingår i kapitel 2 i konsumentskyddslagen. EU:s konsumentskyddsmyndigheter har också vidtagit gemensamma kontrollåtgärder i fråga om kommersiella förfaranden och manipulativ design (s.k. CPC-förfarande i CPC-förordningen (EU) 2017/2394). EU:s dataskyddsmyndigheter har gett mer detaljerad vägledning om manipulativ design i sociala medier.

Konsumentombudsmannen övervakar också inom ramen för sin allmänna behörighet direkt tillämplig reglering av konsumentskyddet i Europeiska unionen. Konsumentombudsmannens behörighet enligt konsumentskyddslagen hänför sig till olagligt innehåll såsom otillbörliga affärsmetoder vid marknadsföring, vilseledande information inom kundservice och användning av avtalsvillkor som är oskäligen för konsumenterna. Bestämmelser om varors och tjänsters laglighet finns i lagstiftningen om produktsäkerhet och marknads kontroll samt i speciallagstiftningen om varor och tjänster. Tillsynen över olagliga nyttigheter i Finland ska skötas av andra konsumentmyndigheter, till exempel Säkerhets- och kemikalieverket, Livsmedelsverket, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea, Tullen, Finansinspektionen och Transport- och kommunikationsverket.

Konsumentombudsmannens tillsyn är en kollektiv kontroll och konsumentombudsmannen behandlar i princip inte enskilda tvister. Enligt 7 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket ska konsumentombudsmannen särskilt verka inom områden som är av avsevärd betydelse för konsumenterna eller där det kan antas att det oftast förekommer problem i konsumentställning.

Enligt 9 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket har konsumentombudsmannen förhandlingsplikt. När konsumentombudsmannen observerar att en näringsidkare vidtagit en lagstridig åtgärd ska konsumentombudsmannen försöka förmå näringsidkaren att frivilligt avstå från den. Om förhandlingarna med näringsidkaren inte ger resultat, är konsumentombudsmannens centrala medel för ingripande att förbjuda lagstridigt förfarande och att förena förbudet med vite. Förbudet meddelas i regel av marknadsdomstolen (38/1978) 2 kap. 16 och 17 § samt 3 kap. 2 och 3 § samt i vissa fall av konsumentombudsmannen själv (lagen om Konkurrens- och konsumentverket 10 §).

Med stöd av lagen om konsumentskyddsmyndigheternas behörighet (566/2020) har konsumentombudsmannen rätt att få uppgifter av näringsidkare och andra privata aktörer samt av myndigheter och av dem som sköter offentliga uppgifter. Konsumentombudsmannen kan förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Under de förutsättningar som anges i den lagen har konsumentombudsmannen rätt att även utföra inspektion i lokaler som är i näringsidkarens besittning. I fråga om lokaler som används för boende av permanent natur gäller strängare villkor för inspektionerna.

Med stöd av lagen om konsumentmyndigheternas behörighet har konsumentombudsmannen och andra i lag definierade behöriga myndigheter sådana befogenheter i anslutning till tjänsteleverantörens onlinegränssnitt och domännamn som i praktiken också kan hänföra sig till tjänster som tillhandahålls av en onlineplattform eller någon annan förmedlingstjänst. Den behöriga myndighet som definieras i lagen får, om en överträdelse som omfattas av lagens tillämpningsområde kan medföra allvarlig skada för konsumenternas allmänna intresse och om detta är nödvändigt för att få ett slut på överträdelsen, ålägga tjänsteleverantören att avlägsna innehållet, ge konsumenterna en tydlig varning i samband med tillträdet till onlinegränssnittet, förhindra eller

begränsa tillträdet till onlinegränssnittet eller avlägsna onlinegränssnittet. Ytterligare kan den behöriga myndigheten med villkoren ovan ålägga den som förvaltar ett domännamnsregister (Transport- och kommunikationsverket) eller domännamnsförmedlaren att radera ett domännamn eller att registrera domännamnet i den behöriga myndighetens namn. De befogenheter som anges ovan för onlinegränssnittet och domännamnet har gällt sedan sommaren 2020 och det finns ännu ingen erfarenhet av användningen.

En näringsidkare kan påföras påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser i konsumentskyddslagen. Bestämmelser om påförande av påföljdsavgift finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. De bestämmelser i fråga om vilka påföljdsavgift kan påföras vid överträdelse finns uppräknade i 13–16 a § i den lagen. Påföljdsavgiften omfattar till exempel flera bestämmelser om marknadsföring och förfarande enligt konsumentskyddslagen, hemförsäljning och distansförsäljning samt konsumentkrediter. Påföljdsavgift kan också påföras till exempel för brott mot vissa bestämmelser om passagerares rättigheter som ingår i EU-förordningar och för brott mot vissa bestämmelser som ingår i annan lagstiftning och som skyddar konsumenten. Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på framställning av konsumentombudsmannen och maximibeloppet av den påföljdsavgift som påförs näringsidkaren är 4 procent av omsättningen under det år som föregår överträdelsen i fråga (18 och 21 § i lagen).

3.6 Dataombudsmannens uppgifter och behörighet

Dataombudsmannen har allmän behörighet att övervaka behandlingen av personuppgifter i förmedlingstjänster som regleras i förordningen om digitala tjänster som nu genomförs. Förordningen om digitala tjänster innehåller bestämmelser som överlappar eller är mer detaljerade än EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679.

Bestämmelser om dataombudsmannens uppgifter och undersökningsbefogenheter finns i EU:s allmänna dataskyddsförordning och i den nationella dataskyddslagen (1050/2018) som preciserar och kompletterar förordningen. Artikel 55–59 i dataskyddsförordningen innehåller bestämmelser om medlemsstaternas tillsynsmyndigheters uppgifter och befogenheter. Enligt 14 § i dataskyddslagen har dataombudsmannen de uppgifter och befogenheter som anges i artiklarna 55–59 i dataskyddsförordningen. Dataombudsmannens undersökningsbefogenheter enligt dataskyddsförordningen omfattar bland annat rätten att ålägga en personuppgiftsansvarig eller en företrädare för ett personuppgiftsbiträde att tillhandahålla all information som behövs för att dataombudsmannen ska kunna utföra sina uppgifter, befogenhet att utföra inspektioner, tillgång till den personuppgiftsansvariges och personuppgiftsbitrådets alla lokaler, inklusive utrustning och medel för databehandling. När det gäller korrigerande befogenheter har dataombudsmannen bland annat befogenhet att utfärda en varning och en anmärkning, att utfärda ett föreläggande till den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet att se till att behandlingen överensstämmer med dataskyddsförordningen, att ålägga den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet att följa den registrerades begäran, att utfärda ett tillfälligt eller permanent förbud mot behandling, inklusive ett förbud mot behandling samt att ålägga en administrativ påföljdsavgift. Enligt 14 § i dataskyddslagen har dataombudsmannen också andra uppgifter och befogenheter som anges annanstans i lag. Dataombudsmannens befogenheter kompletteras också av den rätt att förelägga vite som föreskrivs i 22 § i dataskyddslagen och rätten enligt 18 § i den lagen att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de uppgifter som behövs för skötseln av sina uppgifter.

I 24 § i dataskyddslagen föreskrivs om behörigheten för ett påföljdskollegium vid dataombudsmannens byrå att påföra en administrativ påföljdsavgift enligt artikel 83 i dataskyddsförordningen för brott mot dataskyddsförordningen. Påföljdskollegiet ska bestå av dataombudsmannen och de biträdande dataombudsmännen. Administrativ påföljdsavgift påförs på framställan.

Administrativ påföljdsavgift får inte påföras statliga myndigheter, statliga affärsverk, kommunala myndigheter, självständiga offentligt rättsliga institutioner, riksdagens ämbetsverk, republikens presidents kansli, evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, ortodoxa kyrkan i Finland och de två sistnämndas församlingar, kyrkliga samfundigheter och övriga organ.

Administrativa sanktionsavgifter som dataombudsmannen påför enligt artikel 83 i dataskyddsförordningen kan uppgå till högst 20 000 000 euro eller, om det är fråga om ett företag, 4 procent av den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets totala årliga globala omsättning under räkenskapsperioden.

Dataombudsmannen har de befogenheter som anges ovan inom den egna medlemsstatens territorium. Dataombudsmannen samarbetar med andra dataskyddsmyndigheter i EU inom ramen för principen om en enda kontaktpunkt och deltar i förfarandet för enhetlighet mellan dataskyddsmyndigheterna (artikel 60 i den allmänna dataskyddsförordningen). Dataombudsmannen ska samarbeta, inklusive utbyta information, och erbjuda ömsesidigt bistånd till andra tillsynsmyndigheter för att se till att den allmänna dataskyddsförordningen tillämpas och verkställs på ett enhetligt sätt (artikel 57.1 g i den allmänna dataskyddsförordningen). Dataombudsmannen kan också vid behov genomföra gemensamma operationer med andra tillsynsmyndigheter (artikel 62 i den allmänna dataskyddsförordningen). Till den del en personuppgiftsansvarig eller ett personuppgiftsbiträde enligt den allmänna dataskyddsförordningen inte är etablerade inom EU/EES-området är dataombudsmannen behörig att behandla ett ärende som gäller den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet och som har anhängiggjorts hos någondera av dem.

Utöver de ovannämnda övervakar dataombudsmannen bestämmelserna om behandling av sammanslutningsabonnenters förmedlingsuppgifter enligt 18 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Dataombudsmannen kan med stöd av 330 § i den lagen ge en anmärkning om brott mot bestämmelserna i 18 kap. samt ålägga en aktör som bryter mot lagen att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Dataombudsmannen har också från och med den 25 juni 2003 rätt att väcka en sådan grupptalan som avses i lagen om grupptalan om åtgärder för förbuds föreläggande (1101/2022).

3.7 Nationell lagstiftning som krävs för genomförande och tillsyn över överefterlevnaden av förordningen om digitala tjänster

3.7.1 Utseende av behöriga myndigheter och deras befogenheter

Ovan och i beskrivningen av skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster i avsnitt 2 framgår det att förordningens reglering av förmedlingstjänster hänför sig till flera myndigheters uppgifter i Finland. Enligt förordningen ska medlemsstaterna utse en eller flera behöriga myndigheter som ansvarar för att leverantörer av förmedlingstjänster fullgör sina skyldigheter enligt förordningen. De direkt tillämpliga bestämmelserna i förordningen ger den nationellt utsedda samordnaren för digitala tjänster i uppgift att samordna övervakningen av att förordningen följs i en medlemsstat, om flera behöriga myndigheter har utsetts nationellt (artikel 49). Medlemsstaterna ska utse en av de behöriga myndigheterna till samordnare för digitala tjänster. Utseendet av de behöriga myndigheter som ansvarar för tillsynen överefterlevnaden av förordningen samt utseendet av en samordnare förutsätter nationell lagstiftning i Finland.

Dessutom ska de behöriga myndigheterna i enlighet med artiklarna 51 och 52 i förordningen ha undersöknings- och verkställighetsbefogenheter enligt nationell lag. De undersökningsbefogenheter som anges i artikel 51 gäller tillsynsmyndighetens rätt till information och insyn. Rätten

att få information kan gälla leverantörer av förmedlingstjänster eller personer som i samband med sin närings- eller yrkesverksamhet skäligen kan ha information om en misstänkt överträdelse av förordningen. Verkställighetsbefogenheter är befogenheten att ålägga en leverantör av förmedlingstjänster att rätta till sin verksamhet i enlighet med förordningen, befogenheten att ålägga leverantören av förmedlingstjänster administrativa sanktionsavgifter för överträdelser av förordningen eller för dem som inte fullgör sin skyldighet att lämna uppgifter i samband med överträdelser av förordningen, befogenheten att förelägga vite, befogenheten att vidta interimistiska åtgärder i brådskande fall och, som sista utväg, behörigheten att begära att domstolen hindrar tjänsteanvändare från att få tillgång till tjänster som bryter mot bestämmelserna i förordningen. Innehållet i artiklarna 51 och 52 i förordningen beskrivs närmare i avsnitt 2.4.1 ovan.

Enligt artikel 62 i förordningen om Europeiska nämnden för digitala tjänster består nämnden av nationella samordnare för digitala tjänster, företrädare av tjänstemän på hög nivå. Andra nationella behöriga myndigheter får också delta i nämnden, om så föreskrivs i nationell lagstiftning.

I artikel 57 i förordningen föreskrivs det om gränsöverskridande samarbete mellan samordnare för digitala tjänster och i artikel 60 om samordnarnas gemensamma undersökningar. Samordningsmyndigheten i en medlemsstat får begära information om kontrollen av förordningen från en samordnare i en annan medlemsstat eller begära att samordningsmyndigheten i en annan medlemsstat använder sina undersökningsbefogenheter enligt artikel 51.1 för vissa uppgifter som finns i en medlemsstat. Dessa undersökningsbefogenheter ska omfatta samordnarens rätt att få tillgång till information, befogenhet att utföra inspektioner och befogenhet att kalla till förhör en medlem av personalen hos eller en företrädare för leverantören av förmedlingstjänster. Undersökningsbefogenheterna gäller även andra personer som handlar i syfte att utöva sin närings- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om den misstänkta överträdelserna av förordningen, inklusive de organisationer som utför inspektionerna. Bestämmelserna i förordningen kräver nationell lagstiftning som möjliggör samarbete, till exempel att sekretessbelagd information i vissa fall lämnas ut till en samordnare i en annan medlemsstat.

Europeiska kommissionen har en viktig tillsynsuppgift när det gäller tillsynen över mycket stora onlineplattformar och onlinesökmotorer med en kapacitet på minst 45 miljoner användare i EU. De befogenheter som kommissionen utövar vid tillsynen fastställs i artiklarna 65–82 i förordningen. Samordnaren och andra behöriga myndigheter ska också på begäran av kommissionen tillhandahålla all information som kommissionen behöver för att kunna utföra sina uppgifter (artikel 67.5). Artikel 69 i förordningen innehåller bestämmelser om kommissionens behörighet att utföra inspektioner i medlemsstaterna i de ovannämnda aktörernas lokaler eller i andra sådana personers lokaler som är verksamma i syfte att utöva sin närings- eller yrkesverksamhet och som kan ha kännedom om den misstänkta överträdelserna. Även om inga ovannämnda mycket stora aktörer är etablerade i Finland, kan kommissionen under sin tillsyn be de behöriga myndigheterna i Finland om de uppgifter den behöver eller utföra inspektioner i Finland. Transport- och kommunikationsverket är enligt förordningen skyldigt att bistå kommissionen vid inspektionerna.

3.7.2 Transport- och kommunikationsverkets beslutanderätt i påföljdsärenden

Vid Transport- och kommunikationsverket behandlas redan nu påföljdsärenden av olika slag. Det är fråga om förvaltningsförfarande. En eventuell påföljd grundar sig på ett förvaltningsbeslut som fattats i ärendet. Ärendet behandlas med stöd av förvaltningslagen och eventuella specialbestämmelser som är specifika för ärendet. Arbetsordningen för Transport- och kommunikationsverket innehåller bestämmelser om beslutsfattaren. I lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018) finns det bestämmelser om verkets ställning, uppgifter, organisation och ledning. Enligt 8 § 1 och 2 punkten i lagen utfärdar generaldirektören en arbetsordning för

ämbetsverket i vilken bland annat bestäms om organisationen och utövandet av beslutanderätten. Verkets arbetsordning (24.4.2023, TRAFICOM/120320/00.00.01/2020) innehåller bestämmelser om beslutanderätt bland annat i fråga om vite, hot om avbrytande, hot om tvångsutförande och påföljdsavgifter. Ärendena avgörs av en person. Enligt arbetsordningen fattas verkets beslut i regel på föredragning. Behandlingen av ett ärende som gäller påföljdsavgift och föredragningsförfarandet i en situation som motsvarar det föreslagna nya kollegiala beslutsfattandet beskrivs närmare i specialmotiveringen till 7 a § i lagen om Transport- och kommunikationsverket.

Bestämmelser om verkets behörighet finns annanstans i lagstiftningen. Behörigheten kan grunda sig på såväl nationella bestämmelser som på skyldigheter enligt EU-lagstiftningen eller internationell rätt. Verket är enligt flera författningar behörigt att i anslutning till överträdelser eller försummelser påföra påföljdsavgifter enligt prövning och andra administrativa avgifter eller avgiftshöjningar som har karaktären av sanktion. Till dessa hör åtminstone:

Lag	Maximibelopp	Bakgrundsakt
Lotsningslagen (561/2023) 68 §	100 000 euro för juridiska personer 5 000 euro för fysiska personer	
Fordonslagen (82/2021) 189–192 §	30 000 euro för juridiska personer 3 000 euro för fysiska personer	Ramförordning om motorfordon och släpfordon (EU) 2018/858 artikel 84 (allmän klausul) Artikel 6 om gränsdragning mellan godkännandemyndigheter och marknads kontrollmyndigheter Artikel 7 om godkännandemyndigheternas oberoende och opartiskhet samt skydd av affärshemligheter Artikel 8 om marknads kontrollmyndigheternas oberoende och opartiskhet samt skydd av affärshemligheter
Bilskattelagen (777/2020) 93, 94 och 95 §	Minimibeloppet av skatteförhöjning varierar, högst 50 procent av den ökade skatten Maximibeloppet av dröjsmålsavgift varierar, högst 200 euro Maximibeloppet av försumelseavgift, högst 5 000 euro	

Lag	Maximibelopp	Bakgrundsakt
Fordonsskattelagen (1281/2003) 45 och 47 a §	Skatteförhöjning för försumelse av skatt 50–100 %, bristfällig information som lämnats högst 2 000 euro; tilläggs-skatt för användning av oregistrerat fordon i trafik femfaldigt skattebelopp, minst 1 000 euro.	
Lagen om tillsynsavgift för flygtrafiken (1249/2005) 9 §	Maximibeloppet av den höjda avgiften varierar, högst 50 procent av tillsynsavgiften	
Lagen om farledsavgift (1122/2005) 17 och 18 §	Maximibeloppet av den höjda avgiften varierar, högst 100 procent av farledsavgiften Felavgift högst 2 500 euro.	
Bränsleavgiftslagen (1280/2003) 10 §	Maximibeloppet av den höjda avgiften varierar, högst två gånger bränsleavgiften, för företag kan avgiften med förhöjningar i praktiken överskrida 100 000 euro.	
Lagen om trafiksäkerhetsavgift (471/2016) 10 §	Maximibeloppet av den höjda avgiften varierar, högst 50 procent av trafiksäkerhetsavgiften	
Lagen om handel med utsläppsrätter för luftfart (34/2010) 24 §	100 euro per ton koldioxidkvivalenter	Artikel 1.14 i direktiv 2008/101/EG om handel med utsläppsrätter för luftfart (artikel 16 i direktiv 2003/87/EG ändras)
Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 334 a § (RP/)	100 000 euro för juridiska personer	Dataförvaltningsakten (EU) 2022/868, artikel 34 Artikel 26 om opartiskhet och oberoende

Dessutom kan Transport- och kommunikationsverket med stöd av 333 och 334 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) göra en framställning om påföljdsavgift till marknadsdomstolen (högst en miljon euro) för teleföretag samt utövare av televisions- eller radioverksamhet. En tjänsteman vid Transport- och kommunikationsverket är också i vissa fall föredragande för det påföljdskollegium som inrättats i anslutning till Polisstyrelsen enligt lagen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (99/2023) (påföljdsavgift för juridiska personer högst 100 000 euro eller 4 procent av årsomsättningen och för fysiska personer 10 000 euro). Utöver påföljdsavgifterna har Transport- och kommunikationsverket behörighet att använda administrativa sanktioner, såsom viten.

Transport- och kommunikationsverket, eller dess föregångare, har tills vidare inte påfört eller föreslagit betydande påföljdsavgifter enligt prövning. Även andra typer av sanktioner av betydande omfattning har, enligt tillgängliga uppgifter, påförts endast ytterst sällan.

Grundlagsutskottet har ansett att det är lämpligt att tilldela befogenheten att fatta kollegiala beslut när påföljdsavgiften är hög och sanktionen därmed är sträng (GrUU 12/2019 rd, s. 7). Transport- och kommunikationsverket har ännu inte ett lämpligt kollegialt organ. Det är därför lämpligt att för påföljdsärenden inrätta ett kollegialt organ inom Transport- och kommunikationsverket. Detta gäller i synnerhet när EU-lagstiftningen i allt högre grad kräver möjligheten att införa betydande påföljdsavgifter. Bland dessa kan nämnas:

EU-rättsakt eller förslag till rättsakt	Maximibelopp	Yrkanden på myndigheter
Förordningen om digitala tjänster (EU 2022/2065) artikel 52	Maximibeloppet av påföljdsavgift 6 procent av årsomsättningen	Artikel 50 om opartiskhet, transparens och aktualitet, resurser, tillräcklig autonomi i fråga om budgetförvaltning och oberoende
Artikel 53 i förslaget till förordning om cybersäkerhetskrav (COM (2022) 454 final)	Maximibeloppet av påföljdsavgift varierar, högst 15 000 000 euro eller 2,5 procent av årsomsättningen	Artikel 41 om tillräckliga resurser
Artiklarna 23 och 24 i förslaget till förordning om integritet och elektronisk kommunikation (COM (2017) 10 final)	Maximibeloppet av påföljdsavgift varierar, högst 20 000 000 euro eller 4 procent av årsomsättningen	I artikel 18 i tillämpliga delar hänvisning till data-skyddsförordningen
Artikel 11 i förslaget om säkerställande av lika villkor för hållbar luftfart (COM (2021) 561 final)	Formeln för beräkning av påföljdsavgiften varierar, till exempel "minst dubbelt så hög som det årliga genomsnittspriset på flygbränsle per ton multiplicerat med den totala årliga otankade mängden."	Enligt artikel 11 ska medlemsstaterna ha den rättsliga och administrativa ram som krävs på nationell nivå för att säkerställa att skyldigheterna fullgörs och att administrativa sanktionsavgifter drivs in.

I EU-lagstiftningen ställs också ibland krav på en myndighet eller ett tillsynsörfarande. De rör till exempel myndighetens opartiskhet och oberoende samt tillräckliga resurser. De måste beaktas i verkställighetsåtgärder, även om de i huvudsak är av allmän karaktär.

I EU-lagstiftningen används dessutom allmänna klausuler om sanktioner som innebär att sanktionen fastställs på nationell nivå (t.ex. förslaget till dataakten (COM (2022) 68 final), förslaget till gigabitinfrastrukturakten (COM (2023) 94 final). Även på detta sätt kan det uppstå ett behov av att införa höga sanktionsavgifter, till exempel om kommissionen anser att det är nödvändigt för att effektivitetsprincipen ska kunna följas.

Bestämmelser om detta kollegiala organ ska utfärdas genom lag i enlighet med 119 § 2 mom. i grundlagen (se t.ex. GrUU 24/2018 rd, s. 3 och 4). En ändamålsenlig lag skulle vara lagen om Transport- och kommunikationsverket, i vilken det redan nu finns bestämmelser om verkets organisation. Det skulle vara naturligt att lägga till en ny paragraf om saken efter 7 § i den lagen, eftersom den paragrafen innehåller bestämmelser om beslutanderätt. Bestämmelserna i 7 § bör

också ändras, annars kan generaldirektörens rätt att överta avgörandet av ett ärende också gälla ärenden som hör till påföljdskollegiets beslutanderätt.

Påföljdsbehörigheten har anvisats ett kollegialt organ i dataskyddslagen (1050/2018, 24 §), lagen om Finansinspektionen (878/2008, 10 §) samt i lagen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (99/2023, 3 §). Behörigheten har anvisats ett särskilt påföljdskollegium eller, i Finansinspektionens fall, ämbetsverkets direktion. I detta avseende är regleringen inte helt gemensam. Det är dock typiskt – även av konstitutionella skäl – att det finns bestämmelser om ett kollegialt organs administrativa ställning, uppgifter, mandatperiod, sammansättning, medlemmarnas behörighet, utnämning av medlemmar, medlemmarnas oberoende och opartiskhet samt beslutsfattandet, inklusive föredragningsförfarandet. Grundlagsutskottet har inte ansett benämningen kollegium vara särskilt lyckad, men grundlagen ställer inga hinder i vägen för att använda den (GrUU 24/2018 rd, s. 3).

Det finns skillnader i omfattning och mandatperiod mellan de befintliga kollegiala organen. Dataombudsmannens byrås och Polisstyrelsens påföljdskollegier har tre medlemmar, medan Finansinspektionens direktion har sex medlemmar. Medlemskap i dataombudsmannens byrås påföljdskollegium är kopplat till arbetsuppgifterna (dataombudsmannen och de biträdande dataombudsmännen). Mandattiden för Polisstyrelsens påföljdskollegium är fem år. Mandattiden för Finansinspektionens direktion är tre år.

Transport- och kommunikationsverkets uppgiftsområde är omfattande. Transport- och kommunikationsverkets påföljdskollegium ska vara tillräckligt stort för att det ska ha den sakkunskap som behövs. Verkets styrelse består för närvarande av tio medlemmar som leder verkets olika verksamheter. Påföljdskollegiets omfattning bör därför i detta fall ligga närmare omfattningen av Finansinspektionens direktion. Fem personer (ordförande, vice ordförande och tre medlemmar) och tre års mandatperiod kan betraktas som lämpliga.

Det är värt att notera att de ovannämnda kollegiala organen bestämmer påföljderna oberoende av deras storlek (Finansinspektionens direktion dömer också ut vite som Finansinspektionen förelagt). I fråga om Transport- och kommunikationsverket vore det dock inte ändamålsenligt att ge påföljdskollegiet beslutanderätt i alla påföljdsärenden: Transport- och kommunikationsverkets uppgiftsområde är omfattande. Verket har många tillsynsuppgifter. Vid beredningen framkom inga sådana skäl i anslutning till rättssäkerhet eller till lämpliga förfaranden, enligt vilka nuläget bör ändras på annat sätt än när det gäller de stora påföljder som särskilt nämns av grundlagsutskottet. Gränsen för stora påföljder har inte fastställts. De maximala beloppen varierar enligt beskrivningen ovan. Tidigare har en gräns varit 100 000 euro. Detta kan betraktas som en lämplig gräns för påföljdskollegiets beslutanderätt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Syftet med regeringens proposition är att verkställa tillsynen över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster i Finland. Även om förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna kräver den att medlemsstaten utser den myndighet som ska vara samordnare för digitala tjänster som avses i förordningen och eventuella andra behöriga myndigheter som övervakar efterlevnaden av förordningen. Förordningen förutsätter också att medlemsstaterna ger de behöriga myndigheterna tillräckliga befogenheter och resurser för en effektiv tillsyn över av efterlevnaden av förordningen.

I propositionen föreslås att en ny lag stiftas om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet, som reglerar de myndigheter som är behöriga när det gäller förordningen och deras befogenheter. Dessutom behövs det ändringar i 22 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, där det för närvarande föreskrivs om villkorlig ansvarsfrihet för leverantörer av förmedlingstjänster på grundval av direktivet om elektronisk handel. Förordningen om digitala tjänster kommer i framtiden att innehålla motsvarande bestämmelser om beviljande av ansvarsfrihet och upphäva bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet i direktivet. De nationella bestämmelser som grundar sig på de bestämmelser om beviljande av ansvarsfrihet som upphävs samt de rent nationella bestämmelserna om det särskilda förfarandet för anmälan av innehåll som kränker upphovsrätten upphävs enligt förslaget, eftersom det inte kan finnas någon nationell reglering i Finland när förordningen träder i kraft.

Enligt förslaget ska Transport- och kommunikationsverket vara den samordnande myndighet för digitala tjänster som avses i förordningen och den huvudsakliga tillsynsmyndigheten för förordningen. Konsumentombudsmannen och dataombudsmannen ska dessutom utöva tillsyn över efterlevnaden av artiklar i förordningen som anges separat. De behöriga myndigheterna får de befogenheter som krävs för tillsynen över efterlevnaden av förordningen genom den nya lag som nu föreslås, såsom rätten att få information för tillsynen över efterlevnaden av förordningen, rätten att utföra inspektioner, rätten att ålägga leverantörer av förmedlingstjänster att rätta till sin verksamhet i enlighet med förordningen och rätten att förena sitt beslut med vite samt rätten att påföra påföljdsavgifter i fall av överträdelser av särskilda bestämmelser i förordningen och i fall av överträdelser av bestämmelserna om utredning av myndigheter samt som behörighet i sista hand rätten att begära att en domstol hindrar användare från att få tillträde till en förmedlingstjänst som bryter mot skyldigheterna enligt förordningen.

Dessutom föreslås det att ett påföljdskollegium inrättas vid Transport- och kommunikationsverket. Enligt förslaget påför påföljdskollegiet i fortsättningen alla administrativa påföljdsavgifter på över 100 000 euro som hör till verkets behörighet på det sätt som föreskrivs särskilt. EU-lagstiftningen kräver inte uttryckligen att ett påföljdskollegium inrättas, men möjligheten att införa höga påföljdsavgifter i EU-lagstiftningen måste av konstitutionella skäl riktas till ett kollegialt organ.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Inledning

I detta avsnitt görs en bedömning av konsekvenserna för företag, användare av tjänster, konsumenter och myndigheter samt för de statliga finanserna av den reglering av genomförandet av förordningen som föreslås i denna proposition. Det har i synnerhet gjorts en bedömning av hur de valda tillsynsmodellerna påverkar konsumenter, företag och myndigheter och av hur många årsverken som krävs för att övervaka efterlevnaden av förordningen.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

4.2.2.1 Förmedlingstjänster

Alla företag som tillhandahåller förmedlingstjänster enligt förordningen, till exempel online-plattformar, leverantörer av molntjänster, teleföretag och domännamnsförmedlare, påverkas av sakkunskapen hos den myndighet som övervakar efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster och av myndighetens resurser.

Regleringen i förordningen är ny och riktar sig mot elektroniska förmedlingstjänster online som ständigt utvecklas. De förmedlingstjänster som regleras i förordningen omfattar ett brett spektrum av *ekonomiska verksamheter* som äger rum online och utvecklas kontinuerligt för att garantera snabb, säker och skyddad överföring av data och för att säkerställa enkla funktioner för alla deltagare i ekosystemet online.

Huruvida en viss tjänst är enbart vidarebefordran som definieras i förordningen eller cachning eller lagring av data beror på de tekniska funktionerna i tjänsten som kan utvecklas över tid, varför tjänstens karaktär måste bedömas från fall till fall. Ett enskilt företag kan också tillhandahålla flera olika tjänster som omfattas av förordningen om digitala tjänster.

Förordningen reglerar alla förmedlingstjänster online, men en stor del av förordningen gäller i synnerhet mycket stora onlineplattformar eller onlinesökmotorer. Kommissionen har utsett 19 sådana aktörer, av vilka ingen för närvarande är etablerad i Finland. Den lagstiftning som nu föreslås utgår emellertid inte från antagandet att en sådan mycket stor aktör inte heller i framtiden kommer att vara etablerad i Finland.

De finländska myndigheternas effektiva tillsynsarbete rörande tjänsteleverantörer som är etablerade i Finland är viktigt redan med tanke på dem som använder tjänsterna. Tillhandahållandet av förmedlingstjänster är dessutom gränsöverskridande till sin natur och finländska företag ska uppfylla skyldigheten i förordningen om digitala tjänster att iaktta tillbörlig aktsamhet när de tillhandahåller tjänster i andra delar av EU. I detta avseende är de finländska myndigheternas rådgivning och handledning i fråga om efterlevnaden av förordningen viktiga för företagen. Det är viktigt för finländska tjänsteleverantörer att tillsynsmyndigheterna i Finland har resurser att delta i samarbetet mellan EU:s tillsynsmyndigheter, så att tolkningen av förordningen inte blir olika i olika medlemsstater. Den enhetliga tillsynen över efterlevnaden av förordningen i de olika medlemsstaterna främjas av regleringen om samarbete mellan myndigheter samt av bestämmelserna om den europeiska nämnden för digitala tjänster.

4.2.2.2 Onlineplattformar

En betydande del av bestämmelserna i förordningen gäller i synnerhet företag som tillhandahåller onlineplattformstjänster och som inte är småföretag eller mikroföretag i den mening som avses i kommissionens rekommendation 2003/361/EG. Med onlineplattform avses en tjänst som på begäran av tjänstemottagaren lagrar och sprider information till allmänheten, till exempel onlinemarknader, applikationsbutiker, onlineplattformar för korttidsboende och plattformar för sociala medier. Det uppskattas för närvarande att det finns ett drygt tjugotal onlineplattformar som är etablerade i Finland och som inte är småföretag eller mikroföretag, men det är en växande servicesektor. När det gäller finländska onlineplattformar bedöms det faktum att övervakningen av att förordningen följs är uppdelad mellan tre särskilda myndigheter på det sätt som föreslås i denna proposition bidra till att myndigheten har bästa möjliga sakkunskap vid övervakningen av att de olika skyldigheterna enligt förordningen uppfylls. Vissa skyldigheter i förordningen överlappar eller är nära knutna till EU:s allmänna dataskyddslagstiftning, till exempel regleringen av riktad reklam på onlineplattformar. I sådana fall är det viktigt att dessa bestämmelser i förordningen tillämpas och övervakas av dataombudsmannen. Syftet med vissa skyldigheter enligt förordningen är att särskilt skydda konsumenterna på onlineplattformar. Då är det motiverat att även konsumentombudsmannen har tillsynsuppgifter i fråga om skyldigheterna enligt förordningen.

Efterlevnaden av den skyldighet att iaktta tillbörlig aktsamhet på onlineplattformen som anges i förordningen om digitala tjänster och den i denna proposition föreslagna tillsynen över efter-

levnaden av förordningen inklusive eventuella påföljdsavgifter har i Finland juridiska och organisatoriska konsekvenser för de största företag som tillhandahåller onlineplattformar och detta kan ha ekonomiska konsekvenser för företagen. De ekonomiska konsekvenserna beror på typen av verksamhet på onlineplattformen, till exempel på hur sårbara plattformarna är för olagligt innehåll i sina tjänster. De ekonomiska konsekvenserna beror också på hur ansvarsfullt plattformarna redan har agerat. Onlineplattformar som är verksamma i olika EU-länder eller tillhör en större internationell företagsgrupp har den bästa kapaciteten för att uppfylla de nya kraven på aktsamhet i förordningen. En del av den skyldighet att iaktta tillbörlig aktsamhet som föreskrivs i förordningen är inte nödvändigtvis nya för en redan väl fungerande onlineplattform. Sådana skyldigheter är till exempel skyldigheten enligt artikel 16 att organisera förfarandet för att anmäla olagligt innehåll. Samtidigt kan många skyldigheter i samband med rapporteringen av onlineplattformars verksamhet, liksom skyldigheter i samband med information till användare på plattformen, leda till ändringar i det tekniska genomförandet av tjänsten och därmed till kostnader för företagen.

Enligt förslaget ska dataombudsmannen ha möjlighet att påföra en påföljdsavgift för onlineplattformen för överträdelse av bestämmelserna i förordningen om riktad reklam. Det är fortfarande svårt att bedöma hur regleringen i förordningen kommer att påverka riktad annonsering på onlineplattformar. Effekten är beroende av i vilken utsträckning den nuvarande annonseringen på webbplatsen har baserats på profilering utifrån känsliga personuppgifter. Bestämmelserna i förordningen kommer även i fortsättningen att tolkas genom rättspraxis. Profilering som baserar sig på personuppgifter övervakas av dataombudsmannen. Det är därför ändamålsenligt att regleringen av riktad reklam enligt förordningen övervakas av dataombudsmannen i Finland.

4.2.2.3 Mindre onlineplattformar och andra värdtjänstleverantörer

De värdtjänstleverantörer som definieras i förordningen är till exempel molntjänster, onlinevärdar, sökmotorreklam och tjänster som gör det möjligt att dela information och innehåll online, inklusive lagring och delning av filer samt ovannämnda onlineplattformstjänster. Enligt Transport- och kommunikationsverkets bedömning beräknas cirka 300 värdtjänstleverantörer vara etablerade i Finland. Det uppskattas för närvarande finnas omkring 70 onlineplattformar i Finland som är småföretag eller mikroföretag. Skyldigheterna i artiklarna 9–18 i förordningen är tillämpliga på dessa mindre onlineplattformar och andra ovannämnda värdtjänstleverantörer. Enligt förslaget ska Transport- och kommunikationsverket övervaka efterlevnaden av dessa artiklar i Finland.

Företag som tillhandahåller ovannämnda tjänster i Finland är till storlek och verksamhetssätt en mycket heterogen grupp av företag av olika storlek och har därför olika möjligheter att följa bestämmelserna i förordningen, till exempel när det gäller förfarandet för anmälan om olagligt innehåll. Till denna grupp hör bland annat små- eller mikroföretag som är etablerade i Finland och som tillhandahåller finskspråkiga så kallade diskussionsforum. Å andra sidan omfattar värdtjänstleverantörerna de onlinevärdtjänster som tillhandahålls av företag som är etablerade i Finland och vars verksamhet och tjänster sträcker sig utanför Finland.

Huruvida en viss tjänst är värdtjänstverksamhet som definieras i förordningen eller något annat, till exempel cachning, beror på de tekniska funktionerna i tjänsten som också kan utvecklas över tid, varför tjänsten måste bedömas från fall till fall. Ett företag kan tillhandahålla flera olika tjänster som omfattas av förordningen om digitala tjänster. Transport- och kommunikationsverket har fokuserat på omfattande teknisk sakkunskap i Finland och det är bra för företagen att verket övervakar de tjänster som är närmast onlineinfrastrukturen.

4.2.2.4 Cachning och enbart vidarebefordran (mere conduit)

Två kategorier av förmedlingstjänster som definieras i förordningen om digitala tjänster 1) cachning och 2) enbart vidarebefordran (mere conduit) definieras som separata kategorier, eftersom bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet i förordningen skiljer sig åt (artiklarna 4 och 5 i förordningen). Däremot är skyldigheterna att iaktta tillbörlig aktsamhet inom dessa två kategorier av förmedlingstjänster enhetliga. Företag som tillhandahåller dessa tjänster ska iaktta tillbörlig aktsamhet enligt artiklarna 9–15 i förordningen, oberoende av företagets storlek. Dessa skyldigheter omfattar i synnerhet skyldigheten att informera användarna om företagets kontaktpunkter och skyldigheten att informera myndigheterna om företagets kontaktpunkt. Uppfyllandet av dessa skyldigheter är en grundläggande förutsättning för att tjänsteleverantörerna ska kunna kontaktas och nås. Dessa tjänsteleverantörer ska åtminstone svara på de förelägganden som myndigheterna och domstolarna riktar till dem.

Transport- och kommunikationsverket ska enligt förslaget övervaka förmedlingstjänster som är etablerade i Finland och som består av cachning. Exempel på dessa tjänster är endast tillhandahållande av innehållsdistributionsnät, omvända proxyservrar eller proxyservrar för anpassning av innehåll. Sådana tjänster är viktiga för att säkerställa en smidig och effektiv överföring av information online.

4.2.2.5 Enbart vidarebefordran (mere conduit)

Transport- och kommunikationsverket ska också fungera som övervakare av de tjänster som definieras i förordningen och som enbart är vidarebefordran. Till förmedlingstjänster som definieras som enbart vidarebefordran hör de allmänna tjänstekategorierna såsom accesspunkter på internet, trådlösa accesspunkter, virtuella fristående nät, DNS-tjänster och DNS-resolver (Domain Name System), domänregister och domänregisteransvariga såsom registeransvariga för fi-koder och ax-koder, domänförmedlare, utfärdare av digitala certifikat, VoIP (Voice over Internet Protocol) och andra interpersonella kommunikationstjänster.

Det går inte att göra någon exakt bedömning av antalet leverantörer av alla dessa tjänster i Finland, eftersom inte alla leverantörer av sådana förmedlingstjänster är skyldiga att anmäla sin verksamhet till myndigheterna, såsom till exempel de teleföretag som bedriver allmän televerksamhet. Som jämförelse kan man konstatera att det finns omkring 300 företag som har anmält televerksamhet och cirka 3 000 förmedlare av domännamnet .fi.

Huruvida en viss tjänst är enbart vidarebefordran som definieras i förordningen eller cachning eller lagring av data beror på de tekniska funktionerna i tjänsten som kan utvecklas över tid, varför tjänsten måste bedömas från fall till fall. Det bör också noteras att en enskild aktör kan tillhandahålla flera olika tjänster som omfattas av förordningen om digitala tjänster. Ofta erbjuder till exempel domänförmedlare samtidigt sina kunder förvaringstjänster. Transport- och kommunikationsverket har omfattande teknisk sakkunskap i Finland och det är bra för företagen att verket övervakar de skyldigheter i anslutning till förmedlingstjänster som är närmast online-infrastrukturen.

4.2.2.6 Påföljdsavgifter

I förordningen om digitala tjänster, liksom i flera andra nya EU-förordningar, eftersträvas ett effektivt genomförande av lagstiftningen, bland annat genom att man använder sig av hotet om påföljdsavgifter. I propositionen har den nationella regleringen av påföljdsavgifter utarbetats med beaktande av de grundläggande rättigheterna, inklusive rättsskyddet för leverantörer av

förmedlingstjänster. Eftersom förordningen om digitala tjänster handlar om en ny typ av reglering och regleringen avser tjänster som under de senaste åren och fortsättningsvis utvecklas kraftigt, bör myndigheternas tillsyn i början av genomförandet av förordningen koncentreras på vägledning och rådgivning för leverantörer av förmedlingstjänster.

4.2.2.7 Påföljdskollegium som inrättas vid Transport- och kommunikationsverket

Det föreslagna påföljdskollegiet ska anslutas till Transport- och kommunikationsverkets tillsynsverksamhet inom transport och elektronisk kommunikation. Syftet med det föreslagna påföljdskollegiet är att förbättra rättssäkerheten för de företag som är föremål för Transport- och kommunikationsverkets tillsynsåtgärder och även i övrigt säkerställa att förfarandet är ändamålsenligt i en situation där verket påför en påföljdsavgift på över 100 000 euro. Syftet med inrättandet av ett påföljdskollegium är att garantera rättsskyddet för den som är föremål för påföljdsavgiften. Vid behandlingen av ett förvaltningsärende kan rättssäkerheten indelas i skyddande, korrigerande och processuell rättssäkerhet (Olli Mäenpää, Hallinto-oikeus. Alma Talent, 2023 verkkoversio, s. 303–304). I rättslitteraturen har som fördelar med kollegial behandling förts fram att det leder till mångsidig och grundlig behandling där rättssäkerheten prioriteras (Heikki Kulla – Janne Salminen: Hallintomenettelyn perusteet, Alma Talent, 2021 verkkoversio s. 302–303). Det har också ansetts att kollegial behandling genom diskussion och underhandlingar medför högre grad av prövning och dämpar de skarpaste åsikterna (Matti Myrsky: Oikeudellinen ratkaisutoiminta – keskustelu vailla loppua? Lakimies 3/2010 s. 410–416, s. 412). Också grundlagsutskottet har bedömt att en sammansättning med fler medlemmar sannolikt borgar för en allsidigare bedömning och därmed ökar rättssäkerheten (GrUU 2/2006 rd, s. 2/I; GrUU 53/2014 rd, s. 3/I; GrUU 5/2018 rd, s. 3). Utskottet har också betonat att en mångsidig bedömning av rätts- och bevisfrågor vid domstolens interna förhandling borgar för kraven på rättssäkerhet (GrUU 53/2014 rd, s. 3/I; GrUU 5/2018 rd, s. 3).

Förbättringarna av rättssäkerheten sker alltså framför allt i fråga om skyddsnivån, eftersom prövningen i beslutsfattandet kan bedömas bli djupare och mångsidigare. Detta främjas också av behörighetsvillkoren för medlemmarna i kollegiet. I dem betonas förtrogenhet med den reglering som tillämpas och juridisk sakkunskap. Särskilda behörighetskrav för tjänstepersonerna vid verket gäller för närvarande i huvudsak verkets generaldirektör (7 § 1 mom. 4 punkten och 8 § 2 mom. i statstjänstemannalagen) och ledningen (7 § 1 mom. 12 punkten i statstjänstemannalagen, 2 § i statsrådets förordning om Transport- och kommunikationsverket). På den övriga personalen tillämpas de allmänna utnämningsskälerna (125 § 2 mom. i grundlagen) och kraven (8 och 8 c § i statstjänstemannalagen) Rättssäkerheten kan dessutom anses bli bättre på förfarandenivå. Beslut om påföljdsavgifter på över 100 000 euro ska fattas kollegialt och verkets generaldirektör ska inte ha rätt att överta ärendet för avgörande.

Rättssäkerhet säkerställs redan nu med stöd av förvaltningsrättslig reglering. De föreslagna tilläggsgarantierna för rättssäkerheten gäller därför bara stora påföljdsavgifter. En negativ aspekt är nämligen att det ofta kan vara något långsammare att fatta beslut i ett kollegialt organ än om en person avgör ärendet. När fler förfaranden införs kan dessutom verkets verksamhet te sig mer komplicerad för den som omfattas av tillsynsåtgärder. Dessutom kan det förfarande som tillämpas indirekt påverkas av storleken på företaget, eftersom påföljdens storlek i euro kan påverkas av företagets omsättning.

4.2.3 Konsekvenser för användare av tjänsterna och för konsumenter

För att målen för förordningen ska fullföljas är en effektiv tillsyn över efterlevnaden av förordningen på EU-nivå mycket viktig för användarna av förmedlingstjänster, framför allt för privata

användare av tjänster, konsumenter, minderåriga användare och näringsidkare som är verksam på onlineplattformar. Kommissionens övervakning av mycket stora tjänsteleverantörer, till exempel Facebook, TikTok och Instagram, är viktig för alla ovannämnda användargrupper. Det är också viktigt för finländska tjänsteanvändare att tillsynsmyndigheterna i Finland har resurser att delta i samarbetet mellan EU:s tillsynsmyndigheter och i detta samarbete med kommissionen och andra medlemsstater lyfter fram de finländska användarnas intressen.

Till systemet för samarbete mellan myndigheter i olika medlemsstater som hänför sig till tillsynen över efterlevnaden av förordningen hör att en enskild användare i Finland med stöd av artikel 53 i förordningen kan anföra besvär hos samordningsmyndigheten i Finland (Transport- och kommunikationsverket) över verksamheten hos en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat. Verket bedömer besvären och lämnar vid behov in dem till den ansvariga myndigheten på den ort där förmedlingstjänsten är etablerad tillsammans med ett utlåtande, om verket anser det nödvändigt. Den klagande har under detta förfarande rätt att bli hörd och att få information om klagomålets status i enlighet med nationell lagstiftning. I Finland tillämpas förvaltningslagen.

De finländska myndigheternas tillsynsarbete riktar sig mot tjänsteleverantörer som är etablerade i Finland och mot tjänsteleverantörer som är etablerade utanför EU och som inte har utsett någon representant inom EU men som erbjuder sin tjänst i Finland. En effektiv tillsyn inverkar på tillgodoseendet av de finländska användarnas rättigheter enligt förordningen och från näringsidkarnas sida anses tillsynen viktig och ha en koppling till likabehandling.

De skyldigheter att iaktta tillbörlig aktsamhet som förordningen ålägger företagen syftar till att öka transparensen i förmedlingstjänster (t.ex. parametrar som används i system för att rekommendera innehåll), säkerhet (t.ex. förfarandet för att anmäla olagligt innehåll) och till att göra den reklam som visas för användaren på onlineplattformen mer identifierbar och öppen.

I förordningen har särskild hänsyn tagits till skyddet av minderåriga användares integritet och säkerhet. Det blir allt vanligare att minderåriga barn använder olika onlinetjänster, och minderåriga har inte samma förmåga och förståelse för att kontrollera sin integritet. I förordningen föreskrivs ett förbud mot användning av information som grundar sig på profilering av tjänstemottagare i reklam riktad till minderåriga. I Finland övervakar dataombudsmannen profilering som grundar sig på behandling av personuppgifter. Dataombudsmannen övervakar också iakttagandet av den skyldighet att skapa säkerhet vid behandling av uppgifter i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen. Det är lämpligt att dataombudsmannen övervakar skyddet av minderåriga på nätet.

4.2.4 Konsekvenser för myndigheterna

4.2.4.1 Transport- och kommunikationsverket

Samordnings- och tillsynsuppgifter som följer av förordningen om digitala tjänster

Enligt propositionen ska Transport- och kommunikationsverket vara nationell samordningsmyndighet enligt förordningen om digitala tjänster (samordnare för digitala tjänster), som i Finland ansvarar för de uppgifter som föreskrivs för samordningsmyndigheten och deltar i samarbetsnätverket mellan motsvarande myndigheter i andra medlemsstater. I egenskap av nationell samordnare för digitala tjänster fungerar Transport- och kommunikationsverket som kontaktpunkt i alla frågor som rör tillämpningen av förordningen, vilket kräver att verket reagerar på

kontakter från såväl leverantörer av förmedlingstjänster som tjänstemottagare, konsumenter, betrodda anmälare, forskare och andra myndigheter.

Transport- och kommunikationsverket svarar för tillsynen över efterlevnaden av förordningen i Finland, med undantag för de uppgifter enligt förordningen som särskilt föreskrivs vara dataombudsmannens och konsumentombudsmannens behörighetsområde. Transport- och kommunikationsverket ska bland annat övervaka de skyldigheter att iaktta tillbörlig aktsamhet som tillämpas på alla leverantörer av förmedlingstjänster, till exempel i fråga om användarvillkor. Verket ska också övervaka de skyldigheter som gäller för värdtjänstleverantörer enligt förordningen. En värdtjänstleverantör ska bland annat organisera förfaranden för att anmäla olagligt innehåll och begränsa innehållet. Verket ska också övervaka skyldigheten att inrätta interna system för klagomål på onlineplattformar, skyldigheten att vidta åtgärder mot missbruk och skyldigheten att utforma och organisera onlinegränssnitt. En ny uppgift för Transport- och kommunikationsverket i egenskap av myndighet som övervakar förordningen är skyldigheten att i enskilda fall bedöma om en i Finland etablerad onlineplattform har vidtagit åtgärder enligt artikel 23 mot en användare av plattformen som upprepade gånger levererar eller lagrar uppenbart olagligt innehåll på onlineplattformen. Transport- och kommunikationsverket ska också övervaka uppfyllandet av skyldigheterna för vissa onlineplattformar bland annat när det gäller näringsidkarens spårbarhet och tillhandahållande av information om produkter på onlinegränssnittet. Transport- och kommunikationsverket ska ha en omfattande skyldighet att övervaka egenskaperna hos gränssnittet på onlineplattformen, vilket har att göra med andra skyldigheter enligt lagstiftningen om den inre marknaden. De skyldigheter som följer av lagstiftningen om den inre marknaden har att göra med den information som ska lämnas före avtalet, produkternas överensstämmelse med kraven och produktsäkerheten. I EU:s allmänna produktsäkerhetsförordning (GPSR, 2023/988/EU, länk: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R0988>), som börjar tillämpas den 13 december 2024, finns bestämmelser om onlineplattformarnas skyldigheter. I den EU-lagstiftning om insamling och spridning av uppgifter i anslutning till tjänster för korttidsboende som är under beredning införs också motsvarande skyldigheter för onlineplattformar. Denna tillsynsuppgift för verket förutsätter nationellt samarbete med marknadskontrollmyndigheterna (<https://tukes.fi/sv/kontaktpunkt-for-marknadskontroll>) och samarbete på EU-nivå. I sin egenskap av samordnare kan Transport- och kommunikationsverket även som ny uppgift på begäran av en enhet som är etablerad i vilken medlemsstat som helst få i uppdrag att bevilja status som betrodd anmälare i enlighet med förordningen. Anmälningar som betrodda anmälare, utifrån sin sakkunskap gör till leverantörer av förvaringstjänster om innehåll som de anser vara olagligt ska behandlas av onlineplattformarna i första hand och utan onödigt dröjsmål. Transport- och kommunikationsverket bör erkänna den betrodda anmälares ställning, förutsatt att den sökande har visat att den uppfyller alla de villkor som fastställs i förordningen. Till dessa hör bland annat särskild sakkunskap och kompetens när det gäller att upptäcka och identifiera olagligt innehåll och oberoende av leverantörer av onlineplattformar. Transport- och kommunikationsverket bör också övervaka de betrodda anmälares verksamhet och vid behov återkalla denna ställning om verket, antingen på eget initiativ eller på grundval av information från tredje part, konstaterar att sammanslutningen inte längre uppfyller de föreskrivna villkoren. För denna nya uppgift finns det ingen uppskattning av antalet eller typen av framtida ansökningar. Enligt förordningen ska kommissionen, efter samråd med den europeiska nämnden för digitala tjänster, vid behov utfärda riktlinjer bland annat för tillämpningen av villkoren på betrodda anmälare.

Transport- och kommunikationsverket ska också få en ny uppgift som gäller forskares ansökningar om att få status som utvald forskare enligt förordningen. Enligt förordningen kan forskare också lämna in sin ansökan till samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där de är medlemmar i en forskningsorganisation. En utvald forskare kan få tillgång till information från mycket stora onlineplattformar eller leverantörer av mycket stora onlinesökmotorer i syfte att

bedriva forskning som bidrar till upptäckten, identifieringen och förståelsen av systemrisker i unionen enligt artikel 34.1 samt bedömningen av om riskminskningsåtgärderna enligt artikel 35 är lämpliga och effektiva och vilka konsekvenser de har. Det ska vara Transport- och kommunikationsverkets uppgift att göra en preliminär bedömning av forskarnas ansökningar för att avgöra huruvida forskaren uppfyller samtliga villkor i artikel 40.8 i förordningen. Efter denna bedömning skickar Transport- och kommunikationsverket ansökan tillsammans med de handlingar som forskarna lämnat in och verkets preliminära bedömning till samordnaren för digitala tjänster på den plats där de mycket stora onlineplattformarna eller leverantörerna av onlinesökmotorer är etablerade. Enligt förordningen ska samordnaren för digitala tjänster på den plats där mycket stora onlineplattformar eller leverantörer av onlinesökmotorer är etablerade fatta det slutliga beslutet om att bevilja en forskare status som utvald forskare. För denna nya uppgift finns det ingen uppskattning av antalet eller typen av framtida ansökningar.

Verket ska ha tillgång till undersöknings- och verkställighetsbefogenheter enligt förordningen för att fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen. Verket ska kunna godta de åtaganden som gjorts av leverantörer av förmedlingstjänster för att följa förordningen och göra åtagandena bindande. Verket ska kunna ålägga en leverantör av förmedlingstjänster att upphöra med sina överträdelser och förena åläggandet med vite. Verket kan också ålägga dem som bryter mot förordningen att betala påföljdsavgifter.

Övervakningen av uppfyllandet av skyldigheterna enligt förordningen gäller alla förmedlingstjänster som kan vara endast värdtjänster eller som tillhandahåller cachning eller enbart vidarefördran (mere conduit). Som en ny underkategori av värdtjänster omfattar tillsynen dock särskilt onlineplattformar som är etablerade i Finland och som inte är mikroföretag eller mycket små företag i enlighet med förordningen. Även om det inte i Finland finns etablerade mycket stora onlineplattformar som omfattas av de tyngsta skyldigheterna enligt förordningen, ska det noteras att en finländsk mottagare av förmedlingstjänster kan anföra besvär hos Transport- och kommunikationsverket även om den leverantör av förmedlingstjänster som påstås ha gjort sig skyldig till en överträdelse är etablerad i en annan EU-medlemsstat. I egenskap av samordningsmyndighet ska verket bedöma besvären och vid behov översända det till samordningsmyndigheten i den andra medlemsstaten med ett eventuellt utlåtande. Om klagomålet i Finland faller under någon annan behörig myndighets ansvar, bör samordnaren sända det till den myndigheten.

I detta skede är det svårt att bedöma antalet kontakter till och besvär hos verket. Verkets tillsynsverksamhet och prioriteringar kommer att vara beroende av de resurser som står till dess förfogande och av hur aktiva tjänstemottagarna, till exempel konsumenterna och företagsanvändarna, är.

Till verkets uppgifter ska enligt propositionen höra att samordna samarbetet med samordnarna för digitala tjänster i andra medlemsstater och kommissionen samt att delta i det arbete som utförs av den europeiska nämnd för digitala tjänster som inrättas separat. Verkets uppgifter ska även omfatta rapportering till kommissionen och andra samordnare för digitala tjänster. Dessutom ska uppgifterna omfatta ett nära samarbete med andra nationella myndigheter, till exempel dataombudsmannen och konsumentombudsmannen.

Dessa uppgifter är nya för Transport- och kommunikationsverket – uppgifter som, i och med de gränsöverskridande förfarandena kräver stark juridisk och teknisk-ekonomisk kompetens. Genom regleringen utvidgas också kretsen av företag som står under myndighetens tillsyn till att omfatta aktörer som verket inte har någon tidigare erfarenhet av. För att tillsynen ska kunna inledas krävs en kartläggning och bedömning av de tjänster som aktörskretsen och aktörerna tillhandahåller. Vilken tjänst det handlar om beror uteslutande på de tekniska funktionerna, som

kan utvecklas över tid och detta bör bedömas från fall till fall. Det bör också noteras att en enskild aktör kan tillhandahålla flera olika tjänster som omfattas av förordningen om digitala tjänster. Dessutom ska verket organisera den nationella rådgivnings- och tillsynsverksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Dessa uppgifter kräver också en ny typ av myndighetssamarbete, både nationellt och med andra medlemsstater och kommissionen. Den nationella samordningsuppgiften enligt förordningen kräver ett nära samarbete med andra behöriga nationella myndigheter när det gäller tillämpningen av förordningen. Samordnaren ska också sammanställa en rapport om sin verksamhet och om andra behöriga myndigheters åtgärder i samband med den årliga EU-rapporteringen.

De nya uppgifterna skapar ett **permanent** behov av resurser på uppskattningsvis **sex och ett halvt årsverken, det vill säga 650 000 euro**. Uppskattningsvis gäller resursbehoven särskilt den nationella samordnarens uppgifter och det nationella samarbetet med andra myndigheter (1,5 årsverken), handläggning av klagomål och tillsyn över förfaranden för förmedlingstjänster, inklusive beredning av vite och påföljder (2 årsverken), rådgivning till konsumenter och företagsanvändare, leverantörer av förmedlingstjänster och betrodda anmälare och forskare (1 årsverke), samarbete med kommissionen och andra medlemsstater (1 årsverke) samt användning av det system för informationsutbyte som krävs enligt förordningen (ISS, Information sharing system) (1 årsverke).

EU-omfattande system för informationsutbyte vid tillsynen av efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster

Kommissionens ISS-informationssystem är avsett för allt informationsutbyte enligt förordningen mellan medlemsstaternas samordnare, europeiska nämnden för digitala tjänster och kommissionen. Redan det antal obligatoriska anmälningar som de 27 medlemsstaternas samordningsmyndigheter skickar till varandra förväntas vara betydande. Genom informationssystemet framställs också ömsesidig begäran om information och begäran om att den samordnande myndighetens undersökningsbefogenheter ska utövas eller om gemensamma undersökningar samt begäran om samarbete över gränserna mellan samordnarna för att ömsesidigt bistånd ska kunna tillhandahållas. Enligt förordningen ska samordnarna, kommissionen och nämnden använda systemet för informationsutbyte för all kommunikation enligt förordningen. Enligt förordningen får andra behöriga myndigheter beviljas tillgång till detta system för att utföra de uppgifter som de tilldelas enligt förordningen, vilket kräver förhandsplanering av den nationella processen. Som jämförelse kan användas att ett informationssystem av motsvarande typ (IMI) enligt uppgift från dataombudsmannens byrå administreras på byrån av en person på heltid. Denna person exporterar bland annat handlingar (klagomål m.m.) till informationssystemet IMI och vidarebefordrar de handlingar som kommer in via systemet till den berörda föredraganden för kännedom och behandling samt lagrar handlingarna i ärendehanteringssystemet. Inom Konkurrens- och konsumentverkets ansvarsområde finns flera användare i CPC-modulerna i IMI-systemet. I anslutning till Konkurrens- och konsumentverket finns dessutom Finlands nationella IMI-samordnare (NIMIC-kontaktpunkt). Det system för informationsutbyte som inrättats av kommissionen i enlighet med artikel 85 i förordningen om digitala tjänster kräver att personalen har särskild kompetens redan när det gäller behandling av uppgifter som kommer in i systemet och juridisk kompetens när det gäller själva behandlingen. När samordningsmyndigheten är en nationell kontaktpunkt för ISS krävs också teknisk kompetens i fråga om användarhantering, eventuella systemproblem och utbildning till följd av reformer av informationssystemet. Kommissionens mål är att utbilda medlemsstaternas samordnare innan informationssystemet sätts i produktionsdrift när förordningens huvudsakliga tillämpning börjar den 17 februari 2024.

I detta skede är det svårt att förutse kostnaderna för informationssystemen, eftersom det inte finns några närmare detaljer om det tekniska genomförandet av kommissionens centrala system. Kostnaderna för informationssystemen är också beroende av hur systemet integreras. Erfarenheter från andra liknande system tyder på att kostnaderna för informationssystemet inte är betydande. När det gäller informationssystemet uppstår de betydande kostnaderna på det sätt som beskrivs ovan för personarbete i samband med användningen av systemet, till exempel vid export av uppgifter till systemet, vid handläggning av faktiska ärenden, vid behandling av anmälningar från samordnare från andra medlemsstater som kommer in i systemet och vid manuell överföring av uppgifter till verkets ärendehantering.

Ändringarna av Transport- och kommunikationsverkets nya myndighetsuppgifter i fråga om informationshantering är uppgifter i samband med införandet av ett informationssystem (ISS, Information Sharing System) som inrättats och drivs av kommissionen. Ändringarna gäller i viss mån ändringar i informationsmaterial eller informationssystem enligt lagen om informationshantering. Samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden använder systemet för informationsutbyte för all kommunikation som krävs enligt förordningen om digitala tjänster. Tillgång till systemet för informationsutbyte får ges till andra behöriga myndigheter för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt förordningen. Parallellt med detta använder Transport- och kommunikationsverket sina befintliga ärendehanteringssystem för det nationella tillsynsarbetet. Smärre ändringar av datastyrningsplanen förväntas i och med de nya uppgifterna. Mindre ändringar av systemen kan förväntas när det gäller eventuella kommunikationskanaler för företag och medborgare.

De uppgifter som finns i kommissionens informationssystem är till största delen till sin karaktär normala uppgifter om aktörer som står under tillsyn. Transport- och kommunikationsverket har motsvarande uppgifter om tillsynen över många andra aktörer som verket redan övervakar med stöd av annan lagstiftning. I samarbete med Transport- och kommunikationsverket har ett formulär för bedömning av inverkan av ändringar i informationshanteringen fyllts i gällande ändringarna, finns tillgängligt i den offentliga projektinformationstjänsten <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM031:00/2023>. Det är inte fråga om en sådan ändring som skulle kräva en konsekvensbedömning av dataskyddet i enlighet med artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen vid lagberedningen. Verkets resursbehov bör ses över i det skedet när man ser antalet kontakter till och klagomål hos verket och effekterna av gränsöverskridande och nationellt samarbete på arbetsmängden. Transport- och kommunikationsverket har under de senaste åren tilldelats flera nya uppgifter som trots framställningar inte har fått någon finansiering. Verket har redan tagit över många uppgifter som sköts genom den befintliga finansieringen och olika interna arrangemang. De nya uppgifter som föreskrivs i förordningen om digitala tjänster ger verket avsevärt ökad arbetsmängd, och kräver också ny kompetens och ytterligare resurser. Det är inte möjligt att utföra uppgifterna med verkets befintliga resurser.

Påföljdskollegiet

I det föreslagna påföljdskollegiet är det fråga om att ordna den beslutanderätt som hör till Transport- och kommunikationsverkets uppgifter. Påföljdskollegiet ökar därför inte verkets uppgifter. Kollegiet är ett internt organ vid verket och medlemmarna står redan i tjänsteförhållande till verket. Medlemskapet i påföljdskollegiet är inte ett heltidsuppdrag, utan kollegiet sammanträder vid behov.

Nuläget ändras enligt förslaget så att det finns fler personer (minst föredraganden och tre handläggare) som fattar beslut om påföljdsavgift än i den nuvarande modellen, som i de flesta fall består av två personer (föredraganden och en handläggare). Dessutom handlar det om ett nytt

tillvägagångssätt inom verket. För att ett påföljdskollegium ska kunna inrättas krävs det också att verket utvecklar och styr nya handlingsmodeller och säkerställer tillgängligheten för dem som deltar i beslutsfattandet. För att påföljdskollegiet ska kunna inleda sin verksamhet och verkets arbetsordning ska kunna uppdateras krävs engångsinsatser av personalen. Trafik- och kommunikationsverket har hittills inte påfört höga påföljdsavgifter. Verket har dock erfarenhet av att förelägga vite, vilket har visat att förfarandet med vite är mödosamt och tidskrävande. Det finns fog för att förvänta sig att antalet ärenden som kommer till behandling i påföljdskollegiet och arbetsmängden gradvis ökar när man får erfarenhet av att övervaka efterlevnaden av de nya bestämmelserna. Till exempel har dataombudsmannens byrås påföljdskollegium efter det att dataskyddsförordningen trädde i kraft och fram till utgången av 2022 påfört sammanlagt 17 påföljdsavgifter. År 2022 sammanträdde påföljdskollegiet redan nio gånger och påförde fem påföljdsavgifter. Det krävs också personalresurser för att samordna och förbereda kollegiets verksamhet. Mot bakgrund av ovanstående bedöms påföljdskollegiet permanent öka verkets resursbehov något.

Påföljdskollegiet har enligt förslaget befogenhet att besluta om påföljder på grundval av flera rättsakter. Detta understryker kravet på exakthet, inte bara i materiella frågor utan även i procedurfrågor, eftersom det till exempel finns skillnader mellan olika rättsakter när det gäller möjligheten att verkställa ett beslut.

Huvudregeln är att påföljdsavgifter ska redovisas till staten, så de påverkar inte direkt verkets ekonomi.

4.2.4.2 Konsumentombudsmannen

Enligt förslaget ska konsumentombudsmannen vara tillsynsmyndighet inom ramen för förordningen om digitala tjänster.

- 1) i fråga om artikel 25, när tjänster erbjuds konsumenterna via en onlineplattform,
- 2) i fråga om artikel 26.1 a, b och c, när det är fråga om reklam som näringsidkare riktar till konsumenterna,
- 3) i fråga om artikel 26.2,
- 4) i fråga om artikel 30.7,
- 5) i fråga om artikel 32.

De skyldigheter som anges i artiklarna 25 och 26 i förordningen om digitala tjänster avseende onlineplattformar (leverantörer av förmedlingstjänster) är nya och kompletterande i förhållande till vad som föreskrivs i konsumentskyddslagen i samband med genomförandet av EU:s fullharmoniserade konsumentskyddsdirektiv.

Enligt artiklarna 19 och 29 i förordningen om digitala tjänster ska artiklarna 25, 26, 30 och 32 inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som anses vara mikroföretag eller småföretag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG, såvida de inte har utsetts till mycket stora plattformar på grundval av artikel 33. Även om det har uppskattats att det i Finland finns cirka 70 tillräckligt stora onlineplattformar som är etablerade inom tillämpningsområdet för förordningen om digitala tjänster, använder konsumenterna i Finland i stor utsträckning onlineplattformar som är etablerade i andra EU-medlemsstater och tredjeländer. För artiklarna 25, 26,

30 och 32 finns det ett förutsebart behov av internationell övervakning. I förordningen om digitala tjänster föreskrivs det både om de förfaranden genom vilka tillsynsmyndigheterna ska överföra ärendet till myndigheterna i tjänsteleverantörens ursprungsland och i det behöriga EU-medlemslandet och om de situationer där en myndighet i ett ursprungsland som inte är tjänsteleverantör är behörig att pröva ärendet (artikel 56.7.).

I artikel 25 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs det om förbud mot så kallad manipulativ design (dark patterns). Tillsynen över efterlevnaden av denna artikel bör utövas av konsumentombudsmannen när onlineplattformen tillhandahåller en tjänst till konsumenten. I andra situationer är Transport- och kommunikationsverket tillsynsmyndighet. Artikeln har praktisk betydelse bland annat för digitala förfaranden för e-handel och för övervakning av utnyttjandet av artificiell intelligens. Enligt artikeln tillämpas förbudet mot manipulativ design inte på praxis som omfattas av direktiv 2005/29/EG eller förordning (EU) 2016/679. Konsumentombudsmannen övervakar bestämmelserna i 2 kap. i konsumentskyddslagen och i statsrådets förordning 601/2008 om genomförande av direktiv 2005/29/EG. Förordning (EU) 2016/679 är EU:s data-skyddsförordning och tillsynen över att den följs hör till dataombudsmannen. Konsumentombudsmannens tillsynsfunktion blir därför mer omfattande när det gäller konsumentrelationer än konsumentombudsmannens nuvarande befogenheter.

Konsumentombudsmannen är tillsynsmyndighet i fråga om artikel 26.1 a, b och c, när det är fråga om kommersiella meddelanden som näringsidkare riktar till konsumenter. I den mån det är fråga om icke-kommersiella meddelanden är dataombudsmannen tillsynsmyndighet. Denna artikel är av praktisk betydelse för den kommersiella kommunikationen, bland annat när det gäller praxis för influerarmarknadsföring och kontroll av den digitala marknadsföringen. Enligt artikel 26.1a ska leverantörer av onlineplattformar som visar reklam göra marknadsföringen mer transparent och igenkännbar genom tydliga markeringar. Markeringarna kan standardiseras i enlighet med artikel 44 i förordningen om digitala tjänster. En sådan markering (s.k. taggning) är en mer exakt teknisk skyldighet än ett allmänt förbud mot dold reklam för näringsidkare enligt 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen. Genom 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen har man också genomfört artikel 6 i direktivet om elektronisk handel och kravet på identifiering av kommersiell kommunikation som fortfarande tillämpas vid sidan av förordningen om digitala tjänster. Enligt artikel 26.1 b och 26.1 c i förordningen om digitala tjänster ska mottagarna av varje annons som visas för en enskild mottagare också kunna identifiera den fysiska eller juridiska person för vars räkning annonsen presenteras eller, om det är fråga om en annan person, den som har betalat annonsen.

Leverantörer av onlineplattformar ska enligt artikel 26.2 i förordningen om digitala tjänster erbjuda tjänstemottagarna en funktion för att dessa ska kunna anmäla om det innehåll de tillhandahåller utgör eller innehåller kommersiella meddelanden. En sådan funktion på onlineplattformen måste också erbjudas konsumenter som ber plattformen att offentliggöra det innehåll de erbjuder. Skyldigheterna enligt artikel 26 i förordningen om digitala tjänster är mer långtgående och mer precisa än konsumentombudsmannens nuvarande tillsynsuppgift. Skyldigheterna förutsätter dessutom att onlineplattformarna har en viss teknisk utformning.

I artikel 30.7 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs det om en särskild skyldighet att informera konsumenterna för sådana leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare. Onlineplattformen ska göra vissa uppgifter (artikel 30.1 a, d och e) tillgängliga för tjänstemottagarna, åtminstone på samma onlinegränssnitt på onlineplattformen där informationen om en vara eller tjänst presenteras. Skyldigheterna enligt artikel 30.7 i förordningen om digitala tjänster är mer långtgående och mer precisa än bestämmelserna i konsumentskyddslagen. Skyldigheterna gäller onlineplattformar i egenskap av utgivare, medan bestämmelserna i konsumentskyddslagen i första hand gäller näringsidkare

som marknadsför på onlineplattformen. Dessutom avviker meddelandet om handelsregisteruppgifter och näringsidkarens frivilliga försäkring från bestämmelserna i konsumentskyddslagen.

I artikel 32 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs det om en särskild skyldighet att informera konsumenterna för sådana leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare. Onlineplattformen ska förse konsumenterna med den information som avses i artikeln om den, oberoende av vilka medel som används, får kännedom om att en näringsidkare genom den har tillhandahållit konsumenterna en olaglig produkt eller tjänst. Kontakten med konsumenterna ska ske antingen direkt med de kontaktuppgifter till konsumenterna som finns tillgängliga på onlineplattformen eller genom att information lämnas på onlineplattformen. I Finland hör övervakningen av olagliga produkter och tjänster till andra konsumentmyndigheter än konsumentombudsmannen. Övervakningsuppgiften är därför av en ny typ för konsumentombudsmannen och mer omfattande än konsumentombudsmannens nuvarande befogenheter. I tillsynsarbetet är det nödvändigt att samarbeta i synnerhet med produktsäkerhetsmyndigheterna, tillsynsmyndigheterna och polismyndigheterna enligt marknadskontrollförordningen, eftersom de har information både om råvarukraven och om huruvida myndigheten redan har haft kontakt med plattformen.

Den föreslagna lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet innehåller bestämmelser om de medel och sanktioner som de behöriga myndigheterna enligt förordningen om digitala tjänster har till sitt förfogande. Ett tillsynsbeslut och ett vite i samband därmed är som administrativ påföljd ett nytt verktyg för konsumentombudsmannen i anslutning till förordningen om digitala tjänster. Vid tillsynen över efterlevnaden av konsumentskyddslagen fattar konsumentombudsmannen inga förvaltningsbeslut, med undantag för de sällsynta situationer där befogenheterna i anslutning till onlinegränssnitt och domännamn utövas.

I egenskap av tillsynsmyndighet för förordningen om digitala tjänster ska konsumentombudsmannen ge råd till leverantörer av onlineplattformar och plattformsanvändare, hantera förfrågningar och klagomål, övervaka och granska onlineplattformslieferantörers förfaranden för att uppfylla sina skyldigheter och fastställa eller lägga fram förslag om sanktioner och om utövande av undersöknings- och genomförandebefogenheter, inklusive administrativa påföljdsavgifter. Tillsynsuppgiften kräver ett nära samarbete med de olika nationella myndigheterna. Dessutom omfattar den internationella tillsynsuppgiften samarbete av en ny typ med tillsynsmyndigheterna i andra medlemsstater och med kommissionen i fråga om förordningen om digitala tjänster. Med tanke på mångfalden av leverantörer av onlineplattformar och deras användning av avancerad teknik för att tillhandahålla sina tjänster kräver tillsynsuppgiften särskild teknisk kunskap.

Övervakningen av efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster innebär, såsom beskrivs ovan, nya typer av uppgifter för konsumentombudsmannen, både rättsligt och tekniskt. När det gäller konsumentombudsmannen innebär de uppgifter som föreslås ett **permanent** behov av resurser på **tre årsverken, det vill säga 228 000 euro**. Resursbehovet gäller särskilt tillsyn och myndighetssamarbete (2 årsverken) samt utveckling och underhåll av den tekniska övervakningen (1 årsverke).

4.2.4.3 Dataombudsmannen

Bestämmelserna i artiklarna 26, 27 och 28 i förordningen om digitala tjänster om onlineplattformar (leverantörer av förmedlingstjänster) överlappar delvis bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt förslaget ska dataombudsmannen utses till behörig tillsynsmyndighet för artikel 26.1 a–d när det gäller annonsering som inte omfattas av konsumentombudsmannens tillsyn. Dataombudsmannen ska också se till att bestämmelserna i artiklarna 26.3, 27 och 28 efterlevs.

I artikel 26 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs det bland annat om insyn i annonsering och förbud mot användning av så kallade känsliga personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter i profilerad annonsering. I artikel 27 i förordningen föreskrivs bland annat transparens i de parametrar som används i rekommendationssystem. I artikel 28 i förordningen föreskrivs om minderårigas privatliv och om förbud mot profilerad annonsering som riktar sig till minderåriga.

Enligt förslaget ska dataombudsmannen ha exklusiv behörighet att övervaka leverantörer av förmedlingstjänster vars huvudsakliga verksamhetsställe är beläget i Finland, och det är fråga om tillsynen över efterlevnaden av de artiklar som omfattas av dataombudsmannens behörighet. Om leverantören av förmedlingstjänster inte har något verksamhetsställe inom unionen, ska dataombudsmannen också vara behörig att övervaka en leverantör som har utsett en laglig företrädare i Finland och det är fråga om tillsyn över efterlevnaden av de artiklar som omfattas av dataombudsmannens behörighet. Om leverantören av förmedlingstjänster inte har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Finland och inte har utsett någon laglig företrädare inom EU, ska dataombudsmannen vara behörig att övervaka och verkställa de bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av de artiklar som hör till dataombudsmannens behörighet enligt ovan. Dataombudsmannens behörighet begränsas därför inte till tillsynen över leverantörer av förmedlingstjänster i Finland. Flera av de onlineplattformar som omfattas av förordningen om digitala tjänster finns i andra EU-länder eller utanför EU, och mottagarna av tjänster i Finland använder i stor utsträckning tjänster på onlineplattformar som är etablerade i andra EU-länder eller utanför EU. Dataombudsmannen ska ha tillräckliga resurser för att övervaka integritetsskyddet för tjänstemottagare i Finland.

Det bör noteras att de onlineplattformar som nämns i artiklarna 26–28 kan vara sådana personuppgiftsbiträden i enlighet med artikel 4.8 i den allmänna dataskyddsförordningen som behandlar personuppgifter för en annan aktörs (den personuppgiftsansvariges) räkning, till exempel genom att administrera webbplatser. Den personuppgiftsansvarige kan exempelvis definiera behandlingen av personuppgifter på onlineplattformen genom att fastställa vilka personuppgifter som ska användas som stöd för annonser på onlinegränssnittet (artiklarna 26.3 och 28.2 i förordningen om digitala tjänster). Då är det möjligt att den personuppgiftsansvariges huvudkontor är beläget i en annan medlemsstat i EU/EES, medan den onlineplattform som behandlar personuppgifter är belägen i Finland. I sådana fall är det möjligt att ärendet också kommer att behandlas i ett gränsöverskridande förfarande enligt den allmänna dataskyddsförordningen, det vill säga i eller avseende flera medlemsstater. Även om sådana ärenden bara inleds några få gånger per år har de en betydande resurseffekt.

De bestämmelser och de skyldigheter och rättigheter som följer av artiklarna 26–28 i förordningen om digitala tjänster som står under dataombudsmannens tillsyn är inte alla i sig nya, eftersom bestämmelserna delvis överlappar bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Den skyldighet enligt artikel 26.1 b i förordningen om digitala tjänster som leverantören av onlineplattformar har att informera om den aktör för vilkens räkning annonser på onlineplattformen visas överlappar exempelvis kravet på insyn i den personuppgiftsansvariges identitet enligt den allmänna dataskyddsförordningen (artiklarna 12.1, 13 och 14.1 a i den allmänna dataskyddsförordningen). Samtidigt överlappar bestämmelsen om införande av lämpliga och proportionella åtgärder för att skydda minderårigas integritet och säkerhet enligt artikel 28.1 i förordningen om digitala tjänster delvis kravet på lämpliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder enligt den allmänna dataskyddsförordningen (artikel 25 i den allmänna dataskyddsförordningen om dataskydd som standard och inbyggt dataskydd och artikel 32 om säkerhet i samband med behandling).

I de nämnda artiklarna 26–28 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs dock även skyldigheter för onlineplattformar, men även rättigheter för tjänstemottagare, som är helt nya och därmed inte överlappar den allmänna dataskyddsförordningen. I förordningen om digitala tjänster föreskrivs det till exempel att leverantörer av onlineplattformar inte får visa annonser för tjänstemottagarna om de är baserade på profilering enligt definitionen i den allmänna dataskyddsförordningen och särskilda kategorier av personuppgifter används för profileringen (artikel 26.3 i förordningen om digitala tjänster). Även om det i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om profilering i allmänhet och om förutsättningarna för behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, kräver tillämpningen av artikel 26.3 i förordningen om digitala tjänster en bedömning som dataombudsmannen inte utför med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen. De ovannämnda kraven i förordningen om digitala tjänster kompletterar därför dataskyddsförordningen. Dessutom bör dataombudsmannen också övervaka efterlevnaden av artikel 26.1, till exempel när det gäller politisk och ideell annonsering. När det gäller artikel 26.1 a–d bör dataombudsmannen också övervaka annonsering som riktar sig till juridiska personer. I artikel 27 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs det om skyldigheten för leverantörer av onlineplattformar att ange de viktigaste parametrar som används i rekommendationssystemen och att tillhandahålla en funktion som gör det möjligt för tjänstemottagaren att påverka hur informationen visas på onlinegränssnitten. För att kunna bedöma om uppgifterna har visats i enlighet med artikel 27 och om leverantören av en onlineplattform har tillhandahållit en funktion i enlighet med artikel 27 måste dataombudsmannen ha en ny typ av kompetens, särskilt teknisk. Skyddet av minderåriga på nätet enligt artikel 28 i förordningen om digitala tjänster är mycket omfattande och berör all behandling av minderårigas personuppgifter online. Det krävs ytterligare resurser för att övervaka att den artikeln följs på ett korrekt sätt. Även om artiklarna 26–28 i förordningen om digitala tjänster enligt beskrivningen ovan delvis överlappar de villkor som fastställs i den allmänna dataskyddsförordningen, föreskrivs det i förordningen om digitala tjänster om sådana nya skyldigheter och rättigheter där en effektiv och rättidig tillsyn kräver ytterligare resurser och särskilt ny teknisk kompetens.

Dataombudsmannens tillsynsuppgifter bör särskilt bestå av samarbete med samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter i den egna medlemsstaten, samarbete med samordnarna för digitala tjänster i andra medlemsstater och med kommissionen, bedömning av ärendet och utövande av undersöknings- och verkställighetsbefogenheter, inklusive administrativa påföljdsavgifter. Tillsynen över efterlevnaden av artiklarna 26–28 i förordningen om digitala tjänster kräver, enligt vad som anges ovan, både juridisk och teknisk kompetens. Vid bedömningen av de resurser som krävs för tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i artiklarna 26–28 i förordningen om digitala tjänster bör hänsyn också tas till att frågor som rör direktmarknadsföring och behandling av personuppgifter för marknadsföring är en av de största sektorerna där klagomål kan väckas vid dataombudsmannens byrå. När det gäller dataombudsmannen innebär de uppgifter som anges i förslaget enligt dataombudsmannens byrås bedömningen ett permanent behov av resurser på två och ett halvt årsverke, 213 000 euro, med beaktande av även den resurs som ska användas för beredning och avgörande av ärendena, inklusive de resurser som krävs för att eventuellt fastställa administrativa påföljdsavgifter. Dataombudsmannens byrå tilldelas i inledningsskedet **en extra resurs på 1 årsverke, 85 000 euro**, för att sköta de tilläggsuppgifter som följer av propositionen.

Det behov av resurser som överskrider det årsverke som nu allokeras dataombudsmannens byrå kommer att behandlas i de årliga ram- och budgetförfarandena.

Dataombudsmannen har redan med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen omfattande befogenheter att övervaka behandlingen av personuppgifter. Påföljdskollegiet vid dataombudsmannens byrå har också sedan tidigare befogenhet att fastställa ad-

ministrativa sanktionsavgifter. Dataombudsmannen har därför redan en process där administrativa sanktionsavgifter fastställs utifrån beredning och det finns inte något egentligt behov av tillfälliga resurser för att skapa processen.

4.2.4.4 Polisen

I propositionen föreslås inga egentliga tillsynsuppgifter för polisen. Enligt artikel 18 i förordningen ska leverantörer av värdtjänster omedelbart underrätta den berörda medlemsstatens eller de berörda medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter eller rättsliga myndigheter om information som ger anledning att misstänka att ett brott har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske och utgör ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet. I praktiken ska anmälan göras till polisen i Finland. Det bör noteras att förordningen inte medför någon allmän skyldighet för leverantörer av förmedlingstjänster att kontrollera de uppgifter som den överför eller lagrar eller att aktivt försöka upptäcka olaglig verksamhet i sin tjänst (artikel 7).

Polisen har uppskattat att anmälningskyldigheten enligt artikel 18 för värdtjänstleverantörer kommer att leda till en ökning av antalet polisanmälningar jämfört med det nuvarande. Enligt polisens uppskattning innebär de ökande uppgifterna ett resursbehov motsvarande minst 5 årsverken, 425 000 euro. Behovet av resurser kan täckas genom att de nya resurser som polisen fått i sin verksamhet inriktas på att vid behov behandla anmälningar som gäller förordningen om digitala tjänster.

4.2.4.5 Marknadsdomstolen

Förslaget kan påverka marknadsdomstolens verksamhet. Ärenden som gäller tillsynsbeslut kan genom ansökan föras till marknadsdomstolen för behandling till den del konsumentombudsmannen svarar för tillsynen över dem. Konsumentombudsmannen kan i dessa ärenden ansöka om att ett vite som den har förelagt ska dömas ut. Konsumentombudsmannen kan dessutom göra en framställning om påförande av påföljdsavgift. På grund av det antal artiklar vars efterlevnad övervakas av konsumentombudsmannen och det uppskattade antalet eventuella ansökningar och framställningar till marknadsdomstolen som följer därav, bedöms dock reformen åtminstone i princip inte ha någon betydande inverkan på kostnaderna för marknadsdomstolens verksamhet eller på personalbehovet.

4.2.4.6 Rättsregistercentralen

Rättsregistercentralen ska enligt förslaget sköta verkställigheten av beslut om påföljdsavgifter. Eftersom förordningen om digitala tjänster innebär en ny typ av reglering, kommer man i början av tillämpningen av bestämmelserna att inrikta sig på rådgivning och vägledning för aktörerna, vilket innebär att det inte påförs påföljdsavgifter i någon nämnvärd grad. Det uppskattas att verkställigheten av påföljdsavgifter i liten utsträckning leder till merarbete för Rättsregistercentralen åtminstone under de första åren efter att förordningen träder i kraft. Eftersom uppskattningarna om påföljdsavgifterna är just uppskattningar och påföljdsavgifter kan uppstå inom flera olika förvaltningsområden varje år, kan samverkan av detta framgå i Rättsregistercentralens totala arbetsmängd med en viss fördröjning och det eventuella behovet av ytterligare resurser preciseras först senare. Vid verkställigheten av påföljdsavgifter för olika förvaltningsområden är det fråga om en permanent uppgift och Rättsregistercentralens behov av tilläggsanslag behandlas i de årliga ram- och budgetförfarandena.

4.2.5 Konsekvenser för statsfinanserna

Enligt myndigheternas uppskattning uppgår de kostnader som följer av förordningen om digitala tjänster till omkring 963 000 euro per år från och med 2024. Uppskattningen baserar sig på uppskattningar av antalet årsverken vid skötseln av tillsynsuppgifter.

Myndigheternas kostnader gäller tre ministeriers förvaltningsområden. I fråga om kommunikationsministeriet hänförs sig kostnaderna till Transport- och kommunikationsverkets omkostnadsmoment 31.01.02., i fråga om justitieministeriet till myndigheternas omkostnadsmoment 25.01.03. i anslutning till justitieministeriet och i fråga om arbets- och näringsministeriet till Konkurrens- och konsumentverkets omkostnadsmoment 32.01.06.

Förslagets ekonomiska konsekvenser för tillsyn, rådgivning och annan myndighetsverksamhet uppskattas till totalt 963 000 euro per år för de offentliga finanserna.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Alternativen för tillsyn över efterlevnad av förordningen

Under beredningen behandlades två huvudalternativ för ordnande av tillsynsåtgärderna: 1. Transport- och kommunikationsverket ska som samordnare av digitala tjänster övervaka alla skyldigheter enligt förordningen om digitala tjänster och 2. dataombudsmannen och konsumentombudsmannen ska vid sidan av Transport- och kommunikationsverket övervaka de skyldigheter som hör till deras behörighet eller har nära samband med den. I beredningen bedömdes ärendet ur myndigheternas, tjänsteanvändarnas och näringsidkarnas synvinkel. I propositionen har man stannat för alternativ 2.

Förordningen har delvis parallella och kompletterande bestämmelser med annan lagstiftning. Detta gäller framför allt regleringen av transparens vid annonsering och hur den riktas, regleringen av transparens vad gäller rekommendationssystem och regleringen av manipulativ design. Till ovan nämnda delar överlappar regleringen på vissa ställen de bestämmelser som övervakas av dataombudsmannen och konsumentombudsmannen.

I det första alternativet kan man betrakta som en positiv aspekt att tillsynen över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster är koncentrerad till en enda myndighet, vilket kan vara en tydlig lösning för näringsidkare och tjänstemottagare. Å andra sidan bedömdes det vid beredningen att om skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster faller inom flera myndigheters behörighetsområde är det lämpligt att den nuvarande ansvarsfördelningen mellan myndigheterna stöds på bästa sätt. Både dataombudsmannen och konsumentombudsmannen har sakkunskap och en väletablerad och välrenommerad ställning inom sitt eget område och därmed kan även fördelningen av tillsynsuppgifter på grundval av befintliga befogenheter betraktas som en tydlig lösning för både näringsidkare och tjänstemottagare.

Vid beredningen konstaterades att det är bäst för såväl tjänsteanvändare och näringsidkare som myndigheter att de myndigheter som har överlappande befogenheter övervakar motsvarande skyldigheter enligt förordningen om digitala tjänster. När det gäller överlappande regleringar bör man också ta hänsyn till att vissa myndigheter har koncentrerad kompetens inom sitt eget område. Det är därför lämpligt att dataombudsmannen övervakar dataskyddskraven och att konsumentombudsmannen övervakar konsumentskyddskraven.

Om man hade kommit fram till att tillsynsansvaret enligt förordningen ska koncentreras till Transport- och kommunikationsverket, skulle det vid tillsynen ske överlappningar med dataombudsmannens och konsumentombudsmannens tillsynsverksamhet. När det gäller effektiviteten i myndigheternas verksamhet konstaterades att en fördelning av tillsynsansvaret i enlighet med myndigheternas kompetens och befintliga befogenheter är den bästa lösningen.

5.1.2 Organ för tvistlösning utanför domstol

I enlighet med artikel 21 i förordningen ska samordnaren för digitala tjänster på begäran certifiera ett organ för tvistlösning utanför domstol som är etablerat i en medlemsstat för att hantera tvister mellan leverantörer av förmedlingstjänster och tjänstemottagare i samband med moderering av innehåll och stängning av användarkonton. Ett certifierat organ för tvistlösning utanför domstol är inte behörigt att bilägga tvister genom ett avgörande som är bindande för parterna.

Förordningen ger också medlemsstaterna möjlighet att inrätta ett organ för tvistlösning utanför domstol. Det finns för närvarande flera medlingssystem och vissa alternativa förfaranden för tvistlösning utanför domstol i Finland, men utnyttjandegraden för dem är i huvudsak låg. Under beredningen av propositionen ansågs det inte nödvändigt att inrätta ett nytt organ för tvistlösning utanför domstol för att hantera tvister mellan onlineplattformar och deras användare. Det bör dessutom noteras att ett organ för tvistlösning utanför domstol inte kan bilägga tvister genom ett avgörande som är bindande för parterna, utan användaren kan i sista hand inleda ett tvistemål hos domstol.

Vid beredningen av propositionen insåg man dock att det skulle vara bra att följa utvecklingen, särskilt i fråga om hur finländska mottagare av förmedlingstjänster kan utöva sina rättigheter i samband med till exempel moderering av innehållet och stängning av användarkonton. Om behovet av att inrätta ett organ för tvistlösning utanför domstol för just detta ändamål betonas i ett senare skede, bör frågan tas upp på nytt.

5.1.3 Alternativ för påförande av påföljdsavgifter inom förvaltningsområdet för transport och kommunikation

Under beredningen behandlades flera sätt att organisera ett kollegialt organ för att fastställa höga påföljdsavgifter. Ett separat påföljdskollegium skulle vara den mest motiverade lösningen. Anvisande av påföljdsbefogenheter för Transport- och kommunikationsverkets ledningsgrupp enligt Finansinspektionens modell ansågs inte ändamålsenligt, eftersom ämbetsverkens struktur och organisering av verksamheten skiljer sig avsevärt från varandra. Finansinspektionens direktion är i enlighet med lagen om Finansinspektionen ett organ som deltar i tillsynen över finansmarknaden, medan ansvaret för genomförandet av substansregleringen för Transport- och kommunikationsverkets del har ålagts verkets kompetensområden.

Vid beredningen av den ovannämnda ändringen av fordonslagen togs en modell fram där ett kollegium skulle inrättas, men ämbetsverkets beslutanderätt skulle regleras per ärende i separata lagar. I denna modell skulle påföljdskollegiets beslutsrätt ha varit beroende av ärendet och inte av påföljdens storlek. I den fortsatta beredningen av detta förslag bedömdes det att det också konstitutionellt sett var möjligt att ålägga ett kollegialt organ uppgiften att påföra små påföljdsavgifter. Modellen skulle ha motsvarat de befintliga modellerna. Modellen ansågs emellertid inte vara lämplig eftersom den på ett omfattande sätt hade ändrat påförandet av påföljdsavgifter inom ämbetsverket och det inte fanns några behov av förändringar i det nuvarande tillståndet, utom i fråga om de stora påföljderna. Den tunga modellen (fördröjd handläggning och fördelning av ämbetsverkets personalresurser) skulle inte ha stått i rätt proportion till de fördelar som kunde uppnås i fråga om rättssäkerheten.

På samma sätt har man i beredningen övervägt att inrätta specifika påföljdskollegier – antingen för specifika frågor eller per tema. Bakgrunden till detta var idén att trygga tillräcklig kompetens i påföljdskollegiet, eftersom Transport- och kommunikationsverkets verksamhetsområde är omfattande. Modellen skulle dock vara administrativt betungande och kunna leda till en differentiering av påföljdspraxis och till splittring av kompetensen. Tillräcklig kompetens kan säkerställas i ett enda påföljdskollegium genom att tillräckligt många medlemmar utses. Dessutom avgörs ärendet på föredragning, så föredraganden tillför också ärendespecifik sakkunskap i beslutsfattandet. Beredningen och föredragningen av ärendet ska skötas av en funktion och en tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över sektorn i fråga.

Det i remissvaren föreslagna inrättandet av ett gemensamt påföljdsorgan för behöriga myndigheter för tillsyn över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster har inte utretts närmare, eftersom det i enlighet med avsnitt 5.1.1 i förordningen om digitala tjänster beslutades att tillsynen ska decentraliseras. De behöriga myndigheterna ska övervaka fullgörandet av olika skyldigheter och ska därför ha separata befogenheter. Ett gemensamt påföljdsorgan kan också föra med sig problem med tanke på principen om fristående myndigheter. I detta sammanhang skulle det inte vara motiverat att inrätta ett påföljdsorgan som betraktas som en självständig myndighet enbart för att undvika eventuella överlappande förfaranden, eftersom dessa situationer kan lösas genom samarbete mellan myndigheter i enlighet med artikel 49.2 i förordningen om digitala tjänster och på grundval av de allmänna principerna om förbud mot dubbel straffbarhet (att fastställa två administrativa sanktionsavgifter på grundval av samma faktiska omständigheter har behandlats i domstolens rättspraxis (se t.ex. målen C-117/20 bpost och C-151/20 Nordzucker)).

I förslaget har en gräns i euro fastställts för påföljdskollegiets beslutsrätt. Detta motsvarar det konstitutionella villkoret att höga påföljdsavgifter ska anvisas ett kollegialt organ. Under beredningen har man övervägt om ärenden bör föredras för påföljdskollegiet inte bara om de överstiger gränsen i euro utan också om ärendets omfattning eller art annars förutsätter det. En sådan bestämmelse skulle ge flexibilitet och möjliggöra en bedömning från fall till fall. Samtidigt står påföljdsavgiften i praktiken åtminstone i viss mån i relation till ärendets omfattning och art, så bestämmelsens mervärde skulle eventuellt vara ringa – på motsvarande sätt har det inte heller föreslagits någon gräns som är bunden till omsättningen, eftersom detta skulle kunna leda till att också avgifter som är små belopp kan föras till påföljdskollegiet för avgörande. Dessutom skulle det kunna vara svårt att tolka en öppen bestämmelse som grundar sig på ärendets kvalitet och omfattning, vilket i onödan skulle kunna komplicera och försena förfarandet. Ämbetsverkets beslutssammansättning skulle under alla omständigheter inte påverka möjligheterna att överklaga.

Fastställandet av en gräns i euro grundar sig på i vilket skede rättssäkerhetsintresset kan anses vara accentuerat till den grad att detta talar för att ärendet avgörs i ett kollegialt organ (se GrUU 14/2018 rd s. 19). I sig är det uppenbart att det inte finns en enda obestridlig gräns, utan att gränsen med rätta kan fastställas till olika stora belopp. Vid beredningen har man därför bedömt var påföljdsavgiftens storlek är sådan att den inte längre kan jämföras med de administrativa påföljder som Transport- och kommunikationsverket för närvarande har fastställt (se GrUU 14/2018 rd, s. 19). I den befintliga lagstiftningen fastställs olika övre gränser för påföljderna, men som maximibelopp har 100 000 euro delvis använts (se avsnitt 3.7.1). Jämförelse kan också göras med de vite som verket har förelagt. Transport- och kommunikationsverket har i jämförelsevis få fall förenat förpliktelse som ålagts ett företag eller en sammanslutning med vite. Även då har vitet endast i en del av fallen varit över 100 000 euro. Jämförelse kan också göras med att marknadsdomstolen på framställning av Transport- och kommunikationsverket påför påföljdsavgifter på upp till en miljon euro för teleföretag samt utövare av televisions- och radioutrycksamhet. På grundval av en bedömning av nuläget har man kommit fram till att påföljden

redan vid 100 000 euro är stor och i viss mån hög i jämförelse med den nuvarande regleringen och tillämpningen av den i enskilda fall. Gränsen är dock så pass hög att den, såsom beskrivs ovan, till exempel inte bör innebära överbelastning av behandlingen och därmed fördröja handläggningen på ett sätt som försämrar rättssäkerheten (jfr GrUU 2/2006 rd, s. 2/II, GrUU 53/2014 rd s. 3/II, GrUU 5/2018 rd, s. 3).

Under beredningen övervägdes dessutom om andra betydande påföljder, såsom föreläggande om avbrytande av verksamheten, ska anvisas påföljdskollegiet. Till exempel i enlighet med 15 § i arbetsordningen för dataombudsmannen (2240/01/19, 25.10.2019), behandlar påföljdskollegiet också ärenden som gäller utövande av korrigerande behörigheter enligt artikel 58.2 i dataskyddsförordningen vad gäller led f (begränsning eller behandlingsförbud) och j (avbrott av överföring), samt ärenden om föreläggande av vite enligt 22 § i dataskyddslagen i syfte att säkerställa enhetligheten. I nuläget har dock inte noterats några behov av förändringar i detta avseende. Det är till exempel sällsynt med förelägganden om avbrytande av verksamhet. Det är inte heller säkert att det i dessa andra påföljder finns sådana mätbara faktorer som borde förenhetligas och som skulle tala för en koncentration. Påföljdsavgifterna kompletterar allmänt taget andra sätt som myndigheten har tillgång till för att ingripa i ett lagstridigt förfarande. Myndigheten har dessutom en skyldighet att vidta korrigerande åtgärder som kan förenas med vite eller hot om avbrytande av verksamheten. Ingripandet i ett lagstridigt förfarande utgör en del av den tillsynsverksamhet som den behöriga myndigheten är ansvarig för.

I remissvaren föreslogs förordnande av externa medlemmar till påföljdskollegiet och anvisande av befogenhet för statsrådet att utse medlemmar till påföljdskollegiet. I samband med behandlingen av dataskyddslagen behandlades behovet av att utse externa medlemmar till påföljdskollegiet (se justitieombudsman Jääskeläinenens yttrande av den 14 juni 2018 till grundlagsutskottet (EOAK/3022/2018). Slutligen förutsatte grundlagsutskottet emellertid inte detta. Även om externa medlemmar kan tillföra ytterligare kompetens och öka opartiskheten, kan kompetensen hos det nu föreslagna kollegiet tryggas genom reglering av dess sammansättning och neutralitet genom en uttrycklig bestämmelse. Vid bedömningen bör man också ta hänsyn till att det rör sig om befogenheter och förvaltningsförfaranden som hör till tillsynsmyndigheten. Också på grund av principen om tjänstemannaförvaltning och det betydande utövandet av offentlig makt som nämns i 124 § i grundlagen skulle det i praktiken vara svårt att organisera utnämningen av externa medlemmar. Påföljdskollegiet ska nämligen inte vara en fristående myndighet utan ett organ inom ett ämbetsverk, varför externa medlemmar i praktiken (på deltid) skulle stå i tjänsteförhållande till Transport- och kommunikationsverket. Eftersom påföljdskollegiet är verkets organ som består av verkets tjänstemän och utövar de befogenheter som verket redan annars har, är det inte ändamålsenligt att anvisa statsrådet utnämningsbehörighet.

5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

Genomförandet av förordningen om digitala tjänster pågår för närvarande i alla medlemsstater. Genomförandet av förordningen har diskuterats i kommissionens arbetsgrupp för digitala tjänster och i kommissionens kommitté för digitala tjänster. Dessutom har kommunikationsministeriet fört informella diskussioner med olika medlemsstater om genomförandet av förordningen. Nedan följer en kortfattad beskrivning av de uppgifter som offentliggjorts i de olika medlemsstaterna om genomförandet av förordningen och om medlemsstaternas planer på att utse en samordnare för digitala tjänster i enlighet med förordningen och organisera tillsynen över efterlevnaden av förordningen.

I Sverige har man publicerat en utredningsmans syn på fördelningen i Sverige av tillsynsuppgifterna enligt förordningen, [Delbetänkande av Utredningen om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om inre marknad för digitala tjänster](#), och utredningsmannens förslag till

behövlig lagstiftning, [En inre marknad för digitala tjänster – kompletteringar och ändringar i svensk rätt](#). Utredaren anser att man bör utse Post- och telestyrelsen (PTS) till samordnare för digitala tjänster, som också ska övervaka en del av skyldigheterna enligt förordningen. Andra behöriga myndigheter när det gäller de artiklar i förordningen som uttryckligen nämns i utredningen är Myndigheten för press, radio, TV (MPRT) samt Konsumentverket.

I *Irland* har man publicerat [en plan](#) för innehållet i den lagstiftning som behövs på grund av förordningen och målet är att lägga fram ett lagstiftningsförslag för parlamentet under hösten 2023. Avsikten är att utse mediemyndigheten (Media Commission) till samordnare i enlighet med förordningen. Dessutom har Irland för avsikt att anvisa konkurrens- och konsumentmyndigheten (Competition and Consumer Protection Commission) tillsynen över efterlevnaden av förordningens bestämmelser om digitala marknadsplatser.

I *Frankrike* planerar man att utse mediemyndigheten till samordnare för digitala tjänster samt dataskyddsmyndigheten och konsumentskyddsmyndigheten till övriga behöriga myndigheter.

I *Tyskland* planerar man att utse den nuvarande telemyndigheten till samordnare för digitala tjänster och att också koncentrera tillsynen över efterlevnaden av andra EU-rättsakter om digitala tjänster till samma myndighet. Andra tillsynsmyndigheter avses vara dataskyddsmyndigheten, den federala rättsmyndigheten (plattformar för sociala medier) och myndigheten för skydd av barn (artikel 28).

I *Danmark* planerar man att utse konkurrens och konsumentverket (Konkurrence- og forbrugerstyrelsen) till samordnare för digitala tjänster och myndigheten ska fungera som den enda tillsynsmyndigheten för förordningen.

I *Nederländerna* har man för avsikt att utse Authority for consumers and Markets (ACM) till samordnare för digitala tjänster. Till myndighetens verksamhetsområde hör konsument- och konkurrensfrågor, frågor som gäller elektronisk kommunikation, energisektorn och postmarknaden.

6 Remissvar

6.1 Tillsynsmyndigheterna och deras tillsynsuppgifter

Remissinstanserna ansåg att den föreslagna fördelningen av tillsynsuppgifter var motiverad med tanke på utnyttjandet av myndigheternas befintliga kompetens och överlappningen av befintliga tillsynsuppgifter. Finsk Handel rf ansåg att regeringens förslag borde beskriva på vilket sätt Säkerhets- och kemikalieverket deltar i övervakningen av efterlevnaden av artikel 32 i förordningen om digitala tjänster. Kommunikationsministeriet konstaterar att det i 12 § 2 mom. i förslaget finns en allmän bestämmelse om samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna, Transport- och kommunikationsverket och konsumentombudsmannen. Vidare ansåg Finsk Handel rf i sitt yttrande att tillsynen över efterlevnaden av artikel 26.2 i förordningen borde fördelas mellan konsumentombudsmannen och Transport- och kommunikationsverket. Kommunikationsministeriet konstaterar att man vid fördelningen av tillsynsansvaret enligt förordningen så vitt möjligt har försökt undvika att dela tillsynsansvaret för tillsynen över efterlevnaden av olika artiklar mellan olika myndigheter. Polisstyrelsen ansåg i sitt utlåtande att en bestämmelse borde införas i lagförslaget, enligt vilken anmälningar om misstänkta brott enligt artikel 18 i förordningen om digitala tjänster ska göras till polisen. För tydlighetens skull har en bestämmelse införts i lagförslaget, enligt vilken de nämnda anmälningarna enligt förordningen ska göras till polisen. I yttrandena betonades vikten av samarbete mellan myndigheter och till-

räckliga resurser för myndigheterna. Också behovet av att precisera vissa definitioner betonas, till exempel kommersiella meddelanden (Mediaförbundet, docenten i kommunikationsrätt Riku Neuvonen). Motiveringen till den föreslagna 2 § har därför preciserats i detta avseende.

6.2 De behöriga myndigheternas undersökningsbefogenheter och tillsynsåtgärder

Remissinstanserna ansåg att myndigheternas rätt till information var ändamålsenligt begränsad och bra. De noterade dock att förhållandet mellan undersökningsbefogenheterna (justitieministeriet, Konkurrens- och konsumentverket KKV/konsumentombudsmannen) bör ses över vid den fortsatta beredningen. Vidare begärde man att förhållandet mellan myndigheternas befintliga rätt till information och de befogenheter som nu föreslås ses över med tanke på jämlikhet (Konkurrens- och konsumentverket KKV/konsumentombudsmannen). När det gäller informationsutbytet mellan myndigheterna innehöll yttrandena förslag till vissa tekniska preciseringar av paragrafen (justitieministeriet, Polisstyrelsen). Det begärdes också bedömning av möjligheten att lagstifta om myndighetens anmälningsskyldighet i en situation där myndigheten vidarebefordrar information till andra myndigheter, eftersom myndigheterna redan har tillgång till omfattande datamassor enligt annan lagstiftning (Centralförbundet för telekommunikation och informationsteknik, FiCom).

På basis av yttrandena ändrades myndigheternas rätt att få information så att den täcker behövliga uppgifter, men att rätten till uppgifter som hänför sig till eller kan jämföras med särskilda kategorier av personuppgifter förutsätter att uppgifterna är nödvändiga. Bakgrunden till ändringen är strävan att bättre ta hänsyn till konsekvensen i förhållande till andra undersökningsbefogenheter. Den rätt till information för myndigheterna som följer av ändringen är bättre anpassad till de behöriga myndigheternas befintliga rätt till information.

På basis av remissvaren gjordes tekniska preciseringar i paragrafen om informationsutbyte mellan myndigheter. Paragrafen innehåller dock inte den anmälningsskyldighet som föreslogs i ett yttrande, eftersom den nu föreslagna lagen (det första lagförslaget) redan förutsätter att de uppgifter som lämnas ut har erhållits vid skötseln av uppgifter enligt förordningen om digitala tjänster eller det första lagförslaget och att utlämnandet är nödvändigt för skötseln av en annan myndighets uppgifter enligt förordningen om digitala tjänster eller det första lagförslaget. Sålunda har myndigheten inte heller i nuläget rätt att med stöd av det första lagförslaget lämna vidare uppgifter som den erhållit med stöd av annan lagstiftning.

De behöriga myndigheternas inspektionsbefogenheter ansågs allmänt tillräckliga i yttrandena. Samtidigt förordades i synnerhet att inspektioner som inkräktar på hemfriden begränsas till behov på nationell nivå på grundval av konstitutionella hänsyn. I några yttranden framfördes emellertid principiella förslag till vidare bedömning, särskilt i anslutning till förtydligandet av förhållandet mellan rätten till information och tröskeln för utövande av inspektionsrätt samt till inspektionsrätt som inkräktar på hemfriden.

Mot bakgrund av yttrandena har man i grunderna för lagstiftningsordningen gjort en vidare bedömning av det nationella handlingsutrymmet i fråga om inspektionsrätten i det första lagförslaget och preciserat motiveringen också med beaktande av de preciseringar som gjorts i paragraferna inom ramen för det nationella handlingsutrymmet (justitieministeriet: precisering av det nationella handlingsutrymmet och grunderna för lagstiftningsordningen, särskilt när det gäller skyddet för hemfriden). Lagförslagets 6 § om inspektionsbefogenheter och specialmotiveringen till den preciserades (justitieministeriet: inspektionsrättens partiella överlappning med myndigheternas rätt till information, tillräckligheten av genomförandet av artikel 57 i förordningen om digitala tjänster, införande av en hänvisning i själva bestämmelsen till förvaltningslagens 39 § om inspektioner, konsumentombudsmannen: tröskeln för myndigheternas utövande

av inspektionsbefogenheter i förhållande till myndigheternas rätt till information. Vid preciseringen av inspektionsbefogenheterna har man också tagit hänsyn till konsekvensen i förhållande till andra undersökningsbefogenheter och rätten att påföra administrativa sanktioner för överträdelser av bestämmelserna om undersökningsförfarandet.

I samband med en närmare bedömning av det nationella handlingsutrymmet och preciseringen av paragraferna om undersökningsbefogenheter har i det första lagförslaget i propositionen införts en ny undantagsparagraf, som begränsar utövandet av samtliga undersökningsbefogenheter (8 §). Syftet med undantaget är att skydda det förtroliga förhållandet mellan klienten och rättegångsombudet eller rättegångsbiträdet.

Myndigheternas rätt att kalla till hörande gällande upplysningar om en överträdelse kommenterades inte särskilt mycket i yttrandena. På grundval av yttrandena har dock ordalydelsen i fråga om genomförandet av artikel 57 i förordningen om digitala tjänster förtydligats (justitieministeriet: tillräckligheten av genomförandet av artikel 57) och formuleringen om befogenheten har setts över och harmoniserats i förhållande till andra nationella befogenheter som nämns ovan.

Med stöd av konsumentombudsmannens yttrande har motiveringen till 10 § preciserats så att konsumentombudsmannen har befogenhet att genom sitt beslut ålägga den som bryter mot förordningen om digitala tjänster att upphöra med överträdelserna av förordningen och ålägga leverantören av förmedlingstjänster att inom skälig tid rätta till sitt fel eller sin försummelse i fråga om de artiklar i förordningen som omfattas av konsumentombudsmannens tillsyn. Med anledning av justitieministeriets yttrande har 10 § och motiveringen till den preciserats i fråga om förutsättningarna för ett interimistiskt beslut och det har preciserats att ett interimistiskt beslut är i kraft tills ärendet slutligt avgjorts. Även motiveringen till 11 § i lagförslaget om de åtaganden som leverantörerna av förmedlingstjänster har ingått har preciserats.

Arbets- och näringsministeriet och konsumentombudsmannen ansåg i sitt yttrande att relationen mellan konsumentombudsmannens befogenheter enligt den föreslagna lagen och konsumentombudsmannens redan befintliga befogenheter borde preciseras. Till denna del har motiveringen till 2 § i den föreslagna lagen kompletterats.

6.3 Påföljder vid överträdelse av förordningen om digitala tjänster

När det gäller påföljdsavgifter konstaterades i flera yttranden att myndigheterna i början av sin tillsynsuppgift måste koncentrera sina resurser på vägledning och rådgivning vid tillämpningen av förordningen om digitala tjänster (Medieförbundet, Teosto). Advokatförbundet anser att det sätt på vilket påföljderna genomförs i sista hand har avgörande betydelse för hur förordningens mål uppnås i praktiken.

Med anledning av justitieministeriets yttrande har bedömningen av det nationella handlingsutrymmet i samband med regleringen av påföljdsavgifter kompletterats. Justitieministeriet ifrågasatte huruvida nödvändighets- och proportionalitetsprincipen uppfylls när det gäller möjligheten att påföra påföljdsavgift för överträdelser av bestämmelserna om undersökningsförfarande (20 §). På grund av bestämmelserna i förordningen (artiklarna 51.2 och 53.3) har den reglering som föreslagits i den fortsatta beredningen dock inte ändrats. Dessutom ansåg ministeriet att det med hänsyn till nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna är lämpligt att bedöma om mindre skyldigheter i förordningen bör undantas från påföljdsavgifternas tillämpningsområde eller alternativt att föreskriva att endast upprepade eller fortsatta mindre överträdelser av förordningen kan leda till påföljdsåtgärder. Kommunikationsministeriet konstaterar att det inte, på grund av likvärdighetsprincipen och proportionalitetsprincipen som tillämpas i EU-rätten, har

föreslagits någon påföljdsavgift för försummelse av de skyldigheter för leverantörer av förmedlingstjänster som föreskrivs i artiklarna 9, 10, 15 och 24.1 i förordningen. På denna grund har påföljdsavgiften vid den fortsatta beredningen slopats också från skyldigheterna enligt artikel 21 och 24.5. Vid den fortsatta beredningen har man omvärderat vissa av skyldigheterna i förordningen och kommit fram till att dessa skyldigheter inte har formulerats tillräckligt noggrant eller att de innehåller kvalitativa eller öppna kriterier. Därför föreslås ingen påföljdsavgift för försummelse av skyldigheterna enligt artiklarna 14.1, 16.6, 21.2, 23.1, 24.2 och 25 i förordningen, förutom i fråga om de skyldigheter i artiklarna vars försummelse inte skulle medföra någon påföljdsavgift enligt det lagutkast som var på remiss.

En annan uppfattning uttrycktes av Upphovsrättens informations- och övervakningscentral och vissa andra upphovsrättsorganisationer som ansåg att påföljdsavgiften borde kopplas till en skyldighet för leverantören av förmedlingstjänster enligt artiklarna 9 och 10 samt artikel 32.2. Dessa remissinstanser ansåg att dessa skyldigheter är tydliga.

Justitieministeriet påpekade att 6 procent av omsättningen endast är det högsta beloppet för påföljdsavgiften. Även om en sådan matematisk proportionalitet är av betydelse för regleringens proportionalitet, uppnås proportionella påföljdsavgifter inte enbart på det sättet. Motiveringen i regeringens proposition bör inte ge intryck av att påföljdsavgiften på ett schematiskt sätt kan påföras på basis av omsättning och procenttal. I detta avseende har motiveringen till propositionen preciserats i avsnitt 12.3.1.

Justitieministeriet anser, om förordningens handlingsutrymme tillåter det, att det ur proportionalitetsprincipens synpunkt är bättre att gradera minimi- och maximibeloppen av påföljdsavgifter för överträdelser i själva bestämmelsen. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har man bedömt att artikel 52 i förordningen inte ger medlemsstaterna något sådant handlingsutrymme.

Den föreslagna 19 § om avstående från påföljdsavgift har ändrats så att de situationer där påföljdsavgift inte påförs överensstämmer med 19 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheter, så att regleringen för de behöriga myndigheterna har samma innehåll.

Finsk Handel rf uttryckte sin oro över situationer där en leverantör av förmedlingstjänster kan bli föremål för påföljdsavgifter som genom olika bestämmelser i förordningen om digitala tjänster påförs av olika behöriga myndigheter för samma gärning eller verksamhet. I detta avseende har motiveringen i propositionen preciserats i avsnitt 12.3.

Med anledning av justitieministeriets yttrande har de verbala beskrivningar som ligger till grund för påföljdsavgiften komprimerats. Propositionen har också ändrats så att påföljdsavgiften är verkställbar först när den vunnit laga kraft. Med anledning av justitieministeriets yttrande har bedömningen av propositionens konsekvenser för Rättsregistercentralen preciserats.

I fråga om 22 § i det första lagförslaget om förhindrande av tillgång till en tjänst har bestämmelsen, på grund av justitieministeriets yttrande, ändrats så att förutsättningarna för tingsrättens förordnande har preciserats och sammanställts i paragrafens 3 mom. Med anledning av justitieministeriets och FiCom ry:s yttrande har regleringen av hörandet av en leverantör av förmedlingstjänster som är föremål för tingsrättens förordnande preciserats. Även bestämmelserna om behörig tingsrätt har preciserats i 23 §.

6.4 Påföljdskollegium

De flesta av remissinstanserna yttrade sig inte om påföljdskollegiet. De som yttrade sig om påföljdskollegiet ansåg att inrättandet av ett sådant är motiverat.

Trots detta tog yttrandena upp några grundläggande regleringsfrågor: ärenden som ska behandlas av påföljdskollegiet och kollegiets sammansättning. I detta avseende handlar det till stor del om alternativa sätt att genomföra lagstiftningen. På grund av remissvaren behandlas i avsnitt 5.1.3 om alternativa handlingsvägar närmare vilka frågor som ska behandlas av kollegiet (justitieministeriet: eventuell höjning av gränsen i euro, docent Neuvonen: en relativt hög gräns i euro, en annan gräns som grundar sig på omsättning, ärenden som gäller avbrott i verksamheten) samt kollegiets sammansättning (justitieministeriet: olika sammansättningar beroende på ärendet, advokatförbundet: anvisande av utnämning befogenhet för statsrådet, docent Neuvonen: externa medlemmar, Finsk Handel rf: medlemmar från andra tillsynsmyndigheter). I avsnitt 3.7.1 om nuläget och bedömningen av detta preciseras dessutom det nuvarande beslutsförfarandet utan påföljdskollegium (justitieministeriet). I avsnitt 4.2.2 om konsekvensbedömning har man lagt till bedömningar av kollegiets inverkan på rättssäkerheten (justitieministeriet, Finsk Handel rf) och specialmotiveringen i avsnitt 7.4 har kompletterats kort i fråga om behörighet och ojävighet (docent Neuvonen). Därtill har i motiveringen till lagstiftningsordningen i avsnitt 12.3.1.1 infogats ett omnämnande av att anvisandet av befogenheter till en tillsynsmyndighet förordas också av att påföljdsavgifter i princip påförs i förvaltningsförfarande (justitieministeriet). I själva propositionen gjordes emellertid inga ändringar i det fjärde lagförslaget. Det finns flera alternativa sätt att organisera ett påföljdskollegium som kan anses vara lämpliga eller åtminstone tillräckliga vid en konstitutionell granskning. De olika sätten behandlades i ganska stor utsträckning i samband med stiftandet av dataskyddslagen, särskilt i expertutlåtanden till grundlagsutskottet, såväl ur rättssäkerhetssynvinkel och förvaltningsrättslig synvinkel som ur och EU-rättens synvinkel. Vid bedömningen av såväl de ovannämnda synpunkterna som en effektiv och ändamålsenlig organisation av förvaltningens verksamhet och med hänsyn till lagstiftarens kvarstående utrymme för skönsmässig bedömning mellan de olika alternativen, kan det alternativ som redan föreslås i propositionsutkastet anses motiverat.

Dessutom fäste en del av remissinstanserna uppmärksamhet vid att myndigheterna måste tilldelas tillräckliga resurser även i fråga om påföljdskollegiet (Medieförbundet rf, Trafik- och kommunikationsverket, Näringslivets centralförbund EK), men av budgetskäl har inga ändringar gjorts i propositionen i detta avseende. I ett av yttrandena ansågs att användningen av benämningen kollegium var motiverad på grund av att den är etablerad, trots att grundlagsutskottet har ansett att benämningen inte är särskilt lyckad (advokatförbundet).

6.5 Övriga ärenden

Det tredje lagförslaget, som syftar till att upphäva 182–184 § samt 187–194 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, förordades av Upphovsrättens informations- och övervakningscentral samt vissa andra upphovsrättsorganisationer.

I det femte lagförslaget har marknadsdomstolens och justitieministeriets lagtekniska rättelser beaktats.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet

1 §. Samordnare för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter. I 1 mom. föreslås det att Transport- och kommunikationsverket ska vara den samordnare för digitala tjänster som avses i artikel 49 i förordningen om digitala tjänster. Transport- och kommunikationsverket ska i Finland svara för de uppgifter som i förordningen föreskrivs samordningsmyndigheten och delta i samarbetsnätverket mellan motsvarande myndigheter i andra medlemsstater.

I 2 mom. föreslås det att Transport- och kommunikationsverket ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av förordningen i Finland, om tillsynsuppgiften inte i fråga om en viss artikel i förordningen uttryckligen har anvisats konsumentombudsmannen eller dataombudsmannen med stöd av 2 eller 3 §. De tre myndigheterna är behöriga myndigheter i Finland i fråga om förordningen.

I 3 mom. finns en hänvisning till artikel 56 i förordningen, som innehåller bestämmelser om de nationella behöriga myndigheternas och kommissionens regionala territoriella och sakliga behörighet. Huvudprincipen för behörighetsfördelningen är ursprungslandsprincipen, enligt vilken finländska myndigheter övervakar leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade i Finland. Europeiska kommissionen övervakar mycket stora onlineplattformar och onlinesökmotorer, så att kommissionen i fråga om dessa aktörer har exklusiv behörighet att övervaka skyldigheterna enligt kapitel III avsnitt 5 i förordningen och den primära behörigheten att övervaka dessa aktörer när det gäller skyldigheterna enligt kapitel III avsnitt 1–4 i förordningen.

2 §. Konsumentombudsmannens behörighet. I 1 mom. föreskrivs det om konsumentombudsmannens tillsynsuppgift som behörig myndighet enligt förordningen. Enligt förslaget ska konsumentombudsmannen övervaka artikel 25 i förordningen när det gäller tjänster som tillhandahålls konsumenterna på onlineplattformar. Konsumentombudsmannen ska också övervaka uppfyllandet av skyldigheten enligt artikel 26.1 a i förordningen att identifiera annonser på onlineplattformar och skyldigheterna enligt artikel 26.1 led b och c i förordningen när det gäller kommersiell annonsering från näringsidkare till konsumenterna. Begränsningen till kommersiell annonsering grundar sig i praktiken på att det i 2 mom. föreskrivs att konsumentombudsmannen med stöd av 1 mom. inte utövar tillsyn över ideell eller samhällelig reklam. När reklam har ett kommersiellt syfte, inte ett ideellt eller samhälleligt sådant, måste avgöras från fall till fall.

Konsumentombudsmannen ska också övervaka skyldigheten för onlineplattformar enligt artikel 26.2 i förordningen att tillhandahålla tjänstemottagarna en teknisk möjlighet att på gränssnittet för tjänsten informera om huruvida deras innehåll är eller innehåller *kommersiellt meddelande*. Enligt artikel 3 i förordningen om digitala tjänster avses med kommersiellt meddelande sådana kommersiella meddelanden som avses i artikel 2 f i direktiv 2000/31/EG, dvs. varje form av meddelande som syftar till att direkt eller indirekt främja varor eller tjänster från ett företag, en organisation eller en person som bedriver handels-, industri- eller hantverksverksamhet, eller till att direkt eller indirekt främja ovan nämnda företags, organisationers eller personers anseende.

Dessutom ska konsumentombudsmannen övervaka den skyldighet som i artikel 30.7 i förordningen fastställs för onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare. Enligt bestämmelsen ska onlineplattformen på plattformens onlinegränssnitt, där informationen om en vara eller en tjänst presenteras, lämna uppgifter om en näringsidkare som är verksam på onlineplattformen. Dessutom ska konsumentombudsmannen övervaka efterlevnaden av artikel 32 i förordningen. Enligt den artikeln ska onlineplattformen informera konsumenterna på sin plattform, om plattformen får veta att en näringsidkare har sålt en olaglig produkt eller tjänst via plattformen.

I 2 mom. föreskrivs det att konsumentombudsmannen med stöd av 1 mom. inte övervakar ideell eller samhällelig reklam. Vidare konstateras det att konsumentombudsmannen enligt konsumentskyddslagen också kontrollerar att avtalsvillkoren, marknadsföringen och de förfaranden som tillämpas i kundrelationerna är lagliga med tanke på konsumentskyddet.

Konsumentombudsmannens befogenheter att övervaka förordningen om digitala tjänster grundar sig inte bara på denna lag utan även på lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna och på konsumentskyddslagen. Konsumentombudsmannen har i 4 § i den förstnämnda lagen föreskrivna samt i artikel 9.4 led b–d och artikel 9.7 i samarbetsförordningen avsedda befogenheter även när det är fråga om andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och som gäller tillsynen över efterlevnaden av lagstiftning som antagits för att skydda konsumenter.

Den behörighet som avses i 4 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheter är avsedd att vara omfattande. I motiveringen till bestämmelsen konstateras att de befogenheter som föreskrivs i lagen också ska stå till konsumentombudsmannens förfogande, till exempel när det gäller nationella tillsynsfrågor eller tillsynsfrågor som rör näringsidkare i tredjeländer. Det kan handla om att övervaka efterlevnaden av den lagstiftning som föreskrivs för att skydda konsumenten och som inte alls nämns i bilagan till samarbetsförordningen. (RP 54/2019 rd, s. 47). Lagens befogenheter kan alltså utnyttjas när det är fråga om en annan EU-förordning än samarbetsförordningen till den del den andra EU-förordningen innehåller bestämmelser om skydd för konsumenten, vilkas tillsyn hör till konsumentombudsmannens uppgifter.

3 §. Dataombudsmannens behörighet. I 1 mom. föreskrivs det om dataombudsmannens uppgifter i tillsynen över efterlevnaden av förordningen. Enligt förslaget ska dataombudsmannen ansvara för tillsynen över efterlevnaden av artikel 26.1 led a–d i förordningen, i den mån det inte är fråga om tillsyn som hör till konsumentombudsmannen. Dessa artikelpunkter handlar om insynen i onlineplattformarna när det gäller annonser som visas i deras tjänster. Dataombudsmannen ska ansvara för tillsynen över efterlevnaden av regleringen av riktad annonsering på onlineplattformar i enlighet med artiklarna 26.3 och 28.2 i förordningen och för tillsynen över att skyldigheterna enligt artikel 27 uppfylls när det gäller insynen i rekommendationssystem för innehåll på onlineplattformar. Dataombudsmannen ska även ansvara för tillsynen över uppfyllandet av skyldigheten enligt artikel 28 att säkerställa minderåriga användares integritet och säkerhet på onlineplattformar, eftersom denna skyldighet har anknytning till EU:s allmänna dataskyddsförordning.

I 2 mom. konstateras uttryckligen att dataombudsmannens befogenheter att övervaka behandlingen av personuppgifter bestäms i EU:s allmänna dataskyddsförordning och i den nationella dataskyddslagen (1050/2018). Den föreslagna lagen påverkar inte dataombudsmannens befogenheter enligt dataskyddslagstiftningen.

4 §. Myndigheternas rätt att få information. I paragrafen föreskrivs det om de behöriga myndigheternas rätt att få information i förhållande till leverantören av förmedlingstjänster och andra personer som avses i artikel 51.1 a i förordningen och som med rimlig säkerhet kan ha kännedom om en misstänkt överträdelse av förordningen utifrån ett syfte i anslutning till sin yrkesverksamhet eller näringsverksamhet. Rätten att få information som gäller en annan person kan gälla både fysiska personer och organisationer, såsom organisationer som utför inspektioner enligt artikel 37 i förordningen. Bestämmelsen grundar sig på artikel 51.1 a i förordningen om digitala tjänster. Den behöriga myndigheten ska ha rätt att få informationen trots sekretessbestämmelserna. Rätten till information bryter alltså i princip sekretessen.

Enligt den nämnda punkten i förordningen ska de behöriga myndigheterna ha befogenhet att kräva att leverantörer av förmedlingstjänster och andra personer utan onödigt dröjsmål lämnar information till myndigheten i samband med en misstänkt överträdelse av förordningen. Rätten att få information enligt förordningen är omfattande och gäller uppgifter som hänför sig till en

misstänkt överträdelse av förordningen. I enlighet med skäl 114 i ingressen till förordningen om digitala tjänster bör medlemsstaterna ge samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter som utsetts enligt förordningen tillräckliga befogenheter och resurser för att säkerställa en effektiv undersökning och efterlevnadskontroll, i enlighet med de uppgifter som anförtrots dem.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om behöriga myndigheters rätt att få information. I enlighet med momentet ska myndigheterna trots sekretessbestämmelserna ha rätt att av leverantörer av förmedlingstjänster och av andra personer få information, redogörelser och handlingar som gäller en misstänkt överträdelse av förordningen om digitala tjänster och denna lag och som är behövliga för utförandet av myndigheternas uppgifter. Behövliga uppgifter om misstänkta överträdelser av förordningen om digitala tjänster kan gälla till exempel behandling av anmälningar om olagligt innehåll, hur ett nätgränssnitt organiseras, hur rekommendationssystem fungerar eller hur näringsidkare som är verksamma på en onlineplattform kan spåras.

Rätten att få information gäller också personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter kan till exempel avse kontroll av anmälningsförfaranden och tillvägagångssätt, interna system för behandling av klagomål, öppenhet i rekommendationssystemen och riktad annonsering. Personuppgifter som behandlas under tillsynen är i regel inte uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller som är jämförbara med dem med hänsyn till skyddet för privatlivet.

I fråga om uppgifter som gäller misstänkt försummelse av förordningen om digitala tjänster eller av skyldigheter som grundar sig på lag begränsas i momentet rätten att få uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller uppgifter som är jämförbara med dem med hänsyn till skyddet för privatlivet till endast nödvändiga uppgifter. Känsliga uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen och uppgifter som kan jämföras med dessa ska fås endast om det är nödvändigt. Behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter hänför sig särskilt till övervakningen av att artiklarna 26 och 28 i förordningen följs. Enligt dessa artiklar är det förbjudet att rikta annonsering på onlineplattformar om den riktade annonseringen grundar sig på profilering av vissa personuppgifter om tjänstemottagarna. För att myndigheten ska kunna kontrollera om onlineplattformen har uppfyllt sina skyldigheter enligt ovan måste myndigheten informeras om hur och med vilka uppgifter annonserna har riktats. Därför är det nödvändigt att behandla personuppgifter, även känsliga sådana, för att övervaka förordningen och för att en myndighet ska kunna utföra de uppgifter som föreskrivs i denna lag. Dataombudsmannen övervakar ovannämnda artiklar när det gäller riktade annonser. Därför behandlas känsliga personuppgifter särskilt av dataombudsmannen, då denna kontrollerar att behandlingen av personuppgifter om mottagarna av tjänsterna på onlineplattformen är lagenlig.

I 2 mom. föreslås det att leverantören av förmedlingstjänster och någon annan person utan onödigt dröjsmål ska lämna ut uppgifterna, i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt. Syftet med att kräva att uppgifter lämnas ut i den form som myndigheten begär är att säkerställa möjligheten till elektronisk behandling av uppgifterna. Informationen begärs i regel elektroniskt, varvid den kan skickas till exempel via e-post. Det är dock uppenbart, att myndigheten vid sina begäranden måste iaktta skälighet. Den kan till exempel inte begära att uppgifter ska lämnas över öppna gränssnitt i maskinläsbart format, såvida inte den som lämnar uppgifterna färdigt har möjlighet att göra detta.

I 3 mom. föreskrivs det att Transport- och kommunikationsverket ska ha den rätt att få information som föreskrivs i denna paragraf när verket begär uppgifter på begäran av en samordnare i en annan medlemsstat med stöd av artikel 57 i förordningen eller när verket deltar i gemensamma undersökningar som avses i artikel 60 i den nämnda förordningen.

Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter i samband med rätten till information och det nationella handlingsutrymme som ges i den allmänna dataskyddsförordningen beskrivs i avsnitten 12.2.1 och 12.2.2.

5 §. Informationsutbyte mellan myndigheter. I 1 mom. Föreskrivs det om behöriga myndigheters rätt att utbyta sekretessbelagda uppgifter, om det är nödvändigt för att de uppgifter som föreskrivs för dem i förordningen eller i den föreslagna lagen ska kunna utföras. Enligt artikel 49 i förordningen ska samordnaren för digitala tjänster, det vill säga Transport- och kommunikationsverket och andra behöriga myndigheter, närmare bestämt konsumentombudsmannen och dataombudsmannen, ha ett nära och effektivt samarbete med varandra. Enligt skäl 110 i ingressen till förordningen ska medlemsstaterna säkerställa samarbetet mellan samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter som utsetts på nationell nivå, till exempel genom att kombinera resurser, genom gemensamma arbetsgrupper och undersökningar samt genom ömsesidigt bistånd.

Det är inte möjligt att uttömmande redogöra för vilka uppgifter hos vem som kan vara nödvändiga för att utreda en överträdelse av förordningen, med tanke på förordningens omfattande tillämpningsområde och att den ska tillämpas på så många olika aktörer inom flera sektorer och dessutom medför så många skyldigheter. Sådana uppgifter skulle kunna vara uppgifter om användare av förmedlingstjänster (personer eller näringsidkare). Det kan också vara nödvändigt att spåra dataflöden eller identiteten på personer som har anknytning till ägandet av webbplatser eller domännamn.

Enligt 2 mom. har den behöriga myndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av förundersökningsmyndigheten få de uppgifter som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i 19 § 3 mom. Uppgifterna är nödvändiga för att man ska kunna utreda om den som bryter mot förordningen om digitala tjänster samtidigt är misstänkt även för brott. Denna information är nödvändig för att man ska kunna säkerställa att påföljdsavgift inte påförs den som är misstänkt för samma förseelse vid en förundersökning eller vid åtalsprövning.

I 3 mom. föreskrivs det om förundersökningsmyndighetens skyldighet att till Transport- och kommunikationsverket lämna de uppgifter om misstänkta överträdelser av artikel 18 i förordningen som är nödvändiga för att verket ska kunna sköta sina uppgifter enligt denna lag. I den artikeln föreskrivs om skyldighet för leverantören av värdtjänster att informera brottsbekämpande myndigheter och rättsliga myndigheter om uppgifter som ger anledning att misstänka att det har begåtts, håller på att begås eller sannolikt kommer att begås ett brott som utgör ett hot mot en människas eller människors liv eller säkerhet. En anmälan om misstanken ska göras utan dröjsmål när leverantören av värdtjänster har fått kännedom om den information som misstanken grundar sig på. På grundval av denna artikel kommer leverantörer av värdtjänster sannolikt att anmäla sina misstankar till polisen. Polisen ska dock inte övervaka efterlevnaden av artikel 18 i förordningen, utan för det ansvarar Transport- och kommunikationsverket. För att en effektiv tillsyn över efterlevnaden av förordningen ska kunna säkerställas bör polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet anmäla en eventuell överträdelse av förordningen till tillsynsmyndigheten, Transport- och kommunikationsverket, eftersom överträdelsen sannolikt uppdagas i samband med brottsutredningen. De uppgifter som ska lämnas kan också omfatta personuppgifter i samband med brottmålsdomar och brott enligt artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. Det är nödvändigt att behandla uppgifter om brottmålsdomar och brott för att en effektiv tillsyn över efterlevnaden av förordningen ska kunna säkerställas, inbegripet påförande av eventuella påföljdsavgifter, om leverantören av värdtjänster bryter mot sin skyldighet enligt artikel 18 i förordningen och underlåter att anmäla misstänkta brott mot människors liv och säkerhet som kommit till leverantörens kännedom.

Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter i samband med rätten till information och det nationella handlingsutrymme som ges i den allmänna dataskyddsförordningen beskrivs i avsnitten 12.2.1 och 12.2.2.

6 §. Inspektioner. I paragrafen föreskrivs om myndigheternas rätt att utföra inspektioner för att sköta tillsynsuppgiften i samband med en misstänkt förseelse.

Enligt 1 mom. ska de behöriga myndigheterna för tillsynen över en misstänkt överträdelse av förordningen om digitala tjänster och försummelse av skyldigheterna enligt denna lag få tillträde till lokaler som leverantören av förmedlingstjänster eller någon annan person som avses i artikel 51.1 a i förordningen använder för ändamål som rör deras närings- eller yrkesverksamhet, och att utföra de inspektioner som behövs för tillsynen. Bestämmelsen grundar sig på artikel 51.1 b i förordningen om digitala tjänster.

Syftet med myndighetens inspektion är vanligen att inhämta information, utreda om de uppgifter som lämnats till myndigheten är riktiga eller om anordningen, verksamheten eller förfarandet uppfyller de uppställda förutsättningarna och skaffa bevis för en eventuell förseelse. De behöriga myndigheterna ska enligt 1 mom. ha rätt att utföra en inspektion när det finns skäl att misstänka att en skyldighet enligt förordningen om digitala tjänster eller denna lag har försummats. Tröskeln bör inte vara särskilt hög, men det ska krävas ett konkret skäl för att man ska inleda en inspektion.

Inspektionen kan enligt 1 mom. gälla lokaler som används av aktörer som definieras i förordningen för ändamål som hänför sig till närings- och yrkesverksamhet. Tröskeln att utvidga inspektionen till lokaler som även används för boende av permanent natur ska vara högre, och närmare förutsättningar för detta fastställs i 4 mom.

I 2 mom. föreskrivs om omfattningen av inspektionsbefogenheterna. Trots sekretessbestämmelserna och oberoende av lagringsmediet har den behöriga myndigheten vid inspektioner rätt att undersöka, kopiera och för kopiering beslagta affärskorrespondens, bokföring, andra handlingar och uppgifter, i vilken form som helst, som behövs för tillsynen över en misstänkt överträdelse. Rätten enligt artikel 51.1 b i förordningen om digitala tjänster till beslagtagning i samband med en inspektion hänför sig till myndigheternas rätt att under inspektionen ta i besittning uppgifter eller handlingar som hänför sig till tillsynen för att ta kopior. Tillfälligt tagande i besittning kan behövas som ett sätt att förhindra att uppgifter eller handlingar förstörs. Behövliga uppgifter och handlingar ska kopieras utan onödigt dröjsmål och återbördas till den person från vilken de har tagits i besittning.

Skyldigheterna i förordningen om digitala tjänster är till stor del olika procedur-, funktions- eller transparenskrav som ställs på företagets verksamhet och som kan vara kopplade till företagets interna system. Med handlingar och uppgifter som omfattas av inspektionen avses därför också olika elektroniska material som kan läsas eller på annat sätt förstås endast med hjälp av ett tekniskt hjälpmedel, inklusive uppgifter och funktioner som ingår i företagets elektroniska system när det gäller efterlevnaden av skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster. Den behöriga myndigheten har inte under en inspektion rätt att behandla uppgifter som rör särskilda kategorier av personuppgifter eller som kan jämföras med dessa uppgifter med hänsyn till skyddet för privatlivet, utöver den övriga rätten till information, det vill säga behandlingen av sådana uppgifter bör vara nödvändig för att den överträdelse som ligger till grund för inspektionen ska kunna undersökas. Vid utövandet av inspektionsbefogenheterna bör även 8 § i förslaget som vid utväxlande av information skyddar det förtroliga förhållandet mellan klient och advokat eller annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde beaktas.

Enligt 2 mom. kan den tjänsteman som utför inspektionen dessutom av en företrädare för leverantören av förmedlingstjänster eller för en annan person som avses i artikel 51.1 a i förordningen om digitala tjänster eller av en anställd begära utredningar av fakta och handlingar som hänför sig till föremålet för och syftet med inspektionen och protokollföra svaren. Syftet med myndighetens inspektion är en detaljerad och sanningsenlig utredning av tillsynsärendet. För att syftet med inspektionen ska kunna uppnås på ett ändamålsenligt sätt är det viktigt att myndigheterna vid behov redan i samband med inspektionen kan begära muntliga förtydliganden eller förklaringar om de faktiska omständigheterna kring föremålet för inspektionen eller de uppgifter som inspekteras.

I 3 mom. föreskrivs det att även de förfarandebestämmelser för granskning som anges i 39 § i förvaltningslagen (434/2003) ska följas vid inspektionen. Inspektionsförfarandet inleds genom ett beslut av en myndighet om att inspektionen ska utföras. Enligt förvaltningslagen ska parten bland annat underrättas om när granskningen inleds, om inte detta äventyrar syftet med inspektionen. Vid behov kan inspektionen alltså göras även utan förvarning. Under inspektionen ska den berörda parten, om möjligt, informeras om syftet med inspektionen, om dess genomförande och om de fortsatta åtgärderna. Inspektionen ska också förrättas så att inspektionsobjektet eller dess innehavare inte orsakas oskälig olägenhet.

Vid inspektionen ska även principerna om god förvaltning enligt förvaltningslagen tillämpas. Enligt dessa ska de handlingar och andra uppgifter som granskas vara behövliga för tillsynsärendet och omfattningen av det material som begärs för granskning ska stå i proportion till det mål som eftersträvas. Proportionalitetskriteriet är inte nödvändigtvis uppfyllt om man vill utnyttja inspektionsrätten till exempel för att få fram bevis som finns tillgängliga på företagets offentliga webbplats. I allmänhet är det mer motiverat att utöva inspektionsrätten i en situation där de uppgifter som behövs för tillsynen finns i företagets interna system. En inspektion kan också behövas om det finns anledning att befara att nödvändig information inte lämnas ut på begäran eller om det finns särskilda tekniska utmaningar med att lämna ut informationen.

I inspektionsbeslutet får ändring inte sökas särskilt. Ett inspektionsbeslut är inte ett beslut enligt 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) om avgörande eller avvisande av ett förvaltningsärende.

Enligt 4 mom. får lokaler som används för boende av permanent natur inspekteras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion och det i det aktuella fallet finns motiverade och specificerade skäl att misstänka att det har skett eller sker en sådan överträdelse av förordningen om digitala tjänster eller av skyldigheterna enligt denna lag som kan leda till en administrativ påföljdsavgift enligt denna lag.

Inspektion av lokaler som är avsedda för boende av permanent natur förutsätter att det är fråga om en sådan lokal som avses i 1 mom. och där närings- eller yrkesverksamhet bedrivs. Inspektion får därmed inte utföras i lokaler som uteslutande används för boende av permanent natur. I lokaler som används för boende av permanent natur får inspektion utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion. En sådan nödvändighet kan till exempel uppstå när utrustning som används för tillhandahållande av förmedlingstjänster finns i ett rum som används för boende av permanent natur och en fysisk kontroll av sådan utrustning är nödvändig för att det ska vara möjligt att kontrollera att bestämmelserna i förordningen om digitala tjänster följs. Det förutsätts inte bara att inspektionen är nödvändig utan också att det finns grundad och specificerad anledning att misstänka att det har skett eller sker en sådan överträdelse av förordningen om digitala tjänster att påföljden kan vara en administrativ påföljdsavgift.

Enligt 5 mom. har Transport- och kommunikationsverket den inspektionsrätt som föreskrivs i denna paragraf när verket utför inspektioner i Finland på begäran av en samordnare i en annan medlemsstat med stöd av artikel 57 i förordningen eller när verket deltar i samordningsmyndigheters gemensamma undersökningar som avses i artikel 60 i förordningen.

I 6 mom. konstateras Transport- och kommunikationsverkets skyldighet att bistå vid kommissionens inspektioner i Finland i enlighet med artikel 69 i förordningen om digitala tjänster.

7 §. Kallelse att höras. I paragrafen föreskrivs det med stöd av artikel 51.1 c i förordningen om digitala tjänster att den behöriga myndigheten har rätt att kalla en företrädare för eller en anställd hos en leverantör av förmedlingstjänster för att höras. På motsvarande sätt har den behöriga myndigheten rätt att kalla en företrädare för en annan person som avses i artikel 51.1 a i förordningen eller en personalrepresentant att höras. Med en annan person som avses i artikel 51.1 a avses en person som i samband med sin närings- eller yrkesverksamhet kan ha information om en misstänkt överträdelse av förordningen. En sådan person kan vara en självständig företagare eller ett företag som till exempel utför inspektioner för leverantören av förmedlingstjänster eller modererar innehållet på onlineplattformen som underleverantör. Myndigheten kan med de hörda samtycke protokollföra erhållna svar med alla tekniska medel. Bestämmelser om hörande finns i förvaltningslagen.

Transport- och kommunikationsverket har de rättigheter som föreskrivs i denna paragraf när verket begär uppgifter på begäran av en samordnare i en annan medlemsstat med stöd av artikel 57 i förordningen eller när verket deltar i gemensamma undersökningar som avses i artikel 60 i förordningen.

8 §. Undantag från rätten att få uppgifter och granska när det gäller advokater och andra rättegångsombud och rättegångsbiträden. I paragrafen begränsas konfidentiell information som utväxlats med klienten i samband med rättegångsombudets eller rättegångsbiträdets uppgifter så att den inte omfattas av de behöriga myndigheternas rätt att få och granska information. Detta för att det förtroliga förhållandet mellan rättegångsombudet eller rättegångsbiträdet och klienten ska kunna tryggas.

I enlighet med 1 mom. har de behöriga myndigheterna inte rätt att av en i lagen om advokater (496/1958) avsedd advokat eller något annat utomstående rättegångsombud eller rättegångsbiträde eller av deras biträde eller av den till vars förmån rättegångsombudets eller rättegångsbiträdets tystnadsplikt har föreskrivits få eller granska konfidentiella uppgifter och handlingar som utväxlats i samband med skötseln av uppdraget som rättegångsombud.

Bestämmelser om tystnadsplikt som gäller rättegångsombud finns bland annat i 17 kap. 13 § 3 mom. i rättegångsbalken, 34 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, 5 c § i lagen om advokater och 8 § 1 mom. 4–5 punkten i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011).

Undantaget från advokathemligheten ska tillämpas både på advokater som avses i lagen om advokater och på andra utomstående rättegångsombud och rättegångsbiträden och deras biträden som sköter rättegångsombudsuppgifter och på vilka de ovan avsedda bestämmelserna om yrkessekretess tillämpas. Till rättegångsombuds- och rättegångsbiträdesuppdrag som omfattas av sekretessen räknas utöver egentliga rättegångsrelaterade uppdrag juridisk rådgivning om klienters rättsliga ställning vid förundersökning till följd av brott eller vid annan handläggning av ärenden före rättegång eller juridisk rådgivning för inledande eller undvikande av rättegång.

Undantaget ska endast gälla utomstående rättegångsombud eller rättegångsbiträden, inte till exempel rådgivning som ges av en jurist som står i anställningsförhållande till en näringsidkare,

även om juristen har rätt att agera som sin arbetsgivares rättegångsombud eller rättegångsbiträde.

Syftet är att från de behöriga myndigheternas rätt att få och granska information utesluta uppgifter eller material vars innehåll kan antas vara sådant att advokaten eller något annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde inte får vittna i en rättegång och som omfattas av rättegångsombudets eller rättegångsbitrådets yrkessekretess. Med konfidentiella uppgifter och handlingar avses särskilt samtal och korrespondens mellan rättegångsombudet eller rättegångsbiträdet och klienten. Med de handlingar och uppgifter som omfattas av undantaget avses också olika former av elektroniskt material som kan läsas eller på annat sätt förstås endast med hjälp av ett tekniskt hjälpmedel.

De behöriga myndigheterna ska inte ha rätt att av en advokat eller ett annat rättegångsombud själv eller av den leverantör av förmedlingstjänster eller av en annan organisation eller fysisk person som avses i artikel 51.1 a i förordningen som är hans klient få eller granska information som omfattas av sekretessen i anslutning till ett rättegångsombuds eller rättegångsbitrådes uppdrag. Undantaget avses dock inte påverka den behöriga myndighetens rätt att av en advokat eller av klienten till en advokat eller ett rättegångsbiträde få, undersöka och kopiera information, handlingar eller annat material som rör en misstänkt överträdelse som finns till exempel i det interna systemet hos ett företag som inspekteras, oberoende av skötseln av rättegångsombudet eller rättegångsbitrådets uppdrag.

Enligt paragrafens 2 mom. ska undantaget tillämpas på de behöriga myndigheternas alla undersökningsbefogenheter enligt artikel 51.1 i förordningen om digitala tjänster och denna lag, oberoende av om de utövas vid utförandet av den behöriga myndighetens egna uppgifter, på begäran av en myndighet som är samordnare i en annan medlemsstat eller vid bistående av Europeiska kommissionen vid utförandet av en inspektion.

Undantaget från rätten att få och granska information är därför tillämpligt på de behöriga nationella myndigheternas begäran om information, utövande av inspektionsbefogenheterna och rätt att begära att en företrädare för en leverantör av förmedlingstjänster eller en anställd eller en företrädare för en annan person eller en anställd som avses i artikel 51.1 i förordningen ska höras, oavsett om dessa rättigheter används för att utföra de nationella behöriga myndigheternas egna uppgifter eller för att bistå andra medlemsstater eller kommissionen på det sätt som förutsätts i förordningen om digitala tjänster.

9 §. Handräckning. I denna paragraf föreskrivs det om givande av nödvändig handräckning. Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få handräckning av polisen för att utföra sina uppgifter enligt detta lagförslag. Enligt 9 kap. 1 § 1 mom. i polislagen (872/2011) ska polisen på begäran ge andra myndigheter handräckning, om så föreskrivs särskilt. Behov av handräckning från polisen kan uppstå vid tillsynen över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster, särskilt i samband med inspektioner.

10 §. Tillsynsbeslut. I 1 mom. föreskrivs det om de behöriga myndigheternas tillsynsbeslut i anslutning till tillsynen över efterlevnaden av förordningen, där myndigheten kan ålägga en leverantör av förmedlingstjänster som bryter mot förordningen om digitala tjänster att upphöra med överträdelsen av förordningen och ålägga denne att rätta till sitt fel eller sin försummelse inom skälig tid.

Den föreslagna myndighetsbefogenheten grundar sig på artikel 51.2 b i förordningen.

Också konsumentombudsmannen har befogenhet enligt 1 mom. att genom sitt beslut ålägga en leverantör av förmedlingstjänster att upphöra med överträdelsen av förordningen och ålägga den som beslutet gäller att inom skäligen tid rätta till sitt fel eller sin försummelse i fråga om de artiklar i förordningen som omfattas av konsumentombudsmannens tillsyn. I konsumentombudsmannens beslut får ändring inte sökas genom besvär. Den som konsumentombudsmannens beslut enligt 1 mom. gäller kan i stället genom ansökan föra beslutet till marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs om ändringssökande i den föreslagna 30 §.

Enligt 2 mom. kan myndigheten i den situation som beskrivs i momentet också meddela ett interimistiskt beslut som gäller tills ärendet är slutligt avgjort. Ett interimistiskt beslut kan innehålla ett föreläggande om att en viss påstådd överträdelse av förordningen ska upphöra eller rättas till. Föreläggandena i beslutet får inte gå utöver vad som behövs för säkerställande av att allvarlig olägenhet för den allmänna ordningen, den allmänna säkerheten eller folkhälsan kan förhindras fram till det slutliga beslutet. Det är svårt att förutse vilket slags allvarligt hot mot den allmänna ordningen, den allmänna säkerheten eller folkhälsan en leverantör av förmedlingstjänster som är etablerad i Finland skulle kunna orsaka genom verksamhet som strider mot bestämmelserna om digitala tjänster. Men ett allvarligt hot skulle till exempel kunna uppstå genom hälsofarliga produkter som säljs på onlineplattformar.

Innan en myndighet meddelar ett beslut ska den ge parterna tillfälle att bli hörda, förutom om inte hörandet kan ske så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver. Den föreslagna myndighetsbefogenheten grundar sig på artikel 51.2 e i förordningen.

11 §. Åtaganden. Enligt förslaget kan Transport- och kommunikationsverket och dataombudsmannen genom sitt beslut bestämma att åtagandena för leverantörer av förmedlingstjänster när det gäller att följa förordningen ska vara bindande för dem. En misstänkt överträdelse av en skyldighet enligt förordningen kan undanröjas genom ett bindande åtagande. Åtagandena kan i princip vara inriktade på fullgörande av vilken skyldighet som helst i förordningen. I beslutet ska det samtidigt konstateras att det inte längre finns skäl för den behöriga myndigheten att vidta fortsatta åtgärder. Beslutet ska gälla tills vidare eller för en viss tid.

Den myndighet som fattat beslutet kan ta upp ärendet till ny behandling, om ett sakförhållande som legat till grund för beslutet har förändrats väsentligt, om åtagandena åsidosatts eller om beslutet har grundat sig på ofullständig, oriktig eller vilseledande information som lämnats av parterna.

Den föreslagna befogenheten grundar sig på artikel 51.2 a i förordningen.

Med stöd av lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheten (566/2020) har konsumentombudsmannen de befogenheter som avses i artikel 9.4 led b–d och 9.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 om samarbete mellan de nationella myndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (samarbetsförordningen) när det är fråga om ärenden som gäller tillsynen över efterlevnaden av den lagstiftning som föreskrivs som skydd för konsumenterna. Dessa befogenheter omfattar bland annat befogenhet att av den näringsidkare som är ansvarig för överträdelsen försöka få ett åtagande att upphöra med överträdelsen eller att godta ett sådant åtagande samt befogenhet att från näringsidkaren, på näringsidkarens initiativ, få åtaganden om korrigerande åtgärder till förmån för konsumenterna som berörs av en påstådd överträdelse som omfattas av denna förordning eller, vid behov, att från näringsidkaren försöka få åtaganden genom vilka lämpliga rättsmedel erbjuds konsumenterna som berörs av överträdelsen. Artiklarna 25, 26, 30 och 32 i förordningen om digitala tjänster, som konsumentombudsmannen för sin del ska övervaka enligt den föreslagna 2 §, skyddar också konsumenterna som användare av tjänster och i

fråga om dem ska konsumentombudsmannen också ha befogenheter som gäller åtaganden enligt samarbetsförordningen.

12 §. Myndighetssamarbete. I denna paragraf föreskrivs det om samarbete mellan olika myndigheter. Enligt 1 mom. ska Transport- och kommunikationsverket, dataombudsmannen och konsumentombudsmannen, när de utför uppgifter enligt förordningen om digitala tjänster och denna lag, samarbeta med varandra på ett ändamålsenligt sätt. Enligt artikel 49 i förordningen ska medlemsstaterna säkerställa att samordnaren för digitala tjänster, det vill säga Transport- och kommunikationsverket och andra behöriga myndigheter, närmare bestämt konsumentombudsmannen och dataombudsmannen, har ett nära och effektivt samarbete med varandra. Dessutom behöver de behöriga tillsynsmyndigheterna stöd också från andra myndigheter, till exempel de i paragrafen avsedda marknadskontrollmyndigheter som övervakar produktsäkerheten. Enligt 2 mom. ska produktsäkerhetsmyndigheterna anmäla eventuella överträdelser av bestämmelserna i artiklarna 30–32 i förordningen om digitala tjänster som de observerat i samband med sitt eget tillsynsarbete till Transport- och kommunikationsverket och konsumentombudsmannen som övervakar efterlevnaden av dessa artiklar. Bakgrunden till bestämmelsen är att de nämnda artiklarna i förordningen har ett nära samband med konsumentskyddet och produktsäkerheten, som kontrolleras av marknadskontrollmyndigheterna. Den europeiska förordningen om allmän produktsäkerhet kompletterar till exempel för sin del artikel 31 i förordningen om digitala tjänster. Eftersom de ovannämnda artiklarna är förknippade med överlappande befogenheter för andra myndigheter, bör tillsynsmyndigheten informeras om de överträdelser som uppdagats i andra myndigheters tillsynsarbete.

I 3 mom. föreskrivs det om skyldigheten för konsumentombudsmannen och dataombudsmannen att underrätta Transport- och kommunikationsverket om besvär som hänför sig till skyldigheter enligt förordningen, det vill säga om begäran om åtgärder. Bakgrunden till momentet är Transport- och kommunikationsverkets förordningsenliga uppgifter som samordnare för digitala tjänster.

Enligt 4 mom. ska Transport- och kommunikationsverket årligen i samarbete med dataombudsmannen och konsumentombudsmannen utarbeta den verksamhetsberättelse som avses i artikel 55 i förordningen om digitala tjänster. Berättelsen ska omfatta alla behöriga myndigheters verksamhet och därför behöver Transport- och kommunikationsverket information och stöd från de andra behöriga myndigheterna.

13 §. Vite. Lagens 13 § innehåller bestämmelser om vite. Den behöriga myndigheten kan enligt 1 mom. förena en skyldighet enligt denna lag med vite för leverantörer av förmedlingstjänster och andra personer som avses i artikel 51.1 a i förordningen. Med andra personer enligt artikel 51.1 a avses personer som handlar i syfte att utöva sin närings- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av förordningen.

I enlighet med 2 mom. ska ett vite som löper per dag föreläggas en leverantör av förmedlingstjänster. Momentet innehåller i enlighet med artikel 52.4 i förordningen om digitala tjänster bestämmelser om ett högsta vitesbelopp. I enlighet med den punkten i förordningen ska medlemsstaterna se till att det högsta vitesbeloppet är 5 procent av den genomsnittliga dagliga globala omsättningen eller inkomsten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under den föregående räkenskapsperioden räknat från den dag som anges i beslutet i fråga. Det vite som föreläggs en leverantör av förmedlingstjänster får därmed vara högst 5 procent av leverantörens genomsnittliga globala dagsomsättning eller dagsinkomst under den föregående räkenskapsperioden per förseningsdag. Det högsta vitesbeloppet gäller såväl föreläggande av vite som utdömande av vite. I enlighet med skäl 117 i ingressen till förordningen om digitala tjänster ska vitet i varje enskilt fall vara effektivt, proportionellt och avskräckande.

Ett löpande vite som enligt 3 mom. föreläggs en leverantör av förmedlingstjänster ska föreläggas utan fast grundbelopp och tilläggsbelopp. Lagen avviker från bestämmelserna om löpande vite i 9 § i viteslagen. Det föreslås att undantag ska göras från de nationella bestämmelserna om vite i detta avseende, eftersom det högsta vitesbeloppet enligt förordningen beräknas som löpande i sin helhet. Av den föreslagna ändringen följer också att 10 § 2 mom. i viteslagen inte ska tillämpas. I 10 § 2 mom. i viteslagen föreskrivs det att ett belopp som uppgår till högst tre gånger grundbeloppet kan dömas ut som tilläggsbelopp av vite, och för den överskjutande delen förfaller tilläggsbeloppen för de vitesperioder som har börjat innan beslutet om utdömande av vite fattas. Eftersom det inte ska fastställas något fast grundbelopp för löpande vite för en leverantör av förmedlingstjänster, kan det högsta belopp som kan utdömas som vite inte heller bindas vid grundbeloppets storlek. Genom den föreslagna regleringen säkerställs att det högsta vitesbeloppet motsvarar kraven i förordningen.

Eftersom 10 § 2 mom. i viteslagen inte ska tillämpas på det sätt som beskrivs ovan, behövs separata bestämmelser om motsvarande begränsning. Begränsningen av utdömande av löpande vite enligt viteslagen är avsedd att säkerställa att vitet är skäligt i en situation där vite löper till exempel på grund av myndighetens passivitet. I 3 mom. ingår därmed bestämmelser om att löpande vite som förenas med en skyldighet enligt denna lag för en leverantör av förmedlingstjänster på en gång får dömas ut för högst 60 dagar, och för den överstigande tiden bortfaller vitet för de dagar som har börjat innan beslutet om utdömande av vite fattas. Eftersom det högsta vitesbeloppet enligt förordningen är bundet till dröjsmålsdagar, är det lämpligt att även binda även begränsningen av domen till dagar. Ett beslut om föreläggande av vite har vunnit laga kraft under en period av 60 dagar, om beslutet inte överklagas, och myndigheten kan anses ha tillräckligt med tid för att döma ut vite, inklusive hörandet av den som saken gäller. Den föreslagna tidsperioden förhindrar också att vitet stiger till en orimligt hög nivå om myndighetens passivitet leder till att vite inte döms ut under perioden på 60 dagar. Om vitet har stigit till det högsta belopp som kan dömas ut på en gång, men det tar tid att döma ut vitet, ska de poster som förfallit under mellantiden inte heller senare kunna dömas ut. Vitet börjar löpa på nytt efter det att domen avkunnats, och det kan utdömas på nytt utan ett nytt beslut.

I 4 mom. beaktas skyddet mot självinkriminering, vilket innebär att den som misstänks för ett brott har rätt att vägra medverka i en utredning av den brottsmisstanke som gäller hen. I en sådan situation ska den behöriga myndigheten inte ha rätt att förena sin rätt till information med vite. Momentet föreslås därför innehålla en bestämmelse om att en fysisk persons skyldighet att lämna uppgifter inte får förenas med vite, om det finns anledning att misstänka personen för brott och uppgifterna har samband med det ärende som brottsmisstanken hänför sig till. Enligt förslaget utgörs tröskeln av "finns anledning att misstänka", för att regleringen ska stämma överens till exempel med lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) och dataskyddslagen (1050/2018). Skyddet mot självinkriminering omfattar då utöver de fall där förundersökningsmyndigheten redan har fattat beslut om att inleda förundersökning även de situationer där tillsynsmyndigheten gör bedömningen att fallet senare kan leda till straffrättsliga påföljder.

Dessutom ska vitesföreläggande som riktas till en fysisk person begränsas till att förstärka begäran om hörande enligt lagens 7 §. På grund av begränsningen är det möjligt att förelägga vite för en näringsidkare endast för att säkerställa att hen kommer till hörandet.

Enligt 5 mom. ska viteslagen tillämpas till övriga delar. På vite som föreläggs andra personer som avses i artikel 51.1 a, när dessa personer handlar i syfte att utöva sin närings- eller yrkesverksamhet och rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av

förordningen, tillämpas således i alla avseenden bestämmelserna i viteslagen. Det högsta vitesbeloppet enligt artikel 52.4 i förordningen gäller inte för de nämnda andra personerna, utan endast för leverantören av förmedlingstjänster.

Enligt artikel 51.2 i förordningen får genomförandebefogenheter utövas på ovannämnda andra personer först efter det att myndigheterna i god tid har gett personerna i fråga alla relevanta uppgifter om sådana bestämmelser. Med andra ord kan vite föreläggas en annan person först efter det att personen i god tid har fått all information om den skyldighet som ska åläggas, inklusive information om risken för vite, samt information om möjligheterna att söka ändring.

Enligt 6 mom. ska marknadsdomstolen besluta om utdömmande av vite på framställning av konsumentombudsmannen. Detta motsvarar förfarandet för utdömmande av vite i anslutning till konsumentombudsmannens förbud (10 § i lagen om Konkurrens och konsumentverket (661/2012).

14 §. Påföljdsavgift för leverantörer av förmedlingstjänster. I 14–17 § finns bestämmelser om överträdelser av skyldigheterna i förordningen som kan leda till att den behöriga myndigheten påför leverantören av förmedlingstjänster en påföljdsavgift.

De sanktioner som föreskrivs i 14–17 § i förslaget avser genomförandet av artiklarna 51 och 52 i förordningen om digitala tjänster. I artiklarna föreskrivs det om administrativa påföljdsavgifter i samband med överträdelser av förordningen. I enskilda fall ska påförandet av en påföljdsavgift övervägas av myndigheten. Det är inte alltid ändamålsenligt att påföra påföljdsavgift; till exempel när tillsynsmyndigheten, efter att ha konstaterat att en leverantör av förmedlingstjänster handlar i strid med förordningen, meddelar leverantören av förmedlingstjänster ett sådant tillsynsbeslut som avses i 10 §, i vilket myndigheten ålägger tjänsteleverantören att rätta till sin verksamhet och det inte är fråga om en allvarlig överträdelse av förordningen. Myndigheten kan också i dessa fall efter övervägande förena sitt tillsynsbeslut med vite. Vid påförande av påföljdsavgift är det fråga om tillsynsmyndighetens prövningsrätt, som ska utövas i enlighet med principerna för god förvaltning i förvaltningslagen. De behöriga myndigheterna ska i sin verksamhet ta hänsyn bland annat till jämlikhet och proportionalitet, med beaktande av alla grundläggande fri- och rättigheter av betydelse, samt använda sina befogenheter för syften som är godtagbara enligt lag. Åtgärden att påföra påföljdsavgift är till sin karaktär en betydande förvaltningsåtgärd, och avsikten är att den ska utnyttjas endast vid allvarligare överträdelser.

Utgångspunkten för myndighetens tillsynsverksamhet är att när myndigheten överväger de befogenheter som den har till sitt förfogande vid överträdelser av förordningen, ska den befogenhet som används stå i proportion till överträdelsen. Om överträdelsen fortgår kan myndigheten, beroende på överträdelsens art och allvar, i första hand ålägga tjänsteleverantören att rätta till sin verksamhet och eventuellt förena sitt beslut med vite innan påföljdsavgift påförs.

I 19 § i förslaget föreskrivs det om situationer då en myndighet inte kan påföra påföljdsavgift. Beloppet av påföljdsavgiften baseras på en helhetsbedömning och kan vara högst 6 procent av den årliga globala omsättningen under den föregående räkenskapsperioden för den leverantör av förmedlingstjänster som brutit mot förordningen. Eftersom påföljdsavgifter av straffkaraktär till sin stränghet kan jämföras med bötesstraff, föreslås det att ingen dröjsmålsränta eller annan dröjsmålsåtgärd ska tas ut. De föreslagna sanktionerna är lämpliga när den finländska tillsynsmyndigheten är behörig i fråga om tjänsteleverantören. Varje medlemsstat inför sanktioner för överträdelser av förordningen i sin egen nationella lagstiftning.

Påförande av påföljdsavgift förutsätter uppsåt eller vårdslöshet. Utgångspunkten vid oaktsamhetsbedömningen är att en extern bedömning av aktsamheten i förfarandet ska göras. Frågan är huruvida leverantören av förmedlingstjänster objektivt sett handlar på ett sätt som avviker från

den angivna skyldigheten. Dessutom måste oaktsamheten också bedömas subjektivt. Det är fråga om huruvida leverantören av förmedlingstjänster insåg att dess förfarande och processer medför en risk för att skyldigheten åsidosätts och tog en sådan risk eller huruvida tjänsteleverantören borde ha insett att det föreligger en risk för att skyldigheten enligt förordningen om digitala tjänster åsidosätts. I praktiken handlar bedömningen av den subjektiva aktsamheten om huruvida leverantören av förmedlingstjänster har agerat tillräckligt aktsamt för att följa bestämmelserna i förordningen. Om tillsynsmyndigheten redan har förhandlat med tjänsteleverantören om att det skett en överträdelse av samma bestämmelse, har det för tjänsteleverantören uppstått en förhöjd skyldighet att rätta till bristerna i sitt handlande.

Med beaktande av oskuldspresumtionen är en allmän utgångspunkt vid påförande av påföljdsavgift att den behöriga myndigheten bär ansvaret för att överträdelsen utreds tillräckligt och på behörigt sätt samt att den bevisas. Bestämmelser om myndigheters utredningsskyldighet finns i 31 § i förvaltningslagen där det konstateras att en myndighet ska se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt. Myndigheten ska i detta syfte skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras.

Den föreslagna 14 § innehåller sanktioner för de artiklar i förordningen som varje leverantör av förmedlingstjänster, till exempel ett teleföretag, en leverantör av molntjänster eller en onlineplattform, kan bryta mot, oavsett företagets storlek. I den föreslagna 15 § föreskrivs det om de artiklar i förordningen som en leverantör av förmedlingstjänster som tillhandahåller en tjänst på en onlineplattform enligt definitionen i artikel 3 i förordningen, inklusive en leverantör av onlineplattform, skulle kunna bryta mot. I 16 § föreskrivs dessutom om de punkter i artiklarna i förordningen som en leverantör av förmedlingstjänster som tillhandahåller en tjänst på en onlineplattform enligt definitionen i artikel 3 i förordningen skulle kunna bryta mot. I 17 § finns bestämmelser om de punkter i artiklarna i förordningen som en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare kan bryta mot.

I föreslagna 14 § 1 mom. fastställs sanktioner för leverantörer av förmedlingstjänster som bryter mot den skyldighet som föreskrivs i artikel 11 i förordningen att utse en enda kontaktpunkt för myndigheterna för att möjliggöra elektronisk kommunikation med nationella myndigheter, kommissionen och europeiska nämnden för digitala tjänster i frågor som gäller tillämpning av förordningen. Också skyldigheten enligt artikel 11.2 att offentliggöra nödvändig information om kontaktpunkten på ett sådant sätt att kommunikationen med kontaktpunkten blir så enkel som möjligt och skyldigheten enligt artikel 11.3 att ange de språk som ska användas med kontaktpunkten ska förenas med sanktioner.

Vidare ska en överträdelse av skyldigheten enligt artikel 12 a för leverantören av förmedlingstjänster att utse en enda kontaktpunkt för att göra det möjligt för tjänstemottagaren att kommunicera med tjänsteleverantören förenas med sanktioner. Den skyldighet att offentliggöra information om kontaktpunkten som anges i artikel 12.2 ska också förenas med sanktioner. Skyldigheterna i artiklarna 11 och 12 i förordningen gäller alla leverantörer av förmedlingstjänster, oavsett deras storlek.

Det handlar om skyldigheter som är viktiga för myndigheter och tjänsteanvändare. Om en tjänsteleverantör inte kan kontaktas på grund av att en kontaktpunkt inte har utsetts och offentliggjorts är detta av avgörande betydelse för tillsynen över efterlevnaden av förordningen. Ett mycket typiskt problem i praktiken är att det inte går att få kontakt med leverantören av förmedlingstjänster, på grund av att det inte finns några kontaktuppgifter.

Huvudregeln för tillsynen över efterlevnaden av förordningen är att den sköts av en myndighet i det land där företaget är etablerat. I situationer enligt artikel 13 i förordningen, där en leverantör av förmedlingstjänster inte har något säte i unionen, men tillhandahåller förmedlingstjänster i Finland, kan en påföljdsavgift påföras för brott mot skyldigheten enligt artikel 13.1 att utse en laglig företrädare inom EU. Om en leverantör av förmedlingstjänster dessutom bryter mot skyldigheten att bemyndiga en laglig företrädare att fungera som kontaktpunkt mellan de behöriga myndigheterna, kommissionen och nämnden, eller mot skyldigheten att lämna uppgifter till Transport- och kommunikationsverket om en laglig företrädare, kan tjänsteleverantören i sista hand påföras en påföljdsavgift. Om en tjänsteleverantör som är etablerad utanför EU inte har anmält en laglig företrädare i EU men tillhandahåller tjänster i Finland (t.ex. på finska), kan Transport- och kommunikationsverket kräva att tjänsteleverantören ska anmäla en laglig företrädare till någon medlemsstat och även i sista hand påföra en påföljdsavgift om tjänsteleverantören inte följer artikel 13 i förordningen. Enligt artikel 56.7 i förordningen har alla medlemsstater, om leverantören av förmedlingstjänster inte utser en laglig företrädare i enlighet med artikel 13, befogenheter att utöva tillsyn över leverantören i fråga. Om Transport- och kommunikationsverket har för avsikt att övervaka tjänsteleverantören i fråga ska verket underrätta samordnarna i de andra medlemsstaterna och kommissionen om detta.

Det är i så fall fråga om en aktör som är etablerad utanför EU och som tillhandahåller tjänster inom EU, och i vissa fall kan tjänsterna till och med tillhandahållas på finska. Transport- och kommunikationsverket ska då ha effektiva befogenheter att ingripa i tjänsteleverantörens verksamhet och i fullgörandet av skyldigheterna enligt förordningen.

15 §. Påföljdsavgift för värdtjänstleverantörer. Enligt det föreslagna 1 mom. kan Transport- och kommunikationsverket påföra påföljdsavgift för en leverantör av förmedlingstjänster som tillhandahåller värdtjänster och som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar de bestämmelser i förordningen som räknas upp i momentet. De nedan angivna aktsamhetsskyldigheterna och sanktionerna i förordningen gäller företag av alla storlekar. Den tjänst som tillhandahålls av onlineplattformar är också en värdtjänst, vilket innebär att de sanktioner som anges nedan även gäller för onlineplattformar, oavsett storleken på det företag som tillhandahåller tjänsten.

I paragrafen föreskrivs det om sanktioner för underlåtenhet att i sin tjänst enligt artikel 16.1 eller 16.2 anordna mekanismer för anmälan avseende olagligt innehåll, underlåtenhet att i enlighet med artikel 16.4 sända ett mottagningsbevis till den som gjort anmälan samt underlåtenhet att i enlighet med artikel 16.5 underrätta den som gjort anmälan om olagligt innehåll om sitt beslut och ytterligare tillhandahålla information om möjligheterna till prövning av beslutet och om de automatiserade instrument som värdtjänstleverantören använder i sitt beslutsfattande samt om skyldigheten att i enlighet med artikel 16.6 behandla mottagna anmälningar om olagligt innehåll.

Det allmänna och allmänt tillgängliga förfarandet för anmälan av olagligt innehåll enligt artikel 16 i förordningen är en viktig aktsamhetsskyldighet enligt förordningen som syftar till att förbättra tjänsternas säkerhet, minska det olagliga innehållet i tjänsterna och öka tjänsteleverantörernas ansvar för sina tjänster. Huvudsyftet med förordningen om digitala tjänster är att se till att värdtjänstleverantörer kan informeras om olagligt innehåll i sina tjänster och att effektivisera behandlingen av anmälningar om olagligt innehåll.

Många tjänsteleverantörer erbjuder redan nu möjlighet att anmäla olagligt innehåll i tjänsten. Med tanke på efterlevnaden av förordningen och tillsynen över efterlevnaden är det viktigt att de ovannämnda skyldigheter som föreskrivs i artikel förknippas med sanktioner i den mån de är tillräckligt tydliga och exakta.

I paragrafen fastställs sanktioner som är förknippade med de skyldigheter för värdtjänstleverantörer som anges i artikel 17, inklusive skyldigheterna till öppenhet på onlineplattformen i fråga om beslut om moderering av innehållet. Förordningen förbjuder inte i sig tjänstleverantörer att fatta de beslut om moderering av innehållet som avses i punkt 1 i artikeln, men i artikeln fastställs en skyldighet för tjänstleverantörer att för alla berörda tjänsteanvändare motivera de beslut om moderering som anges i artikeln. I punkt 1 i artikeln anges hur tjänstleverantörer, till exempel onlineplattformar, i nuläget modererar innehåll i sina tjänster på grund av att tjänstleverantören anser att innehållet är olagligt eller oförenligt med leverantörens egna användarvillkor. På denna grund begränsar onlineplattformarna innehållets synlighet för andra användare av tjänsten (s.k. shadow banning) eller tar bort innehållet i sin tjänst eller förhindrar tillgången till det helt och hållet. På ovan angivna grunder kan tjänstleverantörerna dessutom i vissa fall avbryta tjänsten eller upphöra att tillhandahålla tjänsten till en viss användare helt eller delvis eller tillfälligt eller permanent stänga tjänsteanvändarens konto. I fråga om alla dessa beslut om moderering är värdtjänstleverantören skyldig att motivera sitt beslut i enlighet med artikel 17.

I paragrafen anges sanktioner för försummelse av följande skyldigheter till öppenhet som i artikel 17 föreskrivs för värdtjänstleverantörer. Bestämmelserna är detaljerade, men viktiga för användarnas yttrandefrihet och uttrycksfrihet, och även i vissa fall för tjänsteanvändarnas ekonomiska verksamhet och näringsverksamhet. Även om syftet med förordningen om digitala tjänster är att onlineplattformarna på ett effektivare sätt ska ingripa i olagligt innehåll, är målet också att undvika så kallad extrem avskrivning. Att motiveringarna till beslutet om moderering av innehållet lämnas till de berörda parterna stöder detta mål och de motiveringar enligt artikel 17.3 som leverantören av förmedlingstjänsten lämnar förbättrar öppenheten samt utgör en grund också för ytterligare åtgärder från tjänsteanvändarens sida, till exempel sökande av ändring i behandlingen av interna klagomål på onlineplattformen. Dessa motiveringar omfattar följande:

- den skyldighet som föreskrivs i artikel 17.3 a att i motiveringen till tjänstleverantörens beslut inkludera information om det sätt enligt artikel 17.1 på vilket åtkomsten till innehållet begränsas för andra användare av tjänsten, om begränsningens regionala tillämpningsområden och om dess varaktighet,
- den skyldighet som föreskrivs i artikel 17.3 b att berätta hur tjänstleverantören blev medveten om innehållet i fråga,
- den skyldighet som föreskrivs i artikel 17.3 c att informera om användningen av automatiserade instrument vid tjänstleverantörens beslutsfattande eller som grund för det,
- den skyldighet som föreskrivs i artikel 17.3 d att ange den rättsliga grunden om tjänstleverantören anser att innehållet är olagligt, eller
- den skyldighet som föreskrivs i artikel 17.3 e att informera tjänstemottagaren om vilken punkt i användningsvillkoren som tjänstleverantören anser att innehållet strider mot.
- den skyldighet som föreskrivs i artikel 17.3 f att informera tjänstemottagaren om hur denne kan överklaga tjänstleverantörens beslut.

Enligt 3 punkten mom. kan Transport- och kommunikationsverket påföra en värdtjänstleverantör en påföljdsavgift om leverantören uppsåtligt eller av oaktsamhet upprepat försummar den skyldighet som föreskrivs i artikel 18 i förordningen att underrätta de brottsbekämpande myndigheterna om ett hot eller ett brott som de känner till och som utgör ett hot mot människors liv eller säkerhet. Sådana tillkännagivanden kan till exempel vara inlägg på diskussionsforum på internet om hot som anknyter till liv och hälsa. Det bör noteras att skyldigheten endast gäller

brott som tjänsteleverantören känner till och att tjänsteleverantören enligt förordningen inte är skyldig att söka efter brottsligt innehåll i sin tjänst. Transport- och kommunikationsverket ska få information av polisen om en misstänkt försummelse av den anmälningsskyldighet som föreskrivs i artikel 18.

Den nationella lagstiftningen har inte tidigare innehållit någon sådan skyldighet att anmäla pågående eller redan inträffade brott som beskrivs i artikeln. I 15 kap. 10 § i strafflagen (39/1889) finns bestämmelser om att det är straffbart att inte anmäla grova brott när en gärning som nämns i paragrafen ännu kan förhindras. I artikel 18 i förordningen anges inga specifika brott som är förknippade med hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet och som ska anmälas till en brottsbekämpande myndighet, i Finland till polisen (27 §). Med tanke på människornas säkerhet och den allmänna säkerheten är det dock fråga om en viktig skyldighet för värdtjänstleverantörer. Det föreslås därför att Transport- och kommunikationsverket ska ha befogenhet att påföra värdtjänstleverantörer en påföljdsavgift vid upprepade överträdelser av den skyldighet som föreskrivs i artikel 18 i förordningen.

16 §. Påföljdsavgift för en leverantör av en onlineplattform. Enligt den föreslagna paragrafen kan en påföljdsavgift påföras en leverantör av onlineplattform som uppsåtligt eller av oaktamhet bryter mot eller försummar de skyldigheter enligt förordningen att iaktta tillbörlig aktamhet som anges i 1 mom. Enligt förordningen gäller de skyldigheter att iaktta tillbörlig aktamhet som anges i 1 mom. inte småföretag eller mikroföretag. Påföljdsavgiften påförs av Transport- och kommunikationsverket, om inte dataombudsmannen eller konsumentombudsmannen med stöd av 2 eller 3 mom. ska påföra den.

Tjänsterna på en onlineplattform är också förmedlingstjänster och värdtjänster som regleras i förordningen. Även om ett företag som tillhandahåller tjänster på onlineplattformen är ett litet företag eller ett mikroföretag, är därför de skyldigheter som föreskrivs i artiklarna 9–18 i förordningen om digitala tjänster och som gäller förmedlingstjänster och värdtjänster och därmed de eventuella påföljdsavgifterna för leverantörer av förmedlingstjänster och värdtjänstleverantörer som regleras ovan i 14 och 15 § tillämpliga.

I 1 mom. 1 punkten föreskrivs det att det är möjligt för Transport- och kommunikationsverket att påföra en påföljdsavgift när en onlineplattform försummar den skyldighet som föreskrivs i artikel 20.1 i förordningen att tillhandahålla en tjänstemottagare tillgång till ett internt system för behandling av klagomål på plattformen under en bestämd tid (6 månader) efter det att tjänsteleverantören har meddelat sitt beslut gällande en anmälan om olagligt innehåll som den fått eller a) när tjänsteleverantören har förhindrat eller begränsat synligheten av det lagrade innehållet i tjänsten, b) när tjänsteleverantören helt, delvis eller permanent har hindrat användaren från att få tillträde till tjänsten, c) eller när tjänsteleverantören har beslutat att avbryta eller avsluta tjänsteanvändarens möjlighet att monetarisera, det vill säga ekonomiskt utnyttja det innehåll som lagras av tjänstemottagaren. Onlineplattformens interna system för behandling av klagomål ska också vara tillgängligt för dem som har anmält olagligt innehåll i enlighet med artikel 16.

Artikeln beskriver de ovan angivna sätten att moderera innehåll eller vägra tillhandahålla tjänster som används allmänt av onlineplattformar. I dessa situationer är det viktigt att tjänsteanvändaren eller den som har anmält olagligt innehåll har rätt att i ett internt system för behandling av klagomål som tillhandahålls av onlineplattformen begära att onlineplattformen korrigerar sitt beslut, om plattformsanvändaren anser att beslutet om moderering av onlineplattformens innehåll är felaktigt.

Att det interna systemet för behandling av klagomål fungerar effektivt är också förknippat med den anmälningsskyldighet för onlineplattformen som föreskrivs i artikel 20.5. Denna innefattar

skyldigheten att underrätta den klagande om ett beslut som fattats i systemet för behandling av klagomål.

I artikel 20 i förordningen föreskrivs om en skyldighet för onlineplattformen att i sin tjänst upprätthålla ett internt system för behandling av klagomål för tjänsteanvändare och om krav på att systemet för klagomål ska vara lätt att använda samt om krav som gäller den interna organisationen. Syftet med dessa skyldigheter är att underlätta användarnas möjlighet att bestrida ett beslut av onlineplattformen genom vilket plattformen anser att innehållet är olagligt eller strider mot villkoren för användning av onlineplattformen och på så sätt få beslutet omprövat med låg tröskel. Syftet med bestämmelserna i artikel 20 i förordningen är att möjliggöra en omprövning av beslut om moderering av onlineplattformen på ett snabbt och icke-diskriminerande sätt och så att omprövningen görs under översyn av en eller flera människor om innehållet tidigare har modererats automatiskt. Det ovannämnda främjar användarens yttrandefrihet på onlineplattformen och i förekommande fall näringsidkarens möjlighet att bedriva näringsverksamhet via onlineplattformen. Om en tjänsteleverantör försummar sin skyldighet att tillhandahålla ett internt system för behandling av klagomål i sin tjänst, har Transport- och kommunikationsverket rätt att påföra en påföljdsavgift för onlineplattformen.

I artikel 22 i förordningen föreskrivs om betrodda anmälare av olagligt innehåll som tilldelas denna status av samordnaren för digitala tjänster i det land där organisationen är etablerad. I enlighet med artikel 16 i förordningen ska onlineplattformarna i första hand och utan onödigt dröjsmål behandla och besluta om anmälningar av olagligt innehåll som gjorts av betrodda anmälare. I 2 punkten föreslås sanktioner i fråga om onlineplattformens skyldighet att vidta tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att sådana anmälningar om olagligt innehåll som lämnas in av betrodda anmälare prioriteras vid behandling och beslut. Syftet med sanktionerna är att se till att onlineplattformarna prioriterar betrodda anmälares anmälningar om olagligt innehåll. I sista hand beslutar dock onlineplattformen alltid om att ta bort innehåll som berörs av en betrodd anmälares anmälan.

Enligt artikel 24.3 i förordningen ska onlineplattformen på begäran förse kommissionen eller Transport- och kommunikationsverket med information om antalet användare av sin tjänst. I 3 punkten föreslås det att påföljdsavgift ska vara en möjlig påföljd vid överträdelser av artikel 24.3 i förordningen. Informationen är nödvändig för tillsynen över onlineplattformar och ger en bild av omfattningen av plattformens verksamhet. I praktiken är uppgifterna med tanke på tillsynen över efterlevnaden av förordningen nödvändiga för kommissionen när antalet användare av en onlineplattform närmar sig 45 miljoner användare, det vill säga gränsen för en sådan mycket stor aktör som definieras i förordningen om digitala tjänster.

Artikel 26 i förordningen reglerar annonsering på onlineplattformar. Enligt propositionen ska tillsynen över efterlevnaden av de olika punkterna i artikel 26 fördelas mellan dataombudsmannen och konsumentombudsmannen. Överträdelse av följande bestämmelser i artikeln föreslås bli föremål för sanktioner i form av en påföljdsavgift.

Enligt det som föreskrivs i artikel 26 i förordningen ska onlineplattformar som presenterar annonser på sina onlinegränssnitt, för varje enskild annons som presenteras för varje enskild mottagare, säkerställa att tjänstemottagarna kan identifiera att informationen utgör en annons (artikel 26.1 a). Vidare har onlineplattformen enligt artikel 26.1 b en skyldighet att på onlineplattformen säkerställa att tjänstemottagaren i samband med en annons på onlinegränssnittet kan identifiera den fysiska eller juridiska person för vars räkning annonsen presenteras och, om denne inte har betalat annonsen, också den fysiska eller juridiska person som har betalat annonsen (artikel 26.1 c). Enligt det som föreskrivs i artikel 26.1 d ska en onlineplattform som tillhandahåller annonser på sitt onlinegränssnitt också säkerställa att varje enskild tjänstemottagare

för varje enskild annons kan identifiera information om de huvudparametrar som använts för att fastställa vilka mottagare som annonsen ska presenteras för.

Onlineplattformen kan säkerställa att informationen i artikel 26.1 visas för varje annons, i tillämpliga fall, till exempel genom avtal med annonsörer eller genom tjänstedesign.

I 4 punkten föreslås sanktioner i form av påföljdsavgifter för försummelse av den skyldighet som föreskrivs i artikel 26.2 att på onlinegränssnittet tillhandahålla en funktion, med hjälp av vilken tjänstemottagaren (som lagrar innehåll i tjänsten) i realtid kan anmäla innehåll som innehåller kommersiella meddelanden. Många onlineplattformar erbjuder redan i nuläget en sådan funktion, till exempel för aktörer inom influerarmarknadsföring som anmäler att det innehåll de producerar innehåller kommersiella meddelanden.

Ytterligare föreslås en eventuell påföljdsavgift som sanktion för försummelse av den skyldighet för onlineplattformar att följa förbudet mot annonser på onlinegränssnittet som föreskrivs i artikel 26.3, om annonsen baseras på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i den allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 med användning av de kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen.

De nya reglerna om annonser på onlineplattformar syftar till att göra innehållet på plattformen mer identifierbart och lättare att åtskilja från annonser för alla användare på onlineplattformen, särskilt konsumenter. Artikel 26.1 i förordningen omfattar även politisk och ideell annonsering och åtskillnad av sådan annonsering från det övriga innehållet på onlineplattformen. Bestämmelserna kompletterar och preciserar den gällande konsumentskyddslagstiftningen och EU:s allmänna dataskyddsförordning. Förbudet i artikel 26 mot att presentera annonser som grundar sig på profilering med användning av personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, syftar till att skydda och ytterligare stärka skyddet för personuppgifter. För en effektiv tillsyn över att bestämmelserna följs är det lämpligt att tillsynsmyndigheten också har en påföljdsavgift till sitt förfogande.

I 5 punkten föreslås påföljdsavgifter som sanktion för försummelse av den skyldighet som i artikel 27.1 och 27.2 i förordningen föreskrivs för onlineplattformen att i användarvillkoren ange de viktigaste parametrarna och alternativen för att ändra dessa i sina tjänsters rekommendationssystem. Dessutom föreslås en påföljdsavgift som en möjlig påföljd när en onlineplattform försummar den skyldighet som föreskrivs i artikel 27.3 att göra en sådan funktion tillgänglig för användarna som gör det möjligt för tjänstemottagaren att välja de viktigaste parametrarna i rekommendationssystemet för det innehåll som lämpar sig för tjänstemottagaren.

Bestämmelserna i artikel 27, som syftar till att öka insynen i de rekommendationssystem som onlineplattformarna använder, är centrala bestämmelser i förordningen. Den ”bubbla” som uppstår för en användare av onlineplattformen, det vill säga att användaren endast möter en viss typ av innehåll på plattformen betraktas allmänt som ett problematiskt fenomen. Samtidigt är rekommendationssystemen behövliga och nyttiga för användarna, eftersom de inte har möjlighet att gå igenom allt innehåll som lagras på onlineplattformen. Syftet med bestämmelserna i artikel 27 är öka användarens valmöjligheter när det gäller de viktigaste parametrarna i systemet för innehållsrekommendation som tillämpas på användaren och bestämmelserna ska kunna övervakas effektivt i Finland.

I 6 punkten anges den påföljdsavgift som ska påföras för åsidosättande av de skyldigheter som föreskrivs i artikel 28.2 och 28.3 i förordningen. Syftet med artikel 28 i förordningen är att skydda minderåriga på nätet och punkt 2 i artikeln innehåller bestämmelser om inriktning av

annonsering i situationer, där leverantören av onlineplattformen med rimlig säkerhet är medveten om att mottagaren av tjänsten är minderårig. Denna punkt förbjuder onlineplattformen att presentera annonser på onlinegränssnittet, om annonsen baseras på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i dataskyddsförordningen, där tjänstemottagarens personuppgifter används, och leverantören av onlineplattformen med rimlig säkerhet är medveten om att tjänstemottagaren är minderårig. Enligt punkt 3 i denna artikel ska punkt 2 i artikeln inte medföra någon rätt att behandla andra personuppgifter för att bedöma om mottagaren är minderårig. Syftet med bestämmelserna är att skydda minderåriga användares personuppgifter samt även i övrigt skydda minderåriga mot riktad annonsering som grundar sig på profilering. Det föreslås att överträdelse av förbudet mot riktad annonsering ska leda till en sanktion i form av en påföljdsavgift.

Ingen sanktion i form av en påföljdsavgift föreslås för försummelse av den skyldighet som i artikel 28.1 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs för onlineplattformar att införa lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa en hög grad av integritet och säkerhet för minderåriga i tjänsterna på onlineplattformen. Detta bygger på den öppna formuleringen av skyldigheten enligt artikel 28.1 i förordningen. I enlighet med artikel 32 i dataskyddsförordningen är onlineplattformen emellertid skyldig att införa lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda personuppgifter (säkerhet i samband med behandlingen). Onlineplattformen ska också med stöd av artikel 25 i dataskyddsförordningen i princip se till att personuppgifter behandlas bland annat i enlighet med dataskyddsprinciperna (inbyggt dataskydd och dataskydd som standard). Även om försummelse av artikel 28.1 i förordningen om digitala tjänster inte enligt förslaget kan leda till påföljdsavgifter enligt den förordningen, ska en administrativ sanktionsavgift fortfarande kunna påföras för överträdelse av artiklarna 25 och/eller 32 i dataskyddsförordningen i enlighet med artiklarna 58.2 i och 83.4 a i dataskyddsförordningen.

I 2 och 3 mom. föreskrivs om befogenhet att besluta om påföljdsavgifter enligt 1 mom. för andra behöriga myndigheter än Transport- och kommunikationsverket. Syftet är att den behöriga myndighet som enligt denna lag ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av en viss artikel i förordningen också ska kunna påföra leverantörer av onlineplattformar en eventuell påföljdsavgift. Enligt 2 mom. ska ett det påföljdskollegium som avses i dataskyddslagen påföra påföljdsavgift när dataombudsmannen övervakar fullgörandet av en skyldighet enligt förordningen om digitala tjänster.

I 3 mom. föreskrivs det om de situationer där det är fråga om påföljdsavgifter som påförs onlineplattformar för överträdelse av bestämmelser som omfattas av konsumentombudsmannens behörighet. I sådana fall ska påföljdsavgiften fastställas i enlighet med motsvarande förfarandebestämmelser som i fråga om andra påföljdsavgifter som påförs på grund av överträdelse av konsumentskyddsbestämmelserna. I lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) föreskrivs det bland annat om avstående från påföljdsavgift (19 §), förhållandet till den straffrättsliga behandlingen (20 §), påförande av påföljdsavgift (21 §), ändringsökande (22 §) och verkställighet (24 §). På påföljdsavgiftens storlek tillämpas dock 18 § i denna lag.

17 §. Påföljdsavgifter för vissa leverantörer av onlineplattformar. Enligt den föreslagna paragrafen kan påföljdsavgift påföras en sådan leverantör av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare och som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar de skyldigheter som anges i 1 mom 1-3 punkten att iaktta tillbörlig aktsamhet såsom föreskrivs i artikel 30–32 i förordningen om digitala tjänster. Enligt artikel 29 i förordningen gäller de skyldigheter att iaktta tillbörlig aktsamhet som anges i 1 mom. inte småföretag eller mikroföretag.

I artikel 30.1 i förordningen fastställs den information som onlineplattformen ska samla in om näringsidkare som är verksamma på plattformen, till lämpliga delar, innan den låter näringsidkaren använda plattformens tjänster för att tillhandahålla produkter eller tjänster på plattformen. Denna information gäller näringsidkarens namn och kontaktuppgifter, en kopia av den identitetshandling eller elektroniska identifiering med vilken näringsidkaren identifierats, uppgifter om näringsidkarens betalkonto, näringsidkarens registreringsnummer, om det är registrerat i ett offentligt register, samt näringsidkarens eventuella frivilliga försäkran om att näringsidkaren förbinder sig att endast erbjuda produkter eller tjänster som överensstämmer med tillämpliga regler i unionsrätten.

Enligt artikel 30.2 andra stycket i förordningen ska onlineplattformen avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till näringsidkaren om plattformen inte har fått den information som avses i artikel 30.1.

Enligt artikel 30.3 första stycket i förordningen ska onlineplattformen, om den har tillräckliga indikationer på att informationen från näringsidkaren är oriktig, ofullständig eller inaktuell, begära att näringsidkaren korregerar informationen utan dröjsmål eller inom en fastställd tidsfrist.

Enligt artikel 30.3.2 i förordningen ska onlineplattformen avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till näringsidkaren till dess att näringsidkaren på begäran av onlineplattformen har korregerat de uppgifter som lämnats på plattformen i enlighet med artikel 30.1.

Enligt artikel 30.5 i förordningen är onlineplattformen skyldig att lagra den information som erhållits enligt punkterna 1 och 2 på ett säkert sätt under en period på sex månader efter det att dess avtalsförhållande med den berörda näringsidkaren löpt ut.

Enligt artikel 30.6 i förordningen får onlineplattformen inte lämna ut uppgifter som den samlat in om näringsidkare, såvida det inte krävs med stöd av annan lagstiftning.

Enligt artikel 30.7 i förordningen är onlineplattformen dessutom skyldig att på onlinegränssnittet på onlineplattformen, där informationen om varan eller tjänsten presenteras tillhandahålla tjänstemottagarna de uppgifter som avses i artikel 30.1 led a, d och e, det vill säga näringsidkarens namn, eventuella registreringsnummer och näringsidkarens förbindelse.

Syftet med de ovan beskrivna skyldigheter som föreskrivs i artikel 30 är att skydda konsumenternas rättigheter på onlineplattformar där konsumenterna kan ingå avtal med näringsidkare. Sådana onlineplattformar kan vara olika marknadsplatser på nätet. Syftet med skyldigheterna är att säkerställa näringsidkarnas spårbarhet, till exempel i situationer där en produkt eller en tjänst är felaktig eller där tillhandahållandet av en produkt eller tjänst till konsumenten misslyckas, eller när den produkt eller tjänst som tillhandahålls är olaglig. Skyldigheterna är viktiga som skydd för konsumenterna på onlineplattformar. Skyldigheterna är viktiga och i praktiken gynnar de också andra användare av onlineplattformen än konsumenterna, till exempel småföretagare. Tillsynsmyndigheten ska ge onlineplattformen råd och vägledning i hur den ska uppfylla de skyldigheter som föreskrivs i artikel 30 när det gäller att identifiera en näringsidkare som är verksam på onlineplattformen. Avsikten är att påföljdsavgift ska påföras endast vid allvarigare överträdelser av artikel 30.

Enligt propositionen kan en påföljdsavgift påföras för underlåtenhet att fullgöra skyldigheten enligt artikel 31.1 att säkerställa att gränssnittet på onlineplattformen är organiserat så att näringsidkare som är verksamma på plattformen kan fullgöra sina skyldigheter när det gäller information som ska lämnas innan avtalet ingås, överensstämmelse med kraven och produktsä-

kerhetsuppgifter, särskilt möjligheten för näringsidkare att på onlinegränssnittet lämna uppgifter om den ekonomiska aktörens namn och kontaktuppgifter enligt EU:s marknadskontrollförordning. Vidare kan en påföljdsavgift påföras för underlåtenhet att fullgöra skyldigheterna enligt artikel 31.2 om onlineplattformen underlåter att fullgöra skyldigheterna att säkerställa att gränssnittet är organiserat på ett sådant sätt att näringsidkare kan lämna uppgifter för identifiering av de varor eller tjänster som den tillhandahåller genom gränssnittet, för identifiering av näringsidkarens identitet, till exempel ett varumärke, en etikett eller en logotyp, samt för märkning i enlighet med unionsrätten när det gäller produktsäkerhet och överensstämmelse.

Bestämmelserna i artikel 31 i förordningen skyddar konsumenten så att konsumenten och i praktiken också andra användare av onlineplattformen kan få information om överensstämmelsen och produktsäkerheten i fråga om de produkter som säljs på onlineplattformen. Även om det i sista hand är näringsidkaren som tillhandahåller informationen om sig själv och om produkterna och tjänsterna, är syftet med bestämmelserna att öka onlineplattformarnas ansvar för att konsumenterna har tillgång till nödvändig information om de produkter som säljs på plattformen. Det är viktigt att förbättra skyddet för konsumenter som handlar på onlineplattformar genom de regler i artikel 31 som beskrivs ovan, eftersom det inte är ovanligt att till exempel produkter som är farliga för konsumenterna säljs på onlineplattformar. En effektiv tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som är bindande för onlineplattformarna är viktig. Transport- och kommunikationsverket bör ge onlineplattformen råd och vägledning i hur den ska uppfylla de skyldigheter som föreskrivs i artikel 31 när det gäller att identifiera en näringsidkare som är verksam på onlineplattformen. Avsikten är att påföljdsavgift påförs endast vid allvarigare överträdelser.

I propositionen föreslås det att en påföljdsavgift kan påföras en onlineplattform för underlåtenhet att fullgöra de skyldigheter som föreskrivs i artikel 32.1 i förordningen när det gäller att informera konsumenter som den känner till om en olaglig produkt eller tjänst som säljs på plattformen och som den har fått kännedom om, om identiteten på den näringsidkare som sålt produkten eller tjänsten och om eventuella lämpliga rättsmedel för konsumenten. I de fall som avses i artikel 32.2, där det inte finns kontaktuppgifter för alla konsumenter som köpt en olaglig produkt eller tjänst på onlineplattformen, ska plattformen på sitt onlinegränssnitt offentliggöra motsvarande information om den olagliga produkten eller tjänsten, näringsidkarens identitet och eventuella rättsmedel (rättslig prövning).

I likhet med de andra ovannämnda artiklarna syftar denna artikel till att skydda konsumenterna mot farliga eller på annat sätt olagliga produkter och tjänster som säljs på onlineplattformar. I de situationer som avses i artikel 32 i förordningen har olagliga produkter sålts på onlineplattformen och det är särskilt viktigt att varna plattformsanvändarna för detta.

Enligt 2 mom. kan påföljdsavgift påföras sådana leverantörer av mycket stora onlineplattformar som försummar sin skyldighet enligt artikel 14.5 i förordningen att ge tjänstemottagarna en sammanfattning av användningsvillkoren samt annan information enligt den artikeln eller den skyldighet enligt artikel 14.6 i förordningen som gäller det språk på vilket användningsvillkoren ska offentliggöras. Bestämmelsen kan endast tillämpas om det finns en mycket stor onlineplattform som är etablerad i Finland.

I 3 mom. föreskrivs det om de situationer enligt 1 mom. 1 och 3 punkterna där det är fråga om påföljdsavgifter som påförs onlineplattformar på grund av överträdelse av bestämmelser som omfattas av konsumentombudsmannens behörighet. I sådana fall ska påföljdsavgiften fastställas i enlighet med motsvarande förfarandebestämmelser som i fråga om andra påföljdsavgifter som påförs på grund av överträdelse av konsumentskyddsbestämmelserna. I lagen om vissa befogenheter för konsumentombudsmannen (566/2020) föreskrivs det bland annat om avstående

från påföljdsavgift (19 §), förhållandet till den straffrättsliga behandlingen (20 §), påförande av påföljdsavgift (21 §), ändringssökande (22 §) och verkställighet (24 §). På påföljdsavgiftens storlek tillämpas dock 18 § i denna lag.

18 §. Påföljdsavgiftens storlek. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om bedömning av påföljdsavgiftens storlek i enskilda fall. Utgångspunkten vid påförande av påföljdsavgift är att avgiften ska ha en tillräcklig individuellt och allmänt avhållande verkan. Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en samlad bedömning och i bedömningen av storleken ska hänsyn tas till alla väsentliga förhållanden, inklusive

- 1) överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig och återkommande överträdelsen är. Exempelvis huruvida en leverantör av förmedlingstjänster som brutit mot förordningen systematiskt eller upprepade gånger har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen.
- 2) det allmänintresse som eftersträvas med påföljden,
- 3) omfattningen och arten av verksamhet som leverantören av förmedlingstjänster bedriver samt den ekonomiska kapaciteten hos den leverantör av förmedlingstjänster som gjort sig skyldig till överträdelsen,
- 4) antalet tjänstemottagare som berörs av överträdelsen av förordningen,
- 5) huruvida överträdelsen är uppsåtlig eller beror på oaktsamhet,
- 6) huruvida tjänsteleverantören är verksam i flera medlemsstater,
- 7) andra eventuella faktorer som kan ha påverkat omständigheterna än de som avses i 1–6 punkten.

Enligt 2 mom. får den påföljdsavgift som påförs en leverantör av förmedlingstjänster i enlighet med artikel 52 i förordningen om digitala tjänster inte överstiga 6 procent av leverantörens globala årsomsättning under den föregående räkenskapsperioden. Enligt 3 mom. avses med omsättning den omsättning som avses i 4 kap. 1 § i bokföringslagen (1336/1997). Momentet föreslås dessutom innehålla en särskild bestämmelse om situationer där bokslutet ännu inte är klart när påföljdsavgiften påförs eller där affärsverksamheten nyligen inletts och inget bokslut därför finns att tillgå. Omsättningen ska då kunna uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

19 §. Avstående från påföljdsavgift. I paragrafen föreskrivs det om särskilda grunder för befrielse som gör det möjligt för den som tillhandahåller förmedlingstjänster att undvika att påföras påföljdsavgift. Grundlagsutskottet har också i sin praxis förutsatt att myndighetens prövning vid beslut om att inte påföra sanktioner ska vara bunden prövning på så sätt att påföljdsavgift inte påförs om de villkor som anges i lag är uppfyllda. Syftet med denna bestämmelse är att se till att påföljdsavgift inte påförs i situationer där det skulle vara oskäligt.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska påföljdsavgift inte heller påföras om överträdelsen av skyldigheten ska anses vara ringa. En överträdelse av en skyldighet ska anses vara ringa exempelvis om leverantören av förmedlingstjänster på eget initiativ och omedelbart efter att ha upptäckt sin överträdelse har vidtagit åtgärder för att rätta till följderna av sitt förfarande och de slutliga konsekvenserna för tjänstemottagarna därmed har varit begränsade. På samma sätt kan överträdelsen av en skyldighet vara ringa om det är fråga om en engångsöverträdelse av bestämmelsen, även

om den berör flera användare av tjänsten. Däremot är upprepade överträdelse av bestämmelserna i 14–17 § i allmänhet inte ringa.

Enligt 2 punkten ska påföljdsavgift inte heller påföras om det ska anses vara uppenbart oskäligt. Det ska vara fråga om en övergripande bedömning där hänsyn kan tas exempelvis till orsakerna till och konsekvenserna av det felaktiga förfarandet och gärningsmannens individuella omständigheter.

Enligt 2 mom. kan man avstå från att påföra påföljdsavgift, om leverantören av förmedlingstjänster på eget initiativ har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa en överträdelse eller försummelse av en skyldighet som avses i 14–17 § omedelbart efter det att den har konstaterats. Dessutom förutsätts att överträdelsen eller försummelsen inte är allvarlig eller upprepad. Även om överträdelsen var större än ringa, ska det alltså vara möjligt att avstå från att påföra påföljdsavgift om de villkor som anges i momentet är uppfyllda. I 3 mom. i den föreslagna paragrafen finns det bestämmelser om situationer där överträdelse av förordningen samtidigt uppfyller brottsrekvisiten. För sådana fall är det nödvändigt att föreskriva att påföljdsavgift inte kan påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som behandlas i domstol eller den som för samma gärning redan har meddelats en lagakraftvunnen dom. Bestämmelsen motsvarar den så kallade *ne bis in idem*-principen, det vill säga förbudet att åtala och döma två gånger för samma sak.

20 §. Påföljdsavgift för överträdelse av bestämmelserna om undersökningsförfarande. Den föreslagna paragrafen grundar sig på artikel 51.2 c och artikel 51.2 andra stycket i förordningen samt, i fråga om påföljdsavgiftens storlek, på artikel 52.3 i förordningen. I 1 mom. Finns en förteckning över överträdelse av bestämmelserna om undersökningsförfarande som, om de begås uppsåtligt eller av oaktsamhet, kan leda till påförande av påföljdsavgift. Påföljdsavgift kan påföras 1) för vägran att låta utföra en inspektion, 2) för lämnande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information till en myndighet eller underlåtenhet att lämna den begärda informationen, samt 3) för underlåtenhet att rätta felaktig, ofullständig eller vilseledande information. Den föreslagna bestämmelsen är av samma slag som den påföljdsavgift som föreskrivs i 37 a § i konkurrenslagen för brott mot bestämmelserna om undersökningsförfarandet i konkurrenslagen.

Enligt 1 mom. kan påföljdsavgift påföras tillhandahållare av förmedlingstjänster och en annan person enligt artikel 51.1 a som handlar i syfte att bedriva sin närings- eller yrkesverksamhet och som skäligen kan vara medveten om uppgifter om en misstänkt överträdelse av förordningen. En förutsättning för påförande av påföljdsavgift är att överträdelsen av bestämmelserna om undersökningsförfarande enligt 1 mom. inte ska anses vara av ringa betydelse eller att påförandet av påföljdsavgift annars skulle vara obefogat.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska fastställandet av storleken på påföljdsavgiften baseras på en samlad bedömning som måste ta hänsyn till överträdelsens art och omfattning samt graden av klandervärdhet. Detta sätt att fastställa påföljdsavgiftens storlek motsvarar ordalydelsen i 37 a § i konkurrenslagen vid liknande överträdelse av förfarandebestämmelserna. Påföljdsavgiften får vara högst 1 procent av den årsinkomst eller den globala årsomsättning som den leverantör av förmedlingstjänster eller den andra person som är skyldig till överträdelsen har haft under räkenskapsperioden före den under vilken påföljdsavgiften påfördes.

Enligt artikel 51.2 andra stycket i förordningen får genomförandebefogenheter utövas på ovan nämnda andra personer som avses i artikel 51.1 a i förordningen först efter det att myndigheterna i god tid har gett de andra personerna i fråga alla relevanta uppgifter om sådana bestämmelser. Med andra ord kan påföljdsavgift påföras en annan person först efter det att personen i god tid

har fått all information om den skyldighet som ska åläggas, inklusive information om risken för påföljdsavgift, samt information om möjligheterna att söka ändring.

Vid påförande av påföljdsavgift är det fråga om tillsynsmyndighetens prövningsrätt, som ska utövas i enlighet med principerna för god förvaltning i förvaltningslagen. De behöriga myndigheterna ska i sin verksamhet ta hänsyn bland annat till jämlikhet och proportionalitet, med beaktande av alla grundläggande fri- och rättigheter av betydelse, samt använda sina befogenheter för syften som är godtagbara enligt lag. Åtgärden att påföra påföljdsavgift är till sin karaktär en betydande förvaltningsåtgärd, och avsikten är att den ska utnyttjas endast vid allvarigare överträdelser.

Enligt 3 mom. får en fysisk person inte påföras påföljdsavgift för en överträdelse av skyldigheten att lämna information enligt 1 mom. 2 punkten, om det finns anledning att misstänka personen för brott och informationen har samband med det ärende som brottsmisstanken hänförs till. I momentet beaktas skyddet mot självinkriminering, vilket innebär att den som misstänks för ett brott har rätt att vägra medverka i en utredning av den brottsmisstanken som gäller hen. I en sådan situation ska den behöriga myndigheten inte ha rätt att påföra en påföljdsavgift för åsidosättande av rätten till information. Enligt förslaget utgörs tröskeln av ”finns anledning att misstänka”, för att skyddet mot självinkriminering ska täcka inte bara de fall där förundersökningsmyndigheten redan har fattat beslut om att inleda förundersökning, utan även de situationer där tillsynsmyndigheten gör bedömningen att fallet senare kan leda till straffrättsliga påföljder.

I 4 mom. föreskrivs det om situationer där det är fråga om sådana påföljdsavgifter för överträdelse av bestämmelser i anslutning till undersökningsförfarande som omfattas av konsumentombudsmannens behörighet. I sådana fall ska påföljdsavgiften fastställas i enlighet med motsvarande förfarandebestämmelser som i fråga om andra påföljdsavgifter som påförs på grund av överträdelse av konsumentskyddsbestämmelserna. I lagen om vissa befogenheter för konsumentombudsmannen föreskrivs det bland annat om förhållandet till den straffrättsliga behandlingen (20 §), påförande av påföljdsavgift (21 §), ändringssökande (22 §) och verkställighet (24 §). Denna paragraf ska dock tillämpas på avstående från påföljdsavgift och på dess storlek.

21 §. Preskription av rätten att påföra påföljdsavgift. Denna paragraf innehåller bestämmelser om preskriptionen av rätten att påföra en i denna lag angiven påföljdsavgift. Den behöriga myndigheten får inte påföra en påföljdsavgift, om det har förflutit mer än fem år sedan överträdelsen eller försummelsen inträffade, eller vid fortlöpande överträdelse eller försummelse om det har förflutit mer än fem år sedan överträdelsen eller försummelsen upphörde.

22 §. Förhindrande av tillgång till en tjänst. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om de befogenheter som det föreskrivs om i artikel 51.3 i förordningen. Paragrafen ger de behöriga myndigheterna befogenhet att i sista hand ingripa i en särskilt allvarlig och fortgående överträdelse av förordningen, där en i Finland etablerad leverantör av förmedlingstjänster till exempel upprätthåller eller förmedlar innehåll i sin tjänst som orsakar allvarlig skada och som det inte går att ingripa i med hjälp av de myndighetsåtgärder som föreskrivs i andra unionsrättsakter eller nationell lagstiftning. Till exempel innehåller unionslagstiftningen samma slags myndighetsbefogenheter för att skydda konsumenternas gemensamma intressen, för att säkerställa att webbplatser som innehåller eller sprider barnpornografi snabbt raderas eller för att förhindra tillgång till tjänster som en tredje part använder för att kränka immateriella rättigheter.

Om den behöriga myndigheten har utövat sina befogenheter enligt 10 och 13–17 § (befogenheterna enligt artikel 51.1 och 51.2) och om leverantören av förmedlingstjänster inte har rättat

till sin verksamhet i enlighet med skyldigheterna i förordningen och överträdelsen av förordningen orsakar allvarlig skada som inte kan åtgärdas med stöd av annan lagstiftning, kan den behöriga myndigheten enligt det föreslagna 1 mom. genom sitt beslut kräva att medlemmarna i förmedlingstjänstens högsta ledningsorgan, det vill säga personerna i ledningen, såsom verkställande direktören, styrelsemedlemmar eller medlemmar i företagets ledningsgrupp, lämnar in en plan för att rätta till det förfarande som strider mot förordningen och meddelar vilka åtgärder som vidtagits i enlighet med artikel 51.3 första stycket underpunkt a i förordningen. Verket bör därefter se till att tjänsteleverantörens högsta förvaltningsorgan vidtar de åtgärder som den har anmält och rapporterar till verket om de åtgärder som vidtagits. Ett beslut som avses i 1 mom. ger inte rätt att söka ändring, eftersom beslutet förpliktar personer i ledningen för förmedlingstjänsten att lämna in en plan för att få ett slut på överträdelsen av förordningen om digitala tjänster, och de personer som beslutet gäller inte kan anses ha ett särskilt behov av rättskydd på grund av beslutet i fråga i en situation där myndigheten anser att en verksamhet som strider mot förordningen medför allvarlig skada.

Ett exempel på en överträdelse av förordningen som kan orsaka allvarlig skada är en situation där onlineplattformen försummar att i enlighet med artikel 23 i förordningen stänga av sin tjänst från en tjänstemottagare som upprepade gånger lagrar uppenbart olagligt innehåll i tjänsten. En situation där en onlineplattform som fungerar som marknadsplats inte uppfyller de skyldigheter som fastställs i förordningen för att skydda konsumenterna kan också orsaka allvarlig skada.

Om en leverantör av förmedlingstjänster trots ett beslut av en behörig myndighet enligt 1 mom. fortsätter att bryta mot förordningen och orsakar allvarlig skada och om myndigheten bedömer att detta utgör ett brott som innefattar ett hot mot människors liv eller säkerhet, kan myndigheten begära att tingsrätten riktar ett interimistiskt förordnande mot leverantören av förmedlingstjänster i fråga eller mot en annan leverantör av förmedlingstjänster som begränsar tjänstemottagarnas tillgång till den förstnämnda förmedlingstjänsten. Ett domstolsbeslut om att förhindra tillgång till en tjänst kan således även gälla en annan leverantör av förmedlingstjänster än den som bryter mot förordningen om digitala tjänster. På så sätt kan tingsrättens förordnande till exempel gälla ett teleföretag som tillhandahåller förmedlingstjänster eller även andra tillhandahållare av förmedlingstjänster som gör det möjligt för användarna att få tillgång till den förmedlingstjänst som bryter mot förordningen. I enlighet med artikel 51 och skäl 119 i ingressen till förordningen går det att genom tingsrättens beslut i sista hand begränsa användarnas tillgång till onlinegränssnittet för en förmedlingstjänst som bryter mot förordningen, till exempel en onlineplattform eller en onlinesökmotor.

Enligt det föreslagna 3 mom. är en förutsättning för de begränsningar som tingsrätten beslutar om att en leverantör av förmedlingstjänster som bryter mot förordningen om digitala tjänster också gör sig skyldig till en uppenbart straffbar handling som innebär hot mot människors liv eller säkerhet. En annan förutsättning för tingsrättens förordnande är att det inte med stöd av annan lagstiftning är möjligt att ingripa i överträdelsen av förordningen om digitala tjänster. I praktiken kan den behöriga myndigheten också göra en anmälan om brott i dessa fall. Tingsrättens förordnande ska också stå i rätt proportion till arten och varaktigheten av den verksamhet som strider mot förordningen samt till hur allvarlig och återkommande den är. Förordnandet får inte oskäligt begränsa tjänstemottagarnas tillgång till laglig information. Tingsrättens förordnande ska dessutom kunna meddelas endast om de fördelar som förordnandet om spärning av användarnas tillgång till tjänsten medför kan anses vara avsevärt större än de begränsningar som riktas mot användarnas yttrandefrihet och andra grundläggande fri- och rättigheter.

Enligt 4 mom. ska den behöriga myndigheten höra parterna före den begäran till tingsrätten som avses i 2 mom. Enligt artikel 51.3 ska den myndigheten, innan den lämnar in ett förslag till en

rättslig myndighet om beslut om att begränsa tillgången till tjänsten, uppmana de berörda parterna att lämna in skriftliga synpunkter inom en tidsfrist som inte får vara kortare än två veckor. Om den behöriga myndigheten har för avsikt att begära att tingsrätten ska rikta ett förordnande om att förhindra tillgången till tjänsten mot en leverantör av förmedlingstjänster som i det aktuella fallet inte är en leverantör av förmedlingstjänster (t.ex. ett teleföretag) som bryter mot förordningen om digitala tjänster, ska även denne höras. Myndigheten ska beskriva de åtgärder som den överväger och ange den avsedda adressaten eller de avsedda adressaterna.

Innan förordnandet meddelas ska tingsrätten dessutom ge leverantören av förmedlingstjänster, den tjänsteanvändare som producerat innehållet samt eventuellt den leverantör av förmedlingstjänster som förordnandet gäller tillfälle att bli hörd, om inte ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver något annat. Tingsrättens förordnande kan således även gälla en annan leverantör av förmedlingstjänster än den leverantör av förmedlingstjänster som bryter mot förordningen, beroende på omständigheterna även till exempel ett teleföretag.

Enligt 5 mom. gäller den begränsning av tillgången som tingsrätten beslutar om under en period av fyra veckor, och tingsrätten kan besluta att den behöriga myndigheten får förlänga denna period på det sätt som föreskrivs i artikel 51.3 tredje och fjärde stycket i förordningen. Myndigheten kan förlänga förordnandets giltighetstid med fyra veckor så många gånger som domstolen har fastställt. Myndigheten får, på de villkor som anges i artikel 51.3, förlänga giltighetstiden för domstolens förordnande. Ett villkor är med hänsyn till alla berörda parter rättigheter och intressen och alla relevanta omständigheter som begränsningen i fråga påverkar, att a) leverantören av förmedlingstjänster inte har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att få överträdelserna av förordningen att upphöra och b) den tillfälliga begränsningen av tillgången till tjänsten inte otillbörligen begränsar tjänstemottagarnas tillgång till laglig information. Om den behöriga myndigheten anser att villkoren i punkterna a och b ovan är uppfyllda men inte annars kan förlänga tidsfristen, ska den begära ett nytt förordnande av tingsrätten.

Enligt förordningen får även kommissionen, när det gäller de mycket stora aktörer som kommissionen har utsett, begära att den nationella samordningsmyndigheten, när det gäller stora aktörer som är etablerade på dess territorium, meddelar den nationella rättsliga myndigheten ett beslut om att neka tillgång enligt denna paragraf.

Enligt 5 mom. har leverantören av förmedlingstjänster, om de omständigheter som ligger till grund för tingsrättens förordnande förändras, rätt att ansöka om upphävande av förordnande enligt 3 mom. hos den tingsrätt som meddelat förordnandet. Vid behandlingen av ett ärende som gäller upphävande av ett förordnande ska 8 kap. i rättegångsbalken iakttas.

Den föreslagna paragrafen är av samma slag som 185 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Tillämpningsområdet för den nu föreslagna paragrafen om genomförande av förordningen om digitala tjänster för olika leverantörer av förmedlingstjänster är dock större. Förutsättningarna för tillämpningen av den föreslagna paragrafen uttrycks annorlunda och de är delvis klart mer begränsade än i 185 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. I båda bestämmelserna ska ett förordnande om begränsning av tillgången i sista hand utfärdas av tingsrätten, men en framställning till tingsrätten kan göras av olika aktörer. Till den del det är fråga om en situation som med stöd av 2 § hör till konsumentombudsmannens behörighet, ska konsumentombudsmannen med stöd av 4 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheten också ha sådana befogenheter enligt 12 § i den lagen som gäller onlinegränssnitt och domännamn.

23 §. Behörig domstol. Enligt den föreslagna paragrafen prövas en sådan ansökan om tillgång till tjänsten som avses i 22 § av domstolen på hemorten för den leverantör av förmedlingstjänster

som är föremål för förordnandet. Behandlingsplatsen är ansluten till leverantören av förmedlingstjänster på grund av att bestämmelsen om förhindrande av tillgång till tjänsten hänförs till detta. För att påskynda behandlingen ska det i paragrafen fortfarande finnas en bestämmelse om att tingsrätten är domför med ordföranden ensam.

24 §. Den europeiska nämnden för digitala tjänster. Den föreslagna paragrafen gäller Finlands deltagande i den europeiska nämnden för digitala tjänster enligt avsnitt 3 i förordningen, vars syfte är att stödja kommissionen och hjälpa till att samordna de åtgärder som vidtas av samordnarna för digitala tjänster. I paragrafen föreskrivs det att Transport- och kommunikationsverket som nationell samordnare för digitala tjänster ska delta i nämndens arbete. Nämnden, dess struktur och uppgifter definieras närmare i artiklarna 61–63 i förordningen och det är inte nödvändigt att närmare ange detta i lag. Enligt artikel 62.1 i förordningen får även andra behöriga myndigheter, som tillsammans med samordnaren för digitala tjänster har tilldelats ett särskilt operativt ansvar för tillämpningen och övervakningen av genomförandet av förordningen, delta i nämnden, om så föreskrivs i nationell lagstiftning. Eftersom dataombudsmannen och konsumentombudsmannen är behöriga myndigheter vid sidan av Transport- och kommunikationsverket, föreskrivs i paragrafen särskilt att dataombudsmannen och konsumentombudsmannen vid sidan av Transport- och kommunikationsverket vid behov ska kunna delta i nämndens arbete och möten.

25 §. Utlämnande av handlingar till kommissionen eller till en myndighet som är samordnare i en annan medlemsstat. Paragrafen innehåller bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets rätt att lämna ut sekretessbelagda handlingar och att röja sekretessbelagd information för kommissionen, för den europeiska nämnden för digitala tjänster och för en myndighet som är samordnare i en annan stat inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är nödvändigt för tillsynen över efterlevnaden av förordningen.

26 §. Förfarande vid inspektion som förordnats av Europeiska kommissionen. I paragrafen föreskrivs det att Transport- och kommunikationsverket bistår kommissionen vid utförandet av inspektioner i enlighet med artikel 69.7 i förordningen. I enlighet med den punkten i förordningen ska tjänstemän från och andra personer som bemyndigats eller utsetts av samordnaren av digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras, på begäran av samordnaren av digitala tjänster eller av kommissionen, aktivt bistå de tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen i samband med inspektionen. De ska för detta ändamål ha de befogenheter som anges i artikel 69.2. Samordnaren för digitala tjänster ska därför, när den bistår kommissionen vid inspektioner, ha de befogenheter som anges i artikel 69.2 direkt med stöd av förordningen.

27 §. Anmälan av misstanke om brott. I paragrafen föreskrivs det för tydlighetens skull till vilken myndighet en sådan anmälan av misstanke om brott som avses i artikel 18.1 i förordningen om digitala tjänster ska göras av den som tillhandahåller förmedlingstjänster. Anmälan ska göras till polisen.

28 §. Föreläggande som gäller olagligt innehåll eller skyldigheten att tillhandahålla information. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen finns en bestämmelse som är bindande för en myndighet eller domstol när den utfärdar ett föreläggande som avses i artikel 9 i förordningen om digitala tjänster, där leverantören av förmedlingstjänster åläggs att vidta åtgärder mot olagligt innehåll. Myndighetens föreläggande ska till innehållet utformas i enlighet med den nämnda artikel 9.2, bland annat beträffande motiveringen till föreläggandet och dess territoriella tillämpningsområde. Artikel 9 i förordningen om digitala tjänster ger inte en medlemsstats myndighet befogenhet att utfärda ett föreläggande som avses i artikel 9, utan befogenheten att utfärda ett sådant föreläggande ska grunda sig på nationell rätt eller EU-rätt. En sådan befogenhet

finns till exempel i 185 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

I 2 mom. i den föreslagna paragrafen finns en bestämmelse som är bindande för en myndighet eller domstol när den utfärdar ett föreläggande som avses i artikel 10 i förordningen om digitala tjänster, där leverantören av förmedlingstjänster åläggs att tillhandahålla information om användaren av tjänsten. En myndighets föreläggande ska uppfylla de bestämmelser om innehållet som ges i den nämnda artikel 10.2, bland annat om den rättsliga grunden för föreläggandet och motiveringen till att myndigheten behöver informationen. Artikel 10 i förordningen om digitala tjänster ger inte en medlemsstats myndighet befogenhet att utfärda ett föreläggande som avses i den nämnda artikel 10, utan befogenheten att utfärda ett sådant föreläggande ska grunda sig på nationell rätt eller EU-rätt. Den befogenhet som avses i artikeln är till exempel 6 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheter.

I det föreslagna 3 mom. finns en informativ bestämmelse om att artiklarna 9 och 10 i förordningen även innehåller bestämmelser om förfarandet efter det att ett föreläggande har utfärdats. I Finland innebär bestämmelserna att ett föreläggande av en myndighet eller domstol som avses i artiklarna 9 och 10 i förordningen ska översändas till den nationella samordningsmyndigheten, det vill säga Transport- och kommunikationsverket.

29 §. Verkställighet av påföljdsavgift. Enligt lagförslaget verkställs påföljdsavgifter med iakttagande av lagen om verkställighet av böter. Av detta följer att verkställigheten av påföljdsavgiften ska skötas av Rättsregistercentralen. Dessutom föreskrivs det i paragrafen om preskribering av påföljdsavgiften.

30 §. Ändringssökande. I paragrafen föreskrivs det om sökande av ändring. Paragrafens 1 mom. innehåller en informativ hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Enligt 2 mom. får ändring inte sökas i konsumentombudsmannens beslut enligt 10 §. Enligt 2 mom. får den som konsumentombudsmannens beslut enligt 10 § 1 mom. (tillsynsbeslut) riktar sig mot genom ansökan föra beslutet till behandling i marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I annat fall står beslutet fast.

En behörig myndighets interimistiska beslut enligt 10 § 2 mom. ska gälla tills ärendet är slutligt avgjort, och besvär över beslutet får inte anföras separat.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det att bestämmelserna i viteslagen om ändringssökande ska tillämpas vid sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite.

Paragrafens 4 mom. innehåller en informativ hänvisning till sökande av ändring i de fall då marknadsdomstolen har meddelat avgörande i ett ärende som enligt denna lag har hänskjutits till den för behandling. I konsumentärenden hör behörigheten i egenskap av specialdomstol till marknadsdomstolen, vars beslut till denna del kan överklagas hos högsta domstolen med besvärstillstånd. Ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift är dock i enlighet med 1 kap. 2 § lagen om rättegång i marknadsdomstolen så kallade konkurrens- och tillsynsärenden, i fråga om vilka ändring i ett beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I ärendet behövs inte besvärstillstånd (22 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna, 566/2020).

I 5 mom. föreslås en bestämmelse om att den behöriga myndigheten i ett beslut som meddelas med stöd av denna lag och inte gäller påföljdsavgifter (14–17 och 20 §) kan bestämma att beslutet ska följas trots ändringssökande, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

7.2 Lagen om ändring av lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

15 §. Påföljdsavgift för brott mot vissa andra konsumentskyddsbestämmelser. Det föreslås att nya punkter 7–9 fogas till paragrafen och att 6 punkten ändras av lagtekniskt skäl. I 16 och 17 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet ska anges de bestämmelser för vilkas överträdelse onlineplattformar kan påföras påföljdsavgift. Konsumentombudsmannen ska vara behörig att övervaka uppfyllandet av skyldigheterna enligt 2 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet. På framställning av konsumentombudsmannen bör det vara möjligt att påföra påföljdsavgift för brott mot bestämmelserna till den del tillsynen över att de följs hör till konsumentombudsmannens behörighet.

18 §. Påföljdsavgiftens storlek. Storleken på den påföljdsavgift som påförs för överträdelse av förordningen om digitala tjänster grundar sig på artikel 52 i förordningen. I enlighet med punkt 3 i den artikeln ska den högsta påföljdsavgift som kan påföras leverantörer av förmedlingstjänster vara 6 procent av leverantörens globala årsomsättning under föregående räkenskapsperiod. Övervakningen av efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster är fördelad på tre olika myndigheter, men det maximala beloppet av påföljdsavgift ska inte vara beroende av vilken myndighet som är behörig. Det föreslås därför att ett nytt 5 mom. om påföljdsavgiftens storlek ska fogas till 18 § och innehålla en hänvisning till 18 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet. Momentet innehåller dessutom en informativ hänvisning till lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet och till att påföljdsavgiften för överträdelse av bestämmelserna om undersökningsförfarandet i den lagen fastställs i 20 § 2 mom. i den lagen.

7.3 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

182 §. Ansvarsfrihet vid överföring av information och vid tillhandahållande av tillgång till kommunikationsnät. I den gällande 182 § föreskrivs om förutsättningarna för ansvarsfrihet när informationssamhällets tjänster består av överföring av uppgifter som tillhandahålls av tjänstemottagaren i kommunikationsnät eller tillhandahållande av tillgång till kommunikationsnät (endast vidarebefordran). Enligt denna bestämmelse är tjänsteleverantören inte ansvarig för innehållet i den överförda informationen eller för förmedlingen av den, under förutsättning att tjänsteleverantören inte har 1) initierat överföringen, 2) valt ut mottagaren av den överförda informationen, eller 3) valt ut eller ändrat den information som överförts. Det föreslås att paragrafen upphävs.

Genom den gällande 182 § har artikel 12 i direktivet om elektronisk handel genomförts. Den artikeln upphävs genom förordningen, eftersom artikel 4 i förordningen har samma innehåll och är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna från och med den 17 februari 2024. Upphävandet av 182 § och ersättandet av den med den direkt tillämpliga artikel 4 i förordningen ändrar inte rättsläget.

183 §. Ansvarsfrihet vid lagring av information i cacheminne. I den gällande 183 § föreskrivs om förutsättningarna för ansvarsfrihet när informationssamhällets tjänster består av lagring av uppgifter i cacheminne. Bestämmelsen innehåller förutsättningarna för ansvarsfrihet för den som tillhandahåller tjänsten i fråga om innehållet i informationen eller förmedlingen av den när det gäller automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring som ägt rum enbart för effektivisering av vidareöverföring av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran.

Det föreslås att denna paragraf upphävs. Genom den gällande 183 § har artikel 13 i direktivet om elektronisk handel genomförts. Den artikeln upphävs genom förordningen, eftersom artikel 5 i förordningen har samma innehåll och är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna från och

med den 17 februari 2024. Upphävandet av 183 § och ersättandet av den med den direkt tillämpliga artikel 5 i förordningen ändrar inte rättsläget.

184 §. Ansvarsfrihet vid lagring av information. I den gällande 184 § föreskrivs om förutsättningarna för ansvarsfrihet när informationssamhällets tjänster omfattar lagring av uppgifter som tillhandahålls av tjänstemottagaren (innehållsproducenten) på dennes begäran. Enligt bestämmelsen är tjänsteleverantören inte ansvarig för innehållet i eller överföringen av de lagrade uppgifterna, om den utan dröjsmål vidtar åtgärder för att förhindra tillgång till de lagrade uppgifterna efter att 1) ha fått kännedom om en domstols förordnande därom eller, när det är fråga om kränkning av upphovsrätten eller närstående rättigheter, efter att ha fått en anmälan enligt 191 §, 2) annars ha fått faktisk kännedom om att den information som lagrats uppenbart strider mot 11 kap. 10 eller 10 a § eller 17 kap. 18 eller 18 a § i strafflagen.

Det föreslås att denna paragraf upphävs. Genom den gällande bestämmelsen har artikel 14 i direktivet om elektronisk handel genomförts. Den artikeln upphävs genom förordningen, eftersom artikel 6 i förordningen har motsvarande innehåll och är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna från och med den 17 februari 2024.

I artikel 6 i förordningen föreskrivs det att tjänsteleverantören vid tillhandahållande av *vård- eller lagringstjänster* (hosting service) inte ska vara ansvarig för information som lagrats på tjänstemottagarens begäran, under förutsättning att tjänsteleverantören inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olagligt innehåll och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten om fakta eller omständigheter som gjort förekomsten av den olagliga verksamheten eller det olagliga innehållet uppenbar. Ett ytterligare villkor är att tjänsteleverantören så snart den fått kännedom om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna det olagliga innehållet eller göra det oåtkomligt.

I den gällande 184 § har ansvarsfriheten för leverantören av lagringstjänster definierats omfattande så att leverantören av lagringstjänster i huvudsak behåller sin ansvarsfrihet fram till dess att domstolen har meddelat ett avgörande om att innehållet är olagligt, även om tjänsteleverantören har faktisk information om det olagliga innehållet i sin tjänst. Undantag från ovannämnda gällande lagstiftning är endast innehåll som kränker upphovsrätten eller närstående rättigheter, om detta har meddelats leverantören av lagringstjänster samt innehåll som ger upphov till hets mot folkgrupp (11 kap. 10 och 10 a § i strafflagen) eller som innebär spridning av sedlighetssårande bild (17 kap. 18 § i strafflagen). Enligt den gällande 184 § är det endast i fråga om dessa som leverantören av lagringstjänster ska reagera på eget initiativ, om denne vill behålla sin möjlighet att åberopa ansvarsfrihet. Direktivet om elektronisk handel har genomförts i Finland för över 20 år sedan, varvid också den gällande 184 § som definierar förutsättningarna för beviljande av ansvarsfrihet för leverantören av lagringstjänster antogs. Sedan dess har förmedlingstjänsterna och plattformsekonomin på internet utvecklats. I dag sker åsiktsutbytet mellan människor till stor del inom lagringstjänster på nätet, särskilt på onlineplattformar, och mängden olagligt innehåll inom lagringstjänster på nätet har ökat.

Ett av syftena med att överföra bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet till den direkt tillämpliga förordningen om digitala tjänster är att säkerställa en enhetlig tolkning av dessa bestämmelser om beviljande av ansvarsfrihet i EU:s medlemsstater (skäl 16 i ingressen i förordningen). I fortsättningen bestäms förutsättningarna för beviljande av ansvarsfrihet för olagligt innehåll i värdtjänster i finsk lagstiftning på det sätt som föreskrivs i artikel 6 och som gäller allt olagligt innehåll på ett enhetligt sätt och även på samma sätt som i andra EU-medlemsstater.

184 a §. Ansvarsfrihet i fråga om vissa tjänster för lagring av information. Enligt den gällande paragrafen finns bestämmelser om ansvaret för en i 55 a § i upphovsrättslagen (404/1961) avsedd onlineleverantör av delningstjänster för innehåll avseende sådant material som lagrats i tjänsten och som kränker upphovsrätten i 55 a–55 l § i den lagen. Genom dessa paragrafer i upphovsrättslagen har EU:s direktiv om upphovsrätt och närstående rättigheter inom EU på den digitala inre marknaden (EU) 2019/790 genomförts. Bestämmelsen i 184 a § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation om ansvar för en sådan delningstjänst för nätinnehåll som definieras i upphovsrättslagen och som samtidigt också är en lagringstjänst har varit informativ i en situation där en leverantör av nätinnehållstjänster som är etablerad i Finland har omfattats av en bestämmelse om ansvarsfrihet i 184 § i den gällande lagen. I och med att förordningen om digitala tjänster börjar tillämpas kan det inte längre föreskrivas om ansvarsfrihet för leverantörer av värdtjänster i den nationella lagstiftningen. Detta är inte heller längre nödvändigt eftersom förordningen enligt artikel 2 om förordningens tillämpningsområde inte påverkar de bestämmelser som fastställs i andra unionsrättsakter, till exempel unionslagstiftningen om upphovsrätt. Det finns också ett särskilt omnämnande om saken i skäl 11 i ingressen till förordningen.

185 §. Förordnande om spärrning av information. I den gällande paragrafen föreskrivs det om en tingsrätts förordnande som förpliktar en i 184 § avsedd leverantör av informationssamhällets tjänster (dvs. en leverantör av förvaringstjänster) att förhindra tillgång till information som har lagrats i tjänsten, om informationen uppenbart är av sådan art att det är straffbart eller utgör grund för skadeståndsansvar att hålla innehållet tillgängligt för allmänheten eller att förmedla det. Domstolens förordnande kan också riktas mot ett teleföretag som förmedlar information (dvs. enbart vidarebefordran enligt definitionen i förordningen), om leverantören av förvaringstjänster inte kan identifieras eller om företaget är etablerat utanför Finlands jurisdiktion. Lagens 185 § är fortfarande en viktig bestämmelse trots att förordningen har trätt i kraft och den står inte i strid med förordningen. Enligt artiklarna 4.3 och 6.4 i förordningen påverkar bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet för leverantören av förmedlingstjänster inte möjligheten för en rättslig eller administrativ myndighet att i enlighet med en medlemsstats rättssystem kräva att leverantören upphör med eller förhindrar lagbrottet. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det i paragrafen hänvisas till den leverantör av värdtjänster som avses i artikel 3 g) iii) i förordningen. Den föreslagna ändringen förändrar inte rättsläget, men den är nödvändig för att förordningen ska träda i kraft och för att artikel 184 nu ska upphävas. Motsvarande hänvisning till den i förordningen definierade leverantören av värdtjänster ska också fogas till 1, 2, 3 och 5 mom.

186 §. Behörig domstol. Enligt förslaget ändras hänvisningen i den gällande paragrafen till leverantören av informationssamhällets tjänster till en hänvisning till värdtjänstleverantören. Paragrafen ändras inte i övrigt.

187 §. Innehållsproducentens rättssäkerhet. Enligt den gällande paragrafen ska tjänsteverantören, om en i 184 § avsedd tillhandahållare av förvaringstjänster i sin tjänst har spärrat innehåll som uppviglar mot en folkgrupp (11 kap. 10 och 10 a i strafflagen) eller som innebär spridning av sedlighetssårande bild (17 kap. 18 § i strafflagen), underrätta innehållsproducenten om detta. Enligt gällande lag har innehållsproducenten, det vill säga användaren, rätt att föra ett ärende som gäller spärrat innehåll till domstol för prövning inom 14 dagar från det att leverantören av värdtjänster, till exempel en onlineplattform, har underrättat användaren om att användarens innehåll har avlägsnats med stöd av 11 kap. 10 eller 10 a § eller 17 kap. 18 § i strafflagen. Det föreslås att bestämmelsen ska upphävas, eftersom motsvarande skyldighet för leverantörer av värdtjänster att informera tjänsteanvändaren om att innehållet har tagits bort ingår i artikel 17 i förordningen om digitala tjänster. Innehållsproducenten ges dock inte nu allmän rätt att föra ett beslut av en leverantör av förmedlingstjänster (t.ex. en onlineplattform) om att förhindra tillgången till innehåll till tingsrätten för prövning.

188 §. *Skyldighet för leverantörer av informationssamhällets tjänster att vidta åtgärder för genomförande av myndighetsbeslut.* Enligt den gällande paragrafen påverkar inte lagens bestämmelser i 182–184 § om beviljande av ansvarsfrihet tjänsteleverantörens skyldighet att förhindra tillgång till ett visst innehåll i sin tjänst för att verkställa en domstols eller annan behörig myndighets förordnande eller beslut. Bestämmelserna om beviljande av ansvarsfrihet för leverantörer av förmedlingstjänster kommer i framtiden att finnas i artiklarna 4–6 i den direkt tillämpliga förordningen. Enligt dessa påverkar bestämmelserna om ansvarsfrihet inte den rättsliga eller administrativa myndighetens möjlighet att, i enlighet med medlemsstatens rätt, kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar lagöverträdelser (artiklarna 4.3, 5.3 och 6.4 i förordningen). På grund av det ovan anförda föreslås det att 188 § i den gällande lagen upphävs.

189–194 §. *Spärrning av material som kränker upphovsrätten eller närstående rättigheter.* I de gällande 189–194 § föreskrivs om ett särskilt förfarande för en upphovsrättsinnehavare eller dennes företrädare för anmälan av olagligt innehåll till en leverantör av värdtjänster, när de förstnämnda anser att material som kränker upphovsrätten har lagrats i leverantörens tjänst. För att bevara sin möjlighet att hänvisa till ansvarsfrihet ska leverantören av förvaringstjänster enligt gällande lag handla utan dröjsmål och förhindra tillgång till innehållet i sin tjänst, om den får en anmälan från upphovsrättsinnehavaren eller dennes företrädare om att innehållet kränker upphovsrätten eller en närstående rätt. Därefter ska leverantören av värdtjänster i enlighet med 192 § utan dröjsmål underrätta innehållsproducenten om att tillgången till det material som denne har redigerat har förhindrats. Om innehållsproducenten anser att förhindrandet av tillgången till innehållet saknar grund, kan den få materialet återinfört genom att ge ett bemötande i ärendet.

Det särskilda förfarande för anmälan av innehåll som kränker upphovsrätten eller närstående rättigheter som föreskrivs i 189–194 § i den gällande lagen är nationell rätt och togs in i lagstiftningen i Finland i början av 2000-talet.

Enligt artikel 16 i förordningen om digitala tjänster är leverantören av värdtjänster skyldig att i sin tjänst göra det möjligt att anmäla olagligt innehåll och leverantören är skyldig att behandla dessa anmälningar om olagligt innehåll. Om en leverantör av värdtjänster mottar en anmälan om innehåll som kränker upphovsrätten eller närstående rättigheter i sin tjänst, ska en anmälan enligt artikel 16.3 i förordningen anses ge faktisk information för tillämpning av artikel 6 (förutsättningar för ansvarsfrihet), om en omsorgsfull leverantör av förvaringstjänster med stöd av anmälan kan identifiera att innehållet är olagligt. När förordningen börjar tillämpas den 17 februari 2024 kan det i Finland inte längre finnas bestämmelser om anmälan av olagligt innehåll till tjänsteleverantören som överlappar förordningen, varför det föreslås att 189–194 § ska upphävas.

Utöver bestämmelserna i förordningen om digitala tjänster innehåller upphovsrättslagen bestämmelser om rätt att få uppgifter (60 a §) samt om förbuds- och avspärrningsförfarande (60 b–g §). Dessutom gäller bestämmelserna i 6 a kap. i upphovsrättslagen, som grundar sig på EU-lagstiftningen, onlinedelningstjänsternas ansvar för material som lagrats i tjänsten.

7.4 Lagen om Transport- och kommunikationsverket

7 §. *Beslutanderätt.* I 1 mom. föreskrivs om beslutanderätten för Transport- och kommunikationsverkets generaldirektör, om generaldirektörens rätt att överta avgörandet av ärenden samt om begränsningarna i denna rätt. Enligt förslaget ska momentet ändras så att generaldirektören inte heller kan överta avgörandet av ett ärende som hör till Transport- och kommunikationsverkets påföljdskollegiums behörighet. Beslutanderätten för Transport- och kommunikationsverkets påföljdskollegium regleras i den föreslagna nya 7 a §. Förordningen om digitala tjänster

kräver inte uttryckligen denna ändring. Ändringen grundar sig på det faktum att beslutanderätten, enligt grundlagsutskottets yttrandepraxis, bör tilldelas ett kollegialt organ.

7 a §. Beslutanderätt i vissa påföljdsärenden. Den föreslagna paragrafen är ny. Förordningen om digitala tjänster kräver inte uttryckligen en motsvarande bestämmelse. De böter som föreskrivs i förordningen om digitala tjänster (administrativa sanktionsavgifter) kan dock vara så höga att det av konstitutionella orsaker krävs att beslutanderätten tilldelas ett kollegialt organ för att ett korrekt, oberoende och opartiskt förfarande ska kunna säkerställas. Genom den föreslagna regleringen bereder man sig också inför Transport- och kommunikationsverkets eventuellt kommande behörighet att påföra också andra stora administrativa påföljdsavgifter (se avsnitt 3.7.2).

Bestämmelserna i paragrafen gäller reglering av det interna förfarandet vid Transport- och kommunikationsverket. Påföljdskollegiets förfarande ska dessutom omfattas av förvaltningslagen som allmän lag. Det kan dessutom införas specialbestämmelser om förfarandet i samband med att behörigheten för påföljdsavgifter bestäms. Transport- och kommunikationsverkets behörighet att påföra sanktioner ska fortfarande regleras i annan lagstiftning. Även preskription av rätten att påföra en påföljd, dröjsmålspåföljder, verkställighet och preskription av verkställigheten ska regleras separat – i praktiken i samband med regleringen av påföljdsbehörigheten. Bestämmelser om sökande av ändring finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, vilket också ofta framgår av informativa hänvisningar i samband med regleringen av påföljdsbefogenhet.

I det föreslagna 1 *mom.* föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets påföljdskollegium och dess beslutanderätt.

Påföljdskollegiet avses vara en del av verket och utöva verkets befogenheter: påföljdskollegiet är verkets interna kollegiala organ som ska lösa vissa frågor som hör till verket. Det är uttryckligen fråga om Transport- och kommunikationsverkets befogenhet att påföra sanktioner. Paragrafen är därför inte tillämplig i situationer där Transport- och kommunikationsverket föreslår eller ansöker om påföljd av en annan myndighet, oberoende av påföljdens storlek. Paragrafen inverkar därför till exempel inte på det förfarande som vid Transport- och kommunikationsverket tillämpas med stöd av 333 § (påföljdsavgift för teleföretag) och 334 § (påföljdsavgift för utövare av televisions- eller radioverksamhet) i lagen om tjänster vid elektronisk kommunikation och inte heller på det förfarande som tillämpas med stöd av lagen om ombudstalan angående förbudsåtgärder (1101/2022).

Beslutanderätten för Transport- och kommunikationsverkets påföljdskollegium ska endast gälla höga påföljdsavgifter. Gränsen går vid 100 000 euro. Paragrafen påverkar därför inte påförandet av påföljdsavgifter på 100 000 euro eller mindre. Gränsen gäller det belopp som föreslås. Eventuella dröjsmålspåföljder beaktas inte. Påföljdskollegiet kan slutligen besluta om en lägre påföljd, även under 100 000 euro, än vad som föreslagits.

Om storleken på påföljdsavgifterna och om de omständigheter som inverkar på bedömningen av dem bestäms särskilt – i praktiken i samband med att påföljdsbehörigheten regleras. I enlighet med ordalydelsen i paragrafen ska en gräns på 100 000 euro fastställas per beslut. Det faktum att det totala beloppet överskrider som ett resultat av flera beslut ska inte leda till en situation som omfattas av paragrafen, förutsatt att ett enskilt beslut inte överskrider gränsen.

Med påföljdsavgift avses i detta sammanhang ekonomiska administrativa påföljder av straffkaraktär, oavsett deras benämning (t.ex. försummelseavgifter, ordningsavgifter, överträdelseavgifter och påföljdsavgifter). Däremot utgör skattehöjningar eller avgiftshöjningar inte påföljder i detta sammanhang. Påföljdsavgifter som påförs i deras ställe, såsom försummelseavgifter,

är däremot sådana påföljder som avses här. Inte heller återvinning av stöd eller bidrag utgör påföljdsavgifter. På samma sätt utgör inte indirekta eller omedelbara administrativa tvång påföljdsavgifter. Till exempel kan återkallande av ett tillstånd få betydande indirekta ekonomiska konsekvenser, liksom återkrav av en beviljad förmån med ränta eller föreläggande eller fastställande av vite, men dessa utgör inte påföljdsavgifter.

Eftersom påföljdskollegiet enligt förslaget utgör en del av verket är parterna i överklagande av påföljdskollegiets beslut den ändringssökande och Transport- och kommunikationsverket. Även påföljdskollegiets rätt att få information ska bestämmas enligt Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information finns utöver i det första lagförslaget bland annat i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, lagen om transporttjänster samt i EU-förordningar som gäller förvaltningsområdet.

Påföljdskollegiet fattar beslut efter föredragning. Föredragande föreslås vara en tjänsteman vid Transport- och kommunikationsverket. Denna är ofta ansvarig för tillsynsärendet i fråga och ansvarar för att ärendet utreds och bereds för föredragning. Utredningen av ett ärende som gäller påföljdsavgift och beredningen av beslutsförslaget ska ske i enlighet med förvaltningslagen. Påföljdskollegiet ska inte delta i den egentliga utredningen av ärendet. I praktiken innebär paragrafen att den tjänsteman som ansvarar för tillsynen föredrar ärendet för påföljdskollegiet i stället för verkets överdirektör eller generaldirektör. Om den föredragande lägger fram en påföljd på mindre än 100 000 euro, men den som avgjort ärendet vill utdöma en påföljd på över 100 000 euro, kan den som avgjort ärendet föredra ärendet för kollegiet.

Den föreslagna bestämmelsen skapar inte någon behörighet att fastställa påföljdsavgifter, utan behörigheten regleras i andra lagar. Det finns en informativ hänvisning till detta i momentet. Till exempel föreslås det att påföljderna enligt förordningen om digitala tjänster regleras i 14–17 § i det första lagförslaget. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets behörighet att fastställa påföljder finns också i andra lagar, såsom lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och lagen om transporttjänster (se avsnitt 3.7.2).

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs om påföljdskollegiets sammansättning och mandatperiod samt om behörighetsvillkoren. Påföljdskollegiet ska bestå av tjänstemän vid Transport- och kommunikationsverket. Därmed omfattas de av allmänna tjänstemannarättsliga bestämmelser, inklusive bestämmelser om tjänsteansvar. Enligt 118 § 1 och 2 mom. i grundlagen är en tjänsteman ansvarig för ett sådant beslut av ett kollegialt organ som tjänstemannen har biträtt som medlem av organet. En föredragande som inte har meddelat avvikande åsikt i ett beslut ansvarar för det som har beslutats på föredragningen. Det handlar om att utöva betydande offentlig makt, vilket innebär att uppdraget inte kan läggas ut på entreprenad. Påföljdskollegiet har inte ett heltdsuppdrag, utan sammanträder vid behov.

I detta moment fastställs grundläggande kriterier för kollegiets medlemmars behörighet. Eftersom medlemmarna i påföljdskollegiet står i tjänsteförhållande till Transport- och kommunikationsverket kompletterar dessa krav de allmänna eller särskilda krav som gäller utnämningen till en (viss) tjänst vid Transport- och kommunikationsverket (se avsnitt 4.2.2). Till exempel måste verket i samband med rekrytering eller genom utbildning se till att det finns personer vid verket som uppfyller behörighetsvillkoren. Var och en som hör till kollegiet ska vara väl insatt i den lagstiftning som tillämpas i kollegiets uppgifter. Häri ingår såväl förvaltningsförfarandet i allmänhet som substansregleringen. En enskild medlem behöver dock inte vara insatt i verkets hela verksamhetsområde, utan i sammansättningen av påföljdskollegiet som helhet bör man ta hänsyn till verkets sakligt breda uppgiftsområde. I sammansättningen kan dock de områden

betonas där höga påföljdsavgifter tillämpas eller kan tillämpas. Dessutom ska man i sammansättningen ta hänsyn till annan sakkunskap som behövs, till exempel erfarenhet av marknads kontroll. Det är också viktigt att det organ som beslutar om administrativa sanktioner har tillräcklig juridisk sakkunskap. Ordföranden och vice ordföranden för påföljdskollegiet ska därför ha sådan tillräcklig juridisk sakkunskap som uppgiften förutsätter. Kriteriet uppfylls av en person som enligt behörighetsvillkoren för domare har någon annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. Detta är emellertid inte det enda sättet att visa tillräcklig kompetens. Påföljdskollegiets verksamhet inriktas på administrativa bestämmelser och EU-regleringar ligger ofta till grund för påföljdsbefogenheterna. På så sätt kan till exempel även annan högskoleexamen som omfattar juridiska studier, såsom förvaltningsvetenskaplig examen eller annan juridisk examen än den som nämns ovan, utgöra ett tillräckligt bevis på den sakkunskap som krävs.

I sammansättningen ska det också beaktas att kraven i det föreslagna 3 mom. om oberoende och opartiskhet faktiskt ska uppfyllas. Till övriga delar kan bestämmelser hur påföljdskollegiet ska organiseras, till exempel om utnämning av medlemmarna, med stöd av 8 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket ingå i ämbetsverkets arbetsordning.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det att medlemmarna i påföljdskollegiet ska vara oberoende och opartiska. Denna artikel omfattar aspekter som rör både verkets interna och externa förbindelser. Från ett internt perspektiv kan påföljdskollegiet bestå av personer som befinner sig i olika positioner i verkets hierarki. Momentet innebär till exempel att bestämmelserna om arbetsledning och övervakning i 14 § 1 mom. i statstjänstemannalagen inte får påverka en medlems verksamhet i påföljdskollegiet. Ordföranden och vice ordföranden i påföljdskollegiet får inte heller försöka påverka medlemmarnas verksamhet i påföljdskollegiet. Ur ett externt perspektiv ska tjänstemännen själva beakta detta krav till exempel när de överväger en bisyssla enligt 18 § i statstjänstemannalagen. Tjänstemännen ska dessutom beakta även andra viktiga bestämmelser, såsom tjänstemannalagens 15 § om mottagande av ekonomisk fördel, jävsgrunderna enligt förvaltningslagen samt sekretessbestämmelserna i offentlighetslagen. En i 28 § 1 mom. 7 punkten i förvaltningslagen avsedd annan särskild orsak till att opartiskheten äventyras kan vara att en medlem i påföljdskollegiet har varit med om att besluta om ett sådant förordnande av Transport- och kommunikationsverket vars överträdelse behandlas av påföljdskollegiet. Det faktum att en medlem av påföljdskollegiet har arbetsuppgifter inom marknads kontroll eller beredning av föreskrifter äventyrar i allmänhet inte i sig personens opartiskhet. I en jävs-situation ska man handla i enlighet med 27, 29 och 30 § i förvaltningslagen.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs om påföljdskollegiets beslutanderätt och om beslutsfattandet. Påföljdskollegiet består av flera personer för att en tillräckligt bred kompetens ska kunna garanteras för varje fråga som behandlas av kollegiet. Avgörandet av ett enskilt ärende kräver dock inte att hela påföljdskollegiet deltar. Det ska vara möjligt att samordna sammansättningen av påföljdskollegiet internt så att ett tillräckligt antal personer deltar i behandlingen och tillräcklig kompetens uppnås med hänsyn till de olika aspekterna av varje ärende. En person som hör till påföljdskollegiet ska dock alltid ha rätt att delta i avgörandet med beaktande av de synpunkter som konstaterats i samband med 3 mom. Den minsta sammansättning som har beslutanderätt ska vara tre personer, inklusive ordföranden eller vice ordföranden.

7.5 Lagen om rättegång i marknadsdomstolen

1 kap. Allmänna bestämmelser

6 §. Marknadsrättsliga ärenden. I 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen föreslås en ny 15 punkt, enligt vilken marknadsdomstolen behandlar ärenden som enligt 10 § i det första lagförslaget hör till dess behörighet som marknadsrättsliga ärenden. Ändringen av 1 mom. 14 punkten är lagteknisk.

I konsumentfrågor har marknadsdomstolen behörighet som specialdomstol. Konsumentärenden behandlas i marknadsdomstolen som marknadsrättsliga ärenden. Ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift är dock i enlighet med 1 kap. 2 § i lagen så kallade konkurrens- och tillsynsärenden.

5 kap. Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §. Vem som har rätt att väcka ett ärende. Paragrafen innehåller bestämmelser om de aktörer som har rätt att väcka ett marknadsrättsligt ärende i marknadsdomstolen. Det föreslås att en ny 11 punkt fogas till 1 mom. Ändringen hänför sig till bestämmelsen i 30 § 2 mom. i det första lagförslaget, enligt vilken den som konsumentombudsmannens beslut enligt 10 § riktar sig till kan föra beslutet till marknadsdomstolen för behandling genom ansökan. Ändringen av 1 mom. 10 punkten är lagteknisk.

I samma paragraf införs enligt förslaget ett nytt 6 mom., varvid nuvarande 6 mom. övergår till 7 mom. Enligt det nya 6 mom. kan ansökan om att tillsynsbeslutet förenas med vite i ärenden som enligt 10 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet omfattas av konsumentombudsmannens tillsynsrätt göras av konsumentombudsmannen.

7.6 Lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. Det föreslås att det till 2 mom. fogas en ny 28 punkt och ett omnämmande av att en påföljdsavgift enligt 14, 15, 16, 17 och 20 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet verkställs på det sätt som föreskrivs i denna lag.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Förslaget innehåller inga befogenheter för reglering på lägre nivå än lag. Arbetsordningen enligt 8 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket kan dock behöva uppdateras på grund av det föreslagna påföljdskollegiet (7 a § i det fjärde lagförslaget).

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 17 februari 2024.

10 Verkställighet och uppföljning

Kommunikationsministeriet och Transport- och kommunikationsverket ska övervaka tillsynen i Finland över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster. Det skulle också vara ändamålsenligt att granska hur den tillsyn över efterlevnaden av förordningen som avses i det första lagförslaget fungerar i Finland och i förhållande till de finländska leverantörerna av förmedlingstjänster som är en mycket heterogen grupp av företag.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Det föreslås att lagen om verkställighet av böter ändras också genom regeringens proposition om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och 1 § i lagen om verkställighet av böter (RP 50/2023). Med den propositionen genomförs EU:s dataförvaltningsakt.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och ska behandlas i samband med den.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Inledning

I propositionen föreslås en ny lag om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet och ändring av vissa lagar som har samband med den.

Enligt förordningen om digitala tjänster ska medlemsstaterna ge omfattande undersökningsbefogenheter till de myndigheter som övervakar förordningen vid misstänkta överträdelse av förordningen och effektiva befogenheter vid konstaterade överträdelse av förordningen. Myndighetens undersökningsbefogenheter står i proportion till befogenheterna i konkurrensrätten. Detta grundar sig på syftet med en effektiv tillsyn över efterlevnaden av förordningen inom EU och på att de nationella tillsynsmyndigheterna har samma omfattande befogenheter, både i fråga om mikroföretag och i fråga om globala aktörer som kan vara etablerade på deras territorium. Detta understryker tillsynsmyndigheternas prövning när de i enskilda fall utövar de befogenheter som följer av förordningen.

Enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis är det inte tillåtet att stifta nationella lagar inom förordningens tillämpningsområde, om inte förordningen explicit förpliktar eller bemyndigar till nationell reglering eller andra beslut (dom 10.10.1973, Variola, 34/73; dom 2.2.1977, Amsterdam Bulb, 50/76). Grundlagsutskottet har konstaterat att det är viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (GrUU 25/2005 rd, GrUU 1/2018 rd). Utskottet har framhållit att det därför finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 1/2018 rd, GrUU 26/2017 rd, GrUU 2/2017 rd och GrUU 44/2016 rd).

En del av de bestämmelser i lagförslagen som omfattas av det nationella handlingsutrymmet är sådana att de måste ses mot bakgrund av de grundläggande fri- och rättigheterna i grundlagen.

Propositionen ska särskilt bedömas i fråga om följande bestämmelser i grundlagen: jämlikhet (6 §), den straffrättsliga legalitetsprincipen (8 §), skydd för privatlivet (10 §), yttrandefrihet (12 §), näringsfrihet (18 §) och rättsskydd (21 §). Dessutom har den föreslagna regleringen att göra med frågor som bedöms med tanke på rättsstatsprincipen (2 §) och med tanke på organiseringen av statsförvaltningen (119 §).

12.2 De behöriga myndigheternas rätt att få information

12.2.1 Nationellt handlingsutrymme

I enlighet med artikel 51.1 a i förordningen om digitala tjänster ska samordnarna för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter (enligt artikel 49.4 i förordningen) ha befogenhet att ålägga leverantörer av förmedlingstjänster, och andra personer som agerar för ändamål som rör deras närings- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av denna förordning, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2, att tillhandahålla denna information utan onödigt dröjsmål. De behöriga myndigheternas rätt till information regleras i 4 och 5 § i det första lagförslaget. Den rätt att utföra revision som kompletterar rätten till information regleras i 6 § i det första lagförslaget. Rätten att utföra revision grundar sig på artikel 51.1 b i förordningen om digitala tjänster.

Rätten till information enligt artikel 51.1 led a och b är omfattande och inbegriper all information om den misstänkta överträdelsen av förordningen. Det nationella handlingsutrymme som förordningen ger grundar sig på artikel 51.6 i förordningen, enligt vilken medlemsstaterna ska fastställa särskilda regler och förfaranden för utövandet av de behöriga myndigheternas befogenheter och säkerställa att utövandet av dessa befogenheter är förenat med ändamålsenliga skyddsmekanismer som fastställs i den tillämpliga nationella lagstiftningen i överensstämmelse med stadgan om de grundläggande rättigheterna och med unionsrättens allmänna principer. Enligt förordningen ska särskilt rätten till respekt för privatlivet och rätten till försvar tillämpas vid vidtagande av dessa åtgärder, inbegripet rätten för föremålen för utövandet av dessa befogenheter att höras och rätten till tillgång till handlingar i ärendet, och effektiva rättsmedel för alla berörda parter.

När det gäller rätten till information lämnar förordningen inte något sådant nationellt handlingsutrymme som skulle göra det möjligt att utesluta vissa kategorier av uppgifter från rätten att få tillgång till information. Det nationella handlingsutrymmet gör det däremot möjligt att fastställa vissa villkor för utövandet av rätten till information, dock med beaktande av omfattningen av rätten till information enligt förordningen.

Grundlagsutskottet har inom tillämpningsområdet för EU:s dataskyddsförordning justerat sin ståndpunkt i fråga om kraven på lagstiftning om skyddet för personuppgifter. Dataskyddsförordningen föreskriver väsentligt mycket mer detaljerat om skyddet för personuppgifter än dataskyddsdirektivet (95/46/EG) och personuppgiftslagen, som stiftats för att genomföra direktivet. Utskottet har också ansett att det är relevant att artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna garanterar skyddet för privatlivet och att artikel 8 tillförsäkrar var och en rätt till skydd för personuppgifter. Utskottet har framhållit att man vid tillämpningen av EU-lagstiftningen om behandling av personuppgifter måste ta hänsyn till de här artiklarna i stadgan och att EU-domstolens domar på dessa punkter är utslagsgivande för det viktigaste innehållet i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter (GrUU 14/2018 rd, s. 3).

Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lagstiftningen. Även med tanke på tydligheten ska man i fortsättningen förhålla sig restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning ska vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet anser det dock vara klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade tillvägagångssätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska

personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (se t.ex. GrUU 51/2018 rd, s. 4, GrUU 14/2018 rd, s. 5). Grundlagsutskottet har särskilt lyft fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet (GrUU 14/2018 rd, s. 4–5).

Den allmänna lagstiftning som tillämpas på den behandling av personuppgifter som avses i det första lagförslaget i propositionen ska fastställas i enlighet med syftet med behandlingen av uppgifterna. Behandlingen av personuppgifter ska omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslagen som kompletterar den, i enlighet med bestämmelserna om tillämpningsområdet för dessa allmänna författningar. Behandlingen av personuppgifter som omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen grundar sig i fråga om Transport- och kommunikationsverket, konsumentombudsmannen och dataombudsmannen på artikel 6.1 e i förordningen. Behandlingen av uppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen grundar sig på punkt 2 g i den artikeln. I 4 och 5 § i det första lagförslaget införs nationella specialbestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen. Specialbestämmelserna grundar sig på det nationella handlingsutrymme som anges i artiklarna 6, 9 och 10 i dataskyddsförordningen. Inom ramen för det handlingsutrymme som artikel 6 i dataskyddsförordningen medger kan man inom den nationella lagstiftningen meddela närmare bestämmelser om exempelvis de enheter till vilka personuppgifter får lämnas ut och de ändamål för vilka personuppgifter får lämnas ut. Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska en medlemsstats lagstiftning uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell i förhållande till det legitima mål som eftersträvas.

Vid behandling av personuppgifter i samband med utövandet av de behöriga myndigheternas undersökningsbefogenheter i enlighet med det första lagförslaget i propositionen ska de skyddsåtgärder som föreskrivs i 6 och 7 § i dataskyddslagen (1050/2018) följas. Skyddsåtgärder enligt allmän lagstiftning anses vara tillräckliga eftersom myndigheternas behandling av personuppgifter inte bedöms utgöra någon betydande risk. Med tanke på arten och omfattningen av, syftet och sammanhanget för de uppgifter som behandlas kan behandlingen av uppgifterna anses vara förenad med en låg risk. Såsom beskrivs närmare i avsnitt 12.2.2 är det viktigt att vid behandlingen av uppgifter säkerställa en hög skydds nivå för den registrerades personuppgifter på nätet samt att säkerställa rätten till liv, personlig frihet och integritet.

12.2.2 Skyddet för privatlivet och personuppgifter

I propositionen föreskrivs i 4 § i det första lagförslaget att de behöriga myndigheterna trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter har rätt att av leverantören av förmedlingstjänster eller av andra personer som avses i artikel 51.1 a i förordningen få de behövliga uppgifter, utredningar och handlingar som anknyter till en misstänkt överträdelse av skyldigheterna enligt förordningen och den föreslagna lagen. Rätten till information måste granskas med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter, som tryggas i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottet har i sin etablerade praxis ansett att lagstiftarens handlingsutrymme begränsas både av denna bestämmelse och av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet, som tryggas i samma moment. Sammantaget är det fråga om att lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna som en helhet (se t.ex. GrUU 11/2018 rd, GrUU 13/2016 rd).

Vid bedömningen av bestämmelser som gäller myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter trots sekretess har grundlagsutskottet noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt

att få och att lämna ut information kan gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över vad uppgifterna ska innehålla. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 2–3, och de utlåtanden som nämns där). I sina analyser av exakthet och innehåll har grundlagsutskottet lagt särskild vikt vid huruvida de uppgifter som lämnas ut är av känslig art. I synnerhet i situationer där de föreslagna bestämmelserna om utlämnande av uppgifter även har gällt känsliga uppgifter, har det för vanlig lagstiftningsordning krävts att bestämmelserna preciseras så att de följer grundlagsutskottets ovan återgivna praxis för bestämmelser som rör rätten att få och att lämna ut myndighetsuppgifter trots sekretess (se t.ex. GrUU 15/2018 rd, s. 39).

Myndighetens rätt till information enligt den föreslagna 4 § är i princip förknippad med kravet på behövlighet. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis om genomförandet av EU-lagstiftningen på grund av företrädet för EU-sekundärrätten sett det som uppenbart att en korrekt tillämpning av rättigheterna till information enligt förordningen måste betraktas som nödvändig i överensstämmelse med grundlagsutskottets vedertagna praxis för reglering av myndigheternas rätt att få och lämna ut information trots sekretess (GrUU 12/2019 rd s. 4). Den reglering av rätten till information som föreslås i det första lagförslaget i propositionen grundar sig till alla delar på förordningen det föreslås inte att myndigheternas rätt till information utvidgas nationellt.

Rätten att få information ska begränsas endast till uppgifter om misstänkta överträdelser av förordningen om digitala tjänster och skyldigheterna enligt den föreslagna lagen. Det nationella handlingsutrymme som ges i artikel 51.6 i förordningen har ansetts göra det möjligt att knyta rätten till information till ett strängare krav på nödvändig information i fråga om uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och därmed jämförbara uppgifter. Rätten att få information ska sålunda på det sätt som föreslås i det första lagförslaget begränsas till vad som är nödvändigt i fråga om uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och uppgifter som är jämförbara med dem med hänsyn till skyddet för privatlivet. Bestämmelserna begränsas också i fråga om dessa uppgifter endast till uppgifter om misstänkta överträdelser av förordningen och lagstadgade skyldigheter. På grundval av det nationella handlingsutrymme som förordningen medger har man i fråga om känsliga uppgifter beaktat grundlagsutskottets utlåtandep Praxis i fråga om reglering av myndigheternas tillgång till och utlämnande av uppgifter trots sekretessbestämmelserna.

I lagförslaget har rätten att få information i enlighet med ordalydelsen i förordningen begränsats till uppgifter som hänför sig till en misstänkt överträdelse av förordningen om digitala tjänster. När det gäller rätten att få information har till de uppgifter som avses i förordningen och som gäller misstänkta överträdelser av förordningen nödvändigtvis ansetts höra också uppgifter som behövs för de behöriga myndigheternas efterlevnadskontroll i enlighet med skyldigheter enligt den nationella lagstiftningen, såsom myndigheternas begäran om information enligt artikel 51.1 i förordningen om digitala tjänster eller av myndigheternas godkända åtaganden enligt artikel 51.2 i förordningen. Rätten till information avser således uppgifter som rör misstänkta överträdelser av förordningen eller skyldigheterna enligt den föreslagna lagen. Vid bedömning av rätten till information är det av vikt att syftet med den förordning som ska övervakas är att säkerställa ett effektivt genomförande av de grundläggande fri- och rättigheterna i onlinemiljön och att minska spridningen av olagligt innehåll på nätet.

Enligt grundlagsutskottet bör bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter också analyseras utifrån praxis för tidigare bestämmelser på lagnivå (GrUU 14/2018 rd och GrUU 15/2018 rd). Även om användningen av begreppet känsliga uppgifter med tanke på tydlighet i lagstiftningen bör undvikas i nationell lagstiftning på grund av att EU:s dataskyddsförordning

börjar tillämpas och begreppet särskilda kategorier av personuppgifter där valts i artikel 9 om skydd av personuppgifter (se även GrUU 14/2018 rd), anser grundlagsutskottet fortfarande att det är motiverat att i konstitutionellt hänseende beskriva vissa kategorier av personuppgifter som känsliga (GrUU 15/2018 rd). Med sådana grupper avses uppsättningar av uppgifter som omfattar mer än enbart de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen (se till denna del också t.ex. GrUU 17/2018 rd). Grundlagsutskottet har lyft fram riskerna med behandlingen av känsliga uppgifter. Utskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för informationssäkerheten och missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (se GrUU 15/2018 rd, även GrUU 13/2016 rd och GrUU 14/2009 rd). Utskottet har därför särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (GrUU 15/2018 rd).

När det gäller skyddet för personuppgifter bör det noteras att de skyldigheter som följer av förordningen när det gäller behandling av personuppgifter syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för grundläggande rättigheter på nätet, bland annat genom att annonser inte presenteras inriktade på grundval av profilering utifrån känsliga personuppgifter som tillhör särskilda kategorier av personuppgifter (artikel 26 i förordningen). Syftet med regleringen är till exempel att se till att känsliga personuppgifter inte utnyttjas vid annonsering som riktas till utsatta personer. Till exempel får information om en persons spelberoende inte vara en grund för att rikta in annonser om spel. På grundval av de skyldigheter som följer av förordningen kan myndigheternas rätt till information således även omfatta de uppgifter som nämns ovan och som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Syftet med rätten att få information i detta avseende är dock att se till att onlineplattformarna följer bestämmelserna i förordningen om förbud mot behandling av vissa personuppgifter i riktad annonsering och därmed säkerställer att tjänstemotagarnas grundläggande rättigheter, inklusive skyddet för privatlivet och personuppgifter, tillgodoses.

För skötseln av de uppgifter som avses i förordningen och det första lagförslaget ska myndigheterna i regel inte behandla känsliga personuppgifter. När det är nödvändigt för att en myndighet ska kunna utföra sina tillsynsuppgifter, är det ändå möjligt att få dessa uppgifter. Förordningen innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter, till exempel när det gäller riktad annonsering på onlineplattformar enligt vad som anges ovan. För att myndigheten ska kunna kontrollera om onlineplattformen har uppfyllt sina skyldigheter i enlighet med förordningen måste myndigheten vid behov få information om hur och vilka personuppgifter onlineplattformen har utnyttjat i sin verksamhet. Därmed är det nödvändigt att behandla känsliga personuppgifter för att efterlevnaden av förordningen ska kunna övervakas och för att de uppgifter som föreskrivs i det första lagförslaget ska kunna utföras.

De behöriga myndigheterna ska enligt 5 § i det första lagförslaget trots sekretessbestämmelserna ha rätt att till varandra lämna ut information eller handlingar som de fått eller upprättat i samband med skötseln av sina uppgifter enligt förordningen och i enlighet med lag samt att för varandra röja sekretessbelagd information, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter enligt förordningen eller denna lag. Rätten till information enligt 5 § ska vara bunden till nödvändighetskravet. I 5 § i det första lagförslaget begränsas också den information som den behöriga myndigheten trots sekretessbestämmelserna har rätt att få av förundersökningsmyndigheter till endast den information som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i 19 § 3 mom. I 5 § föreslås ytterligare bestämmelser om förundersökningsmyndighetens skyldighet att till Transport- och kommunikationsverket lämna de uppgifter om misstänkta överträdelser av artikel 18 i förordningen som är nödvändiga för att verket ska kunna sköta sina uppgifter. De uppgifter som polisen eller någon annan brottsbekämpande myndighet lämnar till Transport- och kommunikationsverket kan innehålla sådana personuppgifter enligt artikel 10 i den allmänna

dataskyddsförordningen som anknyter till brottmålsdomar och brott. Behandlingen av dessa uppgifter är nödvändig för att en effektiv tillsyn över efterlevnaden av förordningen ska kunna säkerställas. Det är också viktigt att artikel 18 i förordningen syftar till att på ett effektivare sätt göra polisen medveten om brottsmisstankar som hotar människors liv och säkerhet och som dyker upp på nätet. Därför ska leverantörer av värdtjänster, till exempel diskussionsforum, i fortsättningen meddela polisen om de får information som ger anledning att misstänka att ett brott som utgör ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske. Den effektiva tillsynen över efterlevnaden av artikel 18 i förordningen syftar således i sista hand till att säkerställa rätten till liv, personlig frihet och integritet enligt 7 § i grundlagen.

Vid beredningen av propositionen har det bedömts att den föreslagna regleringen om erhållande och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter inte innebär en begränsning av skyddet för privatlivet som går längre än vad som är motiverat med beaktande av den vikt som målen bakom förslagen har i förhållande till den grundläggande fri- eller rättighet som begränsas. Den föreslagna regleringen har bedömts vara en nödvändig och proportionell åtgärd för att målen för propositionen ska kunna uppnås. Den föreslagna regleringen av rätten till information är således problemfri med tanke på 10 § i grundlagen.

12.3 De behöriga myndigheternas inspektionsrätt

12.3.1 Nationellt handlingsutrymme

Enligt artikel 51.1 b i förordningen om digitala tjänster ska de behöriga myndigheterna för tillsynen över agerandet hos leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av medlemsstatens behörighet ha befogenhet att utföra, eller begära att en rättslig myndighet i medlemsstaten orderar, inspektioner av lokaler som leverantörer av förmedlingstjänster och andra personer som agerar för ändamål som rör deras närings- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av denna förordning använder för syften relaterade till deras närings- eller yrkesverksamhet. Med andra personer enligt artikeln avses till exempel organisationer som utför revisioner enligt artiklarna 37 och 75.2 i förordningen om digitala tjänster. Myndighetsinspektioner ska kunna utföras för att granska, beslagta, anskaffa och ta kopior av uppgifter om misstänkta överträdelser i någon form, oberoende av lagringsmedium. När de förutsättningar som anges i artikel 57 i förordningen om digitala tjänster uppfylls är Transport- och kommunikationsverket dessutom i egenskap av samordnare skyldigt att på en annan medlemsstats samordnares begäran utföra inspektioner i Finland inom ramen för sina inspektionsbefogenheter. Enligt artikel 60 ska inspektionsbefogenheterna också kunna användas när samordningsmyndigheten deltar i samordningsmyndigheternas gemensamma undersökningar som avses i artikeln i fråga.

Transport- och kommunikationsverket ska också bistå vid kommissionens inspektioner i Finland så som det föreskrivs i artikel 69 i förordningen om digitala tjänster.

I artikel 51.1 b i förordningen om digitala tjänster anges omfattande hos vilka aktörer inspektioner kan utföras och vilka lokaler som kan inspekteras och artikeln lämnar inte något nämnvärt nationellt handlingsutrymme. De behöriga nationella myndigheterna ska på grundval av förordningen kunna utföra inspektioner i lokaler som hänför sig till angivna aktörers närings- eller yrkesverksamhet. Av förordningen framgår inte direkt om inspektionsbefogenheterna är avsedda att även omfatta hemfriden för personer som är föremål för inspektion. Lokaler som omfattas av hemfriden är inte uttryckligen uteslutna i förordningen från de lokaler som är föremål för inspektion och det finns inte heller någon särskild nationell bedömningsmarginal i detta avseende. På denna grund kan det inte anses uteslutet att inspektion enligt förordningen bör

kunna utföras i lokaler som är belägna i anslutning till exempelvis näringsidkarens bostad och som även används för närings- eller yrkesverksamhet. På basis av förordningen får inspektion dock inte utföras i lokaler som uteslutande används för boende av permanent natur.

I artikel 51.1 b definieras uppgifter som omfattas av inspektionen, i likhet med myndigheternas övriga rätt till information, på ett omfattande sätt som uppgifter som anknyter till misstänkta överträdelser av förordningen. Det nationella handlingsutrymme i fråga om myndigheternas rätt till information har ovan behandlats mer ingående. När det gäller inspektionsrätten har till den information om misstänkta överträdelser av förordningen som avses i förordningen nödvändigtvis ansetts höra också uppgifter som behövs i behöriga myndigheters tillsyn enligt förordningen över fullgörandet av skyldigheter i enlighet med nationell lag, såsom myndigheternas begäran om information enligt artikel 51.1 eller myndigheternas fastställda åtaganden enligt artikel 51.2 i förordningen om digitala tjänster.

Förordningen lämnar inte något uttryckligt nationellt handlingsutrymme i fråga om vilka uppgifter som anknyter till överträdelser som får granskas i lokaler som omfattas av inspektionsrätten. I alla lokaler som omfattas av inspektionsrätten ska det i princip vara möjligt att granska uppgifter om vilka som helst misstänkta överträdelser.

Även om artikel 51 i förordningen om digitala tjänster fastställer inspektionsrätten omfattande, lämnar den ett visst nationellt handlingsutrymme som är relevant när det gäller att fastställa gränserna för inspektionsrättens proportionalitet och skyddet för privatlivet. I artikel 51.1 b i förordningen om digitala tjänster lämnas det uttryckligen utrymme för nationellt övervägande om huruvida de behöriga myndigheterna ska ges rätt att självständigt besluta om inspektioner eller om de ska begära inspektionsförordnande av de nationella rättsliga myndigheterna. I artikel 51.6 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs dessutom att lämpliga skyddsåtgärder för utövandet av undersökningsbefogenheter ska fastställas nationellt på det sätt som beskrivs närmare ovan.

Skyldigheten för en samordnare för digitala tjänster enligt artikel 57 i förordningen om digitala tjänster, och vid behov andra nationella myndigheters skyldighet att utföra en inspektion på begäran av en samordnare för digitala tjänster i en annan medlemsstat eller att bistå kommissionen vid en inspektion enligt artikel 69 i förordningen om digitala tjänster innehåller däremot inget nationellt handlingsutrymme. En inspektion på uppdrag av en samordnare för digitala tjänster i en annan medlemsstat kan tänkas innehålla ett visst verkligt nationellt handlingsutrymme i den meningen att inspektionerna utförs i enlighet med samma nationellt fastställda inspektionsbefogenheter och förfaranden som de inspektioner som utförs självständigt av samordnaren för digitala tjänster.

12.3.2 Skydd för privatlivet och hemfriden

I 6 § i det första lagförslaget föreskrivs det med stöd av förordningen om digitala tjänster om de behöriga myndigheternas rätt att få tillträde till lokaler som används av personer enligt definitionen i artikel 51.1 i förordningen för ändamål som hänför sig till deras affärsverksamhet och att i dem utföra inspektioner för övervakning av misstänkta överträdelser av förordningen om digitala tjänster och fullgörandet av de skyldigheter som grundar sig på det första lagförslaget. I bestämmelsen föreslås det att de behöriga myndigheternas inspektionsrätt under vissa förutsättningar ska utsträckas till lokaler som används för boende av permanent natur.

Grundlagsutskottet har i sin yttrandep Praxis om myndigheternas inspektionsrätt när det gäller genomförandet av EU-lagstiftningen ansett att det inte har några konstitutionella invändningar mot den reglering av inspektioner som omfattas av en EU-förordnings tillämpningsområde och

som är nödvändig för EU-lagstiftningen (GrUU 12/2019 rd och GrUU 6/2019 rd). Grundlagsutskottet har också konstaterat att skyddet för hemfriden enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna inte till alla delar sammanfaller med 10 § 3 mom. i grundlagen. Det inbegriper exempelvis inte någon kvalificerad lagreservation av den typ som finns i Finlands grundlag. Därför är det ibland svårt att utan problem samordna även EU-lagstiftning som är förenlig med stadgan om de grundläggande rättigheterna med vår konstitution (se t.ex. GrUU 39/2016 rd, s. 6). Grundlagsutskottet har till denna del ansett att om den inspektionsbefogenhet som ingriper i hemfriden inte till alla delar är sådan som förutsätts i EU-förordningen, ska den inspektionsbefogenhet som ingriper i hemfriden minskas till vad som är nödvändigt med tanke på förordningen. (t.ex. GrUU 6/2019 rd).

Vid beredningen har uppskattats att de inspektionsbefogenheter som anges i det första lagförslaget i propositionen i sin helhet faller inom tillämpningsområdet för förordningen om digitala tjänster och hänför sig till den myndighetskontroll som förutsätts i förordningen. Eftersom den omfattande inspektionsrätt som fastställs i förordningen inte uttryckligen tar ställning till huruvida inspektionsrätten enligt artikel 51.1 b i förordningen även omfattar lokaler som används för permanent boende och eftersom förordningen lämnar ett visst nationellt utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att fastställa villkoren för inspektionernas proportionalitet, har det ansetts möjligt att inom ramen för det nationella handlingsutrymmet precisera inspektionsbefogenheterna i fråga om lokaler som används för permanent boende. Vid preciseringen av bestämmelsen har grundlagsutskottets yttrandepraxis beaktats med tanke på det skydd för hemfriden som tryggas i 10 § 1 mom. grundlagen. Det nationella handlingsutrymme som förordningen medger när det gäller att kräva att de behöriga nationella myndigheterna ska begära förordnande av inspektion från den nationella domstolen har inte utnyttjats.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt 3 mom. i paragrafen kan det genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Enligt grundlagsutskottets ståndpunkt omfattar den enligt 10 § i grundlagen skyddade hemfriden i princip alla slags lokaler som används för boende av permanent natur, till exempel sådana lokaler som finns i en näringsidkares bostad. Enligt utskottet kommer dock inte själva kärnan i hemfriden nödvändigtvis i riskzonen när man inspekterar lokaler där det utövas närings- eller yrkesverksamhet (se t.ex. GrUU 17/2018 rd, s. 4–5, GrUU 54/2014 rd, s. 2/II och GrUU 21/2010 rd, GrUU 6/2019 rd). Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 20/2001 rd, GrUU 69/2002 rd) att åtgärder som går in på hemfridsskyddade områden är godtagbara "för att utreda brott", om åtgärden hänger samman med en konkret och specificerad anledning att misstänka att en lagöverträdelse har skett eller kommer att ske. Enligt utskottets praxis har rätten att förrätta inspektion också kunnat kopplas till ett beteende som förenats med en påföljdsavgift av straffnatur (t.ex. GrUU 7/2004 rd, GrUU 39/2005 rd, GrUU 39/2016 rd och GrUU 39/2016 rd). När det gäller bestämmelser som ingriper i hemfriden har grundlagsutskottet i sina utlåtanden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) ansett att en förutsättning för vanlig lagstiftningsordning är att det av lagbestämmelserna ska framgå att en bostad bara kan inspekteras om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som gäller föremålet för inspektionen.

I lokaler som används för boende av permanent natur får inspektion utföras enligt 6 § 1 mom. i det första lagförslaget endast om lokalerna även används för ändamål som hänför sig till affärs- eller yrkesverksamhet. Dessutom ska en särskild tröskel fastställas för inspektionen. I 6 § 4 mom. i det första lagförslaget föreskrivs det att inspektionen ska vara nödvändig för undersökning av en misstänkt överträdelse. Tröskeln för nödvändighet kan överskridas till exempel när utrustning som används för tillhandahållande av förmedlingstjänster finns i ett rum som används

för boende av permanent natur och en fysisk inspektion av utrustningen är nödvändig för att det ska vara möjligt att kontrollera att bestämmelserna i förordningen om digitala tjänster följs. Utöver nödvändigheten förutsätts i 6 § 4 mom. i det första lagförslaget att det i det fallet i fråga finns grundad och specificerad anledning att misstänka att det har skett eller sker brott mot skyldigheter enligt förordningen eller det första lagförslaget på sätt som kan leda till administrativ påföljdsavgift.

Med hänsyn till omfattningen av den lagstiftning som ska övervakas är det inte möjligt att uttömmande räkna upp de typer av uppgifter för vilka det är nödvändigt att utföra en inspektion i lokaler som omfattas av hemfriden. Syftet med den förordning som övervakas är att säkerställa ett effektivt tillgodoseende av de grundläggande rättigheterna i nätmiljön. Inspektionsrätten rörande lokaler som omfattas av hemfriden gäller uppgifter som är nödvändiga för skötseln av tillsynsuppgifter och som hänför sig till brott mot skyldigheter som grundar sig på förordningen eller det första lagförslaget i propositionen. Omfattningen av inspektionsrätten preciseras i 6 § 2 mom. i det första lagförslaget inom ramen för det nationella handlingsutrymmet i fråga om proportionaliteten så att inspektörerna endast har rätt till affärskorrespondens. Vid utövandet av inspektionsbefogenheterna bör även 8 § i det första lagförslaget, som vid utväxlande av information skyddar det förtroliga förhållandet mellan klient och advokat eller annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde, beaktas. Enligt artikel 51.1 b i förordningen om digitala tjänster har beslagsrätten i samband med en inspektion specificerats inom ramen för det nationella handlingsutrymmet i fråga om proportionalitet, så att material som rör inspektionen kan tas i beslag, det vill säga i praktiken tas i besittning av den myndighet som utför inspektionen, för att kopieras. Beslagtagande kan behövas för att förhindra att uppgifter eller handlingar förstörs. Syftet med preciseringen är att understryka att behövliga uppgifter och handlingar ska kopieras utan onödigt dröjsmål och att de ska återlämnas till den som de beslagtagits av.

De nationella förvaltningsrättsliga bestämmelserna innehåller förfaranden för att stödja inspektionens proportionalitet. Vid inspektionen ska enligt 6 § 3 mom. i det första lagförslaget i propositionen 39 § förvaltningslagen följas. Enligt den ska myndigheten bland annat underrätta en part om tidpunkten då en inspektion inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse. Under inspektionens gång ska parten också om möjligt underrättas bland annat om inspektionens ändamål, hur den genomförs samt om fortsatta åtgärder. Inspektionen ska också förrättas så att inspektionsobjektet eller dess innehavare inte orsakas oskälig olägenhet. Proportionaliteten ska dessutom säkerställas bland annat genom 6 § i förvaltningslagen, enligt vilken myndigheten ska använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag och åtgärderna ska stå i rätt proportion till sitt syfte.

Vid beredningen av propositionen bedömdes att den inspektionsrätt som inom ramen för det nationella handlingsutrymmet specificeras för de behöriga myndigheterna även för lokaler som används för boende av permanent natur är tillräckligt exakt och proportionerlig och inte begränsar hemfriden som skyddas av 10 § grundlagen mer än vad som är nödvändigt för att uppnå målen för regleringen. Privata meddelanden som omfattas av sekretessen för ett konfidentiellt meddelande enligt 10 § i grundlagen har begränsats till att inte omfattas av inspektionsrätten. På de grunder som anges ovan är den föreslagna inspektionsrätten inte problematisk med tanke på grundlagen.

12.4 De behöriga myndigheternas undersökningsbefogenheter och advokathemlighet

12.4.1 Nationellt handlingsutrymme

Förordningen om digitala tjänster innehåller inga detaljerade rättsskyddsbestämmelser om myndigheternas undersökningsbefogenheter. Artikel 51.6 i förordningen om digitala tjänster lämnar,

på det sätt som beskrivs tidigare, utrymme för nationellt säkerställande av att det finns lämpliga skyddsåtgärder för myndigheternas utövande av sina befogenheter, som tar hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna, bland annat rätten till försvar för dem som är föremål för utövandet av befogenheterna.

Myndigheternas undersökningsbefogenheter enligt artikel 51.1 i förordningen om digitala tjänster är omfattande. Myndigheternas rätt till information och deras inspektionsrätt kan vid sidan av leverantörerna av förmedlingstjänster även gälla andra personer som rimligen kan ha kännedom om information som hänför sig till den misstänkta överträdelsen. Förordningens ordalydelse ska tolkas så att begäran om information och inspektioner också kan riktas mot advokater och andra juridiska rådgivare. Vid beredningen gjordes bedömningen att utövandet av de behöriga nationella myndigheternas undersökningsbefogenheter bör begränsas inom ramen för det nationella handlingsutrymme som fastställs i artikel 51.6 för att rättssäkerheten och rätten till försvar ska kunna säkerställas.

12.4.2 Rättssäkerhet

Enligt 21 § andra mom. i grundlagen tryggas garantierna för en rättvis rättegång genom lag. Enligt grundlagsutskottets yttrandepraxis omfattar garantierna för en rättvis rättegång även rätten till rättslig hjälp och rätten att själv välja rättsbiträde och att förtroligt underhandla med biträdet. RP 309/1993 rd, s. 78/II). Rättvisa rättegångar skyddas också i artikel 6 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Bestämmelserna i konventionen har också ansetts innefatta rätten att förtroligt underhandla med rättsbiträdet (se t.ex. GrUU 58/2002 rd, s. 2, GrUU 15/2014 rd).

Grundlagsutskottet har gjort en bedömning av rätten till information i förhållande till advokathemligheten och då utgått ifrån respekten för advokatens och klientens förtroliga förhållande GrUU 58/2002 rd, s. 2). Utskottet har lagt vikt vid att advokatverksamheten och övrig rättslig hjälp ska vara oberoende i förhållande till myndigheterna. Grundlagsutskottet har i sin yttrandepraxis om myndigheternas rätt till information konstaterat att frågan om advokathemligheten av hävd har förknippats med rättegångar men att den också är relevant i förvaltningsförfaranden. Advokathemligheten har i stor utsträckning bedömts uttryckligen med tanke på förvaltningsmyndighetens rätt att få uppgifter och inskränkningar av enskildas skyldighet att lämna uppgifter. I de europeiska domstolarnas och grundlagsutskottets praxis har sekretessplikten bedömts utifrån förvaltningsmyndighetens rätt till information och begränsningarna av den privata informationsskyldigheten. Beaktandet av advokathemligheten kan enligt grundlagsutskottet också betraktas som en del av de garantier för god förvaltning som avses i 21 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 13/2021 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att kravet i grundlagen och Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter att respektera det rättsliga biträdets och klientens förtroliga förhållande också omfattar förundersökning i brottmål och andra faser som föregår en rättegång (GrUU 58/2002 rd). Grundlagsutskottet har ansett det vara problematiskt att ordalydelsen i paragrafen om advokathemlighet avgränsas så att den bara gäller advokater enligt lagen om advokater och deras biträden, trots att begränsningar som gäller rätten till information är avsedda att också täcka in andra rättegångsombud och rättegångsbiträden (GrUU 28/2008 rd).

Den 8 § i det första lagförslaget i propositionen föreslås innefatta ett undantag gällande advokathemligheten som begränsar myndigheternas undersökningsbefogenheter. De behöriga myndigheterna ska inte ha rätt att av en advokat som avses i lagen om advokater (496/1958) eller av ett annat utomstående rättegångsombud eller rättegångsbiträde eller deras biträde eller av en

person till vars förmån rättegångsombudets eller rättegångsbiträdets tystnadsplikt har föreskrivits få konfidentiella uppgifter och handlingar som utväxlats i samband med skötseln av rättegångsombudsuppdraget. Enligt 8 § 1 mom. i det första lagförslaget i propositionen ska såsom rättegångsombuds- och rättegångsbiträdesuppdrag utöver egentliga uppgifter i anslutning till rättegången även räknas juridisk rådgivning angående klientens rättsliga ställning vid förundersökning på grund av brott eller vid annan behandling av målet före rättegången eller vid behandling av målet för inledande eller undvikande av rättegång.

Uppgifter som omfattas av sekretessen i anslutning till rättegångsombuds eller rättegångsbiträdens uppdrag ska inte kunna fås eller granskas genom rättegångsombudet själv eller genom den leverantör av förmedlingstjänster eller genom någon annan organisation eller fysisk person som avses i artikel 51.1 a i förordningen som är hens klient.

Ett sådant undantag från advokathemligheten är tillämpligt på advokater och andra aktörer som utför sådana uppgifter som rättegångsombud och rättegångsbiträde som avses ovan och som omfattas av motsvarande tystnadsplikt. Att utsträcka undantaget också till andra än advokater har ansetts motiverat inte bara med tanke på rättssäkerheten utan även med tanke på den näringsfrihet som tryggas i 18 § i grundlagen.

Undantaget ska dock gälla utomstående rättegångsombud eller rättegångsbiträden och deras biträden, inte till exempel rådgivning som ges av en jurist som står i anställningsförhållande till en näringsidkare, även om juristen fungerar som sin arbetsgivares rättegångsombud eller rättegångsbiträde.

12.5 Administrativa påföljdsavgifter

12.5.1 Nationellt handlingsutrymme

Förordningen ålägger medlemsstaterna att på nationell nivå fastställa påföljdsavgifter som står i proportion till företagets omsättning. Enligt artikel 52 i förordningen ska medlemsstaterna fastställa sanktioner som tillämpas om leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet bryter mot bestämmelserna i förordningen och föreskriva att påföljderna ska tillämpas i enlighet med artikel 51. Påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Det nationella handlingsutrymmet innebär att medlemsstaterna enligt artikel 51.6 ska fastställa särskilda villkor och förfaranden för utövandet av de behöriga myndigheternas befogenheter.

Enligt artiklarna 49.4 och 51.2 c i förordningen ska den behöriga myndighet som utövar tillsyn över efterlevnaden av förordningen ha befogenhet att påföra eller begära att den rättsliga myndigheten påföra leverantörer av förmedlingstjänster en påföljdsavgift för underlåtenhet att följa förordningen. I förordningen specificeras inte vilken typ av överträdelse av skyldigheterna som kan leda till påföljdsavgift, men utgångspunkten för förordningen är att varje överträdelse av skyldigheterna i förordningen ska förenas med en påföljdsavgift som påförs enligt prövning. Förordningen kan dock anses lämna ett nationellt handlingsutrymme genom att medlemsstaten ska fastställa vilka av skyldigheterna enligt förordningen som förenas med myndighetens behörighet att påföra en påföljdsavgift. En del av de skyldigheter som i förordningen anges för leverantörer av förmedlingstjänster i fråga om att iaktta tillbörlig aktsamhet har inte formulerats tillräckligt exakt eller de kan innehålla kvalitativa eller öppna kriterier för förfarandet hos leverantörer av förmedlingstjänster.

Enligt artikel 52 i förordningen ska medlemsstaterna säkerställa att den högsta påföljdsavgift som kan påföras för underlåtenhet att fullgöra en skyldighet som fastställs i förordningen om

digitala tjänster är 6 procent av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under den föregående räkenskapsperioden. Förordningen kan inte anses lämna något handlingsutrymme när det gäller det maximala beloppet av påföljdsavgiften. I 18 § i det första lagförslaget motsvarar maximibeloppet av påföljdsavgiften artikel 52 i förordningen.

Dessutom ska den behöriga myndigheten vara behörig att påföra eller begära att den rättsliga myndigheten påför påföljdsavgifter för underlåtenhet att följa den behöriga myndighetens undersökningsföreläggande. Förordningen lämnar inget handlingsutrymme för vilka som kan bli föremål för en påföljdsavgift om ett undersökningsföreläggande inte har följts. Enligt förslaget kan påföljdsavgift påföras alla aktörer som myndighetens undersökningsföreläggande kan gälla, det vill säga leverantörer av förmedlingstjänster och andra personer enligt artikel 51.1 a som handlar i syfte att bedriva sin närings- eller yrkesverksamhet och som skäligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av förordningen. Förordningen lämnar inget handlingsutrymme när det gäller maximibeloppet för påföljdsavgiften. Enligt artikel 52 i förordningen är den högsta påföljdsavgift som kan påföras för tillhandahållande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information och för underlåtenhet att svara eller korrigera oriktig, ofullständig eller vilseledande information eller underlåtenhet att genomgå en inspektion 1 procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster eller personen under den föregående räkenskapsperioden (artikel 51.2 c och artikel 52).

12.5.2 Grundlagsutskottets praxis

Enligt grundlagsutskottets praxis är påföljdsavgifter administrativa påföljder av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning eller försummelse. I sak jämställer utskottet en ekonomisk påföljd av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (GrUU 12/2019 rd s. 7, GrUU 9/2018 rd, s. 2). Utskottet har i sin praxis ansett att även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte direkt gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte förbigås i ett sammanhang som detta (GrUU 9/2018 rd, s. 3, GrUU 39/2017 rd, s. 3, GrUU 2/2017 rd, s. 5, GrUU 15/2016 rd, s. 5, GrUU 10/2016, s. 7 och GrUU 57/2010 rd, s. 2/II).

Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis ska administrativa påföljder av sanktionskaraktär även uppfylla proportionalitetskraven (t.ex. GrUU 39/2017 rd, s. 3, GrUU 2/2017 rd, s. 5, GrUU 15/2016 rd, s. 5 och GrUU 28/2014 rd, s. 2/II). De bestämmelser som är relevanta för proportionaliteten gäller förutom sanktionernas storlek även de omständigheter som ska beaktas vid fastställandet av påföljdens storlek och avstående från påföljdsavgift (GrUU 12/2019 rd, s. 7). Utskottet har också i sin praxis förutsatt att myndighetens prövning vid beslut om att inte påföra påföljdsavgift ska vara bunden till prövning så att påföljdsavgift inte ska påföras om de villkor som anges i lag uppfylls. (GrUU 46/2021 rd, punkt 17 med hänvisningar).

12.5.3 Rättslig bedömning

I det första lagförslaget föreskrivs i 14–17 § på det sätt som lagenlighetsprincipen förutsätter om de gärningar och försummelse som ska vara föremål för en eventuell påföljdsavgift. Fall av överträdelse av förordningen delas upp på olika paragrafer i enlighet med olika kategorier av förmedlingstjänster. Dessutom föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets och dataombudsmannens behörighet att påföra påföljdsavgift samt, i fråga om vissa artiklar i förordningen, om konsumentombudsmannens behörighet att hos marknadsdomstolen föreslå påförande av påföljdsavgift.

Dessutom fastställs enligt förslaget ett högsta belopp för den eventuella påföljdsavgift som följer av överträdelse av skyldigheterna i förordningen, de fallspecifika kriterier som ska beaktas vid beräkningen av påföljdsavgiften och verkställigheten av påföljdsavgiften. Påföljdsavgift påförs genom ett förvaltningsbeslut som är förknippat med besvärsmått. I fråga om de bestämmelser i förordningen där konsumentombudsmannen är tillsynsmyndighet, ska påföljdsavgiften påföras av marknadsdomstolen.

Syftet med förordningen om digitala tjänster är att öka säkerheten och öppenheten för dem som använder förmedlingstjänster. Syftet hänger samman med yttrandefriheten, skyddet för privatlivet och säkerheten som garanteras i grundlagen och i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Dessa är godtagbara mål för den påföljdsreglering som anges i 14–17 § i det första lagförslaget.

Påföljdsavgifterna kan anses vara nödvändiga och proportionerliga i enlighet med vad som anges i specialmotiveringen till 14–17 §.

Syftet med den föreslagna regleringen av påföljdsavgifter är att se till att leverantörerna av förmedlingstjänster följer bestämmelserna i förordningen. Bestämmelserna om påföljdsavgifter har en allmänt avhållande inverkan. Lindrigare påföljder eller hot om påföljder med tanke på tillsynens effektivitet och funktion har inte ansetts vara tillräckliga i förordningen och syftet med förordningen är att säkerställa en effektiv övervakning på EU-nivå av att skyldigheterna fullgörs. Man kan uppskatta att de förmedlingstjänster som regleras i förordningen i framtiden kommer att spela en allt större roll i samhället när det gäller informationsförmedling och kommunikation mellan människor, och att deras roll kommer att fortsätta att öka som ett instrument för att bedriva näringsverksamhet.

I propositionens 14–17 § om påföljdsavgifter föreslås det att vid överträdelse av skyldigheterna i fråga i förordningen (frånsett artikel 18) ska redan en enda överträdelse av skyldigheten i enlighet med myndighetens prövning vid allvarigare överträdelser kunna leda till att en påföljdsavgift påförs. Detta är nödvändigt för en effektiv tillsyn över efterlevnaden av förordningen.

Den föreslagna regleringen av påföljdsavgifter ska vara proportionell. Påföljdsavgiftens maximibelopp föreslås vara 6 procent av förmedlingstjänstleverantörens omsättning när myndigheten anser det lämpligt att påföra påföljdsavgiften. Påföljdsavgift kan påföras när överträdelserna, med beaktande av såväl hur omfattande, allvarig och återkommande den är som av förmedlingstjänsternas omfattning, är av sådan art att myndigheten måste anse att överträdelserna förutsätter påförande av påföljdsavgift. Härvid ska även procentsatsen för påföljdsavgiften på grundval av den föreslagna 18 § grunda sig på en helhetsbedömning.

Maximibeloppet av påföljdsavgiften ska alltid stå i proportion till företagets omsättning och därför vara proportionell.

Påföljdsavgiftens storlek ska i enskilda fall basera sig på myndighetens helhetsbedömning. I artikel 18.1 i förslaget finns en förteckning över de faktorer som myndigheten ska beakta vid helhetsbedömningen. Om förutsättningarna för avstående från påföljdsavgift föreskrivs i 19 §.

Förslaget är inte problematiskt med tanke på oskuldspresumtionen, eftersom det inte grundar sig på ansvar oberoende av vållande.

I enlighet med artikel 52 i förordningen ska den påföljdsavgift som i 20 § i det första lagförslaget föreskrivs för försummelse av ett undersökningsförordnande som en myndighet utfärdat uppgå

till 1 procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för leverantören av förmedlingstjänster eller en annan person. Med annan person avses enligt artikel 51.1 i förordningen en person eller ett företag som rimligen kan ha information om en misstänkt överträdelse av förordningen.

Den behöriga myndighet som har undersökt ett fall av överträdelse av förordningen om digitala tjänster är den lämpligaste aktören att påföra påföljdsavgift eller göra en framställan om påförande av påföljdsavgift.

Enligt propositionen ska Transport- och kommunikationsverket påföra en påföljdsavgift vid brott mot de skyldigheter som hör till verkets tillsynsbehörighet, medan dataombudsmannens påföljdskollegium som avses i dataskyddslagen, ska påföra påföljdsavgifter för brott mot de skyldigheter som hör till dataombudsmannens behörighet.

Konsumentombudsmannen ska vara behörig att hos marknadsdomstolen föreslå att en påföljdsavgift påförs i fråga om de skyldigheter enligt förordningen som övervakas av konsumentombudsmannen.

De behöriga myndigheterna ska övervaka fullgörandet av olika skyldigheter och ska därför ha separata befogenheter. Eventuella överlappande påföljdsförfaranden kan förhindras genom samarbete mellan myndigheterna i enlighet med artikel 49.2 i förordningen om digitala tjänster och enligt de allmänna principerna om förbud mot dubbel straffbarhet (två administrativa påföljdsavgifter på grundval av samma faktiska omständigheter har särskilt behandlats i EU-domstolens rättspraxis (se t.ex. mål C-117/20 bpost och C-151/20 Nordzucker).

I de föreslagna paragraferna om påföljdsavgifter föreslås inte någon påföljdsavgift för de skyldigheter enligt förordningen som inte anges tillräckligt exakt eller som innehåller kvalitativa eller öppna kriterier för förfarandet. En eventuell påföljdsavgift ska därför inte kopplas till artiklarna 14.1, 14.4, 16.6, 17.4, 20.4, 23, 24.2, 25, 28.1, 30.2 första stycket, 31.3 i förordningen.

De transparensrapporteringskyldigheter som i artiklarna 15 samt 24.1 och 24.5 i förordningen föreskrivs för leverantörer av förmedlingstjänster och artikel 21 ska inte kunna leda till någon påföljdsavgift på grund av den likvärdighetsprincip samt den nödvändighets- och proportionalitetsprincip som tillämpas i EU-rätten. I Finland har en påföljdsavgift inte kopplats till motsvarande transparensrapporteringskyldigheter i den nationella lagstiftningen. Inte heller i samband med procedurbestämmelserna i artiklarna 9 och 10 i förordningen föreslås någon påföljdsavgift. Dessa artiklar hänför sig till förelägganden från myndigheter som ålägger förmedlingstjänsten att avlägsna olagligt innehåll från sin tjänst eller att till myndigheten lämna uppgifter om dem som använder tjänsten. Bestämmelserna i artiklarna 9 och 10 hänför sig till förfarandet och tjänstleverantörens skyldighet att reagera på ett föreläggande som avses i artiklarna 9 och 10 och som en finländsk myndighet eller eventuellt en myndighet i en annan medlemsstat riktar mot en finländsk aktör. Artiklarna 9 och 10 ger inte myndigheterna befogenhet att meddela förelägganden eller föreskriva skyldigheter att följa dessa bestämmelser. När det gäller alla skyldigheter enligt förordningen om digitala tjänster har man också bedömt den eventuella negativa inverkan som införandet av påföljdsavgiften kan ha på yttrandefriheten och uttrycksfriheten.

I situationer där värdtjänstleverantören återkommande bryter mot bestämmelsen har Trafik- och kommunikationsverkets behörighet att påföra påföljdsavgift i förslaget fogats till skyldigheten enligt artikel 18 i förordningen. Enligt denna artikel är leverantörer av värdtjänster (t.ex. onlinaplattformar och leverantörer av molntjänster) som har kännedom om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har skett eller håller på att ske,

skyldiga att underrätta de brottsbekämpande myndigheterna. Skyldigheten enligt artikeln är i viss mån öppen, men dess syfte är viktigt för individernas och den allmänna säkerhetens skull. Skyldigheten är avsedd att skydda en betydande rättsfördel mot bakgrund av detta. Därmed kan det med hänsyn till proportionalitetsprincipen anses motiverat att verket, i situationer där överträdelsen av artikeln är återkommande och överträdelsen kan bevisas på ett tillförlitligt sätt, har befogenhet att påföra en påföljdsavgift.

När det gäller artikel 28.1 föreslås det inte att skyldigheten förenas med någon påföljdsavgift. Detta beror på öppenheten i och omfattningen av skyldigheten i artikeln, som inte bara omfattar en hög grad av integritet för minderåriga, utan även säkerheten på plattformen. Enligt denna bestämmelse ska leverantörer av onlineplattformar som är tillgängliga för minderåriga på sina tjänster införa lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa en hög nivå av integritet och säkerhet för minderåriga. Enligt förslaget övervakas denna artikel i Finland av dataombudsmannen i fråga om onlineplattformar som är etablerade i Finland. Skyldigheten i artikeln är allmän och rör även de skyldigheter som anges i EU:s allmänna dataskyddsförordning i artiklarna 25 (inbyggt dataskydd och dataskydd som standard) och 32 (säkerhet i samband med behandlingen).

Beroende på omständigheterna kan onlineplattformen vara antingen en i den allmänna dataskyddsförordningen avsedd personuppgiftsansvarig eller ett personuppgiftsbiträde. Skyldigheten enligt artikel 25 i den allmänna dataskyddsförordningen gäller endast personuppgiftsansvariga. Skyldigheten enligt artikel 32 i den allmänna dataskyddsförordningen gäller i sin tur både personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden. En leverantör av onlineplattformar enligt förordningen om digitala tjänster kan vara antingen personuppgiftsansvarig eller personuppgiftsbiträde. Det är alltid fråga om en bedömning från fall till fall. Skyldigheten enligt artikel 28.1 i förordningen om digitala tjänster avser artiklarna 25 och 32 i dataskyddsförordningen.

Bestämmelser om eventuella påföljdsavgifter för överträdelse av artiklarna 25 och 32 i dataskyddsförordningen finns i dataskyddsförordningen. Även om det föreslås att onlineplattformar inte ska kunna påföras någon påföljdsavgift för överträdelse av artikel 28.1 i förordningen påverkar detta inte på något sätt dataombudsmannens rätt att ålägga en onlineplattform en påföljdsavgift för överträdelse av artiklarna 25 och 32 i dataskyddsförordningen.

Enligt 20 § i propositionen ska tillsynsmyndigheten i enlighet med artiklarna 51.2 och 52.3 i förordningen vara behörig att påföra en påföljdsavgift för överträdelse av bestämmelserna om myndighetens undersökningsförfarande. Det högsta beloppet för denna påföljdsavgift ska enligt förordningen vara 1 procent av den årliga inkomsten eller den globala omsättningen för den leverantör av förmedlingstjänster eller den andra person som avses i artikel 51.1 a och som har gjort sig skyldig till överträdelse av bestämmelserna om undersökningsförfarande. Den föreslagna bestämmelsen är i sak och med avseende på påföljdsavgiftens storlek av samma typ som 37 a § i konkurrenslagen.

12.5.4 Påföljdsavgift för myndigheter

I förarbetena till dataskyddslagen (RP 9/2018 s. 57–58) föreslogs och grundlagsutskottet har antagit en strategi för att inte ålägga myndigheter påföljdsavgifter (GrUU 14/2018). Grundlagsutskottet har upprepat sin i samband med dataskyddslagen framförda ståndpunkt i sitt utlåtande till U-skrivelsen GrUU 37/2021 rd.

Under beredningen av EU-förordningen om digitala tjänster kunde man inte i förordningen införa en bestämmelse om att en medlemsstat nationellt kan föreskriva att påföljdsavgifter inte kan påföras en myndighet. Bakgrunden är att myndigheterna i allmänhet inte tillhandahåller

sådana ekonomiska verksamheter eller tjänster som skulle kunna anses uppfylla definitionen av informationssamhällestjänst i enlighet med förordningens tillämpningsområde och ännu mer exakt definitionen av förmedlingstjänster. Samtidigt finns det ingen anledning att behandla en myndighet på ett annat sätt än en privat tjänsteleverantör om myndigheten tillhandahåller en sådan ekonomisk tjänst.

Till skillnad från övriga Europa finns det i Finland en myndighet som för ett fi-domänregister och ett ax-domänregister. Transport- och kommunikationsverket för med stöd av lag ett register över domännamn med landskoden fi och Ålands landskapsregering för ett register över domännamn med landskapskoden ax. Man kan anse att de ovannämnda domännamnregistren omfattas av den i förordningen definierade kategorin "enbart vidarebefordran" och i tillämpliga delar binds av skyldigheterna i artiklarna 9–15. För dessa skyldigheter föreslås i propositionen att en påföljdsavgift fogas till artiklarna 11 och 12. Skyldigheter som med stöd av denna lag är förknippade med påföljdsavgift enligt prövning gäller myndigheternas skyldigheter som registerförare för registret över fi-landskoder och registret över ax-landskapskoder. Dessa skyldigheter gäller publiceringen av en kontaktpunkt på nätet.

12.6 Förhindrande av tillgång till en tjänst

I 22 § i det första lagförslaget i propositionen föreslås det befogenheter för myndigheter som grundar sig på artikel 51.3 i förordningen om digitala tjänster när det gäller att hindra användare från att få tillgång till förmedlingstjänster. Enligt förordningen ska befogenheterna tillämpas i sista hand efter det att den behöriga myndigheten har utövat sina övriga befogenheter enligt förordningen för att ingripa i verksamhet som strider mot förordningen. En förutsättning för utövandet av dessa befogenheter är dessutom att den behöriga myndigheten bedömer att en överträdelse av förordningen innebär ett brott som utgör ett hot mot människors liv eller säkerhet. I dessa situationer kan myndigheten begära att tingsrätten förordnar en interimistisk begränsning av åtkomsten till förmedlingstjänsten. De föreslagna befogenheterna är av betydelse med tanke på yttrandefriheten och näringsfriheten enligt 12 § respektive 18 § i grundlagen.

Till yttrandefriheten hör enligt 12 § 1 mom. i grundlagen rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Genom yttrandefriheten tryggas också kommersiell kommunikation. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att skyddet av yttrandefriheten i princip också täcker reklam och marknadsföring. Men dessa kan begränsas i större omfattning än vad som är möjligt inom yttrandefrihetens innehållsliga kärnområde. Å andra sidan bör också lagstiftning om reklam och marknadsföring uppfylla de allmänna villkoren för en lag som begränsar en grundläggande fri- och rättighet (GrUU 40/2013 rd, s. 2, GrUU 6/2012 rd, s. 2, GrUU 17/2011 rd, s. 2, GrUU 21/2010 rd, s. 3 och GrUU 3/2010 rd, s. 2).

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Orden ”i enlighet med lag” i momentet hänvisar till möjligheten att genom lag begränsa den rättighet som tryggas i bestämmelsen (RP 309/1993 rd, s. 71/II).

Huruvida inskränkningarna i yttrandefriheten och näringsfriheten är grundlagsenliga avgörs på basis av de allmänna förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd, s. 4). Viktigt i detta avseende är huruvida inskränkningarna är noggrant avgränsade och exakt fastställda, huruvida det existerar grunder för inskränkningarna som är godtagbara med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet och

huruvida inskränkningen är dikterad av ett vägande samhälleligt behov samt huruvida det proportionalitetskrav som uppställts för inskränkningen har uppfyllts, det vill säga huruvida inskränkningen är nödvändig för att målet ska nås och även i övrigt proportionell.

När det gäller en sådan begäran som avses i 22 § i det första lagförslaget är det den behöriga myndigheten som ska göra begäran till tingsrätten. Befogenheterna och förutsättningarna för att utöva dem har lyfts fram tydligt i lagförslaget.

En förutsättning för begäran från myndigheten enligt 22 § 2 mom. till tingsrätten är att det är fråga om en situation med överträdelse av förordningen som orsakar allvarlig skada och som den behöriga myndigheten bedömer att innebär ett brott som utgör ett hot mot människors liv eller säkerhet. Det kan anses finnas en godtagbar grund för begränsningen med tanke på systemet för grundläggande rättigheter för att skydda människors liv och säkerhet, och begränsningen kan anses krävas på grund av ett vägande samhälleligt behov.

Med tanke på kravet på proportionalitet i lagstiftningen ska det anses betydelsefullt att tröskeln för att utöva befogenheterna, enligt vad som sagts ovan, föreslås bli relativt hög. Om den behöriga myndigheten redan har utövat alla sina övriga befogenheter enligt förordningen och lagen och överträdelsen av förordningen fortsätter och enligt myndighetens bedömning utgör ett brott som medför ett hot mot människors liv och säkerhet, ska myndigheten från tingsrätten begära ett förordnande om hindrande av tillgång till tjänsten.

Dessutom ska den åtgärd som begränsar yttrandefriheten och näringsfriheten dimensioneras proportionerligt. Enligt 22 § i lagförslaget ska de begränsningar som tingsrätten beslutar om stå i rätt proportion till arten och varaktigheten av den verksamhet som strider mot förordningen samt till hur allvarlig och återkommande den är, utan att de oskäligt begränsar tjänstemottagarnas yttrandefrihet och tillgång till laglig information. Enligt 22 § 2 mom. i det första lagförslaget i propositionen kan den behöriga myndigheten begära att tingsrätten meddelar ett förordnande som tillfälligt begränsar användarnas tillgång till tjänsteleverantörens tjänster. Om detta inte är tekniskt möjligt kan den behöriga myndigheten begära att den rättsliga myndigheten i en medlemsstat utfärdar ett föreläggande som begränsar tillgången till onlinegränssnittet för den leverantör av förmedlingstjänster där överträdelsen äger rum.

Det ska också anses vara av betydelse att den behöriga myndigheten enligt 22 § 4 mom. i det första lagförslaget ska höra den tjänsteleverantör som bryter mot förordningen om digitala tjänster, andra parter och den leverantör av förmedlingstjänster som beslutet riktar sig mot, om denna är en annan än den leverantör av förmedlingstjänster som bryter mot förordningen om digitala tjänster. Även tingsrätten bör höra parterna, utom om hörandet inte kan ske så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver. (GrUU 60/2001 rd, s. 3/II).

Förutsättningarna för de åtgärder som tingsrätten bestämmer regleras i 22 § 3 mom. Tingsrätten kan meddela ett förordnande om en leverantör av förmedlingstjänster som bryter mot förordningen om digitala tjänster också gör sig skyldig till en uppenbart straffbar gärning som utgör ett hot mot människors liv eller säkerhet. En förutsättning för tingsrättens förordnande är att det inte med stöd av annan lagstiftning är möjligt att ingripa i överträdelsen av förordningen om digitala tjänster. Tingsrättens begränsningar ska stå i proportion till arten, allvaret, upprepningen och varaktigheten av den verksamhet som strider mot förordningen samt det aktuella brottet, utan att de utan grund påverkar tjänstemottagarnas yttrandefrihet och tillgång till lagliga uppgifter. Den begränsning av åtkomsten till tjänsteleverantörens tjänster som tingsrätten förordnar gäller i fyra veckor, och tidsfristen kan förlängas.

Enligt 22 § 5 mom. i lagförslaget har leverantören av förmedlingstjänster i fråga rätt att ansöka om upphävande av förordnandet hos den tingsrätt som meddelat förordnandet.

12.7 Påföljdskollegium vid Transport- och kommunikationsverket

12.7.1 Nationellt handlingsutrymme

Det föreslagna påföljdskollegium som ska inrättas vid Transport- och kommunikationsverket (7 a § i det fjärde lagförslaget) grundar sig inte uttryckligen på kraven i EU-lagstiftningen. EU-lagstiftningen ligger dock till grund för förslaget: I EU-lagstiftningen föreskrivs i allt högre grad möjlighet att påföra höga administrativa sanktionsavgifter i tillsynen inom Transport- och kommunikationsverkets verksamhetsområde (se avsnitt 3.7.1). Detta gäller även i förordningen om digitala tjänster (se 14–17 § i det första lagförslaget). Grundlagsutskottet ger å sin sida i sin utlåtandepraxis ett kollegialt organ befogenhet att fatta beslut om påföljder när påföljdsavgiften är hög och sanktionen därmed sträng (GrUU 14/2018 rd, GrUU 24/2018 rd och GrUU 12/2019 rd).

Behörigheten att påföra administrativa påföljdsavgifter hör i förordningen om digitala tjänster och i annan relevant EU-lagstiftning till den tillsynsmyndighet eller domstol som utsetts av medlemsstaten på förslag av tillsynsmyndigheten. I Finland har man försökt undvika att anvisa domstolen bestämmanderätt för att förhindra att besvärsvägen består av bara en instans. Det faktum att påföljdsavgiften i princip påförs i ett förvaltningsförfarande talar också för att befogenheterna ska anvisas en myndighet. Det kollegiala organets uppdrag att besluta om administrativa påföljdsavgifter bör därmed vara lagfäst, så att det är ett organ inom tillsynsmyndigheten. (Jfr. (GrUU 14/2018 rd, s. 19) I stället har beslutsförfarandet i fråga om sanktioner i EU-lagstiftningen i princip delegerats till nationell prövningsrätt (processuell autonomi) under förutsättning att likvärdighets- och effektivitetsprincipen uppfylls (C-201/02, punkt 67 i Delena Wells). Det finns dock vissa allmänna krav på de behöriga myndigheternas verksamhet i EU-lagstiftningen. I artikel 50.1 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs det till exempel att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utför sina uppgifter på ett opartiskt och transparent sätt och i rätt tid samt med tillräckliga tekniska och ekonomiska resurser och personalresurser. Även allmänna procedurgarantier kan vara reglerade. Till exempel anges i artikel 51.6 i förordningen om digitala tjänster att det måste säkerställas att utövandet av befogenheterna är förenat med ändamålsenliga skyddsmekanismer som fastställs i den tillämpliga nationella lagstiftningen i överensstämmelse med stadgan om de mänskliga rättigheterna och med unionsrättens allmänna principer.

Dessa krav måste också beaktas i regleringen av påföljdskollegiet, även om de ofta uppfylls redan genom allmän administrativ lagstiftning och genom myndigheternas oberoende ställning. Enligt förslaget ska medlemmarna i påföljdskollegiet agera oberoende och opartiskt (7 a. § 3 mom. i det fjärde lagförslaget), vilket i sin tur bidrar till att säkerställa kravet på opartiskhet enligt EU-lagstiftningen. Påföljdskollegiet stärker också rättssäkerheten och kan därmed fungera som den skyddsåtgärd som krävs. Den föreslagna regleringen grundar sig dock huvudsakligen på nationella konstitutionella villkor.

12.7.2 Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Enligt 2 mom. i paragrafen ska offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att

söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag.

Enligt propositionen påförs administrativa sanktioner genom förvaltningsmyndighetens beslut enligt det förfarande som anges i förvaltningslagen. Detta bidrar till att trygga rättssäkerheten. Grundlagsutskottet ansåg dock i samband med behandlingen av dataskyddslagen att rättskyddsintresset i de föreslagna administrativa påföljdsavgifterna hade betonats kraftigt med beaktande av påföljdsavgiftens karaktär av sanktion och avgiftens stränghet. Enligt utskottet var de mycket höga administrativa påföljdsavgifterna enligt dataskyddsförordningen inte jämförbara med de administrativa påföljder som myndigheterna då påförde. Rättskyddet enligt 21 § grundlagen och framför allt garantierna för ett lämpligt förfarande och syftet med dem kunde anses vara särskilt accentuerade i en sådan situation. Utskottet ansåg att beslutsfattandet om administrativa påföljdsavgifter ska åläggas ett kollegialt organ. Att förfarandet för att påföra påföljdsavgifter är behörigt, oavhängigt och rättvist på det sätt som krävs i 21 § i grundlagen säkerställs genom lagstiftning om att ett kollegialt organ är behörigt att fatta beslut om att påföra påföljdsavgift. Den här ändringen var en förutsättning för att det första lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 14/2018 rd, s. 19). Grundlagsutskottet beaktade också den betydande prövningsrätt som återstår för att fastställa påföljden och dataombudsmannens ställning som enskild tjänsteman (GrUU 14/2018 rd, s. 18). Grundlagsutskottet har i samband med propositionen om Finansinspektionen upprepat att det är lämpligt att tilldela befogenheten att fatta kollegiala beslut när påföljdsavgiften är stor och sanktionen därmed är sträng (GrUU 12/2019 rd, s. 7).

Det föreslagna påföljdskollegiet ska fatta sitt beslut på föredragning (7 a § 1 mom. i det fjärde lagförslaget i propositionen), och de ärenden som hör till påföljdskollegiets beslutanderätt avgränsas från rätten för Transport- och kommunikationsverkets generaldirektör att överta avgörandet av ett ärende (7 § 1 mom. i det fjärde lagförslaget) (jfr GrUU 14/2018 rd, s. 19).

Påföljdskollegiets beslutanderätt ska bestämmas enligt beloppet av den föreslagna påföljdsavgiften. I EU-domstolen har det blivit allt vanligare att det högsta beloppet av påföljdsavgiften kopplas till årsinkomsten eller årsomsättningen. Även på nationell nivå föreskrivs ofta att de påföljdsavgifter som påförs juridiska personer av hänsyn till proportionalitet samt allmänt och särskilt avhållande verkan ska omfatta en viss procentuell andel av omsättningen under det år som föregår gärningen eller försummelsen (Justitieministeriet (2018): (Utveckling av regleringen som gäller administrativa påföljder av straffkaraktär. Arbetsgruppens betänkande. Justitieministeriets publikation 52/2018, s. 40)

Det är i sig inte ovanligt att målets art påverkar sammansättningen i det beslutsfattande organet. Det att ett kollegialt organ krävs för påförande av höga påföljdsavgifter återspeglar detta i sig. Detta är också fallet i ett bredare sammanhang, till exempel när det gäller domstolarnas rättsskipning. Nytt i förslaget är att arten av det mål enligt vilket sammansättningen bestäms ändå inte enligt förslaget ska fastställas med hänsyn till exempelvis gruppen av ärenden eller ärendets svårighetsgrad, utan med hänsyn till omfattningen av en mekaniskt framlagd påföljd. Den fasta gräns på 100 000 euro som nu föreslås kan därför i vissa fall leda till att påföljderna för stora företag fastställs i ett kollegialt organ, medan en enskild tjänsteman för mindre företag fattar beslut, även om det procenttal som avspeglar straffens relativa stränghet och gärningens klandervärdhet är desamma. Detta bör ses mot bakgrund av den jämlikhet som tryggas i 6 § grundlagen, förutom att det i det rättskydd som avses i 21 § i grundlagen också ingår att var och en har rätt att få sin sak behandlad på behörigt sätt.

I den allmänna jämlikhetsklausulen i 6 § 1 mom. i grundlagen ingår ett krav på enahanda bemötande i lika fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Bestämmelsen om jämlikhet i 6 § i grundlagen gäller

individer. Jämlikhetsprincipen kan trots allt vara relevant också i bedömningen av bestämmelser som gäller juridiska personer, inte minst om bestämmelserna indirekt kan påverka fysiska personers rättsliga ställning (GrUU 13/2020 rd, s. 3 och de utlåtanden som det hänvisas till där). När det gäller juridiska personer har frågan om likabehandling ofta tagits upp i samband med egendomsskyddet eller stöd (se GrUU 13/2020 rd, s. 3 och de utlåtanden som det hänvisas till där; GrUU 72/2014 rd, s. 2 och GrUU 37/2010 rd, s. 3/I). Nu är det fråga om processuell reglering, eftersom likabehandling inför lagen av hävd i första hand har inneburit kravet på likabehandling vid tillämpningen av lagen (RP 309/1993, s. 46). Också aspekter som har med förfarandet att göra har behandlats ur ett jämlikhetsperspektiv (se GrUU 32/2018 rd, s. 3 och GrUU 4/2018 rd, s. 2). Enligt regeringens uppfattning har grundlagsutskottet inte gjort någon bedömning av en alldeles motsvarande situation, eftersom det inte handlar om processuella krav utan om sammansättningen av det organ som avgör ärendena. I och för sig har en gräns som anges i penningbelopp redan använts till exempel vid fastställandet av tingsnotariernas behörighet (16 § 1 mom. 1 punkten i lagen om domstolspraktik, 674/2016), se även RP 278/2010 rd, s. 21). Situationerna är dock inte helt jämförbara (se GrUU 4/1993 rd, s. 2 om förekomsten av ett tingsnotariesystem och GrUU 53/2014 rd, s. 3 om en lättare domför sammansättning för förmuftig resursfördelning och effektivare arbete).

Grundlagsutskottet har av hävd konstaterat att jämlikhetsprincipen inte sätter några stränga gränser för lagstiftarens prövning när man strävar efter att anpassa regleringen efter kraven utifrån samhällsutvecklingen. Skillnaderna får emellertid inte vara godtyckliga och de får inte bli oskäligen (se t.ex. GrUU 72/2014 rd, s. 2/II). Utskottet har samtidigt i sina ställningstaganden understrukit hur viktig den grundlagsfästa jämlikhetsprincipen är i relation till det straffrättsliga påföljdssystemet (GrUU 7/2014 rd, s. 5/II). Vid bedömningen av förslaget kan hänsyn tas till att syftet med förslaget är att stärka rättssäkerheten och ändamålsenligheten i beslutsförfarandet, särskilt i fråga om höga påföljdsavgifter. När det gäller lägre påföljdsavgifter kommer situationen inte att förändras ur rättssäkerhetssynpunkt. De skillnader som ändringarna ger upphov till är varken godtyckliga eller oskäligen. Ändringen gäller i praktiken juridiska personer. Företagsstorleken, och därmed det absoluta beloppet, kan också i viss mån anses korrelera med ärendets omfattning och svårighetsgrad.

Förslaget strider inte heller mot Finlands skyldigheter i fråga om mänskliga rättigheter. Den straffrättsliga grenen i artikel 6 i Europakonventionen (rätt till en rättvis rättegång) kan också vara tillämplig på administrativa sanktioner (Grande Stevens m.fl. mot Italien, nr 18640/10 m.fl., § 94–101, 4.3.2014). Den föreslagna regleringen, tillsammans med den allmänna förvaltningslagstiftningen, ger också tillräckliga garantier för kraven enligt artikel 6, även om det i sig står klart att domstolarnas rättskipning regleras noggrannare än den påföljdsavgift som påförs hos en myndighet genom förvaltningsförfarande. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har dock i sin tolkningspraxis godtagit att en icke-traditionell straffrättslig påföljd i första instans även kan påföras av andra rättsinstanser än sådana som uppfyller alla krav i artikel 6, om ärendet kan föras till ett sådant organ för behandling (A. Menarini Diagnostics S.R.L. mot Italien, nr 43509/08, § 58 och 59, 27.9.2011). Detta kriterium uppfylls genom rätten att söka ändring hos förvaltningsdomstolen.

Domstolen för de mänskliga rättigheterna har behandlat artikel 6 i Europakonventionen tillsammans med förbudet mot diskriminering i artikel 14 (Sâmbata Bihor Greek Catholic Parish mot Rumänien, nr 48107/99, § 79–82, 12.1.2010). Enligt regeringens uppfattning är det dock inte fråga om diskriminering i den mening som avses i artikel 14 i Europakonventionen. I vilket fall som helst ska det finnas objektiva och godtagbara skäl till arrangemanget.

12.7.3 Statsförvaltningen och lagbundenhet inom myndighetsverksamhet

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. I all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. I övrigt kan bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning.

Det föreslagna påföljdskollegiet ska fastställa påföljdsavgifter. Det kommer alltså att utöva betydande offentlig makt. På grund av att påföljdskollegiet uppgifter omfattar utövning av offentlig makt ska de allmänna grunderna för kollegiet enligt 119 § 2 mom. i grundlagen regleras genom lag. Dessa allmänna grunder omfattar främst organets namn, verksamhetsområde, huvudsakliga uppgifter och befogenheter. Dessa principer ska enligt grundlagsutskottets praxis också följas när enheter av ny typ som utövar offentlig makt inrättas vid en myndighet eller något annat organ inom statsförvaltningen. Även i fråga om organ av nämndtyp ska dessa kriterier beaktas. Till dem hör också bestämmelser om hur en nämnd ska tillsättas, vilken sammansättning den ska ha och hur lång mandattiden är (GrUU 24/2018 rd, s. 3 med hänvisningar). Eftersom påföljdskollegiet ska utöva betydande offentlig makt bör dess sammansättning och beslutförhet enligt 2 § 3 mom. och 119 § 2 mom. i grundlagen framgå direkt av lagen (se GrUU 24/2018 rd, s. 4).

Den föreslagna regleringen uppfyller dessa krav. Påföljdskollegiet ska vara en del av Transport- och kommunikationsverket, dess kollegiala organ. Som en del av Transport- och kommunikationsverket bestäms dess verksamhetsområde enligt verkets verksamhetsområde. Dess uppgifter ska dock vara begränsade till att fastställa påföljdsavgifter med höga belopp (7 a § 1 mom. i det fjärde lagförslaget). Det ska finnas bestämmelser i lagen om påföljdskollegiets sammansättning och mandatperiod samt behörighetsvillkoren (7 a § 2 mom. i det fjärde lagförslaget) liksom om kollegiets beslutförhet och om beslutsfattandet (7 a § i det fjärde lagförslaget). På det sätt som nämns ovan ska det dessutom föreskrivas om medlemmarnas oberoende och opartiskhet (7 a § 3 mom. i det fjärde lagförslaget). Regleringen av mandatperiodens längd bidrar också till att garantera oberoendet för medlemmarna i påföljdskollegiet. (GrUU 14/2016 rd, s. 3–4 och GrUU 2/2006 rd, s. 4/I). I förslaget är det fråga om att ordna den interna beslutanderätten inom Transport- och kommunikationsverket. Transport- och kommunikationsverkets behörighet att fastställa påföljdsavgifter och förfaranden som relaterar till behörigheten (preskription av rätten till påförande, verkställighet, dröjsmålspåföljder, preskription av verkställighet och ändringssökande) ska fortfarande regleras separat.

På de grunder som anförts ovan uppfyller lagförslagen de krav som grundlagen ställer och lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Regeringen anser dock att det är önskvärt att grundlagsutskottet avger ett utlåtande i frågan, särskilt i fråga om de konstitutionella frågorna om tolkningsbefogenheter och jämlikhet i anslutning till det föreslagna påföljdskollegiet.

Kläm

Eftersom förordningen om digitala tjänster innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Samordnare för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter

Transport- och kommunikationsverket är den samordnare för digitala tjänster som avses i artikel 49 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster), nedan *förordningen om digitala tjänster*.

Transport- och kommunikationsverket är den i artikel 49 i förordningen om digitala tjänster avsedda behöriga myndighet som svarar för tillsynen, om inte något annat följer av 2 och 3 §. Andra behöriga myndigheter vid tillsynen över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster är konsumentombudsmannen och dataombudsmannen i enlighet med 2 och 3 § (*behöriga myndigheter*).

Bestämmelser om de behöriga myndigheternas regionala behörighet och Europeiska kommissionens behörighet finns i artikel 56 i förordningen om digitala tjänster.

2 §

Konsumentombudsmannens behörighet

Konsumentombudsmannen är den i artikel 49 i förordningen om digitala tjänster avsedda behöriga myndighet som svarar för tillsynen

1) i fråga om artikel 25 i den förordningen, när tjänster erbjuds konsumenterna via en online-plattform,

2) i fråga om artikel 26.1 a–c i den förordningen, när det är fråga om reklam som näringsidkare riktar till konsumenterna,

3) i fråga om artikel 26.2 i den förordningen,

4) i fråga om artikel 30.7 i den förordningen,

5) i fråga om artikel 32 i den förordningen.

Med stöd av 1 mom. utövar konsumentombudsmannen inte tillsyn över ideell eller samhällsrelaterad reklam. Konsumentombudsmannen ska med stöd av konsumentskyddslagen (38/1978) också utöva tillsyn över att avtalsvillkor, marknadsföring och förfaranden i kundrelationer är förenliga med lag med avseende på konsumentskyddet.

3 §

Dataombudsmannens behörighet

Dataombudsmannen är den i artikel 49 i förordningen om digitala tjänster avsedda behöriga myndighet som svarar för tillsynen

1) i fråga om artikel 26.1 a–c i den förordningen, när det inte är fråga om reklam som konsumentombudsmannens utövar tillsyn över med stöd av 2 § i denna lag,

2) i fråga om artikel 26.1 d i den förordningen,

3) i fråga om artikel 26.3 i den förordningen,

4) i fråga om artiklarna 27 och 28 i den förordningen.

Bestämmelser om dataombudsmannens befogenheter när det gäller tillsynen över behandlingen av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*, och i dataskyddslagen (1050/2018).

2 kap.

Myndigheternas undersökningsförfarande och tillsynsåtgärder

4 §

Myndigheternas rätt att få information

När de behöriga myndigheterna utför sina uppgifter enligt förordningen om digitala tjänster och denna lag har de trots sekretessbestämmelserna rätt att av leverantörer av förmedlingstjänster och av andra personer som avses i artikel 51.1 a i den förordningen få behövlig information och behövliga redogörelser och handlingar om en misstänkt överträdelse av den förordningen och av skyldigheterna enligt denna lag. Den behöriga myndigheten har dock rätt att få endast nödvändig information om särskilda kategorier av personuppgifter eller med tanke på skyddet för privatlivet med dem jämförbar nödvändig information om en misstänkt överträdelse av förordningen om digitala tjänster och av skyldigheterna enligt denna lag.

Leverantörerna av förmedlingstjänster och de andra personer som avses i 1 mom. ska lämna informationen utan obefogat dröjsmål, i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt.

Transport- och kommunikationsverket har den rätt att få information som anges i denna paragraf när verket med stöd av artikel 57 i förordningen om digitala tjänster begär information på begäran av en myndighet som är samordnare i en annan medlemsstat eller när verket deltar i sådana gemensamma undersökningar enligt artikel 60 i den förordningen som genomförs av de myndigheter som är samordnare.

5 §

Informationsutbyte mellan myndigheter

De behöriga myndigheterna har trots sekretessbestämmelserna rätt att till varandra lämna ut information eller handlingar som de fått eller upprättat i samband med skötseln av sina uppgifter enligt förordningen om digitala tjänster och denna lag samt att för varandra röja sekretessbelagd information, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter enligt den förordningen eller denna lag.

Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av förundersökningsmyndigheten få den information som är nödvändig för att följa bestämmelserna i 19 § 3 mom.

Förundersökningsmyndigheten ska trots sekretessbestämmelserna lämna Transport- och kommunikationsverket sådan information om en misstänkt överträdelse enligt artikel 18 i förordningen om digitala tjänster som är nödvändig för skötseln av uppgifterna enligt denna lag.

6 §

Inspektioner

De behöriga myndigheterna har för tillsynen över misstänkta överträdelser av förordningen om digitala tjänster och av skyldigheterna enligt denna lag rätt att få tillträde till lokaler som en leverantör av förmedlingstjänster eller någon annan person som avses i artikel 51.1 a i den förordningen använder för ändamål som rör deras närings- eller yrkesverksamhet och att utföra de inspektioner som behövs för tillsynen.

Den behöriga myndigheten har vid inspektionerna trots sekretessbestämmelserna och oberoende av lagringsmediet rätt att få för granskning, kopiera och för kopiering beslagta affärskorrespondens, bokföring, andra handlingar och information, i vilken form som helst, som behövs för en tillsynsuppgift i samband med en misstänkt överträdelse. De tjänstemän som förrättar inspektionen har rätt att av en företrädare för och anställda hos leverantören av förmedlingstjänster eller andra personer som avses i artikel 51.1 a i förordningen om digitala tjänster få redogörelser för fakta och handlingar som har samband med föremålet för och ändamålet med inspektionen och protokollföra de svar som har erhållits.

På inspektioner tillämpas dessutom 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion utföras endast om det är nödvändigt för att utreda en misstänkt överträdelse och det i det aktuella fallet finns motiverade och specificerade skäl att misstänka att det har skett eller sker en sådan överträdelse av förordningen om digitala tjänster eller av skyldigheterna enligt denna lag att påföljden kan vara en administrativ påföljdsavgift enligt denna lag.

Transport- och kommunikationsverket har de inspektionsrättigheter som anges i denna paragraf när verket på begäran av en myndighet som är samordnare i en annan medlemsstat förrättar inspektion i Finland med stöd av artikel 57 i förordningen om digitala tjänster eller när verket deltar i sådana gemensamma undersökningar enligt artikel 60 i den förordningen som genomförs av de myndigheter som är samordnare.

Transport- och kommunikationsverket bistår vid Europeiska kommissionens inspektioner i enlighet med artikel 69 i förordningen om digitala tjänster.

7 §

Kallelse att höras

Den behöriga myndigheten har rätt att kalla in och höra en företrädare för eller en anställd hos en leverantör av förmedlingstjänster för lämnande av information om en misstänkt överträdelse av förordningen om digitala tjänster och av skyldigheterna enligt denna lag. Den behöriga myndigheten har samma rätt också i fråga om företrädare för eller anställda hos en sådan annan person som avses i artikel 51.1 a i förordningen om digitala tjänster. Myndigheten kan med samtycke av den som hörs protokollföra erhållna svar med alla tekniska medel. Transport- och kommunikationsverket har de rättigheter som anges i denna paragraf när verket med stöd av artikel 57 i förordningen om digitala tjänster begär uppgifter på begäran av en myndighet som är samordnare i en annan medlemsstat eller när verket deltar i gemensamma undersökningar enligt artikel 60 i den förordningen som genomförs av de myndigheter som är samordnare.

8 §

Undantag från rätten att få uppgifter och granska när det gäller advokater och andra rättegångsombud och rättegångsbiträden

Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i detta kapitel har de behöriga myndigheterna inte rätt att av en i lagen om advokater (496/1958) avsedd advokat eller något annat utomstående rättegångsombud eller rättegångsbiträde eller av deras biträde eller av den till vars förmån rättegångsombudets eller rättegångsbiträdets tystnadsplikt har föreskrivits få eller granska konfidentiella uppgifter och handlingar som utväxlats i samband med skötseln av uppdraget som rättegångsombud. Som sådana uppdrag räknas utöver egentliga rättegångsrelaterade uppdrag juridisk rådgivning om klienters rättsliga ställning vid förundersökning till följd av brott eller vid annan handläggning av ärenden före rättegång eller juridisk rådgivning för inledande eller undvikande av rättegång.

Undantaget tillämpas på de behöriga myndigheternas alla undersökningsbefogenheter enligt artikel 51.1 i förordningen om digitala tjänster och 4, 6 och 7 § i denna lag, oberoende av om de utövas vid utförandet av den behöriga myndighetens egna uppgifter, på begäran av en myndighet som är samordnare i en annan medlemsstat eller vid bistående av Europeiska kommissionen vid utförandet av en inspektion.

9 §

Handräckning

Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få handräckning av polisen för att utföra sina uppgifter enligt förordningen om digitala tjänster och denna lag.

10 §

Tillsynsbeslut

När de behöriga myndigheterna utför uppgifter enligt denna lag kan de genom sitt beslut ålägga en leverantör av förmedlingstjänster som bryter mot förordningen om digitala tjänster att upphöra med överträdelsen av den förordningen och att inom en skälig tid avhjälpa sitt fel eller sin försummelse.

Om en försummelse av en skyldighet enligt förordningen om digitala tjänster utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan, kan myndigheten utan dröjsmål besluta om behövliga interimistiska åtgärder och meddela ett i 1 mom. avsett beslut oberoende av tidsfristen och så att beslutet är interimistiskt och gäller tills ärendet är slutligt avgjort. Innan myndigheten meddelar ett beslut ska den som är föremål för beslutet ges tillfälle att bli hörd, utom när hörande inte kan ordnas så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

11 §

Åtaganden

Transport- och kommunikationsverket eller dataombudsmannen kan genom sitt beslut bestämma att åtaganden som leverantörer av förmedlingstjänster erbjuder för efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster ska vara bindande för dem. I beslutet ska det samtidigt konstateras att det inte längre finns skäl för den behöriga myndigheten att ingripa. Beslutet ska gälla tills vidare eller för en viss tid.

Den myndighet som fattat beslutet kan ta upp ärendet till ny behandling, om ett sakförhållande som låg till grund för beslutet har ändrats i något väsentligt avseende, om åtagandena åsidosätts

eller om beslutet har grundat sig på ofullständig, oriktig eller vilseledande information som lämnats av parterna.

12 §

Myndighetssamarbete

När Transport- och kommunikationsverket, dataombudsmannen och konsumentombudsmannen utför uppgifter enligt förordningen om digitala tjänster och denna lag ska de samarbeta med varandra på ett ändamålsenligt sätt.

De tillsynsmyndigheter som avses i 4 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) ska underrätta Transport- och kommunikationsverket och konsumentombudsmannen om eventuella överträdelser av bestämmelserna i artiklarna 30–32 i förordningen om digitala tjänster som de fått kännedom om vid skötseln av sina egna uppgifter.

Om konsumentombudsmannen eller dataombudsmannen tar emot en sådan begäran om åtgärder som avser de skyldigheter som en leverantör av förmedlingstjänster har enligt förordningen om digitala tjänster, ska konsumentombudsmannen eller dataombudsmannen underrätta Transport- och kommunikationsverket om detta.

Transport- och kommunikationsverket ska årligen i samarbete med dataombudsmannen och konsumentombudsmannen utarbeta en verksamhetsrapport enligt artikel 55 i förordningen om digitala tjänster.

13 §

Vite

Den behöriga myndigheten kan förena en skyldighet enligt denna lag med ett vitesföreläggande riktat till en leverantör av förmedlingstjänster eller en annan person som avses i artikel 51.1 a i förordningen om digitala tjänster.

Vite föreläggs en leverantör av förmedlingstjänster i form av ett löpande vite per dag. Det vite som föreläggs en leverantör av förmedlingstjänster får uppgå till högst 5 procent av leverantörens genomsnittliga globala dagsomsättning eller dagsinkomst under den föregående räkenskapsperioden per förseningsdag.

Vite som avses i 2 mom. föreläggs med avvikelse från vad som anges i 9 § i viteslagen (1113/1990) utan fast grundbelopp och tilläggsbelopp. Med avvikelse från vad som anges i 10 § 2 mom. i viteslagen får vite som avses i 2 mom. på en gång dömas ut för högst 60 dagar, och för den överstigande tiden bortfaller vite för de dagar som har börjat innan beslutet om utdömande av vite fattas.

En skyldighet enligt 4 § att lämna information får inte förenas med ett vitesföreläggande riktat till en fysisk person, om det finns anledning att misstänka personen för brott och informationen har samband med det ärende som brottsmisstanken hänför sig till. En begäran om hörande enligt 7 § får inte heller förenas med ett vitesföreläggande riktat till en fysisk person.

I övrigt tillämpas i fråga om vite viteslagen.

Om det är fråga om vite som hänför sig till tillsynen över efterlevnaden av en i 2 § avsedd bestämmelse i förordningen om digitala tjänster, fattas beslut om utdömande av vite av marknadsdomstolen.

3 kap.

Administrativa påföljder

14 §

Påföljdsavgift för en leverantör av förmedlingstjänster

Påföljdsavgift kan av Transport- och kommunikationsverket påföras en leverantör av förmedlingstjänster som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar

1) skyldigheten enligt artikel 11.1 i förordningen om digitala tjänster att utse en enda kontaktpunkt för myndigheterna, skyldigheten enligt artikel 11.2 i den förordningen att offentliggöra behövlig information om kontaktpunkten eller skyldigheten enligt artikel 11.3 i den förordningen att ange vilka av medlemsstaternas officiella språk som kan användas för kommunikation med kontaktpunkten,

2) skyldigheten enligt artikel 12.1 i förordningen om digitala tjänster att utse en elektronisk kontaktpunkt för tjänstemottagarna eller skyldigheten enligt artikel 12.2 i den förordningen att offentliggöra information om kontaktpunkten,

3) skyldigheten enligt artikel 13.1 i förordningen om digitala tjänster att utse en rättslig företrädare i en medlemsstat i Europeiska unionen i sådana situationer enligt artikel 13 i den förordningen där leverantören av förmedlingstjänster inte har något verksamhetsställe inom Europeiska unionen, men erbjuder tjänster i Finland, skyldigheten enligt artikel 13.2 i den förordningen att bemyndiga den rättsliga företrädaren att vara kontaktpunkt för de behöriga myndigheterna, Europeiska kommissionen och den europeiska nämnden för digitala tjänster, nedan *nämnden för digitala tjänster*, eller skyldigheten enligt artikel 13.4 i den förordningen att meddela information om den rättsliga företrädaren till Transport- och kommunikationsverket.

15 §

Påföljdsavgift för en värdtjänstleverantör

Påföljdsavgift kan av Transport- och kommunikationsverket påföras en leverantör av förmedlingstjänster som tillhandahåller värdtjänster och som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar

1) skyldigheten enligt artikel 16.1 i förordningen om digitala tjänster att i sin tjänst införa ett förfarande för anmälan om olagligt innehåll enligt artikel 16.2 i den förordningen, skyldigheten enligt artikel 16.4 i den förordningen att bekräfta mottagandet av anmälan eller skyldigheten enligt artikel 16.5 i den förordningen att underrätta den som gjort anmälan om sitt beslut avseende olagligt innehåll,

2) skyldigheten enligt artikel 17.1 och 17.2 i förordningen om digitala tjänster att ge de berörda tjänstemottagarna en i artikel 17.3 i den förordningen avsedd motivering till sitt beslut att begränsa tjänsten på de sätt som avses i artikel 17.1 i den förordningen till följd av att det innehåll som tjänstemottagaren tillhandahållit är olagligt eller oförenligt med användningsvillkoren för tjänsten,

3) anmälningskyldigheten till polisen enligt artikel 18 i förordningen om digitala tjänster upprepade gånger.

16 §

Påföljdsavgift för en leverantör av en onlineplattform

Påföljdsavgift kan av Transport- och kommunikationsverket påföras en sådan leverantör av en onlineplattform som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar

1) skyldigheten enligt artikel 20.1 i förordningen om digitala tjänster att ge tjänstemottagaren tillgång till onlineplattformens interna system för hantering av klagomål eller skyldigheten enligt artikel 20.5 i den förordningen att underrätta om beslut som fattats i systemet,

2) skyldigheten enligt artikel 22.1 i förordningen om digitala tjänster att vidta tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att sådana anmälningar om olagligt innehåll som lämnas in av betrodda anmälare prioriteras vid behandling,

3) skyldigheten enligt artikel 24.3 i förordningen om digitala tjänster att lämna Europeiska kommissionen eller Transport- och kommunikationsverket uppgifter om antalet tjänstemottagare,

4) skyldigheten enligt artikel 26.1 a i förordningen om digitala tjänster att säkerställa att tjänstemottagaren kan identifiera innehåll som visas på ett onlinegränssnitt som reklam, skyldigheten enligt artikel 26.1 b i den förordningen att säkerställa att tjänstemottagaren kan identifiera den person för vars räkning reklamen visas, skyldigheten enligt artikel 26.1 c i den förordningen att i samband med reklam på ett onlinegränssnitt säkerställa att tjänstemottagaren kan identifiera den fysiska eller juridiska person som betalat för reklamen eller skyldigheten enligt artikel 26.1 d i den förordningen att säkerställa att tjänstemottagaren i fråga om reklam som visas för denne kan identifiera de viktigaste parametrarna som fastställer till vilka tjänstemottagare reklamen riktas, skyldigheten enligt artikel 26.2 i den förordningen att på sitt onlinegränssnitt tillhandahålla en funktion som gör det möjligt för tjänstemottagaren att i realtid informera om innehåll med kommersiella meddelanden eller förbudet enligt artikel 26.3 i den förordningen mot att på ett onlinegränssnitt visa reklam, om reklamen bygger på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i den allmänna dataskyddsförordningen, med användning av sådana personuppgifter som avses i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen,

5) skyldigheten enligt artikel 27.1 och 27.2 i förordningen om digitala tjänster att i användningsvillkoren ange huvudparametrarna i det innehållsrekommendationssystem som används i tjänsten och alternativen för att modifiera dessa huvudparametrar eller skyldigheten att i anslutning till rekommendationssystemet tillhandahålla en valfunktion enligt artikel 27.3 i den förordningen,

6) förbudet enligt artikel 28.2 i förordningen om digitala tjänster mot att visa sådan reklam på ett onlinegränssnitt som bygger på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i den allmänna dataskyddsförordningen med användning av tjänstemottagarens personuppgifter, när leverantören av onlineplattformen med rimlig säkerhet är medveten om att tjänstemottagaren är minderårig, eller skyldigheten enligt artikel 28.3 i förordningen om digitala tjänster att inte behandla ytterligare personuppgifter för att bedöma om en tjänstemottagare är minderårig.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. ska det påföljdskollegium som avses i 24 § 1 mom. i dataskyddslagen påföra påföljdsavgift för överträdelse eller försummelse av de bestämmelser som nämns i 1 mom. 4–6 punkten i denna paragraf, om det är fråga om ett ärende som avses i 3 § i denna lag.

På påförande av påföljdsavgift för överträdelse eller försummelse av de bestämmelser som nämns i 1 mom. 4 punkten, när det är fråga om ett ärende som avses i 2 §, tillämpas lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020). På påföljdsavgiftens storlek tillämpas dock 18 § i denna lag.

17 §

Påföljdsavgift för vissa leverantörer av onlineplattformar

Påföljdsavgift kan av Transport- och kommunikationsverket påföras en sådan leverantör av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare och som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar

1) skyldigheten enligt artikel 30.1 i förordningen om digitala tjänster att säkerställa att leverantören av en onlineplattform har fått i den artikeln föreskrivna informationen av näringsidkaren innan näringsidkaren får tillgång till dess onlineplattform, skyldigheten enligt artikel 30.2 andra stycket i den förordningen att avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till näringsidka-

ren, skyldigheten enligt artikel 30.3 första stycket i den förordningen att begära att näringsidkaren korrigerar den information som näringsidkaren lämnat, skyldigheten enligt artikel 30.3 andra stycket i den förordningen att avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till näringsidkaren, skyldigheten enligt artikel 30.5 i den förordningen att lagra den information som erhållits enligt artikel 30.1 och 30.2 i den förordningen, förbudet enligt artikel 30.6 i den förordningen mot att röja information som avses i artikel 30.1 i den förordningen till tredje parter eller skyldigheten enligt artikel 30.7 i den förordningen att ge tillgång till den information som avses i artikel 30.1 a, d och e i den förordningen på onlineplattformens onlinegränssnitt, där information om den produkt eller tjänst som säljs presenteras,

2) skyldigheten enligt artikel 31.1 i förordningen om digitala tjänster att säkerställa att onlineplattformens gränssnitt är organiserat på ett sådant sätt att näringsidkarna har möjlighet att fullgöra sina skyldigheter när det gäller förhandsinformation, överensstämmelse och produkt-säkerhetsinformation eller skyldigheten enligt artikel 31.2 i den förordningen att organisera sitt onlinegränssnitt på ett sådant sätt att näringsidkarna kan tillhandahålla den information som avses den artikeln,

3) skyldigheten enligt artikel 32.1 i förordningen om digitala tjänster att informera konsumenter som leverantören känner till om en olaglig produkt eller tjänst som leverantören fått kännedom om, om identiteten på den näringsidkaren som erbjudit produkten och om eventuella rättsmedel eller skyldigheten enligt artikel 32.2 i den förordningen att göra information som motsvarar den som avses i artikel 32.1 i den förordningen tillgänglig på sitt onlinegränssnitt.

Påföljdsavgift kan av Transport- och kommunikationsverket påföras sådana leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller sådana leverantörer av mycket stora onlinesökmotorer som försummar sin skyldighet enligt artikel 14.5 i förordningen om digitala tjänster att ge tjänstemottagarna en sammanfattning av sina användningsvillkor samt annan information enligt den artikeln eller den skyldighet enligt artikel 14.6 i den förordningen som gäller det språk på vilket användningsvillkoren för tjänsten ska offentliggöras.

Med avvikelse från 1 mom. tillämpas lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna på påförande av påföljdsavgift för en överträdelse eller försummelse som avses i 1 mom. 1 eller 3 punkten, när det är fråga om ett ärende som avses i 2 §. På påföljdsavgiftens storlek tillämpas dock 18 § i denna lag.

18 §

Påföljdsavgiftens storlek

Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en samlad bedömning. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till

1) överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig och återkommande överträdelsen är,

2) det allmänintresse som eftersträvas med påföljden,

3) omfattningen och arten av den verksamhet som leverantören av förmedlingstjänster bedriver samt den ekonomiska kapaciteten hos leverantören av förmedlingstjänster,

4) antalet tjänstemottagare som berörs av överträdelsen av förordningen om digitala tjänster,

5) huruvida överträdelsen är uppsåtlig eller beror på oaktsamhet,

6) huruvida tjänsteleverantören är verksam i flera medlemsstater,

7) andra eventuella faktorer som kan ha påverkat omständigheterna än de som avses i 1–6 punkten.

Den påföljdsavgift som påförs en leverantör av förmedlingstjänster får uppgå till högst 6 procent av leverantörens globala årsomsättning under den föregående räkenskapsperioden.

Med omsättning avses omsättning enligt 4 kap. 1 § i bokföringslagen (1336/1997) eller motsvarande omsättning.

19 §

Avstående från påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs inte, om

- 1) överträdelsen av en skyldighet ska anses vara ringa, eller
- 2) påförande av påföljdsavgift ska anses uppenbart oskäligt.

Påföljdsavgift behöver inte påföras, om leverantören av förmedlingstjänster självmant har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa en överträdelse eller försummelse av en i 14–17 § avsedd skyldighet omedelbart efter att ha upptäckt den, och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse eller försummelse.

Påföljdsavgift får inte påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som är anhängigt vid en domstol. Påföljdsavgift får inte heller påföras den som genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för samma gärning.

20 §

Påföljdsavgift för överträdelse av bestämmelserna om undersökningsförfarande

Frånsett de fall då en överträdelse betraktas som obetydlig eller påförandet av påföljdsavgift annars är att betrakta som obefogat kan den behöriga myndigheten påföra leverantörer av förmedlingstjänster eller andra personer som avses i artikel 51.1 a i förordningen om digitala tjänster en påföljdsavgift, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) motsätter sig en inspektion som förrättas med stöd av 6 §,
- 2) lämnar oriktig, ofullständig eller vilseledande information vid besvarandet av en med stöd av 4 § gjord begäran om information eller vid lämnandet av information under en inspektion enligt 6 § eller underlåter att lämna den begärda informationen inom den tid som myndigheten angett,
- 3) underlåter att rätta oriktig, ofullständig eller vilseledande information som de lämnat.

Bestämmandet av påföljdsavgiftens storlek baserar sig på en samlad bedömning där hänsyn ska tas till överträdelsens art och omfattning samt det klandervärda i överträdelsen. Påföljdsavgiften får uppgå till högst 1 procent av den årsinkomst eller den globala årsomsättning som den leverantör av förmedlingstjänster eller den andra person som avses i 1 mom. som är skyldig till överträdelsen har haft under räkenskapsperioden närmast före den under vilken påföljdsavgiften påfördes.

En fysisk person får inte påföras påföljdsavgift för en överträdelse av skyldigheten att lämna information enligt 1 mom. 2 punkten, om det finns anledning att misstänka personen för brott och informationen har samband med det ärende som brottsmisstanken hänför sig till.

På påförande av påföljdsavgift när det är fråga om undersökningsförfaranden i anslutning till tillsynen över efterlevnaden av de bestämmelser som nämns i 2 § tillämpas lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. På avstående från påföljdsavgift och på avgiftens storlek tillämpas dock denna paragraf.

21 §

Preskription av rätten att påföra påföljdsavgift

Påföljdsavgift får inte påföras, om det har förflutit mer än fem år sedan överträdelsen eller försummelsen har skett. Om överträdelsen eller försummelsen har varit fortlöpande räknas den femåriga tidsfristen från det att överträdelsen eller försummelsen har upphört.

22 §

Förhindrande av tillgång till en tjänst

Om den behöriga myndigheten har utövat sina befogenheter enligt 10 och 13–17 § och leverantören av förmedlingstjänster inte har rättat till sin verksamhet i enlighet med skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster och överträdelsen av den förordningen orsakar allvarlig skada som inte kan åtgärdas med stöd av annan lagstiftning, kan den behöriga myndigheten genom sitt beslut kräva att medlemmarna i förmedlingstjänstens ledningsorgan eller personerna i ledningen lämnar in en plan för att rätta till det förfarande som strider mot förordningen om digitala tjänster och meddelar vilka åtgärder som vidtagits på det sätt som föreskrivs i artikel 51.3 a i den förordningen. Myndigheten ska övervaka att tjänsteleverantören vidtar de åtgärder som den anmält och till myndigheten rapporterar vilka åtgärder som vidtagits.

Om en leverantör av förmedlingstjänster trots ett beslut av en behörig myndighet enligt 1 mom. fortsätter att bryta mot förordningen om digitala tjänster och orsakar allvarlig skada, kan den behöriga myndigheten begära att tingsrätten förordnar leverantören av förmedlingstjänster i fråga eller en annan leverantör av förmedlingstjänster att tillfälligt begränsa tjänstemottagarnas tillgång till den förstnämnda förmedlingstjänsten eller onlinegränssnittet.

Tingsrätten kan på ansökan av den behöriga myndigheten vid vite förordna den leverantör av förmedlingstjänster som avses i 2 mom. att förhindra tillgången till förmedlingstjänsten eller onlinegränssnittet, om den leverantör av förmedlingstjänster som bryter mot förordningen om digitala tjänster också gör sig skyldig till en uppenbart straffbar gärning som är förenad med hot mot människors liv eller säkerhet. Ett sådant förordnande av tingsrätten förutsätter att det inte är möjligt att ingripa i överträdelsen av förordningen om digitala tjänster med stöd av annan lagstiftning. De begränsningar som tingsrätten beslutar om ska stå i rätt proportion till arten, allvarlighetsgraden, upprepningen och varaktigheten av den verksamhet som strider mot förordningen om digitala tjänster och det aktuella brottet. Begränsningarna får dock inte ogrundat inskränka tjänstemottagarnas yttrandefrihet och tillgång till laglig information.

Den behöriga myndigheten ska höra parterna före den begäran hos tingsrätten som avses i 2 mom. Innan ett förordnande enligt 2 mom. meddelas ska tingsrätten ge leverantören av förmedlingstjänster, den mottagare av förmedlingstjänster som producerat innehållet samt den som förordnandet gäller tillfälle att bli hörd, om inte ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver något annat.

Den begränsning av tillgången som tingsrätten beslutar om ska gälla under en period av fyra veckor, och tingsrätten kan besluta att den behöriga myndigheten får förlänga denna period på det sätt som föreskrivs i artikel 51.3 tredje och fjärde stycket i förordningen om digitala tjänster. Om de omständigheter som ligger till grund för tingsrättens förordnande förändras, har leverantören av förmedlingstjänster i fråga rätt att ansöka om upphävande av ett i 3 mom. i denna paragraf avsett förordnande hos den tingsrätt som meddelat förordnandet. Vid behandlingen av ett ärende som gäller upphävande av ett förordnande ska 8 kap. i rättegångsbalken iakttas.

23 §

Behörig domstol

En ansökan enligt 22 § prövas av den tingsrätt inom vars domkrets den leverantör av förmedlingstjänster som är föremål för domstolens förordnande har sin hemort. Tingsrätten är domför med ordföranden ensam.

4 kap.

Samarbete med kommissionen samt övriga medlemsstater

24 §

Den europeiska nämnden för digitala tjänster

Transport- och kommunikationsverket samarbetar med övriga medlemsstaters samordnare för digitala tjänster, nämnden för digitala tjänster och Europeiska kommissionen. Transport- och kommunikationsverket deltar i nämndens möten. Även dataombudsmannen och konsumentombudsmannen kan vid behov delta i nämndens möten.

25 §

Utlämnande av handlingar till kommissionen eller till en myndighet som är samordnare i en annan medlemsstat

Transport- och kommunikationsverket har rätt att lämna ut sekretessbelagda handlingar till och röja sekretessbelagd information för Europeiska kommissionen, nämnden för digitala tjänster och myndigheter som är samordnare i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är nödvändigt för tillsynen över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster.

26 §

Förfarande vid inspektion som förordnats av kommissionen

Transport- och kommunikationsverket bistår Europeiska kommissionen vid utförandet av inspektioner i enlighet med artikel 69.7 i förordningen om digitala tjänster.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

27 §

Anmälan av misstanke om brott

Den anmälan av misstanke om brott som avses i artikel 18.1 i förordningen om digitala tjänster ska göras till polisen.

28 §

Föreläggande som gäller olagligt innehåll eller skyldigheten att tillhandahålla information

De förelägganden av en myndighet eller domstol om att vidta åtgärder mot olagligt innehåll som avses i artikel 9 i förordningen om digitala tjänster ska utformas i enlighet med artikel 9.2 i den förordningen.

De förelägganden av en myndighet eller domstol om att tillhandahålla information om mottagare av förmedlingstjänster enligt artikel 10 i förordningen om digitala tjänster ska utformas i enlighet med artikel 10.2 i den förordningen.

Bestämmelser om förfarandet efter det att ett föreläggande enligt 1 och 2 mom. har utfärdats finns i artiklarna 9 och 10 i förordningen om digitala tjänster.

29 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Påföljdsavgifter ska betalas till staten. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

30 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Konsumentombudsmannens beslut enligt 10 § får inte överklagas genom besvär. Den som konsumentombudsmannens beslut enligt 10 § 1 mom. riktar sig mot får genom en ansökan föra beslutet till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I annat fall står beslutet fast. Beslutet ska iakttas, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

Vid sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite tillämpas dock viteslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden i marknadsrättsliga ärenden finns i 7 kap. 4 § i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

I beslut av den behöriga myndigheten, med undantag av beslut som meddelats med stöd av 14–17 och 20 §, får det bestämmas att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

30 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 15 och 18 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) 15 § 6 punkten, sådan den lyder i lag 694/2022, samt
fogas till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 694/2022, nya 7–9 punkter och till 18 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 533/2021 och 694/2022, ett nytt 5 mom. som följer:

15 §

Påföljdsavgift för brott mot vissa andra konsumentskyddsbestämmelser

Påföljdsavgift kan påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligen eller av oaktsamhet

6) bryter mot bestämmelserna i 60 § 2 mom. i betaltjänstlagen (290/2010) om avgifter för användning av vissa betalningsinstrument,

7) bryter mot eller försummar skyldigheten enligt artikel 26.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster), nedan *förordningen om digitala tjänster*, att säkerställa att reklam som visas på ett onlinegränssnitt är identifierbar för tjänstemottagaren, skyldigheten enligt artikel 26.1 b i den förordningen att i samband med reklam på ett onlinegränssnitt säkerställa att den fysiska eller juridiska person för vars räkning reklamen visas är identifierbar för tjänstemottagaren eller skyldigheten enligt artikel 26.1 c i den förordningen att i samband med reklam på ett onlinegränssnitt säkerställa att den fysiska eller juridiska person som betalat reklamen är identifierbar för tjänstemottagaren, eller skyldigheten enligt artikel 26.2 i den förordningen att på sitt onlinegränssnitt tillhandahålla en funktion som gör det möjligt för tjänstemottagaren att i realtid informera om innehåll med kommersiella meddelanden,

8) bryter mot eller försummar skyldigheten enligt artikel 30.7 i förordningen om digitala tjänster att ge tillgång till den information som avses i artikel 30.1 a, d och e i den förordningen på onlineplattformens onlinegränssnitt, där information om den produkt eller tjänst som säljs presenteras,

9) bryter mot eller försummar skyldigheten enligt artikel 32.1 i förordningen om digitala tjänster att informera konsumenter som näringsidkaren känner till om en olaglig produkt eller tjänst som näringsidkaren fått kännedom om, om identiteten på den näringsidkare som erbjudit produkten och om eventuella lämpliga rättsmedel eller skyldigheten enligt artikel 32.2 i den förordningen att göra information som motsvarar den som avses i artikel 32.1 i den förordningen tillgänglig på sitt onlinegränssnitt.

18 §

Påföljdsavgiftens storlek

Bestämmelser om storleken på den påföljdsavgift som påförs för överträdelser av de bestämmelser som avses i 15 § 7–9 punkten finns i 18 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (/). Bestämmelser om storleken på den påföljdsavgift som påförs för överträdelser av bestämmelserna om undersökningsförfarande i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet finns i 20 § 2 mom. i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 182–184, 184 a och 187–194 §, av dem 184 a § sådan den lyder i lag 264/2023, samt
ändras 185 och 186 §, sådana de lyder i lag 1207/2020, som följer

185 §

Förordnande om spärrning av information

Tingsrätten kan på ansökan av en åklagare, en undersökningsledare eller den vars rätt ärendet gäller förordna att en i artikel 3 g iii i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) avsedd värdtjänstleverantör (*värdtjänstleverantör*) vid vite ska göra den information som denne lagrat oåtkomlig, om informationen uppenbart är sådan att det enligt lag är straffbart eller utgör grund för ersättningsansvar att hålla den tillgänglig för allmänheten eller förmedla den. Ansökan ska behandlas skyndsamt. Ansökan kan inte godkännas om inte tjänstleverantören och innehållsproducenten getts tillfälle att yttra sig, utom i det fall att dessa inte kan höras så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

Ett förordnande som avses i 1 mom. kan på ansökan av åklagaren eller undersökningsledaren riktas mot ett teleföretag som förmedlar information, om en värdtjänstleverantör enligt 1 mom. inte kan identifieras eller om leverantören är etablerad utanför Finlands jurisdiktion och det är uppenbart att tillgänglighållande för allmänheten eller förmedling av den information som förordnandet gäller utgör ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst två år. Ett förordnande som riktas mot ett teleföretag ska verkställas tekniskt så att inte nätanvändarnas skydd för konfidentiella meddelanden äventyras. Ett förordnande kan meddelas endast om de fördelar som spärrningen av information medför kan anses vara avsevärt större än de begränsningar som riktas mot nätanvändarnas yttrandefrihet och andra grundläggande rättigheter, och förordnandet inte kan anses vara oskäligt för teleföretaget. Vid bedömningen ska hänsyn åtminstone tas till det aktuella brottets allvarlighet och brottets förhållande till andra innehåll eller tjänster som eventuellt blir spärrade i samband med spärrningen. Ett förordnande som riktas till ett teleföretag kan inte godkännas utan att teleföretaget ges tillfälle att bli hört. På hörande av tjänstleverantören och innehållsproducenten som avses i 1 mom. tillämpas vad som föreskrivs i det momentet.

Tingsrättens förordnande ska delges också innehållsproducenten. Om innehållsproducenten inte är känd, kan tingsrätten bestämma att värdtjänstleverantören ska sköta delgivningen.

Förordnandet förfaller, om åtal för brott som grundar sig på innehållet i eller förmedling av den information som förordnandet gäller inte väcks eller, om det är fråga om ersättningsansvar, om talan inte väcks inom tre månader från det att förordnandet gavs. Tingsrätten kan på yrkande av åklagaren eller en målsägande eller part, vilket har framställts inom den tidsfrist som avses ovan, förlänga tidsfristen med högst tre månader.

Värdtjänstleverantören, innehållsproducenten och teleföretaget har rätt att ansöka om upphävande av förordnandet hos den tingsrätt som gett förordnandet. Vid behandlingen av ett ärende som gäller upphävande av ett förordnande ska 8 kap. i rättegångsbalken iakttas. Domstolen ska

dock vidta behövliga åtgärder för att höra åklagaren. Upphävande ska sökas inom 14 dagar från det att sökanden fick del av förordnandet. Informationen får inte göras tillgänglig på nytt så länge ett ärende om upphävande är anhängigt, om inte den domstol som behandlar ärendet beslutar något annat. Även åklagaren har rätt att söka ändring i ett beslut genom vilket ett förordnande har upphävts.

186 §

Behörig domstol

En ansökan enligt 185 § prövas av den tingsrätt inom vars domkrets värdtjänstleverantören eller teleföretaget har sin hemort. Ansökan kan dock också alltid prövas av Helsingfors tingsrätt. Tingsrätten är domför även med ordföranden ensam.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av lagen om Transport- och kommunikationsverket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018) 7 § 1 mom. och
fogas till lagen en ny 7 a § som följer:

7 §

Beslutanderätt

Generaldirektören avgör de till Transport- och kommunikationsverket hörande ärenden som inte enligt gällande bestämmelser eller enligt arbetsordningen ska avgöras av någon annan tjänsteman. Generaldirektören kan också i enskilda fall överta avgörandet av ett ärende som annars skulle avgöras av en underlydande. Generaldirektören får dock inte överta avgörandet av ett ärende som enligt lag eller enligt arbetsordningen omfattas av den behörighet som tillkommer regleringsorganet för järnvägssektorn, den behörighet Cybersäkerhetscentret har när det gäller internationella informationssäkerhetsförpliktelser, bedömning av myndigheters informationssystem eller datakommunikation eller godkännande av bedömningsorgan för informationssäkerhet eller den beslutanderätt som Transport- och kommunikationsverkets påföljdskollegium har.

7 a §

Beslutanderätt i vissa påföljdsärenden

Transport- och kommunikationsverket har ett påföljdskollegium som har till uppgift att påföra påföljdsavgifter som omfattas av verkets behörighet i sådana fall när påföljdsavgiften överstiger 100 000 euro. Påföljdskollegiet fattar beslut efter föredragning. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets behörighet att påföra påföljdsavgift finns annanstans i lag.

Transport- och kommunikationsverket utser en ordförande, en vice ordförande och tre medlemmar till påföljdskollegiet. Ordföranden, vice ordföranden och medlemmarna i påföljdskollegiet ska vara sådana tjänstemän vid Transport- och kommunikationsverket som är väl insatta i den reglering som tillämpas i dess uppgifter. Ordföranden och vice ordföranden för påföljdskollegiet ska dessutom ha sådan tillräcklig juridisk sakkunskap som uppgiften förutsätter. Påföljdskollegiets mandatperiod är tre år.

Ordföranden, vice ordföranden och medlemmarna i påföljdskollegiet ska agera oberoende och opartiskt i sitt uppdrag.

Påföljdskollegiet är beslutfört med tre medlemmar. Av de närvarande ska en vara ordföranden eller vice ordföranden. Beslutet blir den stånpunkt som majoriteten omfattat. Om rösterna faller lika blir beslutet den stånpunkt som är lindrigare för den som påförs en påföljd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 6 § 1 mom. 14 punkten och 5 kap. 2 § 1 mom. 10 punkten, sådana de lyder, 1 kap. 6 § 1 mom. 14 punkten i lag 465/2020 och 5 kap. 2 § 1 mom. 10 punkten i lag 568/2020, samt

fogas till 1 kap. 6 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1124/2017, 1122/2018, 465/2020, 117/2021, 1287/2021 och 1104/2022, en ny 15 punkt, till 5 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1122/2018, 465/2020, 568/2020, 301/2022 och 1104/2022, en ny 11 punkt samt till 5 kap. 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1495/2016, 1122/2018, 465/2020, 568/2020, 301/2022 ja 1104/2022, ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom., som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen handlägger som *marknadsrättsliga ärenden* de ärenden som hör till dess behörighet enligt

14) lagen om förbudsförfarande i fråga om onlinebaserade förmedlingstjänster och sökmotorer (464/2020),

15) 10 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (/) och som övervakas av konsumentombudsmannen.

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Ansökan enligt 1 § får göras av

10) i ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna,

11) i ärenden som avses i 10 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet den som konsumentombudsmannens beslut riktar sig mot.

I sådana ärenden enligt 10 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet som omfattas av konsumentombudsmannens tillsynsbehörighet får en ansökan om utdömande av ett vite som ett tillsynsbeslut har förenats med göras av konsumentombudsmannen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom. 27 punkten, sådan den lyder
i lag 562/2023, samt
fogas till 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 562/2023, en ny 28 punkt som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också

27) en påföljdsavgift enligt 68 § i lotsningslagen (561/2023),
28) en påföljdsavgift enligt 14–17 och 20 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på
nätet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 12 oktober 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Kommunikationsminister Lulu Ranne

2.

Lag

om ändring av 15 och 18 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) 15 § 6 punkten, sådan den lyder i lag 694/2022, samt *fogas* till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 694/2022, nya 7–9 punkter och till 18 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 533/2021 och 694/2022, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

15 §

Påföljdsavgift för brott mot vissa andra konsumentskyddsbestämmelser

Påföljdsavgift kan påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligen eller av oaktsamhet

6) bryter mot bestämmelserna i 60 § 2 mom. i betaltjänstlagen (290/2010) om avgifter för användning av vissa betalningsinstrument.

Föreslagen lydelse

15 §

Påföljdsavgift för brott mot vissa andra konsumentskyddsbestämmelser

Påföljdsavgift kan påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligen eller av oaktsamhet

6) bryter mot bestämmelserna i 60 § 2 mom. i betaltjänstlagen (290/2010) om avgifter för användning av vissa betalningsinstrument,

7) bryter mot eller försummar skyldigheten enligt artikel 26.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster), nedan förordningen om digitala tjänster, att säkerställa att reklam som visas på ett onlinegränssnitt är identifierbar för tjänstemottagaren, skyldigheten enligt artikel 26.1 b i den förordningen att i samband med reklam på ett onlinegränssnitt säkerställa att den fysiska eller juridiska person för vars räkning reklamen visas är identifierbar för tjänstemottagaren eller skyldigheten enligt artikel 26.1 c i den förordningen att i samband med reklam på ett onlinegränssnitt säkerställa att den fysiska eller juridiska person som betalat reklamen är identifierbar för tjänstemottagaren, eller skyldigheten enligt artikel 26.2 i den förordningen att på sitt onlinegränssnitt

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillhandahålla en funktion som gör det möjligt för tjänstemottagaren att i realtid informera om innehåll med kommersiella meddelanden,

8) bryter mot eller försummar skyldigheten enligt artikel 30.7 i förordningen om digitala tjänster att ge tillgång till den information som avses i artikel 30.1 a, d och e i den förordningen på onlineplattformens onlinegränssnitt, där information om den produkt eller tjänst som säljs presenteras,

9) bryter mot eller försummar skyldigheten enligt artikel 32.1 i förordningen om digitala tjänster att informera konsumenter som näringsidkaren känner till om en olaglig produkt eller tjänst som näringsidkaren fått kännedom om, om identiteten på den näringsidkare som erbjuder produkten och om eventuella lämpliga rättsmedel eller skyldigheten enligt artikel 32.2 i den förordningen att göra information som motsvarar den som avses i artikel 32.1 i den förordningen tillgänglig på sitt onlinegränssnitt.

18 §

Påföljdsavgiftens storlek

Bestämmelser om storleken på den påföljdsavgift som påförs för överträdelser av de bestämmelser som avses i 15 § 7–9 punkten finns i 18 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (/). Bestämmelser om storleken på den påföljdsavgift som påförs för överträdelser av bestämmelserna om undersökningsförfarande i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet finns i 20 § 2 mom. i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 182–184, 184 a och 187–194 §, av dem 184 a § sådan den lyder i lag 264/2023, samt
ändras 185 och 186 §, sådana de lyder i lag 1207/2020, som följer

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

182 §

upphävs

*Ansvarsfrihet vid överföring av information
och vid tillhandahållande av tillgång till
kommunikationsnät*

*När en informationssamhällets tjänst består
av att i ett kommunikationsnät överföra in-
formation som lämnats av tjänstemottagaren
eller av att ge tillgång till ett nät, är tjänstele-
verantören inte ansvarig för innehållet i den
överförda informationen eller för för-
medlingen av den, under förutsättning att
tjänsteleverantören inte har*

- 1) initierat överföringen,*
- 2) valt ut mottagaren av den överförda in-
formationen, och inte heller*
- 3) valt ut eller ändrat den information som
överförs.*

*Överföringen och tillhandahållandet enligt
1 mom. omfattar automatisk, mellanliggande
och tillfällig lagring av den vidarebefordrade
information, till den del lagringen enbart
görs för att utföra överföringen och under för-
utsättning att informationen inte lagras
längre än vad som rimligtvis krävs för överfö-
ringen.*

183 §

upphävs

*Ansvarsfrihet vid lagring av information i
cacheminne*

Gällande lydelse

När en informationssamhällets tjänst består av att i ett kommunikationsnät överföra information som lämnats av tjänstemottagaren är tjänsteleverantören inte ansvarig för innehållet i informationen eller för förmedlingen av den när det gäller automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring som ägt rum enbart för att effektivisera vidareöverföring av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran, under förutsättning att tjänsteleverantören

- 1) inte ändrar informationen,
- 2) uppfyller villkoren för tillgång till informationen,
- 3) följer de regler för uppdatering av informationen vilka fastställts på ett sätt som är allmänt vedertaget och använt inom branschen,
- 4) inte ingriper i den lagliga användningen av teknik som är allmänt vedertagen och som används inom branschen för att få fram data om hur informationen används, och
- 5) utan dröjsmål vidtar åtgärder för att avlägsna information som lagrats eller för att göra den oåtkomlig så snart tjänsteleverantören fått faktisk kännedom om
 - a) att informationen har avlägsnats från sin ursprungliga plats på nätet,
 - b) att informationen gjorts oåtkomlig, eller
 - c) att en domstol eller annan behörig myndighet har bestämt att den ska avlägsnas eller göras oåtkomlig.

184 §

Ansvarsfrihet vid lagring av information

När en informationssamhällets tjänst innefattar lagring av information som lämnats av tjänstemottagaren (innehållsproducenten) och lagringen utförs på dennes begäran, är tjänsteleverantören inte ansvarig för innehållet i den lagrade informationen eller för förmedlingen av den, om tjänsteleverantören utan dröjsmål vidtar åtgärder för att göra den information som lagrats oåtkomlig efter att

- 1) ha fått kännedom om en domstols förordnande därom eller, när det är fråga om kränk-

Föreslagen lydelse

upphävs

Gällande lydelse

ning av upphovsrätten eller närstående rättigheter, efter att ha fått en anmälan enligt 191 §,

2) annars ha fått faktisk kännedom om att den information som lagrats uppenbart strider mot 11 kap. 10 eller 10 a § eller 17 kap. 18 eller 18 a § i strafflagen.

Vad som föreskrivs i 1 mom. ska inte tillämpas om innehållsproducenten handlar under tjänsteleverantörens ledning eller tillsyn.

184 a §

Vastuuvapaus eräissä tietojen tallennuspalveluissa

Tekijänoikeuslain (404/1961) 55 a §:ssä tarkoitettun verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta palveluun tallennetusta tekijänoikeutta loukkaavasta aineistosta säädetään mainitun lain 55 a–55 l §:ssä.

185 §

Förordnande om spärning av information

Tingsrätten kan på ansökan av en åklagare, en undersökningsledare eller den vars rätt ärendet gäller förordna att en sådan leverantör av informationssamhällets tjänster som avses i 184 § vid vite ska göra den information som denne lagrat oåtkomlig, om informationen uppenbart är sådan att det enligt lag är straffbart eller utgör grund för ersättningsansvar att hålla den tillgänglig för allmänheten eller förmedla den. Ansökan ska behandlas skyndsamt. Ansökan kan inte godkännas om inte tjänsteleverantören och innehållsproducenten getts tillfälle att yttra sig, utom i det fall att dessa inte kan höras så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

Ett förordnande som avses i 1 mom. kan på ansökan av åklagaren eller undersökningsledaren riktas mot ett teleföretag som förmedlar information, om en leverantör av informationssamhällets tjänster enligt 1 mom. inte kan

Föreslagen lydelse

upphävs

185 §

Förordnande om spärning av information

Tingsrätten kan på ansökan av en åklagare, en undersökningsledare eller den vars rätt ärendet gäller förordna att en i artikel 3 g iii i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) avsedd värdtjänstleverantör (värdtjänstleverantör) vid vite ska göra den information som denne lagrat oåtkomlig, om informationen uppenbart är sådan att det enligt lag är straffbart eller utgör grund för ersättningsansvar att hålla den tillgänglig för allmänheten eller förmedla den. Ansökan ska behandlas skyndsamt. Ansökan kan inte godkännas om inte tjänsteleverantören och innehållsproducenten getts tillfälle att yttra sig, utom i det fall att dessa inte kan höras så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

Ett förordnande som avses i 1 mom. kan på ansökan av åklagaren eller undersökningsledaren riktas mot ett teleföretag som förmedlar information, om en värdtjänstleverantör en-

Gällande lydelse

identifieras eller om leverantören är etablerad utanför Finlands jurisdiktion och det är uppenbart att tillgänglighållande för allmänheten eller förmedling av den information som förordnandet gäller utgör ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst två år. Ett förordnande som riktas mot ett teleföretag ska verkställas tekniskt så att inte nätanvändarnas skydd för konfidentiella meddelanden äventyras. Ett förordnande kan meddelas endast om de fördelar som spärningen av information medför kan anses vara avsevärt större än de begränsningar som riktas mot nätanvändarnas yttrandefrihet och andra grundläggande rättigheter, och förordnandet inte kan anses vara oskäligt för teleföretaget. Vid bedömningen ska hänsyn åtminstone tas till det aktuella brottets allvarlighet och brottets förhållande till andra innehåll eller tjänster som eventuellt blir spärrade i samband med spärningen. Ett förordnande som riktas till ett teleföretag kan inte godkännas utan att teleföretaget ges tillfälle att bli hört. På hörande av tjänsteleverantören och innehållsproducenten som avses i 1 mom. tillämpas vad som föreskrivs i 1 mom.

Tingsrättens förordnande ska delges också innehållsproducenten. Om innehållsproducenten inte är känd, kan tingsrätten bestämma att leverantören av informationssamhällets tjänster ska sköta delgivningen.

Förordnandet förfaller, om åtal för brott som grundar sig på innehållet i eller förmedling av den information som förordnandet gäller inte väcks eller, om det är fråga om ersättningsansvar, om talan inte väcks inom tre månader från det att förordnandet gavs. Tingsrätten kan på yrkande av åklagaren eller en målsägande eller part, vilket har framställts inom den tidsfrist som avses ovan, förlänga tidsfristen med högst tre månader.

Leverantören av informationssamhällets tjänster, innehållsproducenten och teleföretaget har rätt att ansöka om upphävande av förordnandet hos den tingsrätt som gett förordnandet. Vid behandlingen av ett ärende som gäller upphävande av ett förordnande ska 8 kap. i rättegångsbalken iakttas. Domstolen ska dock vidta behövliga åtgärder för att höra

Föreslagen lydelse

ligt 1 mom. inte kan identifieras eller om leverantören är etablerad utanför Finlands jurisdiktion och det är uppenbart att tillgänglighållande för allmänheten eller förmedling av den information som förordnandet gäller utgör ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst två år. Ett förordnande som riktas mot ett teleföretag ska verkställas tekniskt så att inte nätanvändarnas skydd för konfidentiella meddelanden äventyras. Ett förordnande kan meddelas endast om de fördelar som spärningen av information medför kan anses vara avsevärt större än de begränsningar som riktas mot nätanvändarnas yttrandefrihet och andra grundläggande rättigheter, och förordnandet inte kan anses vara oskäligt för teleföretaget. Vid bedömningen ska hänsyn åtminstone tas till det aktuella brottets allvarlighet och brottets förhållande till andra innehåll eller tjänster som eventuellt blir spärrade i samband med spärningen. Ett förordnande som riktas till ett teleföretag kan inte godkännas utan att teleföretaget ges tillfälle att bli hört. På hörande av tjänsteleverantören och innehållsproducenten som avses i 1 mom. tillämpas vad som föreskrivs i *det momentet*.

Tingsrättens förordnande ska delges också innehållsproducenten. Om innehållsproducenten inte är känd, kan tingsrätten bestämma att *värdtjänstleverantören* ska sköta delgivningen.

Förordnandet förfaller, om åtal för brott som grundar sig på innehållet i eller förmedling av den information som förordnandet gäller inte väcks eller, om det är fråga om ersättningsansvar, om talan inte väcks inom tre månader från det att förordnandet gavs. Tingsrätten kan på yrkande av åklagaren eller en målsägande eller part, vilket har framställts inom den tidsfrist som avses ovan, förlänga tidsfristen med högst tre månader.

Värdtjänstleverantören, innehållsproducenten och teleföretaget har rätt att ansöka om upphävande av förordnandet hos den tingsrätt som gett förordnandet. Vid behandlingen av ett ärende som gäller upphävande av ett förordnande ska 8 kap. i rättegångsbalken iakttas. Domstolen ska dock vidta behövliga åtgärder

Gällande lydelse

åklagaren. Upphävande ska sökas inom 14 dagar från det att sökanden fick del av förordnandet. Informationen får inte göras tillgänglig på nytt så länge ett ärende om upphävande är anhängigt, om inte den domstol som behandlar ärendet beslutar något annat. Även åklagaren har rätt att söka ändring i ett beslut genom vilket ett förordnande har upphävts.

186 §

Behörig domstol

En ansökan enligt 185 § prövas av den tingsrätt inom vars domkrets leverantören av informationssamhällets tjänster eller teleföretaget har sin hemort. Ansökan kan dock också alltid prövas av Helsingfors tingsrätt. Tingsrätten är domför även med ordföranden ensam.

187 §

Innehållsproducentens rättssäkerhet

En leverantör av informationssamhällets tjänster som med stöd av 184 § 1 mom. 2 punkten har gjort information oåtkomlig ska utan dröjsmål underrätta innehållsproducenten om detta skriftligen eller på elektronisk väg så att meddelandets innehåll inte ensidigt kan ändras och så att det finns tillgängligt för parterna. I meddelandet ska orsaken till att informationen spärrats nämnas och upplysning ges om innehållsproducentens rätt att föra ärendet till domstol. Meddelandet ska avfattas på innehållsproducentens modersmål, finska eller svenska. Meddelandet kan också avfattas på något annat språk, enligt vad som överenskommit med innehållsproducenten.

Innehållsproducenten har rätt att föra ett ärende som gäller spärrad information till den domstol som avses i 186 § inom 14 dagar efter att fått ett sådant meddelande som avses i 1 mom. Vid behandlingen av ett ärende som gäller spärrning ska 185 § 4 mom. iakttas.

188 §

Föreslagen lydelse

för att höra åklagaren. Upphävande ska sökas inom 14 dagar från det att sökanden fick del av förordnandet. Informationen får inte göras tillgänglig på nytt så länge ett ärende om upphävande är anhängigt, om inte den domstol som behandlar ärendet beslutar något annat. Även åklagaren har rätt att söka ändring i ett beslut genom vilket ett förordnande har upphävts.

186 §

Behörig domstol

En ansökan enligt 185 § prövas av den tingsrätt inom vars domkrets *värdtjänstleverantören* eller teleföretaget har sin hemort. Ansökan kan dock också alltid prövas av Helsingfors tingsrätt. Tingsrätten är domför även med ordföranden ensam.

upphävs

upphävs

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Skyldighet för leverantörer av informations-
samhällets tjänster att vidta åtgärder för ge-
nomförande av myndighetsbeslut*

*Vad som i 182–184 § föreskrivs om en tjäns-
televerantörs ansvarsfrihet påverkar inte
tjänsteleverantörens skyldighet att enligt nå-
gon annan lag vidta behövliga åtgärder för
genomförande av en domstols eller annan be-
hörig myndighets förordnande eller beslut.*

189 §

*Spärrning av material som kränker upphovs-
rätten eller närstående rättigheter*

upphävs

*Den som innehar upphovsrätten eller den-
nes företrädare kan kräva att en leverantör av
informationssamhällets tjänster som avses i
184 § gör material som kränker upphovsrät-
ten oåtkomligt enligt vad som föreskrivs i
denna paragraf och i 191–193 §. Detsamma
gäller innehavare av närstående rättigheter
och deras företrädare i fråga om material som
kränker sådana rättigheter.*

*Yrkandet ska först framföras till den inne-
hållsproducent vars material yrkandet gäller.
Om innehållsproducenten inte kan identifie-
ras eller om denne inte utan dröjsmål avlägs-
nar materialet eller gör det oåtkomligt, kan
yrkandet framföras till leverantören av in-
formationssamhällets tjänster genom en an-
mälan enligt 191 §.*

190 §

*Kontaktpunkt för en leverantör av informat-
ionssamhällets tjänster*

upphävs

*Leverantören av informationssamhällets
tjänster ska meddela till vilken kontaktpunkt
anmälan enligt 191 § och bemötande enligt
192 § kan lämnas. Kontaktinformation för
kontaktpunkten ska fortlöpande finnas till-
gänglig på ett enkelt sätt.*

191 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Anmälan form och innehåll

upphävs

En anmälan som innehåller ett yrkande enligt 189 § ska göras skriftligen eller på elektronisk väg så att anmälan innehåll inte ensidigt kan ändras och så att den finns tillgänglig för parterna. Anmälan ska innehålla

1) anmälares namn och kontaktinformation,

2) en specifikation av det material som enligt yrkandet ska göras oåtkomligt samt en utredning om var materialet finns,

3) anmälares försäkran att det material som yrkandet gäller enligt anmälares ärliga uppfattning är tillgängligt på kommunikationsnätet på ett lagstridigt sätt,

4) uppgift om att anmälares utan resultat har framfört sitt yrkande till innehållsproducenten eller att innehållsproducenten inte har kunnat identifieras,

5) anmälares försäkran att den innehar upphovsrätten eller närstående rättigheter eller är berättigad att handla på rättsinnehavarens vägnar,

6) anmälares underskrift.

En anmälan som inte uppfyller kraven i 1 mom. ska vara utan verkan. Om bristerna i anmälan gäller endast de uppgifter som nämns i 1 mom. 2 punkten, ska leverantören av informationssamhällets tjänster dock vidta rimliga åtgärder för att nå anmälares och underrätta denne om bristerna.

192 §

Meddelande till innehållsproducenten samt bemötande

upphävs

En leverantör av informationssamhällets tjänster ska utan dröjsmål underrätta innehållsproducenten om att material som denne lämnat har gjorts oåtkomligt samt sända innehållsproducenten en kopia av den anmälan som ligger till grund för åtgärden.

Om en innehållsproducent anser att materialet utan grund har gjorts oåtkomligt, kan innehållsproducenten göra materialet tillgängligt på nytt genom att skriftligen eller på elektronisk väg enligt 191 § lämna anmälares

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ett bemötande inom 14 dagar från det att innehållsproducenten fick kännedom om anmälan. En kopia av bemötandet ska sändas till tjänsteleverantören. Bemötandet ska innehålla

- 1) innehållsproducentens namn och kontaktinformation,*
- 2) fakta och andra orsaker enligt vilka spärningen anses ogrundad,*
- 3) en specifikation av det material som anses ha blivit spärrat utan grund,*
- 4) innehållsproducentens underskrift.*

193 §

Återställande av material

upphävs

Om ett bemötande som uppfyller kraven i 192 § har lämnats inom föreskriven tid, får leverantören av informationssamhällets tjänster inte förhindra att det material som specificerats i bemötandet återställs och hålls åtkomligt, om inte något annat följer av en överenskommelse mellan tjänsteleverantören och innehållsproducenten eller av en domstols eller annan myndighets förordnande eller beslut.

194 §

Ersättningsskyldighet

upphävs

Den som lämnar oriktiga uppgifter i en anmälan enligt 191 § eller i ett bemötande enligt 192 § är skyldig att ersätta den skada som detta orsakar. Ersättningsskyldighet föreligger dock inte eller också kan den jämkas, om den som lämnade uppgiften hade grundad anledning att anta att uppgiften var riktig eller om den oriktiga uppgiften hade endast ringa betydelse med beaktande av innehållet i anmälan eller bemötandet i dess helhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om Transport- och kommunikationsverket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018) 7 § 1 mom. och
fogas till lagen en ny 7 a § som följer:

I enlighet med riksdagens beslut:

Gällande lydelse

7 §

Beslutanderätt

Generaldirektören avgör de till Transport- och kommunikationsverket hörande ärenden som inte enligt gällande bestämmelser eller enligt arbetsordningen ska avgöras av någon annan tjänsteman. Generaldirektören kan också i enskilda fall överta avgörandet av ett ärende som annars skulle avgöras av en underlydande. Generaldirektören får dock inte överta avgörandet av ett ärende som enligt lag eller enligt arbetsordningen omfattas av den behörighet som tillkommer regleringsorganet för järnvägssektorn eller omfattas av den behörighet Cybersäkerhetscentret har när det gäller internationella informationssäkerhetsförpliktelser, bedömning av myndigheters informationssystem eller datakommunikation eller godkännande av bedömningsorgan för informationssäkerhet.

Föreslagen lydelse

7 §

Beslutanderätt

Generaldirektören avgör de till Transport- och kommunikationsverket hörande ärenden som inte enligt gällande bestämmelser eller enligt arbetsordningen ska avgöras av någon annan tjänsteman. Generaldirektören kan också i enskilda fall överta avgörandet av ett ärende som annars skulle avgöras av en underlydande. Generaldirektören får dock inte överta avgörandet av ett ärende som enligt lag eller enligt arbetsordningen omfattas av den behörighet som tillkommer regleringsorganet för järnvägssektorn, den behörighet Cybersäkerhetscentret har när det gäller internationella informationssäkerhetsförpliktelser, bedömning av myndigheters informationssystem eller datakommunikation eller godkännande av bedömningsorgan för informationssäkerhet *eller den beslutanderätt som Transport- och kommunikationsverkets påföljdskollegium har.*

7 a §

Beslutanderätt i vissa påföljsärenden

Transport- och kommunikationsverket har ett påföljdskollegium som har till uppgift att påföra påföljsavgifter som omfattas av ver-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kets behörighet i sådana fall när påföljdsavgiften överstiger 100 000 euro. Påföljdskollegiet fattar beslut efter föredragning. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets behörighet att påföra påföljdsavgift finns annanstans i lag.

Transport- och kommunikationsverket utser en ordförande, en vice ordförande och tre medlemmar till påföljdskollegiet. Ordföranden, vice ordföranden och medlemmarna i påföljdskollegiet ska vara sådana tjänstemän vid Transport- och kommunikationsverket som är väl insatta i den reglering som tillämpas i dess uppgifter. Ordföranden och vice ordföranden för påföljdskollegiet ska dessutom ha sådan tillräcklig juridisk sakkunskap som uppgiften förutsätter. Påföljdskollegiets mandatperiod är tre år.

Ordföranden, vice ordföranden och medlemmarna i påföljdskollegiet ska agera oberoende och opartiskt i sitt uppdrag.

Påföljdskollegiet är beslutfört med tre medlemmar. Av de närvarande ska en vara ordföranden eller vice ordföranden. Beslutet blir den stånpunkt som majoriteten omfattat. Om rösterna faller lika blir beslutet den stånpunkt som är lindrigare för den som påförs en påföljd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 6 § 1 mom. 14 punkten och 5 kap. 2 § 1 mom. 10 punkten, sådana de lyder, 1 kap. 6 § 1 mom. 14 punkten i lag 465/2020 och 5 kap. 2 § 1 mom. 10 punkten i lag 568/2020, samt

fogas till 1 kap. 6 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1124/2017, 1122/2018, 465/2020, 117/2021, 1287/2021 och 1104/2022, en ny 15 punkt, till 5 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1122/2018, 465/2020, 568/2020, 301/2022 och 1104/2022, en ny 11 punkt samt till 5 kap. 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1495/2016, 1122/2018, 465/2020, 568/2020, 301/2022 ja 1104/2022, ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom., som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen handlägger som marknadsrättsliga ärenden de ärenden som hör till dess behörighet enligt

14) lagen om förbudsförfarande i fråga om onlinebaserade förmedlingstjänster och sökmotorer (464/2020).

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen handlägger som *marknadsrättsliga ärenden* de ärenden som hör till dess behörighet enligt

14) lagen om förbudsförfarande i fråga om onlinebaserade förmedlingstjänster och sökmotorer (464/2020),

15) 10 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (/) och som övervakas av konsumentombudsmannen.

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Gällande lydelse

Ansökan enligt 1 § får göras av

10) i ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna.

En ansökan som gäller utdömande av vite som ett förbud har förenats med får dock göras av

1) konsumentombudsmannen i ärenden som avses i 2 kap. 18 § i konsumentskyddslagen,

2) konsumentombudsmannen i ärenden som gäller vite som konsumentombudsmannen förelagt i ärenden enligt 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar,

3) Kommunikationsverket i ärenden som gäller vite som Kommunikationsverket har förelagt i ett ärende som avses i kommunikationsmarknadslagen samt, på motsvarande sätt, konsumentombudsmannen i ärenden som gäller vite som konsumentombudsmannen har förelagt i ett ärende som avses i den lagen.

Bestämmelser om vem som har rätt att väcka ärenden som avses i lotterilagen, alkohollagen och tobakslagen utfärdas särskilt.

Föreslagen lydelse

Ansökan enligt 1 § får göras av

10) i ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna,

11) i ärenden som avses i 10 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet den som konsumentombudsmannens beslut riktar sig mot.

I sådana ärenden enligt 10 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet som omfattas av konsumentombudsmannens tillsynsbehörighet får en ansökan om utdömande av ett vite som ett tillsynsbeslut har förenats med göras av konsumentombudsmannen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom. 27 punkten, sådan den lyder
i lag 562/2023, samt
fogas till 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 562/2023, en ny 28 punkt som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verk-
ställs också

27) en påföljdsavgift enligt 68 § i lotsnings-
lagen

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verk-
ställs också

27) en påföljdsavgift enligt 68 § i lotsnings-
lagen (561/2023),

28) en påföljdsavgift enligt 14–17 och 20 §
i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på
nätet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .